

RAPORT o stanie miasta 2022

RAPORT o stanie miasta 2022

Spis treści

I. Ogólna charakterystyka miasta	5
1.1. Położenie i najważniejsze dokumenty strategiczne	5
1.2. Struktura terenów miejskich	9
1.3. Demografia	12
II. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo	15
2.1. Ochrona zdrowia	15
2.2. Pomoc społeczna	23
2.3. Oświata	41
2.4. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	52
2.5. Promocja Miasta	65
2.6. Turystyka	69
2.7. Sport	72
2.8. Bezpieczeństwo publiczne	79
III. Strefa gospodarcza	90
3.1. Struktura podmiotów gospodarczych	90
3.2. Rynek pracy	107
3.3. Inwestycje	107
3.4. Budżet Obywatelski	110
IV. Infrastruktura techniczna	113
4.1. Infrastruktura drogowa	113
4.2. Infrastruktura komunalna	117
4.3. Transport	131
4.4. Zasoby mieszkaniowe	133
V. Przestrzeń miejska	139
5.1. Środowisko przyrodnicze	139
5.2. Planowanie przestrzenne	143
5.3. Gospodarka nieruchomościami	146
VI. Finanse Miasta	149
6.1. Finanse Miasta	149
VII. Zarządzanie Miastem	159
7.1. Władze Suwałk	159
7.2. Urząd Miejski	161
7.3. Rady i kolegialne organy	163
7.4. Współpraca międzynarodowa	168
7.5. Współpraca miasta Suwałki z organizacjami pozarządowymi	173
VIII. Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi	178
8.1. Porozumienia międzygminne	178
8.2. Udział miasta w stowarzyszeniach krajowych i zagranicznych	181
8.3. Miasto w rankingach, konkursach Rankingi, konkursy i uzyskane tytuły	184

Szanowni Państwo,

Przekazuję Państwu czternasty już Raport o stanie miasta. Od 2019 r. w związku ze zmianą Ustawy o samorządzie gminnym wójt, burmistrz lub prezydent miasta mają obowiązek przedstawić Radnym dokument, jakim jest Raport przy okazji głosowania nad udzieleniem wotum zaufania.

Pomysł przygotowywania Raportów o stanie miasta w suwalskim samorządzie ma już swoją historię i był wdrożony znacznie wcześniej, przed wprowadzeniem obowiązku ustawowego. Pierwszy taki dokument został opublikowany w 2010 roku raportując to co wydarzyło się w Suwałkach w 2009 roku.

Raport w kompleksowy, usystematyzowany i przejrzysty sposób pokazuje najważniejsze dziedziny życia Suwałk: społeczną, gospodarczą, infrastrukturalną, przestrzeń miejską oraz zarządzanie miastem według stanu na koniec 2022 roku. Raport ma dostarczyć Państwu rzetelnej i niezbędnej wiedzy na temat stanu naszego miasta i pozwolić na wyrobienie własnej opinii na ten temat.

Rok 2022 upłynął przede wszystkim – tak jak na całym świecie – pod znakiem wojny, która wybuchła 24 lutego na Ukrainie. Brutalna napaść Rosji na naszego wschodniego sąsiada nie pozostawała bez wpływu na sytuację w Polsce oraz w naszym mieście.

Jako samorząd od pierwszych dni po wybuchu wojny zaangażowaliśmy się w pomoc humanitarną zarówno Ukraińcom w ich kraju jak i tu na miejscu. W ciągu roku we wszystkich punktach recepcyjnych, które znalazły się na terenie Suwałk udzielono pomocy 2414 osobom. Pochłonęło to kwotę 4.6 mln zł. Jako Miasto mieliśmy też nowe obowiązki. Między innymi te związane z rejestracją uchodźców na terenie kraju poprzez nadanie numerów PESEL. W Suwałkach nadano ich w sumie 1461. Dzieci z Ukrainy, które trafiły do Suwałk musiały jak najszybciej dostosować się do systemu oświatowego w Polsce. Aktualnie w suwalskich szkołach mamy 336 uczniów. Nie można zapominać o olbrzymiej roli jaką odegrali wolontariusze czy zwykli mieszkańcy Miasta. Tej pomocy nie da się policzyć, a była ona ogromna.

Mimo nowej rzeczywistości, jaką stworzyła wojna musieliśmy się w niej odnaleźć i zadbać o właściwe funkcjonowanie naszego miasta. Rok 2022 był czasem kiedy do naszego życia powróciła jako taka „normalność” po pandemii koronawirusa. Zorganizowaliśmy szereg wydarzeń kulturalno – sportowych, w tym: 98 Mistrzostwa Polski LA, Air Show Odlotowe Suwałki oraz Suwałki Blues Festival.

Z dużym impetem wróciliśmy również na tory związane z inwestycjami. Między innymi w Szkołach Podstawowych nr 2, 5, 7 i 10. Rozpoczęły się inwestycje związane z remontem infrastruktury sportowej na łączną kwotę prawie 40 mln zł. Niemal 30 mln zł to dofinansowanie z „Polskiego Ładu”. Większość z nich jest już dziś gotowa.

Przed nami, jak zawsze, bardzo wiele pracy. Przygotowujemy się do aplikowania o środki z nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej dostosowując nasze dokumenty oraz projektując nowe pomysły. Mam przekonanie, że kierunek zmian, które sukcesywnie wprowadzamy od kilku lat, jest właściwy, co potwierdzają głosy mieszkańców Suwałk wyrażane przy okazji różnych spotkań.

Pragnę zrobić wszystko aby obecny czas wykorzystać jak najlepiej dla naszego miasta i Państwa – jego mieszkańców.

Z poważaniem,

Czesław Renkiewicz

Prezydent Miasta Suwałk

I. Ogólna charakterystyka miasta

1.1. Położenie i najważniejsze dokumenty strategiczne

Polska, województwo, region

Suwałki położone są w północno-wschodniej Polsce, w północnej części województwa podlaskiego w pobliżu granic z Litwą, Białorusią i Rosją (Obwodem Kaliningradzkim). Suwałki są miastem na prawach powiatu, siedzibą licznych instytucji administracji rządowej i samorządowej. Na obszarze 65,5 km² mieszka ok. 68,5 tys. osób. Suwałki są drugim co do wielkości, po Białymstoku, miastem w województwie podlaskim.

Miasto leży w obszarze „Zielonych Płuc Europy” w terenie bardzo atrakcyjnym pod względem turystyczno-krajobrazowym, na styku z obrzeżem Puszczy Augustowskiej, w sąsiedztwie Wigierskiego Parku Narodowego i Suwalskiego Parku Krajobrazowego. Przez Suwałki przepływa rzeka Czarna Hańcza, a w niewielkiej odległości od centrum znajdują się miejskie tereny rekreacyjne z zalewem „Arkadia”. Ponadto przez teren miasta przebiegają: droga krajowa nr 8 Warszawa-Białystok-Suwałki-Budzisko-Granica Państwa, fragment drogi ekspresowej S61 Ostrów Mazowiecka – Łomża – Ełk – Suwałki – Budzisko – Granica Państwa oraz linie kolejowe Białystok – Suwałki – Trakiszki i Suwałki – Olecko – Ełk.

O dotychczasowym rozwoju miasta decydowało jego położenie, bowiem Suwałki powstały w latach 70 XVII wieku, jako ośrodek wymiany handlowej przy starym trakcie wiodącym z Grodna przez Sejny do Przerośli i Królewca. Obecnie Suwałki położone są na szlaku komunikacyjnym łączącym Europę Zachodnią z państwami nadbałtyckimi oraz Półwyspu Skandynawskiego i północno-zachodniej części Rosji, na trasie drogi transportowej szybkiego ruchu Via Baltica oraz trasie kolejowej Rail Baltica.

Źródło: opracowanie Urząd Miejski w Suwałkach.

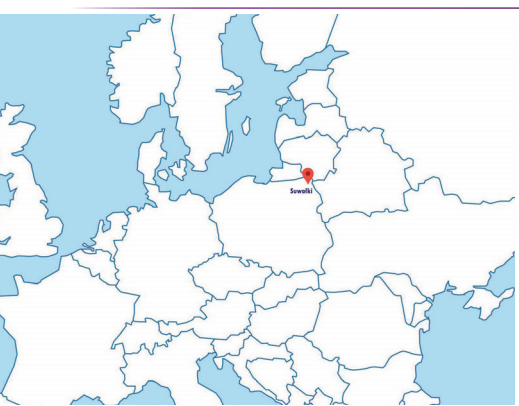
Najbliżsi sąsiedzi zagraniczni

Republika Litewska: poprzez przejście graniczne w Budzisku (osobowe i towarowe) – 28 km od Suwałk; poprzez przejście graniczne w Ogrodnikach (osobowe) – 43 km od Suwałk; ponadto poprzez przejście graniczne kolejowe w Trakiszkach – 33 km od Suwałk.

Obwód Kaliningradzki Federacji Rosyjskiej: poprzez przejście graniczne osobowe w Gołdapi – 68 km od Suwałk;

Republika Białorusi: poprzez przejście graniczne w Kuźnicy Białostockiej (towarowo-osobowe i kolejowe) – 125 km od Suwałk.

Przez miasto przebiegają ważne szlaki komunikacyjne – z Berlina przez Warszawę do Sankt Petersburga oraz z Warszawy do Helsinek (przyszła droga tranzytowa szybkiego ruchu S61 Via Baltica łącząca kraje bałtyckie z Europą Zachodnią) oraz szlak kolejowy (przyszła Rail Baltica). Obecnie obsługa komunikacyjna miasta odbywa się poprzez drogę krajową nr 8 i fragment drogi ekspresowej S61 (obwodnica Suwałk) będącą częścią międzynarodowej trasy E 67 oraz trasę kolejową z Warszawy przez Białystok na Litwę.

Źródło: opracowanie Urząd Miejski w Suwałkach.

Najważniejsze dokumenty strategiczne

W dniu 30.06.2021 roku Uchwałą Nr XXXIII/440/2021 Rady Miejskiej w Suwałkach został przyjęty dokument „**Suwałki 2030. Strategia Rozwoju**”, który stanowi istotne narzędzie do planowania rozwoju lokalnego, określający kluczowe kierunki rozwoju Miasta Suwałki w kontekście perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021–2027. Zapisy w dokumencie strategicznym zostały tak ujęte, aby zapewnić możliwości pozyskiwania środków unijnych dla realizacji zawartych w strategii celów w szczególności środków z europejskiej polityki spójności oraz środków z Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności Europy. Spójność celów dokumentu pn. „Suwałki 2030. Strategia Rozwoju” została określona na podstawie analizy trzech dokumentów strategicznych tj. Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030, Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

W dokumencie „Suwałki 2030. Strategia rozwoju” wyznaczone zostały trzy cele strategiczne odpowiadające części wizji:

1. Silni mieszkańcy;
2. Nowoczesne gospodarka;
3. Wyjątkowe środowisko.

Do każdego celu strategicznego zostały przypisane konkretne cele operacyjne.

Cel strategiczny: Silni mieszkańcy

1.1. Cel operacyjny: tożsamość lokalna. Realizacja tego celu przyczyni się do budowy wysokiej jakości kapitału społecznego opartego na zaufaniu i sieciach współpracy poprzez wsparcie rozwoju dzieci i młodzieży, integrację społeczną, aktywizację seniorów, rozwój organizacji pozarządowych, czy politykę informacyjno-edukacyjną.

1.2. Cel operacyjny: dostępne usługi. Cel dotyczy zarówno zagadnień dostępności, jak i podnoszenia jakości usług z zakresu ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej, usług społecznych i opiekuńczych, oferty sportowej i rekreacyjnej, kulturalnej, zróżnicowanie oferty mieszkaniowej, usług edukacyjnych, wdrażanie e-usług i rozwój e-administracji.

Cel strategiczny: Nowoczesna gospodarka

2.1. Cel operacyjny: konkurencyjne przedsiębiorstwa. Cel dotyczy zarówno rozwoju suwalskich firm i lokalnego rynku pracy, jak i działań zwiększających konkurencyjność miasta w zakresie przyciągania nowych podmiotów i wzmacniających innowacyjność gospodarki.

2.2. Cel operacyjny: rozwinięte relacje gospodarcze. Cel dotyczy różnych form współpracy (międzysektorowej, krajowej, międzynarodowej) na polu gospodarczym, jak i możliwości ich generowania poprzez działania promocyjne. Wymiana doświadczeń, transfer wiedzy, realizacja wspólnych projektów w ramach partnerstw, czy kreowanie zintegrowanych usług i produktów, znacząco przyczynią się do wzrostu konkurencyjności i innowacyjności lokalnej gospodarki.

2.3. Cel operacyjny: efektywne kształcenie. Cel dotyczy rozwoju kształcenia ponadpod-

stawowego. Zagadnienia w nim podejmowane dotyczą podniesienia jego efektywności w kontekście potrzeb lokalnego rynku pracy.

Cel strategiczny: Wyjątkowe środowisko

3.1. Cel operacyjny: bezpieczne i czyste środowisko przyrodnicze. Cel obejmuje zagadnienia związane zarówno z rozwojem infrastruktury odnawialnych źródeł energii, infrastruktury zielono-błękitnej, jak i działania miękkie z zakresu edukacji środowiskowej.

3.2. Cel operacyjny: dostępność komunikacyjna. Cel dotyczy zagadnień mających na celu poprawę dostępności miasta, zarówno w wymiarze transportowym (wewnętrznej i zewnętrznej dostępności komunikacyjnej), jak i teleinformatycznym poprzez zapewnienie dostępu mieszkańcom do sprawnej sieci światłowodowej.

3.3. Cel operacyjny: atrakcyjne przestrzenie publiczne – Cel obejmuje zagadnienia związane z poprawą jakości przestrzeni publicznych z punktu widzenia różnych odbiorców (mieszkańców, turystów, osób z niepełnosprawnościami). Główne kierunki działań to rozwój terenów zieleni miejskiej oraz przestrzeni rekreacyjnych, dostosowanie przestrzeni miejskiej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i osób starszych, rewitalizacja zdegradowanych obszarów miejskich oraz nadania im nowych funkcji, ochrona walorów historycznych.

Zalew Arkadia, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 1.1. Lista wskaźników kontekstowych wynikających ze Strategii rozwoju Suwałki 2030*

Cele strategiczne/wskaźniki odpowiadające celom operacyjnym	Miara	Źródło	Rok 2020	Rok 2021
SILNI MIESZKAŃCY				
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	liczba	BDL GUS	3,45	3,54
Liczba imprez na 1000 mieszkańców	liczba	BDL GUS	0,125	0,118
Liczba uczestników imprez na 1000 mieszkańców	liczba	BDL GUS	393,20	710,8
Lekarze na 1000 mieszkańców	liczba	BDL GUS	27,9	39,9
Odsetek dzieci objętych opieką żłobkową	%	BDL GUS	27,6%	32%
Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym	%	BDL GUS	93,9%	96,4%
C złonkowie klubów sportowych na 1000 mieszkańc* dane za 2016-2018	liczba	BDL GUS	1,912**	2,27**
Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 mieszkańców	liczba	BDL GUS	0,487	0,477
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę	m ²	BDL GUS	25,5	26,0
NOWOCZESNA GOSPODARKA				
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców	liczba	BDL GUS	79	81
Pracujący na 1000 osób w wieku produkcyjnym	liczba	BDL GUS	19,959	20,065
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (brutto)	zł	BDL GUS	4.562,69 zł	4.966,63 zł
Spółki z udziałem kapitału zagranicznego na 1000 mieszkańców	liczba	BDL GUS	0,100	0,106
Nakłady inwestycyjne z budżetu Miasta na jednego mieszkańca	zł	UM	1.055,81	869,95
Turyści zagraniczni na 1000 mieszkańców	liczba	BDL GUS	6,673	8,073
Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	BDL GUS	4,3	3,5
Liczba studentów i absolwentów uczelni na 1000 osób	liczba	BDL GUS	1,673	1,584
Absolwenci zasadniczych szkół zawodowych i techników w ogólnej liczbie absolwentów	%	BDL GUS	40,6	44,3
WYJĄTKOWE ŚRODOWISKO				
Wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska na jednego mieszkańca	zł	UM	378,32 zł	406,23 zł
Odsetek ludności korzystającej z kanalizacji	%	BDL GUS	94,9%	95%
Udział odpadów poddanych odzyskowi w ilości odpadów wytworzonych w ciągu roku	%	BDL GUS	4,41%	19,52%
Czas dojazdu samochodem do Białegostoku	minuty	Badanie własne	-	121
Czas dojazdu samochodem do Warszawy	minuty	Badanie własne	-	236
Czas dojazdu pociągiem do Białegostoku	minuty	Badanie własne	-	109-141
Czas dojazdu pociągiem do Warszawy	minuty	Badanie własne	-	276-314
Średni czas dojazdu samochodem z ośrodków gminnych powiatu suwalskiego do Suwałk	minuty	Badanie własne	-	17-20
Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem	%	BDL GUS	1,6	1,8
Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	%	BDL GUS	75,7	76,5

Źródło: opracowanie własne wydziału Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych, na podstawie Bazy danych lokalnych GUS za lata 2020-2021.

*Kluby sportowe i ćwiczący – od roku 2002 dane zbierane co 2 lata. Obiekty sportowe – dane zbierane co 4 lata. Dane za 2018 r. opracowano w dwóch wersjach: bez wykorzystania metody estymacji bezpośredniej uwzględniającej imputację jednostek, które odmówiły udziału w badaniu (tak, jak za lata wcześniejsze) oraz z zastosowaniem ww. metody.

**dane za rok 2016

***dane za rok 2018

Dokumentem wdrożeniowym do dokumentu „Suwałki 2030. Strategia rozwoju” jest Dokument Implementacyjny, który określa szczegółowe zadania, ich zakres, szacunkowe koszty, harmonogram realizacji oraz podmiot odpowiedzialny za ich realizację. Został on przyjęty Zarządzeniem Prezydenta Miasta Suwałk Nr 155/2022 z dnia 25 marca 2022 r. Proces realizacji Strategii Rozwoju będzie uspołeczniiony i oparty na zasadach partnerstwa, efektywności i poszanowania środowiska przyrodniczego.

1.2. Struktura terenów miejskich

Struktura użytkowania terenów

Gmina Miasto Suwałki obejmuje obszar 6551 ha. Wśród użytków gruntowych dominują użytki rolne – 48%, grunty zabudowane i zurbanizowane – 22%, lasy i użytki leśne – 14%, tereny komunikacyjne – 12%, wody – 1%, tereny różne i nieużytki – 3%.

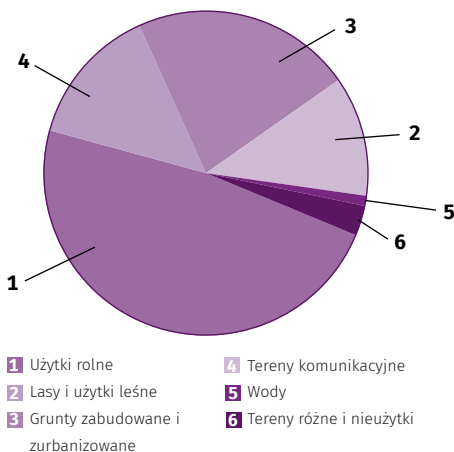
W 2022 r. struktura użytkowania gruntów nieznacznie zmieniła się. W stosunku do roku 2021 zmniejszyła się powierzchnia użytków rolnych (o 5 ha) oraz powierzchnia terenów różnych i nieużytków (o 1 ha). Zwiększyła się powierzchnia terenów zabudowanych i zurbanizowanych 6 ha. Natomiast tereny komunikacyjne, wody, lasy utrzymały się na takim samym poziomie.

Tabela 1.2.1 Zmiany w strukturze użytków gruntowych w latach 2019–2022

Rodzaj gruntów	2019	2020	2021	2022
Użytki rolne	3 199	3 193	3168	3163
Użytki leśne	930	928	928	928
Grunty zabudowane i zurbanizowane	1 421	1 421	1434	1440
Tereny komunikacyjne	735	743	755	755
Wody	77	77	77	77
Tereny różne i nieużytki	189	189	189	188
Razem	6 551	6 551	6 551	6 551

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wykres 1.2.1 Struktura użytkowania gruntów w 2022 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Podział przestrzenno-geodezyjny miasta

Obszar 1

Najbardziej na północ wysunięta część miasta zajmująca 8,78 km² o łącznej liczbie mieszkańców około 15 100 osób i gęsto-

ści zaludnienia około 1800 osób na km². Północną część obrębu stanowią obszary rolnicze i leśne. Na terenie obrębu znajdują się dwie drogi wylotowe: w kierunku Budziska (droga krajowa nr 8) i Jeleniewa (droga wojewódzka nr 655). W skład obrębu wchodzi Osiedle Północ II wraz z najgęściej zaludnioną ulicą w mieście – ul. Alfreda Wierusza-Kowalskiego oraz znaczna część ul. Szwajcaria.

Obręb 2

Północno-zachodni obręb miasta zajmuje obszar 5,95 km² o łącznej liczbie mieszkańców około 8050 osób i gęstości zaludnienia 1350 osób na km². Tworzą go przede wszystkim Osiedle Niepodległości i sołectwo Krzywólka.

Obręb 3

Część zachodnia miasta obejmuje obszar o wielkości 8,80 km². Zamieszkiwany jest przez około 3 950 osób, natomiast gęstość zaludnienia wynosi około 450 osób na km². Tworzą go przede wszystkim dwa osiedla domków jednorodzinnych: Osiedle Staszica oraz Osiedle Piastowskie oraz zabudowa wielorodzinna Zielone Osiedle przy ul. Generała Władysława Sikorskiego. Przez obręb przebiega również droga wylotowa w kierunku Filipowa.

Obręb 4

Północno-wschodnia część miasta zajmuje obszar 6,36 km², na którym mieszka około 13 500 osób. Gęstość zaludnienia około 2120 osób na km². Dominuje tu zabudowa wielorodzinna (Osiedle Północ). Występuje tu również zabudowa jednorodzinna (Osiedle Kolejowe) oraz tereny rolnicze. W skład obrębu wchodzi również ul. Szwajcaria oraz Czarnoziem.

Obręb 5

Północna część centrum zajmuje obszar 1,83 km² z około 10 600 mieszkańcami i

gęstością zaludnienia wynoszą około 5800 osób na km². Dominuje tu zabudowa jednorodzinna w części zachodniej obrębu, wielorodzinna w części środkowej i przemysłowo-magazynowa w zachodniej.

Obręb 6

Południowa część centrum miasta zajmuje obszar 1,22 km². Przy około 7300 mieszkańcach, gęstość zaludnienia wynosi około 6000 osób na km². Dominującą formą zabudowy są dwupiętrowe budynki o charakterze mieszkalno-usługowym.

Obręb 7

Obejmuje swoimi granicami obszar o wielkości 9,79 km². Zamieszkuje go około 6000 osób. Gęstość zaludnienia wynosi około 610 osób na km². Tworzą go przede wszystkim dwa osiedla domków jednorodzinnych (Osiedle Powstańców Wielkopolskich i Osiedle Hańcza) oraz część strefy przemysłowej Papiernia. W obrębie znajdują się również główne tereny rekreacyjne miasta (m.in. Zalew Arkadia) oraz znaczne obszary wykorzystywane rolniczo.

Obręb 8

Jest to najbardziej na południe wysunięty fragment miasta Suwałki zajmujący powierzchnię 10,14 km². W związku z przemysłowym charakterem obrębu, zamieszkiwany jest jedynie przez około 200 osób, a gęstość zaludnienia wynosi około 19 osób na km². W granicach tego obrębu znajduje się teren Suwałskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Obręb 9

Południowo-wschodnia część miasta zajmująca obszar 8,63 km² przy około 3 500 mieszkańcach i gęstości zaludnienia około 420 osób na km². Tworzą go m.in. dwa osiedla domków jednorodzinnych – Osiedle

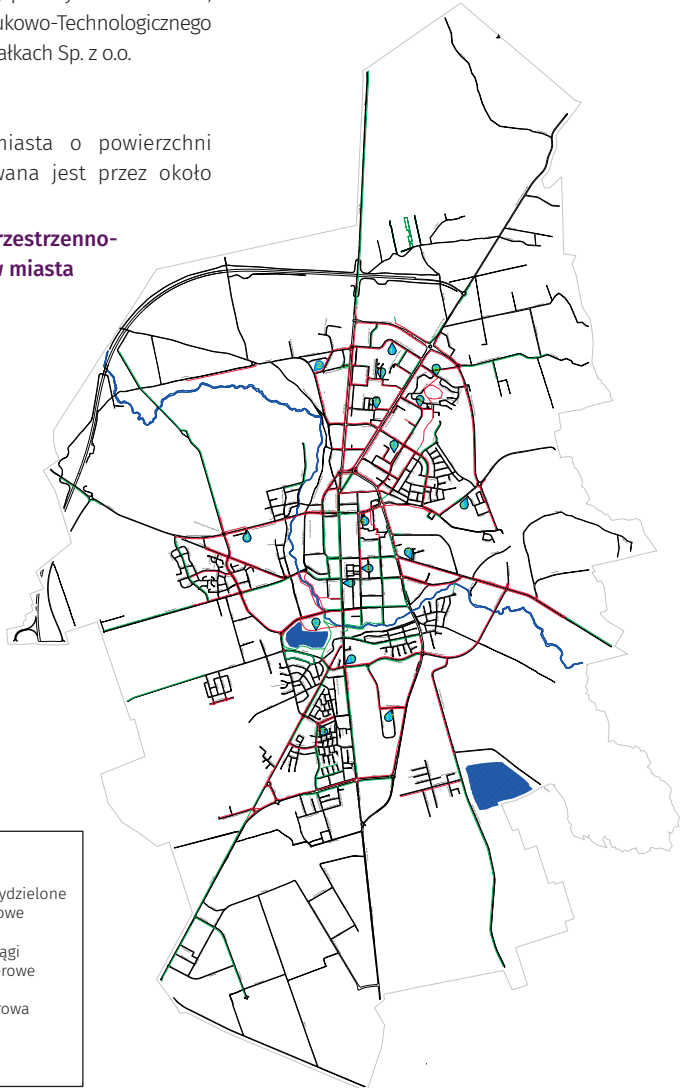
Polna i Osiedle Klasztorna, nowo powstająca zabudowa jednorodzinna przy ul. Staniszewskiego oraz zabudowa wielorodzinna: Osiedle Olimpijskie Ogrody, Osiedle Słoneczne Tarasy oraz Osiedle Sobola Biel. Znaczną część obrębu zajmują również tereny przemysłowe i rolnicze, w tym teren Parku Naukowo-Technologicznego Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.

1700 mieszkańców. Gęstość zaludnienia tego obszaru wynosi około 420 osób na km². Dominującymi funkcjami obrębu są: funkcja przemysłowa i funkcja mieszkalna (Osiedle Jaćwingów /Kamena/ i Dąbrówka).

Obręb 10

Wschodnia część miasta o powierzchni 4,01 km² zamieszkiwana jest przez około

Rysunek 1.2.1 Plan przestrzenno-geodezyjny obrębów miasta Suwałk

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

1.3. Demografia

Liczba i struktura ludności miasta

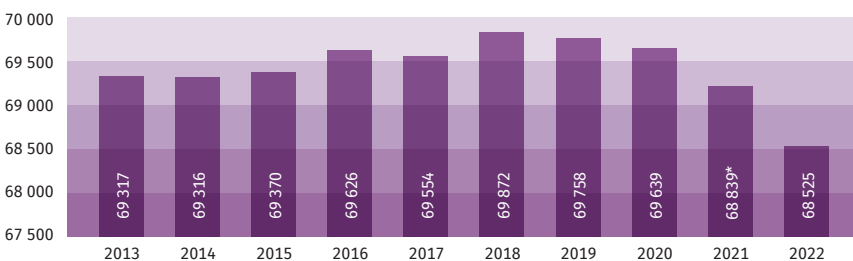
Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31.12.2022 r., w Suwałkach mieszkało 68 525 osób. W porównaniu do roku poprzedniego liczba mieszkańców miasta zmniejszyła się o 314 osób. Średnia gęstość zaludnienia wynosiła 1046 osób na km².

Zarówno w roku 2022, jak i latach wcześniejszych w Suwałkach mieszkało więcej

kobiet niż mężczyzn (w 2022 roku było ich – 35 827).

Ludność Suwałk powoli lecz systematycznie starzeje się. O ile w roku 2013 jedynie ponad 14,72% mieszkańców miasta było w wieku poprodukcyjnym, to na koniec 2022, odsetek ten wynosił już 21,24%. Jednocześnie spadła liczba osób w wieku przedprodukcyjnym, tj. z 19,30% w 2013 r. do 18,93% mieszkańców miasta w 2022 r.

Wykres 1.3.1 Liczba ludności Miasta Suwałki w latach 2013–2022 w osobach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Danych Głównego Urzędu Statystycznego.

* dane opracowane na bazie wyników NSP²⁰²¹.

Tabela 1.3.1. Liczba i struktura ludności miasta Suwałki w latach 2013–2022

Wyszczególnienie	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*	2022
Liczba ludności ogółem	69 317	69 316	69 370	69 626	69 554	69 827	69 758	69 639	68 839	68 525
Ludność wg płci:										
– mężczyźni	33 151	33 127	33 157	33 261	33 257	33 356	33 348	33 288	32 923	32 698
– kobiety	36 166	36 189	36 213	36 365	36 297	36 471	36 410	36 351	35 916	35 827
Liczba kobiet na 100 mężczyzn	109	109	109	109	109	109	109	109	109	109
Gęstość zaludnienia (liczba mieszkańców na 1 km ²)	1058	1058	1059	1063	1062	1066	1065	1063	1051	1046
Liczba zawartych małżeństw	332	358	371	381	365	345	333	259	312	263
Ludność wg grup ekonomicznych:										
– wiek przedprodukcyjny	13 371	13 165	13 044	13 096	12 909	13 169	13 127	13 032	13 108	12 973
– % ogółu ludności	19,30	19,00	18,80	18,80	18,56	18,86	18,82	18,70	19,04	18,93
– wiek produkcyjny	45 742	45 467	45 167	44 780	44 367	43 796	43 276	42 802	41 623	41 001
– % ogółu ludności	65,98	65,60	65,11	64,30	63,79	62,72	62,04	61,50	60,46	59,83
– wiek poprodukcyjny	10 204	10 684	11 159	11 750	12 278	12 862	13 355	13 805	14 108	14 551
– % ogółu ludności	14,72	15,40	16,09	16,90	17,65	18,42	19,14	19,80	20,50	21,24
Ruch naturalny ludności										
– urodzenia żywe	631	609	684	762	769	766	728	678	674	590
– zgony	550	539	538	545	573	600	615	720	784	647
Przyrost naturalny	81	70	146	217	196	166	113	-42	-110	-57

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

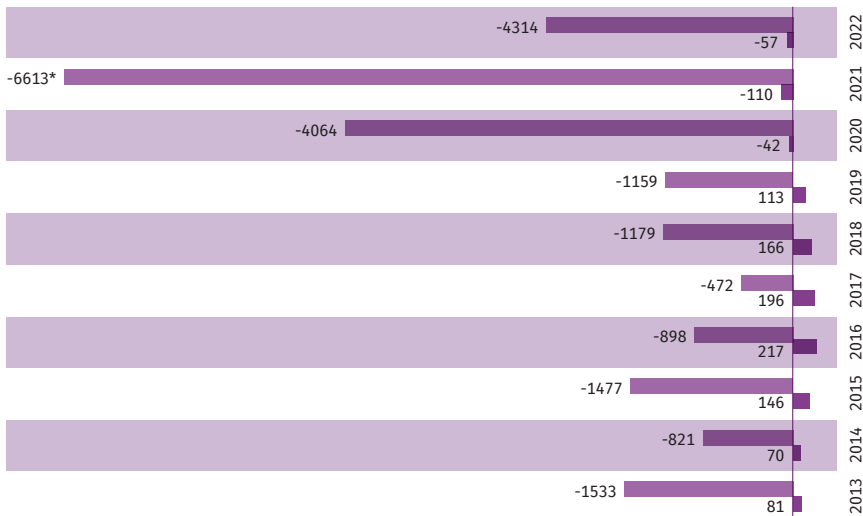
* dane opracowane na bazie wyników NSP²⁰²¹.

Ruch naturalny ludności, migracja

W 2022 roku urodziło się w Suwałkach 590 dzieci, o 84 mniej niż w 2021 r. Liczba zgonów zmniejszyła się w porównaniu do roku 2021 o 137 i wynosiła 647.

W 2022 roku wystąpił ujemny przyrost naturalny i wynosił -57 osób, to o 53 osoby więcej niż w roku poprzednim.

W 2022 roku zawarto 263 małżeństwa, przy czym rok wcześniej zawarto ich 312.

Wykres 1.3.2 Przyrost naturalny w Suwałkach na tle województwa podlaskiego w latach 2013-2022 (w osobach)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

* dane opracowane na bazie wyników NSP*2021.

Parada podczas Dni Suwałk, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Tabela 1.3.2. Ruch naturalny ludności w latach 2013–2022

	Płeć	Stan na koniec roku									
		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*	2022
Matżeństwa		332	358	371	381	365	345	333	259	312	263
Rozwody		152	142	157	153	129	149	154	145	130	115
Urodzenia żywe	kobiety	291	293	351	383	360	351	358	331	317	317
	mężczyźni	340	316	333	379	409	415	370	347	357	273
	ogółem	631	609	684	762	769	766	728	678	674	590
Zgony	kobiety	276	249	247	252	280	269	309	341	390	275
	mężczyźni	274	290	291	293	293	331	306	379	394	372
	ogółem	550	539	538	545	573	600	615	720	784	647
	niemowląt ogółem	6	2	1	3	2	4	2	1	-	3
Przyrost naturalny	kobiety	15	44	104	131	80	82	49	-10	-73	42
	mężczyźni	66	26	42	86	116	84	64	-32	-37	-99
	ogółem	81	70	146	217	196	166	113	-42	-110	-57
Dynamika demograficzna (stosunek urodzin żywych do liczby zgonów)		1,17	1,13	1,27	1,40	1,34	1,28	1,18	0,94	0,86	0,91

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

*dane opracowane na bazie wyników NSP*2021.

Według danych GUS na dzień 31 grudnia 2022 r. saldo migracji w Suwałkach wyniosło -138.

Tabela 1.3.3. Migracje ludności w latach 2013–2022

Wyszczególnienie		Płeć	Stan na koniec roku									
			2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021*	2022
Napływ		kobiety	342	319	322	338	362	442	353	321	380	295
		mężczyźni	275	274	280	263	294	350	313	266	322	249
		ogółem	617	593	602	601	656	792	666	587	702	544
	w tym z zagranicy	kobiety	14	8	-	10	22	12	19	17	17	5
		mężczyźni	15	10	-	11	16	12	9	10	14	11
		ogółem	29	18	-	21	38	24	28	27	31	16
Odpływ		kobiety	400	425	375	328	397	395	389	360	408	339
		mężczyźni	367	376	325	250	341	349	390	285	351	343
		ogółem	767	801	700	578	738	744	779	645	759	682
	w tym za granicę	kobiety	43	41	-	9	14	16	12	6	3	8
		mężczyźni	30	30	-	6	5	7	6	4	6	10
		ogółem	73	71	-	15	19	16	18	10	9	18
Saldo migracji	kobiety	+5	-58	-106	-86	11	47	-29	-28	-28	-44	
	mężczyźni	-36	-92	-102	-65	18	1	-74	-13	-29	-94	
	ogółem	-31	-150	-208	-151	29	48	-103	-41	-57	-138	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

*dane opracowane na bazie wyników NSP*2021.

II. Infrastruktura społeczna i bezpieczeństwo

2.1. Ochrona zdrowia

Charakterystyka systemu ochrony zdrowia w Suwałkach

W 2022 roku na terenie Miasta Suwałk działały 63 podmioty, świadczące usługi zdrowotne w różnym zakresie w ramach kontraktów z Narodowym Funduszem Zdrowia. Liczba poszczególnych świadczeniodawców przedstawiała się następująco:

Tabela 2.1.1 Liczba świadczeniodawców usług zdrowotnych w Suwałkach w 2022 r.

Usługi zdrowotne	Liczba świadczeniodawców
leczenie stomatologiczne	20
ambulatoryjna opieka specjalistyczna	18
podstawowa opieka zdrowotna	13
opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień	2
rehabilitacja lecznicza	3
świadczenia zdrowotne kontraktowanie odrębne	2
leczenie szpitalne	2
profilaktyczne programy zdrowotne	1
opieka paliatywna i hospicyjna	1
świadczenia pielęgnacyjno-opiekuńcze	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informatora o zawartych umowach Narodowego Funduszu Zdrowia.

Na terenie Suwałk działało również 28 ogólnodostępnych aptek.

W 2022 roku w Suwałkach funkcjonowały trzy publiczne szpitale: Szpital Wojewódzki im. dr L. Rydygiera, Samodzielny Publiczny Specjalistyczny Psychiatryczny Zakład Opieki Zdrowotnej i Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Rehabilitacji. Łącznie w szpitalach publicznych, na umowach, zatrudnionych było 243 lekarzy różnych specjalności oraz 829 pielęgniarek i położnych.

Tabela 2.1.2 Szpitale w Suwałkach w 2022 roku

Rodzaj placówek	Liczba	
	placówek	łóżek
Szpitale ogółem	5	728
Szpitale publiczne, w tym:	3	699
ogólne	2	482
specjalistyczne	0	0
resortowe	0	0
psychiatryczne	1	217
Szpital niepubliczny	2	29

Źródło: Opracowanie własne na podstawie RPWDL – stan na 31 grudnia 2022 r.

**Tabela 2.1.2.1 Szpitale w Suwałkach
w 2022 roku**

Szpital Wojewódzki im. dr. Ludwika Rydygiera w Suwałkach	
Oddziały	
1.	Centralny Blok Operacyjny
2.	Chirurgia Dziecięca
3.	Chirurgia Ogólna z Pododdziałem Chirurgii Onkologicznej
4.	Chorób Wewnętrznych i Gastroenterologii z Odcinkiem Diabetologii
5.	Chorób Wewnętrznych, Kardiologii, Nadciśnienia Tętniczego
6.	Chorób Zakaźnych
7.	Dermatologia
8.	Ginekologia, Patologia Ciąży i Położnictwo
9.	Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii z Pododdziałem Anestezjologii i Intensywnej Terapii Dziecięcej
10.	Laryngologia
11.	Nefrologia ze Stacją Dializ
12.	Neonatologia
13.	Neurologia z Pododdziałem Udarowym
14.	Onkologia Kliniczna i Hematologia
15.	Ortopedyczno-Urazowy
16.	Pediatrya
17.	Pulmonologia
18.	Reumatologia z Pododdziałem Dermatologii i Geriatrii
19.	Szpitalny Oddział Ratunkowy
20.	Urologia
21.	Pracownia Psychologii Klinicznej
22.	Oddział Okulistyczny
Poradnie Specjalistyczne	
1.	Ośrodek Domowego Leczenia Tlenem
2.	Poradnia Alergologiczna
3.	Poradnia Chirurgii Dziecięcej
4.	Poradnia Chirurgii Ogólnej
5.	Poradnia Chirurgii Onkologicznej
6.	Poradnia Chorób Zakaźnych
7.	Poradnia Dermatologiczna
8.	Poradnia Diabetologiczna
9.	Poradnia Foniometryczna
10.	Poradnia Gastroenterologiczna
11.	Poradnia Ginekologiczno-Położnicza

12.	Poradnia Hematologiczna
13.	Poradnia Nefrologiczna
14.	Poradnia Neonatologiczna
15.	Poradnia Neurologiczna
16.	Poradnia Okulistyczna
17.	Poradnia Onkologiczna
18.	Poradnia Ortopedyczna
19.	Poradnia Osteoporozy
20.	Poradnia Otolaryngologiczna
21.	Poradnia Preluksacyjna
22.	Poradnia Pulmonologiczna
23.	Poradnia Reumatologiczna
24.	Poradnia Urologiczna
Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Rehabilitacji w Suwałkach	
Oddziały	
1.	Oddział Rehabilitacyjny
2.	Oddział Rehabilitacji Neurologicznej
3.	Oddział Dzienny Rehabilitacji
4.	Oddział Dzienny Rehabilitacji Dzieci
Specjalistyczny Psychiatryczny Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Suwałkach	
Oddziały	
1.	Oddział Psychiatryczny
2.	Oddział Dzienny Psychiatryczny
3.	Oddział psychogeriatryczny
4.	Oddział Leczenia Uzależnień i Zaburzeń Emocjonalnych
5.	Pododdział Leczenia Zaburzeń Nerwicywych
6.	Oddział Dzienny Terapii Nerwic
7.	Zakład Pielęgnacyjno-Opiekuńczy Psychiatryczny
8.	Oddział Dzienny Psychiatryczno-Rehabilitacyjny
Poradnie	
1.	Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dorosłych
2.	Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży
3.	Poradnia Psychologiczna
4.	Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Substancji Psychoaktywnych
5.	Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu
6.	Zespół Leczenia Środowiskowego (Domowego)

Medica Vision Centrum Medyczne Sp. z o.o.	
Oddziały	
1.	Oddział Okulistyczny
2.	Oddział Chirurgii Jednego Dnia
Poradnie	
1.	Poradnia okulistyczna
2.	Poradnia urologiczna

3.	Poradnia chirurgii ogólnej
4.	Poradnia chirurgii urazowo – ortopedycznej
5.	Poradnia położniczo – ginekologiczna
6.	Pracownia RTG

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych umieszczonych na stronach internetowych szpitali.
Stan na dzień 25.02.2023 r.

Tabela 2.1.3 Świadczenia opieki zdrowotnej w rodzaju: opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień w 2022 roku

Świadczeniodawca	Rodzaj świadczeń – zakres
NZOZ Ośrodek Profilaktyki Terapii Uzależnień i Współuzależnienia Stowarzyszenia Wybór w Suwałkach	świadczenia dzienne terapii uzależnienia od alkoholu
	izba przyjęć
	Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej Dla Dzieci i Młodzieży
	leczenie zaburzeń nerwicowych dla dorosłych
	świadczenia psychiatryczne dla chorych somatycznie
	świadczenia psychogeriatryczne
	leczenie alkoholowych zespołów abstynencyjnych (detoksykacja)
	świadczenia terapii uzależnienia od alkoholu stacjonarne
	świadczenia pielęgniacyjno-opiekuńcze psychiatryczne dla dorosłych
	świadczenia psychiatryczne ambulatoryjne dla dzieci i młodzieży
	świadczenia terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu
	świadczenia terapii uzależnienia od substancji psychoaktywnych innych niż alkohol
	świadczenia psychologiczne
	świadczenia dzienne psychiatryczne rehabilitacyjne dla dorosłych
	świadczenia dzienne psychiatryczne geriatryczne
	świadczenia dzienne leczenia zaburzeń nerwicowych
	Centrum Zdrowia Psychicznego Dla Dzieci i Młodzieży
Specjalistyczny Psychiatryczny SP ZOZ w Suwałkach	świadczenie terapii dla uzależnionych od alkoholu ze współistniejącymi innymi zaburzeniami psychicznymi (podwójna diagnoza)
	Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej Dla Dzieci i Młodzieży

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Funduszu Zdrowia.

Tabela 2.1.4 Opieka paliatywna, hospitacyjna, świadczenia pielęgniarskie i opiekuńcze

Świadczeniodawca	Rodzaj świadczeń – zakres
Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Paliatywnej im. Jana Pawła II w Suwałkach	świadczenia w hospicjum domowym
	świadczenia w hospicjum domowym dla dzieci
	świadczenia w oddziale medycyny paliatywnej / hospicjum stacjonarnym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Narodowego Funduszu Zdrowia.

Tabela 2.1.5 Stan zdrowia dzieci i młodzieży miasta Suwałki w wieku 0–18 lat będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2021–2022

Rozpoznanie po raz pierwszy (zachorowalność)	Osoby, u których stwierdzono schorzenia ogółem (chorobowość)		Osoby, u których stwierdzono schorzenia	
	2021	2022	2021	2022
Ogółem leczenia	3 477	3 787	467	669
Nowotwory	61	74	19	19
Niedokrwistość	102	128	16	19
Choroby tarczycy	145	155	18	33
Cukrzyca	26	34	6	10
Niedożywienie	3	3	0	1
Otyłość	176	171	40	37
Zaburzenia odżywiania	3	10	1	5
Upośledzenie umysłowe	42	41	4	6
Padaczka	82	68	7	9
Dziecięce porażenie mózgowe	29	27	1	2
Zaburzenia refrakcji i akomodacji oka	424	426	30	58
Choroba nadciśnieniowa	39	28	7	7
Alergie	847	871	108	116
Zniekształcenia kręgosłupa	585	489	32	107
Choroba układu moczowego	33	36	6	6
Wady rozwojowe, w tym:	167	147	21	18
– układu nerwowego	12	15	1	2
– układu krążenia	100	90	11	15
– narządów płciowych	13	9	1	0
– narządów płciowych	16	11	4	0
– inne	26	22	6	1
Zaburzenia rozwoju, w tym:	105	165	16	33
– fizycznego	29	46	4	15
– psychomotorycznego	65	85	11	5
Trwałe uszkodzenie narządu ruchu	18	14	2	0
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej	1323	1561	202	301

Źródło: Na podstawie sprawozdań MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w latach 2021 i 2022.

W roku 2022 prawie 3,8 tysiąca osób w przedziale wiekowym 0-18 lat znajdowało się pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. Po raz pierwszy schorzenie wykryte zostało u 669 matoletnich mieszkańców Suwałk. Najwięcej dzieci chorowało

na alergie (871 osób), zniekształcenia kręgosłupa (489 osób) oraz zaburzenia refrakcji i akomodacji oka (426 osób). Pacjentów z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej zanotowano 1561. Wśród osób w wieku 0-18 lat, u których stwierdzono

schorzenia po raz pierwszy, dominowały również alergię (116 osób), zniekształcenia kręgosłupa (107 osób) oraz zaburzenia

refrakcji i akomodacji oka (58 osób). Liczba nowo wykrytych schorzeń, w porównaniu do roku 2021, wzrosła o 202 przypadki.

Tabela 2.1.6 Stan zdrowia mieszkańców miasta Suwałki w wieku 19 lat i więcej będących pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w latach 2021-2022

Rozpoznanie	Osoby, u których stwierdzono schorzenia ogółem (chorobowość)		Osoby, u których stwierdzono schorzenia po raz pierwszy (zachorowalność)	
	2021	2022	2021	2022
Ogółem leczenia	33 742	33 127	4 172	3 973
Gruźlica	81	77	26	6
Nowotwory	1 651	1 912	324	337
Choroby tarczycy	3 142	3 603	369	411
Cukrzyca, w tym:	3 352	3 427	343	300
– leczenia insuliną	923	990	94	97
Niedokrwistość	897	890	104	65
Choroby obwodowego układu nerwowego	4585	5133	305	415
Choroby układu krążenia, w tym:	16 038	17134	1 388	1 398
– przewlekła choroba reumatyczna	44	87	7	7
– choroba nadciśnieniowa	11 900	12 114	832	864
– choroba naczyń mózgowych	567	495	88	64
– niedokrwienna choroba serca	2 166	2 199	245	222
Przebyty zawał serca (z niedokrwiennej choroby serca)	430	462	60	53
Przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa	3 374	3 372	295	203
Przewlekła choroba układu trawiennego	5 788	6 311	464	502
Choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej	11 715	12 547	1 135	849
Pacjenci z innymi schorzeniami wymagającymi opieki czynnej	6 788	7 358	726	671

Źródło: Na podstawie sprawozdań MZ-11 o działalności i pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w latach 2021 i 2022.

Stan zdrowia mieszkańców uzależniony jest od warunków społeczno-ekonomicznych, stylu życia mieszkańców, jakości środowiska w miejscu zamieszkania i pracy, poziomu zabezpieczenia potrzeb zdrowotnych i społecznych.

W roku 2022 ponad 33 tysiące dorosłych mieszkańców Suwałk znajdowało się pod opieką lekarza podstawowej opieki zdrowotnej. Po raz pierwszy scho-

rzeżenia wykryte zostały u 3 973 dorosłych mieszkańców. Najwięcej osób dorosłych chorowało na choroby układu krążenia (17 134 osoby), choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (12 547 osób), przewlekłą chorobę układu trawiennego (6 311 osób), choroby obwodowego układu nerwowego (5 788 osób), choroby tarczycy (3 603 osoby) oraz cukrzycę (3 427 osób).

W zachorowalności dominowały takie choroby jak: choroby układu krążenia (1 398 osób), choroby układu mięśniowo-kostnego i tkanki łącznej (849 osób), przewlekła choroba układu trawiennego (502 osoby),

choroby obwodowego układu nerwowego (415 osób), choroby tarczycy (411 osób) oraz nowotwory (337 osób). Liczba nowo wykrytych schorzeń, w porównaniu do roku 2021 zmalała o 199 przypadków.

Programy w zakresie ochrony zdrowia

Tabela 2.1.7 Profilaktyczne programy zdrowotne finansowane z budżetu Miasta Suwałk w 2022 r.

Nazwa programu	Wydatkowana kwota z budżetu miejskiego	Liczba osób, które skorzystały z programu
<p>SUWAŁSKA AKADEMIA RODZENIA 2022 – edukacja przedporodowa dla mieszkańców Miasta Suwałk w Szkole Rodzenia przy Szpitalu Wojewódzkim w Suwałkach.</p> <p>„Szkoła rodzenia” oferuje edukację w ramach spotkań grupowych umożliwiając jednocześnie wymianę doświadczeń przez uczestniczki.</p> <p>W zajęciach „Szkoły rodzenia” mogły brać udział kobiety ciężarne posiadające Suwałską Kartę Mieszkańca. Podczas zajęć, kobiety wraz z partnerami były przygotowywane do porodu naturalnego oraz do wypełniania nowej roli związanej z pojawieniem się dziecka, przekazywano wiedzę dotyczącą rozwoju płodu, przebiegu ciąży, porodu, połoгу i podstawowych problemów dotyczących opieki nad noworodkiem i laktacji, promowano zachowania prozdrowotne w czasie ciąży, przekazywano informacje o ćwiczeniach możliwych do wykonania, w sposób niezagrażających przyszłej matce i dziecku. Jeden kurs „Szkoły rodzenia” trwał około 8 tygodni, zrealizowano 2 pełne kursy.</p>	24 750 zł	55 ciężarnych wraz z partnerami
<p>Program polityki zdrowotnej pn.: „ZDROWA JESIEŃ profilaktyczne szczepienia przeciwko grypie mieszkańców Suwałk powyżej 65 roku życia”.</p> <p>W 2022 kontynuowano – zawartą w 2020 r. – umowę na realizację programu polityki zdrowotnej. W ramach programu mieszkańcy byli szczepieni szczepionką czterowalentną zapewniającą najszerszą oferowaną ochronę przeciwko grypie. Realizator przeprowadził również wykłady w klubach seniora o tematyce: epidemiologia grypy, jej rozpoznanie i leczenie, profilaktyka czynna i bierna, szczepienia i ich skuteczność, sposoby na wzmocnienie odporności.</p>	130 500 zł	1305 osób
<p>Bon na szczepienie przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego.</p> <p>W 2022 roku wprowadzono bon na szczepienie przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego. Bon przysługuje rodzicowi dziecka powyżej 9. roku życia, do ukończenia przez nie 14. roku życia oraz Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej: „Dom nr 1” i „Dom nr 2”, który złoży poprawnie wypełniony wniosek o przyznanie bonu wraz z zaświadczeniem lekarskim po przyjęciu przez dziecko dwóch dawek szczepionki. Warunkiem przyznania bonu jest posiadanie przez dziecko Suwałskiej Karty Mieszkańca.</p> <p>W 2022 roku przyznano 37 bonów na szczepienie przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego.</p>	10 225,32 zł	37 osób

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Suwałkach w 2022 r.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych od wielu lat szczególną uwagę zwraca na problemy związane z funkcjonowaniem rodziny osoby uzależnionej oraz na problemy i potrzeby dzieci i młodzieży. W związku z tym największą środków finansowych w 2022 r. przekazano na:

- pomoc udzielaną członkom rodzin, w których występuje problem alkoholowy i przemoc w rodzinie,
- prowadzenie placówek wsparcia dziennego,
- organizację czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz działalność informacyjno-edukacyjną,
- realizację szkoleń dla pedagogów, psychologów, nauczycieli i konsultantów z rekomendowanych programów profilaktycznych.

W 2022 r. do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suwałkach wpłynęło 145 wniosków o wszczęcie postępowania o zobowiązanie do leczenia odwykowego. W stosunku do 142 wniosków wszczęto postępowanie, odmówiono wszczęcia postępowania w 3 przypadkach. Do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich skierowano 71 wniosków o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego oraz 44 postępowania umorzono.

Zapewniono kompleksową pomoc członkom rodzin dotkniętych problemem przemocy poprzez prowadzenie:

- procedury „Niebieskiej Karty” w ramach zespołu interdyscyplinarnego – prowadzono łącznie 241 spraw, z tego 79 procedur kontynuowano z lat poprzednich. W ramach Zespołu Interdyscyplinarnego w 2022 r. powołano 162 grupy robocze, które odbyły 739 spotkań,
- poradnictwo specjalistyczne dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, w ramach którego udzielono:
  - 616 porad i konsultacji psychologicznych – 145 osobom,
  - 271 porad prawnych – 147 osobom,
- schronienia w Dziale Pomocy Kryzysowej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Suwałkach dla osób doświadczających przemocy lub sytuacji kryzysowej

- skorzystała 1 rodzina licząca 3 osoby,
- terapii interwencyjnej, której celem jest osiągnięcie optymalnego poziomu funkcjonowania, w ramach której objęto 4 osoby – 21 sesji,
- grupy wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc – grupa prowadzona w oparciu o program służący pomocy i wsparciu w nabywaniu umiejętności przezwyciężania przemocy w rodzinie. W 2022 r. zrealizowano 2 edycje spotkań grupy wsparcia, z których skorzystało 17 osób,
- poradnictwa socjalnego oraz z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w ramach którego udzielono 395 porad – 245 osobom,
- interwencji w środowisku mającej na celu zdiagnozowanie sytuacji rodzinnej zgłoszonej przez zaniepokojonych świadków lub osoby anonimowe. W 2022 r. zweryfikowano 13 zgłoszeń.

W 2022 r. w Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu leczycy się 626 osób (nie tylko mieszkańców Suwałk), w tym:

- 469 osób uzależnionych, w tym 396 mężczyzn i 73 kobiety.
- 157 osób współuzależnionych, w tym 20 mężczyzn i 137 kobiet.

Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu działa w ramach Specjalistycznego Psychiatrycznego SP ZOZ w Suwałkach. W Poradni prowadzone są działania profilaktyczne i lecznicze, udzielana jest pomoc osobom uzależnionym i członkom ich rodzin. Głównym zakresem działania poradni jest:

- diagnozowanie pacjentów uzależnionych od alkoholu,
- konstruowanie osobistych programów terapii,
- leczenie i rehabilitacja,

- prowadzenie psychoterapii indywidualnej i grupowej,
- kontaktowanie się w razie potrzeby z rodzinami pacjentów,
- współpraca z kuratorami sądowymi pacjentów Poradni.

Poradnia posiada następującą ofertę terapeutyczną:

- III-etapowe leczenie osób uzależnionych: 1 etap podstawowy, 2 etap rehabilitacyjny, 3 etap pogłębiany;
- leczenie osób współuzależnionych: spotkania indywidualne oraz grupa terapeutyczna.

W 2022 r. w Oddziale Leczenia Uzależnień i Zaburzeń Emocjonalnych hospitalizowanych było 1166 osób (dotyczy nie tylko mieszkańców Suwałk) z czego 248 osób, w tym 30 kobiet to pacjenci Oddziału i 918 osób, w tym 82 kobiety to pacjenci Pododdziału Detoksykacji.

W 2022 r. w Dziennym Oddziale Terapii Uzależnień od Alkoholu przy ul. Młynarskiego 9 leczenie odwykowe podjęto 120 pacjentów (dotyczy nie tylko mieszkańców Suwałk) uzależnionych od alkoholu – 26 kobiet i 94 mężczyzn.

W 2022 r. w Poradni Leczenia Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych leczyło się 193 pacjentów (nie tylko mieszkańców Suwałk), w tym 28 osób do 18-go roku życia:

- 133 osoby uzależnione (102 mężczyzn, 31 kobiet),
- 60 osób współuzależnionych (13 mężczyzn i 47 kobiet),
- udzielono 1510 porad,
- wystawiono 15 skierowań do ośrodków stacjonarnych i na oddziały detoksykacyjne.

W okresie od 01.01.2022 r. do 31.08.2022 r. zatrzymano i doprowadzono do Pogotowia dla Osób Nietrzeźwych 345 osób (762 pobyty), w tym:

- 304 mężczyzn – 671 pobyty,
- 40 kobiet – 90 pobyty,
- 1 nieletni mężczyzna – 1 pobyt,

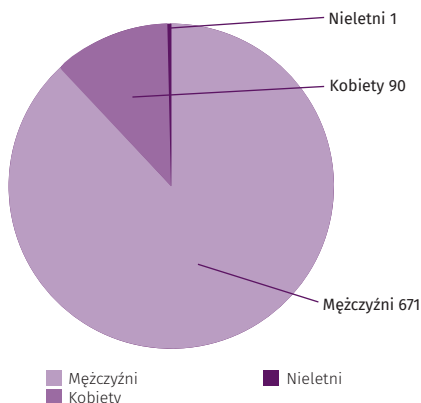
Głównym zakresem działania Pogotowia dla Osób Nietrzeźwych było:

- Opieka nad osobami nietrzeźwymi, które swoim zachowaniem dały powód do zgorznięcia w miejscu publicznym lub zakłádzie pracy albo zagrażających ich życiu lub zdrowiu, bądź życiu i zdrowiu innych osób.
- Zapewnienie przyjętym osobom nietrzeźwym opieki lekarskiej i pierwszej pomocy w nagłych wypadkach.
- Udzielanie osobom w stanie nietrzeźwości świadczeń higieniczno-sanitarnych.
- Nakłanianie osób uzależnionych od alkoholu do poddania się leczeniu odwykowemu, łącznie z wydaniem przez lekarza izby skierowań na leczenie odwykowe dla osób wyrażających na to zgodę.
- Prowadzenie działalności wychowawczej i informacyjnej o szkodliwości nadużywania napojów oraz udzielanie pomocy psychologicznej osobom opuszczającym Pogotowie i ich rodzinom.

Wykres 2.1.1 Liczba pobytów w Pogotowiu dla Osób Nietrzeźwych w Suwałkach w okresie od 01.01.2022 r. do 31.08.2022 r. z podziałem na płeć z wyszczególnieniem osób nieletnich

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Pogotowia dla Osób Nietrzeźwych w Suwałkach.

W strukturze Ośrodka Profilaktyki i Wsparcia dla Osób Nietrzeźwych, Bezdomnych i Uzależnionych w Suwałkach działań Telefon Zaufania dla osób z problemem alkoholowym, narkomanii i uwikłanych w przemoc w rodzinie, w ramach którego w okresie od 01.01.2022 r. do 31.08.2022 r. odebrano 67 połączeń (tel. 797 670 059).

Według stanu na 31 grudnia 2022 r. na terenie miasta sprzedaż napojów alkoholowych prowadziło 180 punktów, w tym: 127 punktów – w zakresie sprzedaży detalicznej oraz 53 punkty – w zakresie sprzedaży gastronomicznej. Łącznie dochody miasta w 2022 r. z tytułu korzystania przez przedsiębiorców z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wyniosły 2 339 613,62 zł.

Ponadto z Urzędu Skarbowego w Bydgoszczy wpłynęły środki finansowe w wysokości 928.810,31 zł otrzymane z tytułu wprowadzenia dodatkowych opłat dla hurtowników zaopatrujących przedsiębiorców,

posiadających zezwolenia na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych, w napoje alkoholowe w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml (tzw. podatek od „małpek”). Część powyższej kwoty przeznaczono na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu tj. na funkcjonowanie Ogrzewalni dla osób bezdomnych i nietrzeźwych.

2.2. Pomoc społeczna

Charakterystyka systemu pomocy społecznej

Zadania z zakresu pomocy społecznej realizowane są przez: Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie (MOPR), Dom Pomocy Społecznej „Kalina”, Placówkę Opiekuńczo-Wychowawczą, ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe i fundacje. MOPR jest główną jednostką organizacyjną systemu pomocy społecznej w Suwałkach.

Infrastruktura systemu pomocy społecznej:

- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie;
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności (Miasto Suwałki, Powiat Suwalski, Sejneński i Augustowski);
- Klub „Senior+” – 20 miejsc;
- Środowiskowe domy samopomocy – 2 placówki o łącznej liczbie 69 miejsc;
- Ogrzewalnia dla osób bezdomnych i nietrzeźwych – 40 miejsc;
- Warsztat Terapii Zajęciowej – 35 miejsc;
- Dom Pomocy Społecznej „Kalina” – 194 miejsca;
- Hostel – 10 miejsc;
- Dom Dziennego Pobytu „Kalinka” – 15 miejsc;

- Mieszkanie chronione wspierane – 1-3 miejsca.

Infrastruktura wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej:

- Organizator Pieczy Zastępczej;
- Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze (Dom nr 1 i 2) – 28 miejsc;
- Placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego – 5 placówek – 170 miejsc;
- Mieszkania chronione treningowe – 2 mieszkania – 7 miejsc;
- Rodziny Zastępcze – 141, z tego:
  - zawodowe rodziny zastępcze – 9 rodzin;
  - rodzinny dom dziecka – 1;
  - niezawodowe rodziny zastępcze – 40;
  - spokrewnione rodziny zastępcze – 91;
- Asystent rodziny – 3;
- Koordynator pieczy zastępczej – 7.

Najczęstsze powody udzielania pomocy to:

- ubóstwo – 914 rodzin;
- długotrwała choroba – 849 rodzin;
- niepełnosprawność – 816 rodzin;
- bezrobocie – 520 rodzin;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 295 rodzin;
- potrzeba ochrony macierzyństwa – 95 rodzin;
- alkoholizm i narkomania – 225 rodzin;
- bezdomność – 99 osób;
- przemoc w rodzinie i pomoc interwencyjna – 15 rodzin;
- trudności w przystosowaniu po opuszczeniu zakładu karnego – 47 osób;
- zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe – 4 osoby.

Tabela 2.21 Wydatki na zadania realizowane przez jednostki pomocy społecznej w Suwałkach w latach 2020–2022 (w zł)

Rodzaj wydatków	2020	2021	2022
łącznie wydatki MOPR, w tym:	135 260 209	136 946 258	113 881 319,87
Pomoc społeczna	19 842 675	20 731 050	27 365 261,61
Rodzina	110 508 533	111 132 327	67 332 675,83
Ochrona zdrowia	429 189	511 607	532 336,21
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	1 110 236	1 170 093	1 186 557,81
Fundusz celowy PFRON	2 535 103	2 636 385	3 144 425,45
Środki EFS	662 202	409 829	256 413,56
Fundusz Solidarnościowy	172 271	252 366	685 423,67
Fundusz Przeciwdziałania Covid-19	X	102 600	8 994 362,13
Fundusz Pomocy	X	X	4 383 863,60
Dom Pomocy Społecznej	9 640 355 100 844*	8 839 354 135 424*	10.021.363 182 644*
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza	1 737 578	1 843 395	2 212 402,44
Dom nr 1	X	834 354	1 055 426,50
Dom nr 2	X	1 009 041	1 156 975,94
Dofinansowanie organizacji pozarządowych realizujących zadania pomocy społecznej	1 939 105	2 082 429	2 492 467
Razem	148 678 091	151 690 255	128 790 196,31

*koszt ośrodka wsparcia (Dom Dziennego Pobytu „Kalinka”) w Suwałkach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie

Tabela 2.2.2 Liczba rodzin korzystających z systemu pomocy społecznej w latach 2020–2022

Lata	Pomoc Społeczna (liczba rodzin)	Świadczenia Rodzinne (liczba dzieci)	Świadczenia wychowawcze (liczba dzieci)	Fundusz alimentacyjny (liczba uprawnionych)
2020	1843	4373	13 357	769
2021	1754	3844	13 632	773
2022	1610	3448	12 785	703

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Suwałkach.

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w 2022 r. realizował zadania pomocy wynikające z ustawy o pomocy społecznej oraz innych ustaw i programów:

Należące do właściwości powiatu:

- kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych – 6 skierowań;
- pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z terenu miasta umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów – 8 dzieci;
- pomoc pieniężna z tytułu pokrywania kosztów utrzymania dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych z terenu Miasta Suwałk – 241 dzieci;
- pomoc pieniężna i w naturze usamodzielnianym wychowankom opuszczającym zastępcze formy opieki rodzinnej – 38 wychowanków;
- pomoc mieszkaniową poprzez zapewnienie miejsca w mieszkaniu chronionym – 7 wychowanków;
- szkolenia kandydatów na niezawodowe rodziny zastępcze – 12 osób;
- zapewnianie opieki koordynatora rodzincom zastępczym – 115 rodzin;
- dokonywanie okresowych ocen sytuacji dzieci w rodzinach zastępczych – 406 dzieci;
- dokonywanie ocen funkcjonowania rodzin zastępczych – 62 rodziny;
- rehabilitacja społeczna i zawodowa (środki PFRON) – 543 osoby.

Z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat:

- orzekanie o niepełnosprawności – 4354 orzeczenia;
- opieka i terapia w Środowiskowych Domach Samopomocy dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi i Niepełnosprawnych Intelakualnie – 79 osób;
- realizacja Indywidualnych Programów Integracji – 2 rodziny liczące 4 osoby.

Na szczeblu gminy z zakresu zadań zleconych:

- specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi – 14 osób;
- zasiłki rodzinne wraz z przysługującymi dodatkami – 3448 dzieci;
- jednorazowe zapomogi z tytułu urodzenia dziecka – 394 świadczenia;
- zasiłki pielęgnacyjne – 2223 osoby;
- świadczenia pielęgnacyjne – 471 osób;
- specjalne zasiłki opiekuńcze – 32 osoby;
- zasiłki dla opiekuna – 17 osób;
- ubezpieczenia emerytalno-rentowe osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze i zasiłki dla opiekuna – 356 osób;
- ubezpieczenia zdrowotne (za osoby pobierające zasiłki stałe, świadczenia pielęgnacyjne, specjalne zasiłki opiekuńcze, zasiłki dla opiekuna i realizujące indywidualne plany zatrudnienia socjalnego) – 737 osób;

- świadczenia z funduszu alimentacyjnego – 703 uprawnionych oraz prowadzono postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych;
  - ustalanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej osób nieubezpieczonych – 78 osób;
  - świadczenia rodzicielskie – 249 osób;
  - świadczenia wychowawcze (500+) – 12 785 dzieci z 7731 rodzin. Kwota świadczeń wyniosła 31 600 441,95 zł;
  - zasiłki celowe cudzoziemcom – 1 rodzina;
  - wypłata wynagrodzenia za sprawowanie opieki – 4 opiekunom;
  - realizacja dodatku ostonowego – 7 642 gospodarstw domowych – 4 599 701 zł;
  - dodatek węglowy – 2009 gospodarstw domowych – 6 027 000 zł;
  - dodatek dla gospodarstw domowych (pelet drzewny, olej opałowy, drewno kawałkowe, gaz LPG) – 566 gospodarstw domowych – 2 766 643 zł;
  - dodatek dla podmiotów wrażliwych – 4 podmioty – 7111,65 zł;
  - niektóre formy pomocy obywatelom Ukrainy:
    - jednorazowe świadczenie pieniężne w wys. 300 zł/osobę – 1411 osób;
    - świadczenia pieniężne dla osób udzielających zakwaterowania i wyżywienia – 1024, z tego 93 osobom przedłużono okres wypłaty powyżej 120 dni;
    - posiłki w szkole i przedszkolu – 290 dzieci;
    - pomoc psychologiczna – 75 osób.
- Z zakresu zadań własnych gminy:
- zasiłki stałe – 456 osób;
  - zasiłki i pomoc w naturze – 716 osób;
  - usługi opiekuńcze – 190 osób;
  - schronienie (ośrodki wsparcia poza m. Suwałki) – 12 osób;
  - sprawienie pogrzebu – 10 pochówków, w tym 2 dla 68 dzieci nienarodzonych;
- kierowanie i odpłatność za pobyt mieszkańców Miasta Suwałk w domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów – 92 osoby;
  - przewóz osób niepełnosprawnych – 15 101 pasażerów;
  - wsparcie opieką asystenta rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze – 61 rodzin;
  - prowadzenie ogrzewalni dla osób bezdomnych i nietrzeźwych – pobyt zapewniono 80 osobom – 1764 świadczenia.
- Inne działania Ośrodka:
- organizacja prac społecznie użytecznych – 20 osób;
  - dodatek energetyczny – od 1 stycznia 2014 r. Ośrodek jest realizatorem dodatku energetycznego, który przysługuje odbiorcom wrażliwym na mocy ustawy – Prawo energetyczne, pomoc uzyskało 285 rodzin;
  - dodatki mieszkaniowe – od 1 stycznia 2016 r. Ośrodek przejął realizację zadania własnego gminy polegającego na ustalaniu uprawnień i wypłacie dodatków mieszkaniowych, z dodatków mieszkaniowych skorzystały 1276 gospodarstw domowych;
  - Karta Polaka – wypłata świadczeń pieniężnych dla posiadaczy Karty Polaka osiedlających się na terenie miasta Suwałki – na częściowe pokrycie kosztów zagospodarowania i bieżącego utrzymania – 1 osoba.
- Działalność programowa Ośrodka:
- Program ostonowy w zakresie ograniczania skutków niedożywienia w Mieście Suwałki na lata 2019–2023 przyjęty uchwałą nr III/25/2019 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 30 stycznia 2019 r. Celem programu było ograniczanie skutków niedożywienia wśród osób

i rodzin o najniższych dochodach, a zwłaszcza dzieci i młodzieży oraz osób starszych i niepełnosprawnych na terenie Miasta Suwałki porzez: upowszechnianie zdrowego stylu życia, poprawę poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach. Adresatami działań były rodziny, których dochód przekracza 150% kryterium dochodowego, w szczególności: dzieci, uczniowie i rodziny dysfunkcyjne. Pomocy w formie gorącego posiłku udzielono 247 osobom na zasadach częściowej odpłatności.

- Na podstawie uchwały Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. realizowano wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Pomocy udzielono 1757 osobom, w formie:
  - gorącego posiłku w przedszkolu – 161;
  - gorącego posiłku w szkole – 346 uczniów i 8 objętych dożywianiem na podstawie decyzji dyrektorów szkół;
  - gorących posiłków wydawanych w 4 punktach miasta osobom dorosłym – 240 osób;
  - świadczenia pieniężnego na zakup żywności – 1 482 osoby;
  - dowozu do miejsca zamieszkania osób chorych, starszych i niepełnosprawnych – 35 osób.
- Realizacja Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021–2025 edycja 2022. Moduł I „Utworzenie i wyposażenie Klubu Senior+ w Suwałkach”. Pozyskano środki w wysokości 200 000 zł. Dokonano adaptacji i wyposażenia pomieszczeń przy ul. Zastawie 38. Celem programu było zwiększenie aktywnego uczestnictwa seniorów w życiu społecznym poprzez rozbudowę infrastruktury ośrodków wsparcia. Łącznie wydatkowano kwotę 293 818,69 zł.

fot. z archiwum MOPR w Suwałkach.

- Realizacja Programu ogłoszonego przez Ministra Cyfryzacji na dofinansowanie przedsięwzięcia polegającego na doposażeniu stanowisk służących do podniesienia kompetencji cyfrowych seniorów. Pozyskano środki w wysokości 13.750 zł na doposażenie klubu Seniora w 5 laptopów, które będą służyły rozwijaniu kompetencji cyfrowych uczestników klubu.
- W ramach Funduszu Solidarnościowego pozyskiwano środki i realizowano:
  - Program Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2022. Program adresowany do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. W ramach programu realizowano usługę asystenta przy wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Usługi świadczone przez 7 dni w tygodniu z uwzględnieniem potrzeb i preferencji uczestników programu. Z usług skorzystały 63 osoby, w tym 52 ze znacznym stopniem niepełnosprawności, 7 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności i 4 dzieci niepełnosprawnych. Zadanie realizowało 22 asystentów spełniających wymogi kwalifikacyjne programu. Koszt programu wyniósł 842.826,04 zł
  - „Opieka Wythnieniowa” – edycja 2022. Program adresowany do członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami zależnymi. Z programu skorzystało 14 osób o znacznym stopniu niepełnosprawności, w tym 4 z niepełnosprawnością sprzężoną. Koszt programu 78 136,16 zł.
- Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” przyjętego uchwałą nr 160 Rady Ministrów z dnia 20 grudnia 2016 r. (M.P. 2016 r., poz. 1250) na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, działania polegały na:
  - ustalaniu uprawnień i wypłata jednorazowego świadczenia w wysokości 4000 zł – świadczenia skierowane do rodzin z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu – 8 osób;
  - prowadzeniu mieszkania chronionego – wspieranego – zadanie określone w art. 53 ustawy o pomocy społecznej. W zakresie rozwoju sieci mieszkań chronionych, zgodnie z działaniem 4.7. Programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” pozyskano środki na remont i wyposażenie jednego z dotychczasowych mieszkań chronionych, które zostało przekształcone w mieszkanie wspierane liczące 3 miejsca, przeznaczone dla osób z zaburzeniami psychicznymi o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. W 2022 skorzystały 2 osoby.
- Program „Aktywny Samorząd”. Miasto Suwałki przystąpiło do realizacji pilotażowego programu w ramach środków PFRON. Celem programu jest likwidacja barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób niepełnosprawnych. Adresatami programu były osoby niepełnosprawne, głównie osoby do 18 r. życia, będące w wieku aktywności zawodowej, aktywne zawodowo pomimo osiągniętego wieku emerytalnego, kontynuujące naukę na poziomie wyższym – 50 osób. Szczegółowe zasady korzystania z dofinansowania

w ramach pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” oraz terminy naboru wniosków na każdy rok kalendarzowy są podawane do publicznej wiadomości na stronie internetowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Suwałkach <http://mopr.suwalki.pl> oraz w lokalnych mediach.

- Program Operacyjny „POMOC ŻYWNOŚCIOWA 2014–2020” współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD). Program skierowany do grup odbiorców spełniających kryteria określone w art. 7 ustawy o pomocy społecznej i których dochód nie przekracza 220% kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej tj. 1707,20 zł dla osoby samotnie gospodarującej i 1320 zł dla osoby w rodzinie. FEAD polega na dostarczaniu osobom najuboższym pomocy żywnościowej w formie paczki składającej się z 11 produktów (makaron, mleko, mielonka, cukier, olej, itd.). Rolą Ośrodka była kwalifikacja osób spełniających kryteria dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej. W wyniku współpracy z 1 organizacją pozarządową i 3 kościołami zweryfikowano 667 osób oraz wydano 283 skierowania umożliwiające uzyskanie pomocy żywnościowej.
- Realizacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie:
  - zorganizowano 2 edycje programu edukacyjno-korekcyjnego (I edycja od 1.03 do 23.05.2022 r.; II edycja od 20.08 do 23.10.2022 r.) skierowane do sprawców przemocy w rodzinie. Zajęcia odbywały się na terenie MOPR i AŚ w Suwałkach. Działaniami o charakterze naprawczym, ukierunkowanym na przerwanie przemocy poprzez weryfikację postaw i zmianę zachowań, objęto grupę 30 mężczyzn stosujących przemoc w rodzinie. Program ukończyły 22 osoby (udział w min. 75% zajęć). Wydatkowano kwotę 26 942,42 zł (rozdział 85 205);
  - program psychologiczno-terapeutyczny – realizowany od kwietnia do grudnia 2022 r. – nakierowany na niwelowanie negatywnych zachowań u osób stosujących przemoc w rodzinie oraz rozwijanie umiejętności i samokontroli oraz konstruktywnego współżycia w społeczeństwie. Uczestniczyło 7 osób, wszyscy ukończyli program. Wydatkowano kwotę 6 291,66 zł (rozdział 85205).
- Program osłonowy w zakresie zmniejszenia wydatków mieszkańców Miasta Suwałk z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi na lata 2022–2024. Przyjęty uchwałą nr XXXVIII/501/2021 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 24 listopada 2021 r. w celu niwelowania skutków podwyżek opłat za odbiór odpadów komunalnych. Program skierowano do osób samotnych o dochodach niższych niż 2000 zł netto, od grudnia 2022 r. podniesiono próg dochodowy do 2.400 zł W 2022 r. wpłynęły 254 wnioski, które zweryfikowano pod względem spełniania kryteriów dostępu określonych w § 3 uchwały. Świadczenia pieniężne w wysokości 20 zł/miesięcznie przyznano 167 osobom – realizując 1340 świadczeń na kwotę 26.800 zł.
- Program „Usługa door-to-door w Mieście Suwałki” Miasto Suwałki – Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach od 1 marca 2021 r. jest realizatorem projektu – realizowanego w ramach Konkursu grantowego dla jednostek samorządu terytorialnego ogłoszonego w ramach projektu pn. „Usługi indywidualnego

transportu door-to-door oraz poprawa dostępności architektonicznej wielorodzinnych budynków mieszkalnych. Oś priorytetowa II. Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działania: 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym POWER 2014–2020.

- Celem projektu jest zaspokajanie potrzeb transportowych mieszkańców Suwałk mających trudności w samodzielnym przemieszczaniu się w celu aktywizacji społeczno-zawodowej poprzez zakup nowego środka transportu i uruchomienie usługi door-to-door. Z usług transportowych skorzystało 178 osób, w tym 68 poruszających się na wózkach inwalidzkich i 29 wymagało zastosowania schodolaza. Zrealizowano 3607 przejazdów w celach aktywizacji:
  - społecznej – 648;
  - zawodowej – 1010;
  - zdrowotnej – 476;
  - edukacyjnej – 33.
 łącznie przejechano 28 485 kilometrów.

fol. z archiwum MOPR w Suwałkach.

Na realizację zadania pozyskano środki z EFS w wysokości 722 150,01 zł. W 2022 r. wydatkowano kwotę 256 413,56 zł z EFS i 55 609,26 zł z budżetu samorządowego.

- Realizacja Programu „Korpus Wsparcia Seniorów w mieście Suwałki” – przyjęto uchwałą nr XLIV/552/2022 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 30 marca 2022 r. Celem programu była: Poprawa bezpieczeństwa oraz możliwości funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”. Odbiorcami programu byli mieszkańcy w wieku 65 lat i więcej, którzy mieli problemy związane z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzili samodzielne gospodarstwa domowe lub osoby bliskie nie były w stanie zapewnić wystarczającej opieki. Monitorowaniem objęto 107 osób. Centrum monitoringu odebrało 1855 sygnałów, jednak tylko 9 wymagało podjęcia interwencji. Na realizację zadania pozyskano i wydatkowano 119 998,65 zł z Funduszu Przeciwdziałania Covid-19.
- Akcje społeczne Ośrodka:
  - „Paczka dla bezdomnego” – akcja zorganizowana we współpracy ze Strażą Miejską w Suwałkach. Zgromadzono produkty żywnościowe, zimowe ubrania, bieliznę, środki higieny osobistej, które przekazano 25 osobom korzystającym z ogrzewalni.
  - „Mikołajkowe upominki” przekazano 33 dzieciom z rodzin zastępczych i objętych asystentem rodziny przy współpracy z Zespołem Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Wincentego Witosa w Suwałkach.
  - „Rodzina zastępcza na szlaku wokół Wigier” – we współpracy z Suwałską Fundacją na rzecz rodzin zastępczych „BIG FAMILY” zorganizowano

jednodniowe wydarzenie o charakterze turystycznym, którego celem było poznanie walorów Suwalszczyzny oraz promocja aktywnego spędzania czasu wolnego. W spotkaniu udział wzięło 128 osób.

fot. z archiwum MOPR w Suwałkach.

Działania innych placówek pomocy społecznej

Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze w Suwałkach „Dom nr 1” i „Dom nr 2” są publicznymi placówkami opiekuńczo-wychowawczymi, typu interwencyjno-socjalizacyjnego, instytucjonalnymi formami pieczy zastępczej. W placówkach umieszczane są dzieci głównie na podstawie postanowień Sądu Rejonowego w Suwałkach III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich, a także przywożone przez Straż Graniczną lub przez Policję bezpośrednio z przeprowadzanych przez te instytucje interwencji. Są to małoletni i nieletni pochodzący z rodzin przeżywających trudności w opiece i wychowaniu, rodzin dysfunkcyjnych (niewydolnych wychowawczo i niezaradnych życiowo, nadużywających alkoholu, nie zaspakajający podstawowych potrzeb dzieci).

W 2022 r. najczęstszymi przyczynami umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej były zaniedbania opiekuńczo-wychowawcze rodziców względem dzieci, przemoc w rodzinie, uzależnienia oraz problemy wychowawcze stwarzane przez dzieci w rodzinach zastępczych.

Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze w Suwałkach:

- zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne;

- realizują przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku;
- umożliwiają kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, chyba że Sąd postanowił inaczej;
- podejmują działania w celu powrotu dziecka do rodziny;
- zapewniają dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych;
- obejmują dziecko działaniami terapeutycznymi;
- zapewniają korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych.

Zgodnie ze standardami Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze w Suwałkach „Dom nr 1” i „Dom nr 2” posiadają łącznie 28 miejsc, z czego w każdej z placówek można umieścić w tym samym czasie łącznie nie więcej niż 14 dzieci.

W 2022 r. w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Suwałkach „Dom nr 1” przebywało ogółem 16 wychowanków. W ciągu roku w placówce umieszczono 4 nowych wychowanków. Placówkę opuścił 1 wychowanek, w związku z procesem usamodzielnienia.

W 2022 r. w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Suwałkach „Dom nr 2” przebywało ogółem 20 wychowanków. W ciągu roku w placówce umieszczono 10 nowych wychowanków. Placówkę opuściło

10 wychowanków w tym: pięciu wychowanków powróciło do domu rodzinnego, trzech pełnoletnich opuściło placówkę w związku z procesem usamodzielnienia się, jeden został umieszczony w instytucjonalnej pieczy zastępczej, jeden wychowanek opuścił placówkę z innego powodu.

Miesięczna odpłatność za jedno dziecko umieszczone w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Suwałkach „Dom nr 1” w 2022 r. wyniosła 5 069,93 zł.

Miesięczna odpłatność za jedno dziecko umieszczone w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Suwałkach „Dom nr 2” w 2022 r. wyniosła 5 990,46 zł.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Suwałkach istnieje od grudnia 2005 r. Od 1 stycznia 2020 roku jest odrębną jednostką organizacyjną Miasta Suwałki.

Zadaniem Domu jest zapewnienie wsparcia społecznego pozwalającego uczestnikom na zaspokojenie ich podstawowych potrzeb życiowych, usamodzielnianie i integrację ze środowiskiem.

Dom dzieli się na następujące typy:

- Typ A – dla osób przewlekle psychicznie chorych;
- Typ B – dla osób z niepełnosprawnością intelektualną;
- Typ C – dla osób wykazujących inne przewlekle zaburzenia czynności psychicznych.

W typie B uczestnikami są także osoby z niepełnosprawnością sprzężoną.

Statutowa liczba uczestników wynosi 35 osób. Placówka czynna jest od poniedziałku do piątku w godz. 7.30 – 15.30.

W 2022 r. z usług domu skorzystało 40 osób w tym 5 osób z niepełnosprawnością sprzężoną.

Zajęcia z uczestnikami w formie terapii zajęciowej prowadzono w 7 pracowniach terapeutycznych: muzycznej, plastyczno-technicznej, terapii ruchowej, komputerowej,

życia codziennego, rękodzieła i ceramicznej. Prowadzone zajęcia są różnorodne, opracowywane indywidualnie i grupowo z zakresu rękodzieła, malarstwa, rysunku, ceramiki, haftu, dziewiarstwa, ergoterapii, socjoterapii, muzykoterapii, teatroterapii oraz ćwiczeń ogólnousprawniających. Uczestnicy brali udział w zajęciach rekreacyjnych i sportowych oraz wielu konkursach i przeglądach twórczości artystycznej. Prowadzono poradnictwo psychologiczne, obejmujące ocenę stanu psychicznego, terapię indywidualną i grupową, treningi zachowań, psychoedukację rodzin oraz świadczone prace socjalną. Zapewniana była także opieka pielęgniarska obejmująca pierwszą pomoc przedlekarską, edukację zdrowotną, współpracę z lekarzami i rodzinami uczestników, świadczone były zabiegi higieniczno-medyczne. Uczestnikom zapewniano gorący posiłek. Zajęcia dydaktyczne i reedukacyjne prowadzone były przez pedagoga.

Zespół wspierająco-aktywizujący odbył 23 posiedzenia, na których opracowywano, oceniano i modyfikowano indywidualne plany działań uczestników.

W 2022 r. Środowiskowy Dom Samopomocy w Suwałkach pozyskał dodatkowe środki z rezerwy celowej budżetu państwa w kwocie 55 000 zł, które zostały przeznaczone na kapitalny remont kuchni.

Pokój wyciszenia w Środowiskowym Domu Samopomocy w Suwałkach, fot. z archiwum ŚDS w Suwałkach.

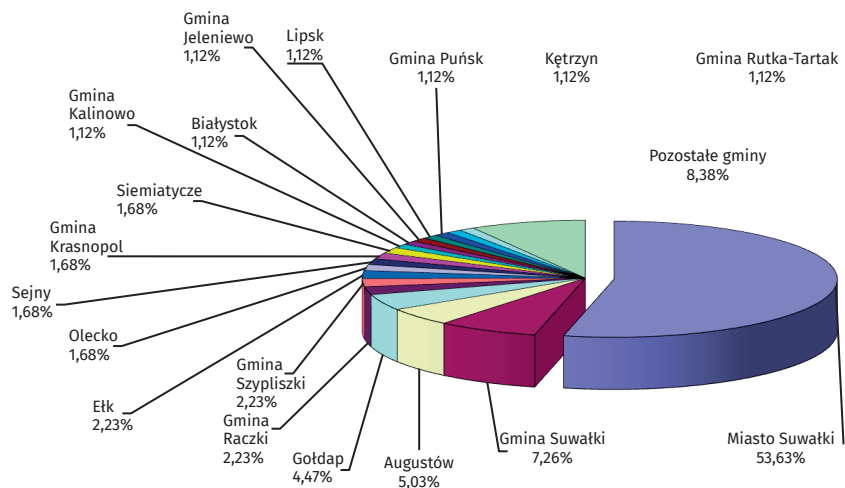
Wszystkie podejmowane działania miały na celu uruchomienie procesu zmian, poprawę stanu psychicznego i fizycznego, poprawę funkcjonowania w codziennym życiu, jak również nabywanie umiejętności radzenia z chorobą.

Dom Pomocy Społecznej „Kalina” ma zasięg ponadlokalny i specjalizuje się w opiece nad osobami przewlekle somatycznie chorymi, świadcząc usługi bytowe, opiekuńcze i wspomagające na poziomie obowiązującego standardu. Praca z mieszkańcami realizowana jest metodą autorskich programów terapeutyczno-rehabilitacyjnych opracowywanych i realizowanych przez pracowników Domu. Mieszkańcy placówki uczestniczą w różnorodnych formach terapii, rehabilitacji i zajęciach integracyjnych. Prowadzone są zajęcia z zakresu malarstwa, rysunku, haftu, dziergiarstwa, orgami, ergoterapii, socjoterapii, muzykoterapii, teatroterapii oraz ćwiczeń ogólnousprawniających.

Dom dysponuje 194 miejscami. W 2022 r. w DPS „Kalina” przebywały osoby z 33 gmin z północno-wschodniej Polski. Strukturę procentowego wykorzystania miejsc w DPS „Kalina” przez poszczególne gminy prezentuje Wykres 2.2.1

W 2022 r. najliczniejszą grupę mieszkańców DPS „Kalina” stanowiły osoby, które przekroczyły 60 rok życia. Dominowały osoby w przedziale wiekowym 61–74 lata (44,7% ogólnej populacji wszystkich mieszkańców Domu). Sytuację tej grupy osób determinowała niepełnosprawność i wielochorobowość, dlatego też większość z nich wykazywała znaczne ograniczenie sprawności psychofizycznej, co wiązało się ze zwiększonym zapotrzebowaniem na różnego rodzaju usługi. Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca DPS „Kalina” w 2022 r. wynosił 4 162,00 zł i był konkurencyjny w porównaniu do innych tego typu placówek w Polsce.

Wykres 2.2.1 Struktura procentowego wykorzystania miejsc w DPS „Kalina” przez poszczególne gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Domu Pomocy Społecznej „Kalina”.

W ramach struktury organizacyjnej Domu Pomocy Społecznej „Kalina” działa Dom Dziennego Pobytu „Kalinka”. Jest to miejsce, przeznaczone dla 15 nieaktywnych zawodowo mieszkańców Suwałk w wieku powyżej 60 lat, którzy ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych. Uczestnikom Domu Dziennego Pobytu „Kalinka” zapewnia się w szczególności opiekę, terapię zajęciową, zajęcia ogólnousprawniające oraz dostęp do kultury i rekreacji, a także dwa posiłki dziennie (w tym jeden gorący).

Dom Dziennego Pobytu „Kalinka” spełnia bardzo ważną rolę, ponieważ kompleksowo zaspokaja potrzeby ludzi starszych, aktywizując ich i wypełniając czas wolny, nie izolując równocześnie od własnego środowiska. Wspólne prace, rozmowy, spacer, uroczyste spotkania zbliżają ludzi do siebie. To często rodzi nowe znajomości i przyjaźnie. Wspólne przedsięwzięcia kulturalne, towarzyskie i terapeutyczne mają istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne.

Inne działania podejmowane przez Miasto Suwałki

Program Suwalska Karta Mieszkańca działa od 1 września 2018 roku. Program działań zmierzających do poprawy warunków życia mieszkańców Miasta Suwałki – „Suwalska Karta Mieszkańca” przyjęto uchwałą Nr XLV/554/2018 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 kwietnia 2018 r., którą następnie zmieniano w związku z wprowadzaniem nowych ulg czy też przedłużaniem terminów ważności kart z uwagi na sytuację pandemiczną wynikającą z pojawienia się wirusa COVID-19.

Obecnie obowiązującą uchwałą w sprawie przyjęcia programu działań zmierzających do poprawy warunków życia mieszkańców miasta Suwałki pn. „Suwalska Karta Mieszkańca”

Rada Miejska w Suwałkach podjęła 29 czerwca 2022 roku. „Suwalska Karta Mieszkańca” to kompleksowy program zmierzający do polepszenia warunków życiowych mieszkańców Miasta, którego celem, jest zwiększenie wszystkim mieszkańcom Suwałk, bez względu na sytuację rodzinną i majątkową, dostępności do dóbr kultury, sportu i rekreacji zarządzanych przez jednostki organizacyjne i instytucje kultury Miasta Suwałk.

Celem Programu jest też poprawa warunków życiowych mieszkańców, poprzez zmniejszenie obciążeń finansowych, w tym szczególnie rodzin wielodzietnych, osób niepełnosprawnych i seniorów, umacnianie poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców czy też promocja korzystania ze środków komunikacji miejskiej, co odciąża centrum miasta z nadmiernego ruchu samochodów osobowych. Realizacja programu może stanowić również jeden z elementów skłaniających do osiedlania się w Suwałkach.

Program oferuje m.in. darmowe: miejskie przedszkola, przejazdy komunikacją miejską dla dzieci, młodzieży i studentów oraz posiadaczy Suwalskiej Karty Mieszkańca – osoby niepełnosprawnej, a także darmowe szczepienia przeciwko grypie dla seniorów. Posiadacze Suwalskiej Karty Mieszkańca mają także zniżki na opłaty za pobyt dzieci w miejskich żłobkach.

32 prywatnych przedsiębiorców skorzystało z możliwości włączenia się do programu oferując mieszkańcom zniżki na swoje usługi i produkty w wysokości minimum 10%.

Suwalską Kartę Mieszkańca przyznaje się wszystkim mieszkańcom Suwałk: rozliczającym się podatkiem PIT w Suwałkach; rolnikom posiadającym gospodarstwo rolne na terenie Suwałk i utrzymującym się wyłącznie z rolnictwa; osobom bezrobotnym

wrozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy oraz osobom otrzymującym zasiłek stały z Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Suwałkach.

Funkcjonują cztery rodzaje kart – zwykła, rodziny wielodzietnej, osoby niepełnosprawnej i seniora. Karta przyznawana jest na 4 lata, a w przypadku seniorów – bezterminowo.

Od października 2021 roku wdrożono nowy system do obsługi Suwalskiej Karty Mieszkańca, a mieszkańcy mogą korzystać z kart zbliżeniowych i/lub aplikacji na telefon oraz składać wnioski o wydanie karty, elektronicznie, za pośrednictwem strony: skm.suwalki.eu.

W okresie do 31 grudnia 2022 r. 21 010 osób otrzymało nowe, zbliżeniowe Suwalskie Karty Mieszkańca.

Polityka senioralna w Mieście Suwałki

Decyzją Wojewody Podlaskiego Miasto Suwałki zostało zobligowane do zorganizowania transportu (dowozu) do punktów szczepień przeciwko wirusowi SARS-CoV-2 osobom niepełnosprawnym posiadającym aktualne orzeczenie o niepełnosprawności w stopniu znacznym oraz osobom mającym obiektywne i niemożliwe do przezwyciężenia we własnym zakresie trudności w samodzielnym dotarciu do punktów szczepień. Miasto Suwałki przy wsparciu jednostek organizacyjnych Miasta Suwałki oraz miejskich instytucji kultury zorganizowało 46 transportów (dowozów) do punktów szczepień.

Suwalska Rada Seniorów

Suwalska Rada Seniorów czwartej kadencji (2022–2024) została powołana Zarządzeniem nr 7/2022 Prezydenta Miasta Suwałk z dnia 5 stycznia 2022 r. w sprawie powołania Suwalskiej Rady Seniorów. Radę tworzy dziewięć osób, co najmniej pięcioro z nich musi mieć powyżej 60 lat. Siedmiu człon-

ków Rady zgłaszają i wybierają suwalskie organizacje pozarządowe i instytucje działające na rzecz seniorów, dwoje to przedstawiciele Prezydenta Miasta Suwałk. Rada działa społecznie, członkowie nie otrzymują wynagrodzeń.

W 2022 roku Suwalska Rada Seniorów spotkała się na siedmiu posiedzeniach. Po dwóch latach pandemicznej przerwy odbyła się po raz czwarty Suwalska Olimpiada Seniorów, zainicjowana i współorganizowana przez Suwalską Radę Seniorów wraz z Ośrodkiem Sportu i Rekreacji.

W ramach realizacji Programu Działań na Rzecz Seniorów na lata 2021–2026 w Mieście Suwałki prowadzone są działania zmierzające do poprawy jakości życia osób w wieku emerytalnym. Miasto Suwałki w 2022 roku dofinansowało z budżetu miasta cztery Kluby Seniora.

Suwalski Klub Seniora na Osiedlu Północ, ul. Chopina 6a

Suwalski Klub Seniora na Osiedlu Północ prowadzony jest przez Stowarzyszenie Aktywności Społeczno-Artystycznej „Nie Po Drodze”. Działania w Klubie prowadzone są przez doświadczonych instruktorów i specjalistów z różnych dziedzin. Klub oferuje szereg działań edukacyjnych, kulturalno-oświatowych, sportowo-rekreacyjnych oraz warsztaty rozwoju osobistego. Miasto w 2022 roku wsparło działalność Suwalskiego Klubu Seniora na Osiedlu Północ kwotą 110 000 zł. Z oferty Klubu w 2022 roku korzystało 91 stałych beneficjentów.

Klub Seniora przy ul. Ciesielskiej 15

Klub Seniora prowadzony jest przez Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku. Celem działania Klubu jest tworzenie miejsca przyjaznego Seniorom, w którym mogą nauczyć się nowych umiejętności oraz rozwijać swoje dotychczasowe pasje.

Z oferty Klubu w 2022 roku korzystało 77 stałych beneficjentów. Realizacja zadania została dofinansowana z budżetu Miasta kwotą 37 845,21 zł.

Klub Seniora „Oratorium 60+” w Parafii Matki Bożej Miłosierdzia, ul. Wyszyńskiego 3

Klub Seniora „Oratorium 60+” działa w Parafii Matki Bożej Miłosierdzia w Suwałkach. Celem działalności Klubu jest zwiększenie aktywności kulturalnej, edukacyjnej i społecznej osób starszych, podniesienie jakości życia i wzmacnianie ich pozycji w społeczeństwie. Z oferty Klubu w 2022 r. korzystało 35 stałych beneficjentów. Realizacja zadania została dofinansowana z budżetu Miasta kwotą 20 000,00 zł.

Klub Seniora „Dobry Czas”

Klub Seniora prowadzony jest przez Stowarzyszenie im. ks. Jerzego Popiełuszko. Klub prowadzi działania kulturalno-oświatowe, proponuje atrakcyjne formy spędzania czasu wolnego czy upowszechnia zdrowy tryb życia. Z oferty Klubu w 2022 r. korzystało 58 stałych beneficjentów. Realizacja zadania została dofinansowana z budżetu Miasta kwotą 20 000,00 zł.

„Złota Rączka dla seniora”

Realizacja zadania polegała na drobnych naprawach w gospodarstwie domowym beneficjenta. Limit wizyt w jednym gospodarstwie domowym wynosił 4 wizyty w roku. Osoby korzystające z usługi to osoby w wieku powyżej 70 lat, które same mieszkają, oraz osoby w wieku powyżej 60 lat, które posiadają stopień niepełnosprawności umiarkowany lub znaczny. Korzystający mieli możliwość zgłoszenia usterki telefonicznie lub drogą mailową. Z oferty skorzystało 182 osoby. Przyjęto 293 zgłoszenia i wykonano 1 000 usług. Realizacja zadania została dofinansowana z budżetu Miasta kwotą 60 000,00 zł.

Nieodpłatna Pomoc Prawna

Na terenie Miasta Suwałk w 2022 roku funkcjonowały trzy punkty nieodpłatnej pomocy prawnej:

- dwa punkty przy ul. T. Kościuszki 71 prowadzone przez organizację pozarządową Centrum Aktywności Społecznej PRYZMAT,
- punkt przy ul. Filipowskiej 20 B prowadzony przez radców prawnych/adwokatów wskazanych przez okręgową radę adwokacką i radę okręgowej izby radców prawnych.

Porady prawne były udzielane w każdym punkcie w sposób hybrydowy przez pięć dni w tygodniu, po cztery godziny dziennie. Nieodpłatna pomoc prawna przysługiwała każdej osobie, która nie jest w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej. Ogółem w 2022 roku udzielono 868 nieodpłatnych porad prawnych. Prowadzenie i utrzymanie punktów porad prawnych zostało sfinansowane z budżetu państwa.

Żłobek Miejski

W Żłobku Miejskim w Suwałkach w 2022 r. funkcjonowało 327 miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

foto. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Suwałski Bon Żłobkowy

W odpowiedzi na potrzeby suwałskich rodziców/opiekunów prawnych, powracających na rynek pracy i korzystających z usług niepublicznych podmiotów, prowadzących na terenie miasta Suwałki działalność związaną z opieką nad dziećmi w wieku do lat 3, Rada Miejska w Suwałkach podjęła uchwałę nr VIII/95/2019 z dnia 29 maja 2019 r. w sprawie suwałskiego bonu żłobkowego. Forma ww. świadczenia, przyznawana była w kwocie 300,00 zł miesięcznie na każde dziecko i umożliwiła dotarcie ze wsparciem pieniężnym do wszystkich zainteresowanych rodziców i pozwoliła na częściowe pokrycie kosztów związanych z odpłatnością za pobyt dziecka w placówkach niepublicznych. Na podstawie złożonych wniosków o przyznanie suwałskiego bonu żłobkowego wypłacono wnioskodawcom świadczenia w poszczególnych miesiącach 2022 r.:

w styczniu – 96 bonów, w lutym – 88 bonów, w marcu – 79 bonów, w kwietniu – 73 bonów, w maju – 71 bonów, w czerwcu – 69 bonów, w lipcu – 54 bonów, w sierpniu – 49 bonów. W związku z realizacją ww. uchwały w 2022 roku wydatkowano środki finansowe w wysokości 168 040,00 zł.

Uchwałą nr XXXIX/506/2021 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 22 grudnia 2021 r. uchylono uchwałę w sprawie suwałskiego bonu żłobkowego w związku z możliwością uzyskania wsparcia przewidzianego w ustawie o rodzinnym kapitale opiekuńczym.

Podmioty niepubliczne prowadzące działalność w zakresie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w 2022 r.

W 2022 r. na terenie miasta Suwałki działalność z zakresu opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 prowadziło 11 żłobków niepublicznych: Żłobek Niepubliczny „KIDS&Co”, Żłobek Niepubliczny „Chatka Puchatka”, Żłobek Niepubliczny „Emelek Klonowa”, Żłobek Niepubliczny „Emelek Chopina”, Żłobek Niepubliczny „Emelek Staszica”, Żłobek Niepubliczny „Pszczółka”, Żłobek Niepubliczny „Krecik”, Żłobek Niepubliczny „Biedroneczka” P. Chalecki, Żłobek Niepubliczny „Jedyneczka”, Żłobek Niepubliczny „Zielony Zakątek”, Żłobek Niepubliczny „Stoneczko” oraz 3 kluby dziecięce: „Klub Dziecięcy Mate Gwiazdy”, Klub Dziecięcy „Mate Gwiazdy II”, Klub Dziecięcy „Little Star”.

łącznie w niepublicznych żłobkach i klubach dziecięcych w 2022 r. funkcjonowało 401 miejsc dla najmłodszych dzieci.

Strategia i programy realizowane w zakresie pomocy społecznej

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Suwałki na lata 2016–2025 przyjęta uchwałą Nr XXIII/281/2016 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 28 września 2016 r.

Stanowi dokument programowy o istotnym znaczeniu dla zapewnienia bezpieczeństwa społecznego mieszkańców miasta w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Wdrożenie założeń Strategii ma w efekcie przyczynić się do:

- aktywizacji lokalnego rynku pracy;
- przeciwdziałania i zapobiegania skutkom wykluczenia społecznego i marginalizacji;
- efektywniejszej pomocy dla osób i rodzin dysfunkcyjnych;
- podnoszenia jakości świadczonych usług poprzez profesjonalizację kadr zaangażowanych w realizację zadań z zakresu polityki społecznej;
- doskonalenia istniejącej na terenie miasta infrastruktury socjalnej do występujących potrzeb;
- zwiększenia udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym;
- promocji i profilaktyki zdrowotnej społeczności lokalnej.

W 2021 r. został sporządzony Raport z monitoringu strategii dostępny <http://mopr.suwalki.pl/strona/nasz-mopr/453-strategia>

Program Integracji Społecznej i Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych w Suwałkach na lata 2022–2026, przyjęty uchwałą Nr XLVIII/610/2022 r. Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 27 lipca 2022 r.

Założeniem Programu jest prowadzenie i rozwój aktywnych form integracji społecznej i zawodowej wynikających z zadań nakreślonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Suwałki na lata 2016–2025 polegających w szczególności na:

- usuwaniu barier psychospołecznych w procesie integracji osób niepełnosprawnych i ich rodzin ze środowiskiem;
- wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych w zakresie edukacji i zatrudnienia;

- prowadzeniu działań zmierzających do likwidacji barier architektonicznych i komunikacyjnych oraz transportowych;
- poprawie jakości życia osób niepełnosprawnych, przewlekłe chorych i w podeszłym wieku;
- identyfikacji, diagnozie oraz działaniach na rzecz zaspokajania potrzeb osób niepełnosprawnych.

Program jest kontynuacją Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Mieście Suwałki na lata 2017–2021. Dotychczasowe działania związane z organizacją i funkcjonowaniem różnych ogniw oparcia społecznego osób niepełnosprawnych w Mieście Suwałki zostały zawarte w rocznych sprawozdaniach z realizacji i zamieszczone na www.mopr.suwalki.pl

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Suwałkach na lata 2022–2026 przyjęty uchwałą Nr XLVII/592/2022 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 29 czerwca 2022 r.

Celem programu jest ograniczanie zjawiska przemocy w rodzinie oraz zwiększanie skuteczności udzielanej pomocy dla osób uwikłanych w przemoc na terenie Miasta Suwałki do 2026 roku, poprzez:

- zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą;
- zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec sprawców;
- profilaktykę i edukację społeczności lokalnej;
- podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli Lokalnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Zadaniem programu jest zmiana postaw prezentowanych wobec kwestii przemocy w rodzinie, zarówno w świadomości osób doświadczających przemocy, stosujących przemoc oraz poprawa jakości prowadzonych działań powołanych służb do niesienia pomocy. Dane za 2022 r. wynikające z matrycy wskaźników służącej do monitoringu Programu wskazują na liczne działania profilaktyczno-edukacyjne oraz naprawcze skierowane do sprawców przemocy, w tym osób uzależnionych. Jak wynika z przesłanych przez KMP Suwałki danych, w roku 2022 przeprowadzono 167 interwencji dotyczących przemocy w rodzinie, w wyniku czego na podstawie art. 15 aa ust. 1 ustawy o policji odizolowano 44 sprawców. Wszczęto 96 postępowań przygotowawczych, finalnie 53 osoby zostały skazane z art. 207 kk. oraz 89 osób z art. 209 kk. W analizowanym roku do MKRPA w Suwałkach wpłynęło 145 wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego z czego 71 wniosków zostało przekazanych do Sądu.

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Suwałki na lata 2022–2024 przyjęty uchwałą Nr XLVII/590/2022 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 29 czerwca 2022 r.

Celem programu jest realizacja zadań zmierzających do wspomagania rodziny naturalnej w realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktyka, tworzenie stabilnego i trwałego środowiska wychowawczego, rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, zabezpieczenia usług świadczonych przez instytucjonalną pieczę zastępczą na terenie Miasta Suwałk oraz podejmowanie działań na rzecz usamodzielnienia wychowanków opuszczających pieczę zastępczą przy ścisłej współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną.

Opracowany program jest kontynuacją zadań z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w Mieście Suwałki

do 2021 r. Podejmowane i kontynuowane działania będą polegały na:

- zapewnianiu rodzinom przeżywającym trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny;
- prowadzeniu placówek wsparcia dziennego;
- zapewnianiu dostępu do poradnictwa specjalistycznego;
- umożliwianiu udziału w szkoleniach wzmacniających kompetencje i umiejętności wychowawcze;
- realizacji programów profilaktycznych;
- utrzymywaniu stałego kontaktu z rodzinami zastępczymi pozwalające na systematyczną diagnozę ich potrzeb;
- rozwoju zawodowych rodzin zastępczych;
- integracji ze środowiskiem oraz wsparciem finansowym i rzeczowym pełnoletnich wychowanków opuszczających pieczę zastępczą;
- zapewnieniu adekwatnej do potrzeb liczby miejsc w mieszkaniach chronionych;
- szkoleniach wzmacniających kompetencje osób sprawujących pieczę oraz umożliwiających nabycie wiedzy i umiejętności rozwiązywania występujących trudności;
- współpracy lokalnych instytucji i organizacji realizujących zadania na rzecz rodzin z dziećmi.

Istotę programu stanowi określenie limitu nowoutworzonych zawodowych rodzin zastępczych, który określono w 2023 – wzrost o 1 i w 2024 – limit wzrostu o 1.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Suwałkach na lata 2022–2024 został przyjęty Uchwałą nr XLIV/548/2022 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 30 marca 2022 r.

Zadania zawarte w Programie wynikają z zapisu art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z 26 października 1982 r. (Dz. U. 2023 r. poz. 165 z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o wychowaniu w trzeźwości”, oraz art. 10 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 172), zwanej dalej „ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii” i określają zadania własne gminy w sferze profilaktyki i rozwiązywania lokalnych problemów uzależnień oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

Zadania Programu:

- Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków,
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy choroby alkoholowej, narkomanii lub przemocy w rodzinie – pomocy psychospołecznej i prawnej,
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym i przemocy w rodzinie,
- Profilaktyka uzależnień,
- Przeciwdziałanie przemocy,
- Zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku napojów alkoholowych,
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie.

Ośrodek Profilaktyki i Wsparcia dla Osób Nietrzeźwych, Uzależnionych i Bezdomych

Ośrodek Profilaktyki i Wsparcia dla Osób Nietrzeźwych, Uzależnionych i Bezdomych w Suwałkach od 1 stycznia 2016 r. prowadziła

Spółdzielnia Socjalna „Perspektywa”. Z uwagi na fakt, że Spółdzielnia nie była w stanie realizować zadania publicznego w całym okresie przyjętym w umowie – z powodu braku możliwości zapewnienia stałej obsady lekarskiej, niezbędnej do prawidłowego funkcjonowania Ośrodka – z dniem 31 sierpnia 2022 roku rozwiązano umowę ze Spółdzielnią, a Ośrodek przestał funkcjonować.

Spółdzielnia Socjalna „Perspektywa” w swych działaniach, obejmujących odbiorców wywodzących się ze środowisk patologicznych z terenu Miasta Suwałk, realizowała zadania profilaktyczne, opiekuńcze i medyczne. Ośrodek oferował wsparcie i pomoc osobom nietrzeźwym i uzależnionym oraz zapewniał opiekę lekarską do czasu wytrzeźwienia. W okresie 1 stycznia – 31 sierpnia 2022 r. 23 osoby bezdomne znalazły schronienie i opiekę w Noclegowni dla bezdomnych mężczyzn, która była częścią struktury organizacyjnej Ośrodka.

Wśród głównych zadań, jakie realizowała Spółdzielnia znajdowały się:

- terapia grupowa i zajęciowa dla osób nietrzeźwych, uzależnionych i bezdomnych oraz spotkania duszpasterskie dla tych osób – motywujące do wyjścia z bezdomności i nałogu;
- telefon zaufania dla osób uzależnionych i ich rodzin – porady dotyczące uzależnienia, możliwych form podjęcia leczenia oraz sposobów motywacji do podjęcia leczenia;
- podstawowa pomoc osobom bezdomnym, polegająca na możliwości korzystania z noclegu i ze świetlicy, gdzie udostępniona jest odzież, środki czystości, opieka medyczna, kuchnia.

W budynku przy ul. Sportowej 24, dotychczas zajmowanym przez Ośrodek Profilaktyki i Wsparcia dla Osób Nietrzeźwych,

Uzależnionych i Bezdomych od 1 września 2022 r. uruchomiono Ogrzewalnię dla Osób Bezdomych i Nietrzeźwych prowadzoną przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Suwałkach. Ogrzewalnia powstała z myślą o osobach bezdomnych oraz nietrzeźwych z terenu miasta Suwałki – zapewnia tymczasowe schronienie, bezpieczny i interwencyjny pobyt w ogrzanych pomieszczeniach wszystkim osobom potrzebującym pomocy w formie schronienia, przyjmowane są osoby zgłaszające się samodzielnie, przywożone przez Policję, Straż Miejską lub osoby postronne.

Ogrzewalnia świadczy usługi całodobowo, przez cały rok. Zapewnia możliwość ogrzania się w pomieszczeniach z miejscami siedzącymi, a także noclegu w pomieszczeniach wyposażonych w materac, poduszkę i komplet pościeli. Miejsc leżących jest 10, natomiast siedzących 30 z możliwością zwiększenia miejsc w uzasadnionych przypadkach.

2.3. Oświata

Organizacja przedszkoli, szkół i placówek oświatowych

W roku szkolnym 2022/2023 Miasto Suwałki prowadzi następujące publiczne jednostki oświatowe: 10 przedszkoli (9 samodzielnych i 1 specjalne), 9 szkół podstawowych (7 samodzielnych, 1 funkcjonująca w zespole szkół oraz 1 specjalna), 1 samodzielne liceum ogólnokształcące, 5 zespołów szkół (w tym: 1 zespół szkoły podstawowej i szkoły ponadpodstawowej oraz 4 zespoły szkół ponadpodstawowych), 1 ośrodek szkolno-wychowawczy (internat, przedszkole, szkoła podstawowa, branżowa szkoła I stopnia, szkoła przysposabiająca do pracy), Suwalski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną oraz Bursę Szkolną przy Zespole Szkół nr 4 w Suwałkach.

Ponadto funkcjonuje samorządowa jednostka organizacyjna Centrum Usług Wspólnych w Suwałkach, która została powołana w celu prowadzenia obsługi finansowo-księgowej, kadrowej oraz prawnej dla jednostek oświatowych, których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki.

Do ewidencji placówek i szkół niepublicznych prowadzonej przez Miasto Suwałki wpisanych zostało 59 szkół i placówek, w tym 19 szkół, 22 przedszkola, (w tym 1 specjalne, 1 z oddziałami integracyjnymi), 2 punkty przedszkolne i 16 placówek oświatowych.

Tabela 2.3.1 Liczba oddziałów i uczniów w przedszkolach i szkołach

Typ placówki	Liczba oddziałów	Liczba uczniów
Przedszkola i oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	78	1949
Szkoły podstawowe	246	5690
Szkoły ponadpodstawowe	148	4116
Specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy	45	199
Razem	517	11 954

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2022 r.

W roku szkolnym 2022/2023, w naszym mieście, do przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych uczęszczało 1 949 dzieci oraz 171 dzieci uczęszczało do 5 przedszkoli niepublicznych, z którymi Miasto Suwałki podpisało umowy na dodatkowe miejsca dla małych mieszkańców Suwałk na realizację zadania jakim jest wychowanie przedszkolne. Do szkół podstawowych uczęszcza 5 690 uczniów, natomiast w szkołach ponadpodstawowych uczy się 4 116 uczniów. Dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych kształcą się w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, placówka ta przyjęła w 2022 r. ogółem 199 uczniów.

Tabela 2.3.2 Liczba uczniów i etatów nauczycieli w latach 2018–2023

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Etaty nauczycieli	1145,18	1127,62	1171,29	1162,08	1160,82
Uczniowie	11 612	11 937	11 759	11 704	11 954

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2018 r. – 2022 r.

W roku szkolnym 2022/2023 w Bursie Szkolnej zakwaterowanych było 102 wychowanków. W roku szkolnym 2022/2023 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Suwałkach objęła swoim działaniem łącznie 23724 dzieci i młodzieży z miasta i z terenu powiatu. W roku szkolnym 2022/2023 w ogólnodostępnych szkołach podstawowych funkcjonowało 26 oddziałów integracyjnych, w tym 1 oddział przedszkolny w szkole podstawowej oraz 6 oddziałów integracyjnych w przedszkolach.

Na poziomie szkół podstawowych funkcjonowało 10,5 oddziału sportowego (6 w SP10 i 4,5 w SP11) i 1 oddział z rozszerzeniem sportowym (w SP11). Ponadto uczniowie mogą systematycznie podnosić swoją sprawność fizyczną uczestnicząc w dodatkowych zajęciach sportowych. Uczniowie klas IV w SP7 i SP4 realizowali dodatkowe

godziny zajęć wychowania fizycznego w wymiarze 1 godziny tygodniowo. Dodatkową ofertę edukacyjną przewidziano uczniom klas IV w SP7, którzy korzystali z nadprogramowej nauki języka niemieckiego w wymiarze 1 godziny tygodniowo. Zajęciami w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka objętych zostało 120 dzieci w łącznym wymiarze 172 godzin.

W roku szkolnym 2022/2023 wzrosła liczba uczniów w suwalskich szkołach i przedszkolach o 234, tj. o 2%, natomiast liczba etatów nauczycielskich zmniejszyła się o 1,26 etatu, tj. o 0,108%.

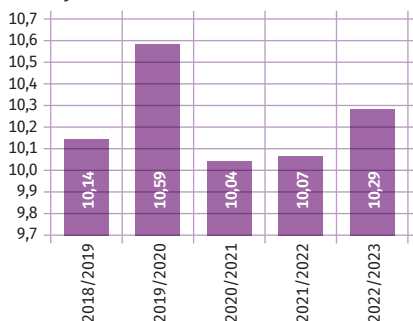
W roku szkolnym 2022/2023 do przedszkoli, szkół i SOSW1 uczęszcza 403 uczniów – obcokrajowców: Białoruś (26), Ukraina (333), Mołdawia (4), Afganistan (1), Rosja (3) i Litwa (1).

30-lecie III Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Alfreda Lityńskiego w Suwałkach, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

W roku szkolnym 2022/2023 do szkół i przedszkoli uczęszcza 333 uczniów z Ukrainy. W przedszkolach i oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych jest 75 dzieci. W szkołach podstawowych uczy się 221 Ukraińców, a w szkołach ponadpodstawowych 37. W tym, do oddziałów przygotowawczych uczęszcza 44 uczniów (22 w 3 oddziałach w SP7 i 22 w 1 oddziale w I LO).

Wykres 2.3.1 Liczba uczniów przypadających na jeden etat nauczycielski w latach 2018–2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Kadra pedagogiczna

Od 1 września 2022 r. w przedszkolach i we wszystkich typach szkół, placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie miasta Suwałk zatrudnionych było ogółem 1244 nauczycieli (1160,82 etaty).

Tabela 2.3.3 Struktura kadry pedagogicznej placówek oświatowych z podziałem na stopień awansu zawodowego oraz wymiar zatrudnienia

Stopień zawodowy	Liczba nauczycieli ogólnie	2022/2023	
		pełnozatrudnieni	niepełnozatrudnieni
		1119	125
		1244	
		% nauczycieli ogółem	
początkujący	224	18,01	
mianowani	154	12,38	
dyplomowani	866	69,61	

Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2022 r.

50-lecie II Liceum Ogólnokształcącego im. gen. Zygmunta Podhorskiego w Suwałkach, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Egzaminy zewnętrzne w 2022 r.

Analiza oraz szczegółowe wyniki egzaminów zewnętrznych w roku szkolnym 2020/2021 znajdują się w „Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych w Mieście Suwałki za rok szkolny 2021/2022”, udostępnionej na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Suwałkach:

https://bip.um.suwalki.pl/Menu_tematyczne/Oswiata_i_sport/informacja_o_realizacji_zadaniowiatowych/informacja-o-realizacji-zadan-oswiatowych-na-rok-szkolny-20212022.html

Gala Ucznia Zdolnego, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Stypendia i nagrody Prezydenta Miasta Suwałk

W 2022 r. na podstawie uchwały nr XXII/526/2018 z dnia 28 lutego 2018 r. w sprawie realizacji Programu wspierania rozwoju uczniów zdolnych „Zdolny Suwałczanin”, uczniowie szkół podstawowych oraz szkół ponadpodstawowych otrzymali (po spełnieniu warunków określonych w Regulaminie przyznawania stypendium lub nagrody Prezydenta Miasta Suwałk za szczególne osiągnięcia w nauce lub sporcie – stanowiącym załącznik do uchwały) stypendia lub nagrody za szczególne osiągnięcia w nauce lub sporcie.

Stypendia oraz nagrody za szczególne osiągnięcia w nauce lub sporcie (uzyskane w roku szkolnym 2021/2022) otrzymało łącznie 100 uczniów:

- 67 ze szkół podstawowych,
- 33 ze szkół ponadpodstawowych.

łącznie, w formie stypendium lub nagrody Prezydenta Miasta Suwałk za szczególne osiągnięcia w nauce lub sporcie uzyskane w roku szkolnym 2021/2022, przyznano 105 500,00 zł.

Finansowanie oświaty

W 2022 r. dochody „oświaty” (dział 758, 801 i 854) osiągnęły poziom 137 317 245,00 zł, co stanowiło 25,66% ogólnych dochodów budżetu miasta, w tym część oświatowa subwencji ogólnej wyniosła 120 123 709,00 tys. zł.

W 2022 r. dla szkół niepublicznych i niepublicznych przedszkoli oraz szkół publicznych prowadzonych przez inne podmioty niż jednostka samorządu terytorialnego Miasto Suwałki przekazało dotację w wysokości 34 081 194,45 zł.

Tabela 2.3.4 Wydatki miasta na oświatę i wychowanie oraz edukacyjną opiekę wychowawczą w latach 2020–2022 (w tys. zł) wraz z wydatkami majątkowymi oraz przyznania subwencji oświatowych

Wydatki budżetu miasta Suwałki, w tym:	2020		2021		2022	
	(w tys. zł)	(w%)	(w tys. zł)	(w%)	(w tys. zł)	(w%)
	516 790	100	526 488	100	559 427	100
wydatki na oświatę i wychowanie* w tym:	194 086	37,56	185 116	35,16	221 439	39,59
wydatki bieżące	168 123	32,54	181 733	34,52	202 961	36,28
wydatki majątkowe	25 963	5,03	3383	0,64	18 479	3,31
subwencje oświatowe	108 534	21,00	111 168	21,11	120 123	21,48
Wskaźnik % pokrycia wydatków bieżących subwencji oświatowych	64,56	X	61,17	X	59,19	X

* suma wydatków ujętych w działach: 801 (Oświata i wychowanie) i 854 (Edukacyjna i opieka wychowawcza) oraz 750 (Administracja publiczna dot. Centrum Usług Wspólnych od 2020 r.).

Tabela 2.3.5 Wydatki w poszczególnych typach placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki w 2022 r.

	2022	
	w zł	w %
Wydatki na oświatę i wychowanie ogółem, z tego:	221 439 468	100,00
przedszkola	24 613 495	11,12
szkoły podstawowe	75 557 308	34,12
szkoły ponadpodstawowe	45 783 748	20,68
szkoły i placówki specjalne	13 286 264	6,00
poradnia psychologiczno-pedagogiczna	2 850 725	1,29
placówka doskonalenia nauczycieli	1 336 917	0,60
Centrum Usług Wspólnych	4 132 725	1,87

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 2.3.6 Wydatki na dotacje dla przedszkoli, szkół i placówek nieprowadzonych przez Miasto Suwałki w latach 2019–2022

2019	2020	2021	2022
21 413 248	25 140 843	27 620 217	34 081 194

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wydatki Wydziału Oświaty i Wychowania w 2022 r. wyniosły 35 301 835,37 zł (łącznie z dotacjami udzielonymi jednostkom oświatowym nieprowadzonym przez Miasto Suwałki), co stanowiło 15,94% wydatków miasta na oświatę, a inne wydatki (Wydziału Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych, Wydziału Inwestycji, OSiR) wyniosły 18 576 450,48 zł (8,39%).

W ramach wspierania działalności szkół w zakresie pomocy materialnej uczniom, suwalski samorząd w 2022 r. udzielił 6815 uczniom pomocy materialnej na łączną kwotę 1 133 631,24 zł, w tym:

- 609 uczniów otrzymało stypendia szkolne oraz 12 uczniów otrzymało zasiłki szkolne na łączną kwotę 540 007,36 zł,
- 124 uczniów otrzymało dofinansowanie na zakup podręczników/ćwiczeń w ramach „Rządowego programu pomocy uczniom niepełnosprawnym w formie dofinansowania zakupu podręczników, materiałów edukacyjnych i materiałów ćwiczeniowych w latach 2020–2022” (dotychczas zwanym „Wyprawka szkolna”) na łączną kwotę 43 413,74 zł,
- w 2022 r. – 6082 uczniów otrzymało dofinansowanie na zakup podręczników szkolnych i materiałów ćwiczeniowych na łączną kwotę 550 210,14 zł.

Tabela 2.3.7 Projekty realizowane przez Miasto Suwałki w 2022 r.

Placówka objęta projektem	Tytuł projektu	Wartość całkowita projektu	Zakres projektu
Lider Projektu: Miasto Suwałki Realizator Projektu: Szkoła Podstawowa nr 4 im. ks. Kazimierza Aleksandra Hamerszmita w Suwałkach	Kreatywność kluczem do wiedzy	Wartość projektu: 1 091 159,04 zł Dofinansowanie UE: 981 659,04 zł	Zadania w projekcie: 1. dodatkowe zajęcia dla uczniów (w tym dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) – m.in. zajęcia językowe, matematyczne, przyrodnicze, chemiczne, zajęcia logopedyczne, zajęcia wspierające postawę kreatywną uczniów, kółka zainteresowań i warsztaty dla uczniów, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia rozwijające kompetencje cyfrowe uczniów (w tym robotyka), zajęcia z doradztwa edukacyjno-zawodowego; 2. stypendia dla uczniów; 3. doskonalenie zawodowe nauczycieli (studia podyplomowe, szkolenia, kursy); 4. doposażenie pracowni do nauczania przedmiotów matematyczno-przyrodniczych; 5. doposażenie szkoły w pomoce dydaktyczne oraz sprzęt TIK.
Lider Projektu: Miasto Suwałki Realizator Projektu: Zespół Szkół nr 6 im. Karola Brzostowskiego w Suwałkach	Zawodowcy przyszłości	Wartość projektu: 1 471 609,39 zł Dofinansowanie UE: 1 394 975,83 zł	Zadania w projekcie: 1. warsztaty z kreowania postaw społecznych; 2. zajęcia wyrównawcze z matematyki; 3. zajęcia przygotowujące do egzaminów zawodowych; 4. kursy/szkolenia zawodowe dla uczniów; 5. wyjazdy edukacyjne dla uczniów; 6. staże zawodowe dla uczniów i nauczycieli; 7. pomoc stypendialna dla uczniów; 8. organizacja kół zainteresowań; 9. doposażenie pracowni branży teleinformatycznej i poligraficznej; 10. poradnictwo edukacyjno-zawodowe.
Lider Projektu: Białostocka Fundacja Kształcenia Kadr Partner projektu: Miasto Suwałki Realizator Projektu: Zespół Szkół nr 4 w Suwałkach	Kształcimy profesjonalistów	Wartość projektu: 2 059 403,76 zł Dofinansowanie UE: 1 956 433,57 zł	Zadania w projekcie: 1. zajęcia pozalekcyjne dla uczniów (w tym: koła naukowe, zajęcia z zakresu tworzenia multimediów, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia przygotowujące do egzaminów zawodowych, zajęcia pozalekcyjne zawodowe – m.in. Kółko Gastronomiczne, Kuchnia Molekularna, koło turystyczne, Koło Młodego Hotelarza, Koło Młodego Ekonomisty); 2. doradztwo edukacyjno-zawodowe; 3. certyfikowane kursy zawodowe (w tym m.in.: kurs kelnerski, barmański i baristyczny); 4. szkolenie dla uczniów z zakresu pierwszej pomocy; 5. staże zawodowe u pracodawców dla uczniów i nauczycieli; 6. zajęcia dydaktyczne na wyższych uczelniach; 7. specjalistyczne kursy i szkolenia dla nauczycieli; 8. pomoc stypendialna dla uczniów; 9. doposażenie bazy dydaktycznej szkoły w sprzęt multimedialny; 10. modernizacja pracowni do nauki zawodu: technik hotelarstwa, technik ekonomista, technik handlowiec.

W 2022 r. w trzech suwalskich szkołach ponadpodstawowych (ILO, ZS1, ZST) realizowane były projekty dotyczące międzynarodowej wymiany młodzieży w ramach Programu Erasmus+ na łączną kwotę 562 948,39 zł. Realizacja projektów w całości została sfinansowana ze środków Unii Europejskiej.

Tabela 2.3.8 Średnie roczne wydatki na nauczanie jednego ucznia w jednostkach oświatowych (bez wydatków majątkowych), dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki w 2022 r.

Typ placówki	Średni wydatek na nauczanie jednego ucznia w 2022 roku w placówkach publicznych (w zł)
Przedszkola (ze stołówkami i kształceniem specjalnym)	16 790
Szkoły podstawowe (z oddziałami przedszkolnymi, świetlicami, stołówkami i kształceniem specjalnym)	12 238
Licea ogólnokształcące (z kształceniem specjalnym)	10 767
Szkoły zawodowe wraz z centrami kształcenia ustawicznego i praktycznego (z kształceniem specjalnym)	10 623
SOSW1(przedszkole i szkoły wchodzące w skład ośrodka)	72 208

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Programy/konkursy realizowane przez Miasto Suwałki

Konkurs „Rozwijam swoje pasje”

W ramach Konkursu, w roku szkolnym 2022/2023, Prezydent Miasta Suwałk dofinansował 8 projektów realizowanych w 4 suwalskich szkołach. Celem konkursu było m.in.: rozwijanie kreatywności oraz talentów i zdolności uczniów, możliwości twórczego zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży. Najciekawsze projekty mogły uzyskać dofinansowanie w kwocie

do 5000,00 zł. Dofinansowane projekty dotyczą m.in.: prezentacji talentów uczniów, udziału uczniów w imprezach sportowych, realizacji zajęć fotograficznych i plastycznych, zajęć matematycznych, warsztatów fizycznych, zajęć rozwijających wiedzę o czasach PRL, udziału w wycieczkach edukacyjnych po Suwałkach i Suwalszczyźnie. Dofinansowanie otrzymali uczniowie następujących szkół: SP4, SP7, SP10 i ZST. Projekty powstały z inicjatywy uczniów i są przez nich realizowane.

Łączny koszt dofinansowania projektów: 39 950,00 zł.

Laboratoria przyszłości

W 2022 roku w suwalskich szkołach podstawowych realizowany był rządowy Program „Laboratoria Przyszłości”, w ramach którego w szkołach doposażone zostały pracownie, zakupiony został sprzęt. Łączne dofinansowanie w ramach Programu „Laboratoria Przyszłości” wyniosło 1 729 200,00 zł.

Poznaj Polskę

W ramach przedsięwzięcia Poznaj Polskę, obejmującego przygotowanie i przeprowadzenie w trakcie roku szkolnego wycieczek szkolnych związanych z priorytetowymi obszarami edukacyjnymi wskazanymi przez MEiN, w 2022 roku dofinansowanie otrzymały 2 szkoły na organizację 3 wycieczek: 1 Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. M. Konopnickiej (2 wycieczki) i Zespół Szkół nr 4 w (1 wycieczka). Łączny koszt wycieczek: 43 735,00 zł.

Aktywna tablica

W ramach Rządowego programu rozwijania szkolnej infrastruktury oraz kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych „Aktywna tablica” na lata 2020–2024, 2 suwalskie szkoły (Szkoła Podstawowa nr 2 z Oddziałami

Dwujęzycznymi im. A. Piłsudskiej w Suwałkach oraz Szkoła Podstawowa nr 1 w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 1 w Suwałkach) otrzymały dofinansowanie na zakup sprzętu, pomocy dydaktycznych lub narzędzi do terapii, rozwijających szkolną infrastrukturę oraz kompetencje uczniów i nauczycieli w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych.

Łączne dofinansowanie w ramach ww. programu to kwota 70 000,00 zł.

Wkład własny Miasta Suwałki to około 17 500,00 zł.

Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025

W 2022 r. 6 szkół oraz 6 przedszkoli i 3 oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych otrzymało wsparcie finansowe w ramach „Narodowego Programu Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021–2025” na zakup nowości wydawniczych, zakup wyposażenia do bibliotek szkolnych, sprzętu komputerowego i oprogramowania, realizację działań promujących czytelnictwo (w tym zakup nagród dla uczniów biorących udział w akcjach promujących czytelnictwo).

Łączny koszt ww. programu wyniósł 121 750,00 zł, w tym 97 400,00 zł – dotacja celowa i 24 350,00 zł – wkład własny Miasta Suwałki.

Dofinansowanie zostało przekazane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Proces Kompleksowego Wspomagania Szkół

W 2022 r. dzięki umowie zawartej z Wydawnictwami Szkolnymi i Pedagogicznymi Spółką Akcyjną z siedzibą w Warszawie, będącymi organem założycielskim Ośrodka Rozwoju Kompetencji Edukacyjnych (ORKE), kontynuowany został proces realizacji Kompleksowego Wspomagania Szkół, obejmujący wspólne potrzeby rozwojowe

nauczycieli i dyrektorów z czterech szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki: Szkoły Podstawowej nr 2 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. A. Piłsudskiej, Szkoły Podstawowej nr 5 im. A. Wierusz-Kowalskiego, Szkoły podstawowej nr 6 im. A. Kujałowicz i Szkoły Podstawowej nr 9 im. Wł. Puchalskiego.

Powyższy proces przewidywał realizację przez ORKE:

- kompleksowej diagnostyki potrzeb rozwojowych:
  - przeprowadzenie zdalnej diagnozy potrzeb rozwojowych szkół, w celu stworzenia ukierunkowanej polityki doskonalenia nauczycieli,
- standaryzację doskonalenia zawodowego kadry pedagogicznej z wykorzystaniem dostępnych e-narzędzi:
  - zapewnienie dyrektorowi i nauczycielom szkół dostępu do Platformy szkoleniowej e-Akademia ORKE,
  - przeprowadzenie szkoleń dla kadry pedagogicznej, zgodnych ze standardami akredytowanych jednostek oświatowych,
  - przeprowadzenie ewaluacji zrealizowanych szkoleń i określenie kierunków dalszego rozwoju.

Kursy dla uczniów klas ósmych oraz maturzystów

W grudniu 2022 r. między Miastem Suwałki a Fundacją Miasto (powołaną przez Związek Miast Polskich) oraz Lecturus Spin-off Uniwersytetu Warszawskiego, zawarte zostało porozumienie o współpracy w obszarze działań edukacyjnych polegających na ułatwieniu młodzieży dostępu do nowoczesnych materiałów edukacyjnych przygotowujących do egzaminu ósmoklasisty i egzaminu maturalnego.

Na podstawie zawartego porozumienia wszyscy młodzi mieszkańcy Suwałk,

przygotowujący się do egzaminu ósmoklasisty oraz egzaminu maturalnego, mogą skorzystać z bardzo konkurencyjnego opustu od ceny podstawowej kursu w wysokości 75%.

Ponadto do szkół podstawowych i ponadpodstawowych przekazane zostały bezpłatne kody dostępu do kursów przygotowujących do egzaminów zewnętrznych dla uczniów objętych pieczęcią zastępczą. W kursach bierze udział młodzież z rodzin zastępczych, która w 2023 roku przystąpi do egzaminu ósmoklasisty lub egzaminu maturalnego. Uczniowie otrzymali dostęp do 75 lekcji on-line, z 3 przedmiotów – język polski, matematyka i język angielski. W każdym przedmiocie po 25 lekcji on-line. Dodatkowo każdy z tych uczniów będzie mógł korzystać z biblioteki VOD odtwarzając zrealizowane lekcje.

Bezpłatny dostęp do kursów on-line otrzymało również 10 uczniów szkół podstawowych i 10 uczniów szkół ponadpodstawowych, którzy w 2023 r. przystąpią do egzaminu ósmoklasisty i egzaminu maturalnego.

Dodatkowe zajęcia specjalistyczne z pomocy psychologiczno-pedagogicznej

Od 1 marca 2022 r. suwalskie szkoły realizowały zajęcia specjalistyczne z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w dodatkowym wymiarze godzin przyznane przez MEiN. Były to m. in. zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne oraz inne zajęcia o charakterze terapeutycznym. Zajęcia realizowane były przez nauczycieli: psychologów, pedagogów, logopedów, doradców zawodowych i terapeutów pedagogicznych. W zależności od potrzeb uczniów były prowadzone również przez innych specjalistów. Suwalskie szkoły pozyskały na realizację ww. zajęć, w okresie od 1 marca 2022 r. do 20 grudnia 2022 r., ogółem około 5700 godzin takich zajęć na kwotę 411 000,00 zł.

Zajęcia przygotowujące do egzaminów zewnętrznych.

W celu uzupełnienia braków w opanowaniu przez uczniów wymagań ujętych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, a tym samym podniesienia wyników egzaminów zewnętrznych w klasach ósmych szkół podstawowych oraz klasach maturalnych Prezydent Miasta Suwałk przydzielił dodatkowe środki finansowe szkółom na zorganizowanie dodatkowych zajęć przygotowujących do egzaminów zewnętrznych:

- w okresie od 7 lutego 2022 r. do 20 maja 2022 r. – 570 godzin zajęć przygotowujących do egzaminu ósmoklasisty,
- w okresie od 7 lutego 2022 r. do 29 kwietnia 2022 r. – 196 godzin zajęć przygotowujących do matury.

Założenia dotyczące kształcenia zawodowego i współpracy szkół z pracodawcami

Założenia dotyczące kształcenia zawodowego i współpracy szkół z pracodawcami realizowane były przede wszystkim z wykorzystaniem środków unijnych. Realizowane były dwa projekty w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014–2020:

- W okresie od 1.08.2020 r. do 31.10.2022 r. w Zespole Szkół nr 4 w Suwałkach, we współpracy z Białostocką Fundacją Kształcenia Kadr, realizowany był projekt pn. „Kształcimy profesjonalistów” w ramach Osi priorytetowej III. Kompetencje i kwalifikacje, Działanie 3.3 Kształcenie zawodowe młodzieży na rzecz konkurencyjności podlaskiej gospodarki, Poddziałanie 3.3.1 Kształcenie zawodowe młodzieży na rzecz konkurencyjności podlaskiej gospodarki, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014–2020.

W ramach projektu realizowane były m.in.: zajęcia pozalekcyjne dla

uczniów (w tym: koła naukowe, zajęcia z zakresu tworzenia multimediów, zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia przygotowujące do egzaminów zawodowych, zajęcia pozalekcyjne zawodowe – m.in. Koło Gastronomiczne Kuchnia Molekularna, koło turystyczne, Koło Młodego Hotelarza, Koło Młodego Ekonomisty), doradztwo edukacyjno-zawodowe, certyfikowane kursy zawodowe (w tym m.in.: kurs kelnerski, barmański i barystyczny), szkolenie dla uczniów z zakresu pierwszej pomocy, staże zawodowe u pracodawców dla uczniów i nauczycieli, zajęcia dydaktyczne na wyższych uczelniach, specjalistyczne kursy i szkolenia dla nauczycieli, pomoc stypendialna dla uczniów. Ponadto w ramach realizacji projektu wzbogacenia została baza dydaktyczna szkoły o sprzęt multimedialny na kwotę ok. 500 000,00 zł. Zmodernizowane zostały pracownie do nauki zawodu: technik hotelarstwa, technik ekonomista, technik handlowiec.

- W okresie od 01.09.2020 r. do 31.08.2022 r. w Zespole Szkół nr 6 im. Karola Brzostowskiego w Suwałkach realizowany był projekt „Zawodowcy przyszłości” w ramach Osi priorytetowej III. Kompetencje i kwalifikacje, Działanie 3.3 Kształcenie zawodowe młodzieży na rzecz konkurencyjności podlaskiej gospodarki, Poddziałanie 3.3.1 Kształcenie zawodowe młodzieży na rzecz konkurencyjności podlaskiej gospodarki, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014–2020.

W ramach projektu realizowane były m.in.: warsztaty z kreowania postaw społecznych, zajęcia wyrównujące szanse edukacyjne, zajęcia podnoszące kwalifikacje zawodowe, wyjazdy edukacyjne, staże zawodowe

dla uczniów i nauczycieli, stypendia dla uczniów, organizacja kół zainteresowań, poradnictwo zawodowo-edukacyjne oraz doposażenie pracowni branży teleinformatycznej i poligraficznej.

Państwowa Uczelnia Zawodowa im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach

Państwowa Uczelnia Zawodowa w Suwałkach została powołana na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 czerwca 2005 r. (Dz. U. Nr 116, poz. 967). 3 października 2005 r. w Państwowej Uczelni Zawodowej w Suwałkach oficjalnie rozpoczęło naukę ok. 500 studentów, z czego blisko połowa w systemie studiów dziennych na kierunkach: finanse i bankowość oraz rolnictwo. Zaplecze dydaktyczne stanowi budynek po byłym Urzędzie Wojewódzkim w Suwałkach, przekazany na potrzeby szkoły przez władze miasta mieszczący się przy ul. Noniewicza 10. W 2011 roku patronem Uczelni został profesor Edward Franciszek Szczepanik.

Aktualnie Państwowa Uczelnia Zawodowa w Suwałkach to placówka nowoczesna i przyjazna studentom. Przez niemal 20 lat funkcjonowania ukończyła ją ponad 7000 studentów. Dziś kształcenie odbywa się na 4 wydziałach i niemal 20 kierunkach (studia I i II stopnia). Na wszystkich kierunkach studiuje aktualnie ponad 1500 studentów, a ogólna liczba pracowników (naukowych i administracyjnych) to ponad 200 osób.

Obok bogatej oferty kształcenia, ściśle związanej z potrzebami rynku lokalnego PUZ w Suwałkach to dziś również bardzo wysoka jakość kształcenia oraz świetna baza dydaktyczna. Specjalistyczne laboratoria przedmiotowe, m.in.: materiałów budowlanych i technologii betonu, wytrzymałości materiałów i konstrukcji, fizyki budowli i mechaniki gruntów, chemii, botaniki, czy mikrobiologii wyposażone są

w najnowocześniejszą, często unikatową aparaturę. W ramach Uczelni funkcjonuje również Centrum Mechatroniczne, Centrum Symulacji Medycznej, Centrum Logistyczne oraz Centrum Transferu Technologii. W strukturze znaleźć też można Bibliotekę Akademicką, Centrum Studiów Podypłomowych (ok. 25 kierunków studiów podypłomowych do wyboru) i Kształcenia Ustawicznego, czy Studium Języków Obcych i Wychowania Fizycznego z ofertą kursów językowych i szkoleń.

Suwalska Uczelnia może się również pochwalić wieloma akcjami społecznymi i inicjatywami, które na stałe wpisały się w kalendarz wydarzeń w regionie. Do najbardziej znanych należą:

- Uniwersytet Dziecięcy, czyli weekendowe, wyjątkowe zajęcia dla dzieci w wieku 6-10 lat, które mają zaszczerpić w najmłodszych zamiłowanie do nauki;
- Pogotowie Maturalne, czyli propozycję skierowaną do maturzystów polegającą na zorganizowaniu zajęć przygotowujących ich do matury, m. in. z matematyki, języka polskiego, chemii, biologii czy języków obcych;
- Regionalne Targi Pracy;
- Suwalskie Juwenalia;
- liczne, cykliczne konferencje naukowe, olimpiady, konkursy i akcje społeczne.
- Rektorzy Państwowej Uczelni Zawodowej im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach:
  - prof. dr hab. inż. Michał Boltryk – 27.07.2005 – 11.09.2007
  - prof. dr hab. inż. Roman Hejft – 05.10.2007 – 31.08.2008
  - prof. dr hab. inż. Michał Boltryk – 01.09.2008 – 27.08.2009
  - prof. dr hab. Jerzy Sikorski – 09.04.2010 – 31.08.2016
  - dr Marta Kapusta, prof. PUZ w Suwałkach – 01.09.2016 – do chwili obecnej

fot. z archiwum PUZ im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach.

Lista kierunków:

I. Wydział Ochrony Zdrowia

- Ratownictwo medyczne
- Pielęgniarstwo I stopnia
- Pielęgniarstwo II stopnia
- Kosmetologia

II. Wydział Nauk Społecznych

- Bezpieczeństwo wewnętrzne (spec.: bezpieczeństwo publiczne, bezpieczeństwo prywatne, kryminologia i kryminalistyka)
- Bezpieczeństwo wewnętrzne II stopień
- Logistyka

III. Wydział Politechniczny

- Transport (spec.: logistyka w transporcie, eksploatacja pojazdów i urządzeń transportowych)
- Zarządzanie i inżynieria produkcji (spec.: przetwórstwo rolno-spożywcze, inżynieria produkcji rolniczej, logistyka systemów mechatronicznych)
- Budownictwo (spec.: budownictwo ekologiczne i energooszczędne, konstrukcje budowlane i inżynierskie)
- Produkcja i przetwórstwo surowców rolniczych
- Inżynieria produkcji i transportu II stopień

IV. Wydział Humanistyczno-Ekonomiczny

- Finanse i rachunkowość (spec.: rachunkowość w przedsiębiorstwie)
- Finanse i rachunkowość II stopnia
- Ekonomia (spec.: ekonomika przedsiębiorstw)
- Ekonomia II stopnia (spec. Gospodarka finansowa przedsiębiorstwa)
- Filologia (spec.: filologia angielsko-rosyjska)
- Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna
- Doradztwo zawodowe z coachingiem i praca społeczno-opiekuńcza

W planach jest uruchomienie kolejnych kierunków kształcenia:

- analiza żywności i żywienie człowieka
- budownictwo II stopnia
- potóżnictwo
- informatyka

2.4. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Miasto Suwałki prowadzi następujące instytucje kultury: Suwalski Ośrodek Kultury, Bibliotekę Publiczną im. Marii Konopnickiej, Muzeum Okręgowe. Wspiera też stowarzyszenia i fundacje, które realizują przedsięwzięcia kulturalne stanowiące uzupełnienie pakietu ofert i usług kulturalno-artystycznych skierowanych do mieszkańców miasta, regionu i turystów.

Suwalski Ośrodek Kultury, fot. z archiwum DwuTygodnika Suwalskiego.

Działalność instytucji kultury Suwalski Ośrodek Kultury

Suwalski Ośrodek Kultury jest wiodącą suwalską instytucją w zakresie upowszechniania kultury. Organizuje imprezy kulturalne, prowadzi zajęcia edukacyjne, warsztaty i konsultacje w dziedzinach: muzyki, śpiewu, tańca, plastyki i fotografii, teatru, kultury tradycyjnej.

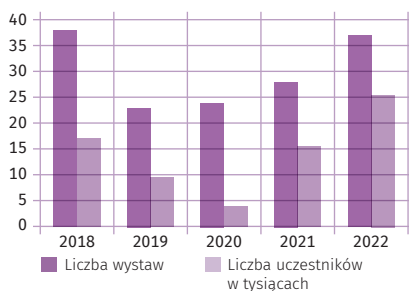
W galeriach prowadzonych przez SOK zaprezentowano w 2022 r. ogółem 28 wystaw, z tego w Galerii Sztuki Współczesnej Chłódna 20 – 4 wystawy, w Galerii Sztuki Stara Łąźnia – 9 wystaw, w tym jedna stała („Andrzej Strumiłło. Dzieła wybrane”), w Galerii Jednego Obrazu – 11 wystaw, w budynku przy ul. Noniewicza 71 – 11 ekspozycji oraz 2 wystawy stałe (prace Stanisława Wosia i „Suwałki Blues Festiwal”), w patio SOK – 6 wystaw i w foyer SOK – 2 wystawy, w tym jedna stała (malarstwo Tymoteusza Muški).

Najważniejsze ekspozycje:

- w Galerii Sztuki Współczesnej Chłodna 20:
  - „Rzeka Bug w malarstwie Stanisława Baja”,
  - V Suwalski Salon Sztuki, wystawa rysunku, rzeźby, tkaniny, fotografii, malarstwa i grafiki twórców związanych z Suwałkami i Suwalszczyzną,
- w Galerii Sztuki Stara Łaźnia:
  - „Botanarium”, wystawa malarstwa Tadeusza Nieściera,
  - „No time”, wystawa malarstwa Roberta Sosnowskiego,
  - „What it Once Was”, wystawa rzeźby i instalacji Algisa Kasparavičiusa,
  - „Wszystko dookoła”, wystawa malarstwa Jacka Śwígulskiego,
- w budynku przy ul. Noniewiczza 71:
  - „Człowiek i rzeka. Święto Czarnej Hańczy”, wystawa poplenerowa,
  - „EX LIBRIS. Juliusz Batura” wystawa ekslibrisów z okazji 40-lecia pracy artystycznej autora;
- w patio SOK:
  - „20 lat Wajda School”, wystawa plakatów filmowych Wajda School.

Wystawa malarstwa Jacka Śwígulskiego „Wszystko dookoła”, Galeria Sztuki Stara Łaźnia, fot. z archiwum SOK.

Wykres 2.4.1 Wystawiennictwo w Suwalskim Ośrodku Kultury w latach 2018–2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 2.4.1 Wystawiennictwo w Suwalskim Ośrodku Kultury w latach 2017–2022

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba wystaw	23	38	23	24	28	37
Liczba uczestników (w tysiącach)	18,2	17,1	9,6	3,9	15,5	25,5

Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Spektakl pt. „Gdziekolwiek będziesz, czyli historia zatopionego miasta...” – fot. z archiwum SOK.

Potańcówka podczas Jarmarku Kamedulskiego, fot. Emilia Szymańska.

Tabela 2.4.2 Liczba uczestników wybranych festiwałów, konkursów, przeglądów organizowanych przez SOK w latach 2018–2022

Impreza	Liczba uczestników				
	2018	2019	2020	2021	2022
Suwałskie Prezentacje Artystyczne Marzeńtańce	940	1000	-	-	600
Kaziuk Suwałski	5000	4500	2000	-	1000
Międzynarodowy Festiwal Teatrów Dzieci i Młodzieży Wigraszek	4800	4200	-	3500	6700
Suwałki Blues Festival	32 000	31 500	-	5000	30 000
Suwałski Maraton Szantowo-Folkowy (Szanty przy Starej Łażni od 2020 r.)	1800	1000	4000	2500	3700
Ogólnopolskie Spotkania z Monodramem O Złotą Podkowę Pegaza	2400	3400	-	1000	1750
Jarmark Kamedulski	18 600	10 100	1500	5000	6000
Suwałski Jarmark Folkloru	1100	5000	-	5000	5000
Międzynarodowy Festiwal Piosenki i Tańca Muszelki Wigier	950	3240	300*	250	1200
Cykl koncertów muzycznych Na Dywaniku u Marii	950	1100	1450	570	330
Filharmonia Suwałk	4790	3800	1257*	2401	2421
Razem	73 330	68 840	10 507*	25 221	58 701

* dodatkowo imprezy udostępniono w sieci: 4410 wyświetleń na kanale You Tube SOK oraz 6855 – na kanale FB SOK.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

SOK realizował festiwale muzyczne, teatralne i taneczne oraz wydarzenia okolicznościowe i jubileuszowe, m.in.: wzniesiony po roku przerwy Suwałki Blues Festiwal, Międzynarodowy Festiwal Piosenki i Tańca Muszelki Wigier, Międzynarodowy Festiwal Teatrów Dziecięcych Wigraszek czy Galę Nagród Prezydenta Miasta Suwałki Włócznia Jaćwinga. Po raz drugi odbył się Festiwal Filmowy Wajda na Nowo, który spotkał się z dużym zainteresowaniem odbiorców. Nowością była Filmowa Rozgrzewka, podczas której suwalczanie mogli obejrzeć film „Czarna Dama”. W 2022 r. spektaklem inspirowanym twórczością Adama Mickiewicza pt. „Gdziekolwiek będziesz, czyli historia zatopionego miasta...” SOK zainaugurował obchody 10-lecia istnienia instytucji. Spektakl był współfinansowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Suwalski Ośrodek Kultury zrealizował również wiele imprez o znaczeniu regionalnym i lokalnym. Były to między innymi cykle koncertów, takie jak: Filharmonia Suwałk, Na Dywaniku u Marii, Szanty przy Starej łąźni, Muzyka nowej generacji, a także jarmarki, wydarzenia teatralne i filmowe, m.in.: Kaziuk Suwalski, Jarmark Kamedulski, Suwalski Jarmark Folkloru, Jarmark Świąteczny, Spotkania Teatralne za Kurtynką, czy pokazy dokumentu „Stalag IF Sudauen”.

W Suwalskim Ośrodku Kultury prowadzona jest edukacja kulturalna i artystyczna, działają zespoły amatorskie, kluby i grupy zainteresowań. Łącznie w SOK w 2022 r. prowadziło działalność 63 zespoły, kluby i grupy, z tego w dziedzinie teatru – 11 w 4 pracowniach, w dziedzinie sztuk plastycznych – 17 w 5 pracowniach, w dziedzinie muzyki i śpiewu – 14 w 6 pracowniach, w dziedzinie tańca – 17 w 5 pracowniach, w dziedzinie folkloru i rękodzieła – 12 w 3 pracowniach.

Wybrane zespoły działające w pracowniach artystycznych:

- w zakresie muzyki i śpiewu: m.in. zespoły: Akademia Bluesa, Cursed Knowledge, Who Asked, Exitilium, Tristis, The Walls Will Collapse, Pancermatpa, Society's Error 404, Chór Seniora Canto, Studio Piosenki Świetlik, Suwałki Gospel Choir, Zespół Śpiewu Tradycyjnego Ancylas, Zespół Śpiewaczy Uwrocie, Miejska Orkiestra Dęta;
- w zakresie tańca: Studio Tańca Dotyk, Studio Dance Academy, Studio Tańca Radość, Studio Tańca Flex, Zespół Pieśni i Tańca Suwalszczyzna, w tym grupy: reprezentacyjna Filary, Oldboy Squad, Juniorzy i Dzieci Suwalszczyzny oraz Kapela ZPiT Suwalszczyzna;

Zajęcia realizowane w pracowniach Suwalskiego Ośrodka Kultury, fot. z archiwum SOK.

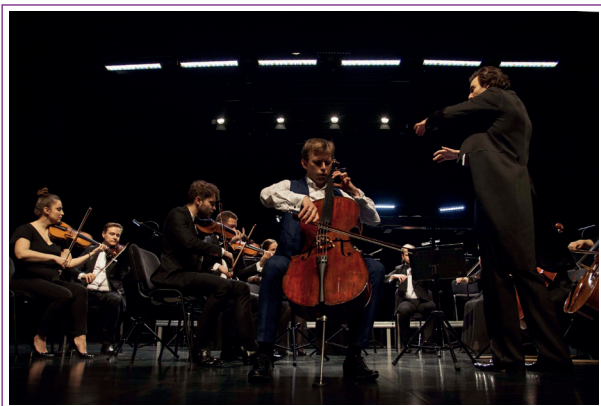
- w zakresie sztuk pięknych: Pracownia Plastyczna Centrum i działająca przy niej Grupa Plastyczna Sztalugi, Pracownia Sztuk Pięknych, Pracownia Ceramiki;
- w zakresie folkloru i rękodzieła: Pracownia Dziedzictwa Kulturowego, pracownie rękodzieła i rzemiosła;
- w zakresie teatru: Pracownie Teatralne Lustro, Przytulisko wyobraźni, Stasimon oraz Pracownia Teatru Lalki i Aktora.

Suwalska Orkiestra Kameralna

Suwalska Orkiestra Kameralna w 2022 r. zrealizowała 6 koncertów z cyklu Filharmonia Suwałk.

Muzeum Okręgowe

Głównym celem działalności Muzeum Okręgowego jest gromadzenie i prezentacja materialnych dóbr kultury. Muzeum prowadzi ponadto prace badawcze i naukowe w zakresie archeologii, etnografii, historii, sztuki, literatury, a także działalność wystawienniczą i edukacyjną. Oddziałem Muzeum Okręgowego jest Muzeum im. Marii Konopnickiej. Placówka w ramach działalności oświatowej organizuje także лекcje muzealne oraz realizuje wydawnictwa i konferencje o charakterze naukowym i popularnonaukowym.

Suwalska Orkiestra Kameralna,
fot. Kamil Jutkiewicz.

Jaćwieski Festyn Archeologiczny 2022, fot. Michał Leszczyński.

Wiodące imprezy organizowane przez Muzeum cyklicznie to: XXI Piknik Kawalerski – Dni Kawalerskie w Suwałkach oraz XVIII Jaćwieski Festyn Archeologiczny.

Wystawiennictwo

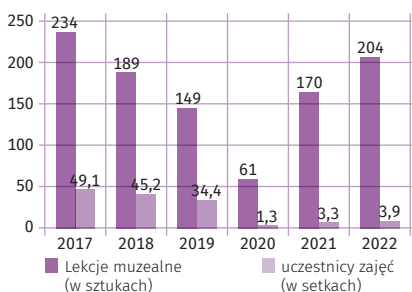
- W budynku głównym Muzeum Okręgowego w Suwałkach prezentowano 3 nowe wystawy stałe;
- W Muzeum im. Marii Konopnickiej otwarto nową wystawę stałą „Pieśń o domu”;
- W budynku Resursy zaprezentowano 7 wystaw czasowych;
- Wystawa „Jaćwieskie eldorado” została pokazana w 5 muzeach na Litwie: (Alytus, Leipalingis, Kiernave, Mariampol, Kłajpeda);
- prace ze zbiorów muzeum były prezentowane m.in.: w Starogardzie (dar kolekcji polskiej sztuki współczesnej), GS Stara Łażnia, Parku Naukowo-Technologicznym w Suwałkach (prace artystów współczesnych związanych z Suwałkami);
- rzeźba Marty Pszonak „Samolot” wyeksponowana na Bulwarach nad Czarną Hańczą;
- Wystawa „Z przeszłości geologicznej Suwalszczyzny” jest prezentowana w Muzeum Wigierskiego Parku Narodowego w Krzywem;
- eksponaty z Działów Archeologicznego, Etnograficznego, Sztuki i Historii były wystawiane na ekspozycjach stałych w Praniu, Pisz, Węgorzewie, Augustowie, Białymstoku, Warszawie, Starym Folwarku, Krzywem oraz na wystawach czasowych.

Roczna frekwencja w obiektach Muzeum wyniosła łącznie 23 089 osób, w tym w głównej siedzibie – 8971 osób, w Muzeum im. M. Konopnickiej – 14 118 osób.

W 2022 r. zbiory muzeum powiększyły się o 343 eksponaty do Działów Archeologii (318), Sztuki i Historii.

Muzeum prowadzi ożywioną działalność oświatową – w 2022 r. zrealizowano 204 lekcje muzealne, w których uczestniczyły 3965 osób (w Muzeum Okręgowym 1637 osób w 78 zajęciach, w Muzeum im. M. Konopnickiej 2328 osób w 126 zajęciach).

Wykres 2.4.2 Liczba lekcji muzealnych i ich uczestników w latach 2017–2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

XXI Piknik Kawalerski – Dni Kawalerskie 2022, fot. Maciej Mackiewicz.

Do najważniejszych imprez zrealizowanych przez Muzeum Okręgowe należały:

- spotkanie autorskie Bartłomieja Rychlewskiego i Zbigniewa Kaszleja i prezentacja „Słownika Biograficznego Konspiracji Niepodległościowej na Augustowszczyźnie i Suwalszczyźnie w latach 1944–1956;

- pokaz filmu „Nędzarz i Madame” w reżyserii Witolda Ludwiga;
- Katyński Marsz Cieni w Suwałkach – we współpracy ze Stowarzyszeniem Grupa Wschód i GRH „Garnizon Suwałki”;
- Noc Muzeów 2022;
- Zjazd Rodziny Konopnickich i panel „Suwałki Konopnickiej”;
- XXI Piknik Kawaleryjski – Dni Kawaleryjskie w Suwałkach połączone z uroczystościami 100-lecia przybycia do Suwałk 3 Pułku Szwoleżerów Mazowieckich;
- XVIII Jaćwieski Festyn Archeologiczny;
- rekonstrukcja historyczna „Wilno 1939” – we współpracy z Fundacją Joachima Lelewela z Warszawy.

łącznie w imprezach organizowanych przez Muzeum okręgowe w Suwałkach udział wzięło ponad 9500 osób.

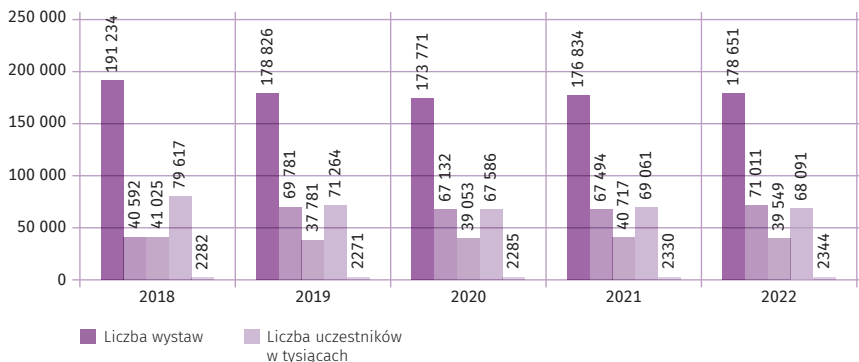
Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Suwałkach

Biblioteka Publiczna im. Marii Konopnickiej w Suwałkach działa we własnym budynku głównym przy ul. Emilii Plater, w którym mieszczą się między innymi: Wypożyczalnia

dla Dorosłych, Oddział dla Dzieci z Pracownią Smykałka, Zbiory Specjalne, Czytelnia, Pracownia Digitalizacji i Historii Mówionej. Na terenie Suwałk działają trzy typowe filie biblioteczne: Filia nr 1 (ul. Szpitalna 60), Filia nr 2 (ul. Klonowa 41), Filia nr 3 (ul. Północna 26) oraz Midicentrum Kreatywny Ośrodek Nauki i Technologii (ul. Witosa 4A) i Strefa Odkrywania Wyobraźni Aktywności SOWA (ul. Innowacyjna 1), a także punkt biblioteczny w Domu Opieki Społecznej Kalina.

Biblioteka gromadzi, opracowuje, przechowuje i udostępnia zasoby biblioteczne ze szczególnym uwzględnieniem materiałów dotyczących Suwałk i regionu Suwalszczyzny. Popularyzuje książkę i czytelnictwo, prowadzi różne formy działalności kulturalnej i upowszechnieniowej służące popularyzacji sztuki, nauki oraz promowaniu dorobku kulturalnego miasta i regionu. Jest wydawcą czasopisma „DwuTygodnik Suwalski”. Dba o utrzymanie poziomu czytelnictwa w Suwałkach (10 578 zarejestrowanych użytkowników w 2022 r., co stanowi 15% mieszkańców miasta), stawiając głównie na różnorodność bibliotecznej oferty.

Wykres 2.4.3 Księgozbiór Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej w latach 2018-2022 (w tys. egzemplarzy)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Institucja służy również pomocą placówkom bibliotecznym na terenie powiatu, wspierając je pod względem metodycznym (kursy i pomoc instruktazowa, materiały do działalności oświatowej itp.) i organizuje lekcje biblioteczne. Prowadzi działalność popularyzatorską, w tym organizuje spotkania autorskie połączone z promocją wydawnictw tematycznie związanych z Suwałkami i regionem. Biblioteka posiada stałą wystawę geologiczną oraz prezentuje wystawy czasowe. Uczestniczy w ogólnopolskich akcjach „Narodowe czytanie”, „Noc bibliotek”, „Cała Polska czyta dzieciom” (impreza cykliczna pn. „Suwalczanie czytają dzieciom”), „Mała książka – wielki człowiek”. Organizuje kolejne edycje konkursu „Suwalskie limeryki latem” oraz imprezy integrujące czytelników „Piknik na Klono-wej”, „Odjazdowy bibliotekarz”.

Księgozbiór Biblioteki na koniec 2022 r. obejmował: 178 651 wydawnictw zwartych, tomy prasy oprawnej – 2344 wol., 16 849 jednostek zbiorów specjalnych i 41 tytułów prasy bieżącej. W 2022 r. księgozbiór wzbogacony został o 6 412 wol. o wartości 101 458,87 zł (zakupy, dary, ekwiwalenty i inne) – 3 043 wol. literatury pięknej dla dorosłych (47,46%), 1,932 wol. literatury pięknej dla dzieci (30,13%), 1 423 wol. literatury popularno-naukowej (22,19%) oraz 14 wol. czasopism oprawnych (0,22%).

Czytelnictwo i udostępnianie księgozbioru. W 2022 r. ze zbiorów Biblioteki skorzystało 10 578 użytkowników (wypożyczalnia, czytelnia, kawiarenka internetowa). W wypożyczalniach zarejestrowano 10 119 osób i 75 625 odwiedzin. Wypożyczono 200 177 książek. Jeden suwalczanin wypożyczył w ubiegłym r. średnio 3 książki. Zbiory specjalne udostępniono 11 030 razy, w tym wypożyczono 5 331 audiobooków. Czytelnicy

skorzystali na miejscu z 1 018 pozycji książkowych, 10 952 drukowanych czasopism bieżących, a czasopisma oprawne udostępniono 105 razy. Udzielono 2 171 informacji, w tym 388 elektronicznych. Z tradycyjnych wypożyczeń międzybibliotecznych skorzystało 14 osób, z cyfrowej wypożyczalni międzybibliotecznej Academia udostępniającej kilkaset tysięcy publikacji naukowych zdigitalizowanych przez Bibliotekę Narodową – 4 osoby.

Planetarium mobilne w Filii nr 2 (ul. Klonowa 41),
fot. z archiwum Biblioteki Publicznej im. M. Konopnickiej
w Suwałkach.

Spotkanie autorskie z Grzegorzem Kasdepke,
fot. z archiwum Biblioteki Publicznej w Suwałkach.

Biblioteka organizowała wystawy oraz przeprowadzała akcje i wydarzenia kulturalne. Oprócz udostępniania stałej ekspozycji „Historia Ziemi zapisana w skałach”, zrealizowano 30 wystaw czasowych. Odbyło się 10 spotkań autorskich i promocji książek oraz 9 koncertów.

Biblioteka organizowała także akcje upowszechniające czytelnictwo dla dorosłych oraz młodzieży i dzieci. Wśród konkursów literackich i plastycznych zorganizowano m.in.: konkurs literacki „Suwalskie limeryki latem. Edycja XVI”, konkurs plastyczny „Od Świtezi do Wigier” i na piosenkę o tym samym tytule.

Działania promujące czytelnictwo odbywały się również w sieci. Bibliotekarze tworzyli filmy, realizowali koncerty i spotkania autorskie. Materiały filmowe zamieszczono na bibliotecznym kanale YouTube i FB suwalskiej Biblioteki obejrzano ponad 9600 razy. Opracowano 6 „Interaktywnych pocztówek z przeszłości”. Zorganizowano 2 mobilne gry terenowe: „Konopnicka w ogrodzie”, „Sylwestrowa SOWA”.

W 2022 r. w Pracowni Digitalizacji i Pracowni Historii Mówionej zdigitalizowano ponad 1000 stron, w tym m. in. zdjęć/dokumentów/DŹS, w tym kroniki II Liceum Ogólnokształcącego w Suwałkach z lat 1972–2009 oraz zarejestrowano wspomnienia 28 osób. Materiały dostępne są na stronie www.digi.bpsuwalki.pl

Dzięki pozyskanym środkom pozabudżetowym Biblioteka zrealizowała projekty: „Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych” – kupiono 3150 książek drukowanych oraz 169 audiobooków,

- „Od Świtezi do Wigier” – piknik literacki z mobilnym planetarium, koncert, konkursy (na piosenkę i plastyczny), warsztaty muzyczne, wystawę,
- „Urodziny Marii Konopnickiej” – terenowa gra mobilna w Muzeum im. Marii

Konopnickiej, turniej gier planszowych, warsztaty dla bibliotekarzy, literacka wycieczka dla dzieci, wielkoformatowa wystawa na Placu Marii Konopnickiej,

- „Poznajmy się. Polacy w Ternopolu, Ukraińcy w Suwałkach” – z Urzędem Miasta Tarnopol i Biblioteką Miejską w Tarnopolu: konferencja polsko-ukraińska on-line, wyjazd na Dni Tarnopola, koncert zespołu ukraińskiego oraz dzień kultury ukraińskiej w Suwałkach, spotkanie „Poznajmy naszych ukraińskich sąsiadów – Tarnopol”, otwarcie wystawy fotograficznej, prezentacja książek w języku ukraińskim, koncert pt. „Pozwól mi odejść...” („Відпусти”), polsko-ukraińska opowieść teatryku kamishibai, spotkanie podsumowujące projekt z udziałem delegacji z Ukrainy.

W 2022 r. ukazało się 25 bezpłatnych numerów „DwuTygodnika Suwalskiego” w łącznym nakładzie 115 tys. egz. rozprowadzanych na terenie miasta. Wydawnictwo jest także dostępne online (www.dwutygodniksuwalki.pl).

Ochrona dziedzictwa kulturowego „Gminny Program Rewitalizacji Miasta Suwałk”

30 listopada 2022 r. Rada Miejska w Suwałkach podjęła uchwałę nr LI/671/2022 w sprawie przystąpienia do sporządzenia „Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Suwałk”, który zastąpi „Zintegrowany Program Rewitalizacyjny Miasta Suwałki na lata 2017–2023” i umożliwi Miastu Suwałki aplikowanie o środki unijne na rewitalizację w perspektywie finansowej na lata 2021–2027, w której środki UE będą mogły być kierowane wyłącznie na projekty rewitalizacyjne w ramach Gminnych Programów Rewitalizacyjnych.

Poprzez podjęcie uchwały nr L/650/2022 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 26

października 2022 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Suwałk, zainicjowano na nowo proces rewitalizacji w Suwałkach.

Gminny Program Rewitalizacji stanowić będzie podstawowe narzędzie prowadzenia rewitalizacji, zapewniające kompleksowość działań we współpracy ze społecznością lokalną.

Zgodnie z Uchwałą Nr XLV/572/2022 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 27 kwietnia 2022 r. w sprawie udzielenia dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru, znajdujących się na terenie Miasta Suwałki, przyznano jedną dotację na kwotę 28 088,00 zł, ze 100 000,00 zł środków przeznaczonych w budżecie 2022 roku na ten cel. Środki zostały wykorzystanie i rozliczone zgodnie z podpisaną umową:

- 28 088,00 zł na wykonanie remontu elewacji budynku, ul. Kamedulskiej 14 w Suwałkach;

Tabela 2.4.3 Dotacje udzielone na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru, znajdujących się na terenie Miasta Suwałki w latach 2018–2022

Rok	Liczba udzielonych dotacji	Łączna kwota rozliczonych dotacji (zł)
2018	5	153 124,85
2019	3	35 894,00
2020	3	100 000,00
2021	1	45 000,00
2022	1	28 088,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Informację o udzielonych dotacjach Prezydent Miasta Suwałk przesyła Radzie Miejskiej w Suwałkach do 31 marca roku następnego po roku udzielenia dotacji.

Działania w zakresie realizacji zadań i przedsięwzięć kulturalnych prowadziły również:

- Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia (państwowa placówka kształcenia artystycznego), obecnie realizuje zadania w obiekcie po kapitalnym remoncie, z nową salą na 350 miejsc;
- stowarzyszenia kulturalne oraz inne jednostki realizujące zadania na terenie miasta.

Samorząd Miasta Suwałki współpracował również ze związkami kombatanckimi: Suwalską Radą Kombatantów i Osób Represjonowanych, zrzeszającą organizacje: Suwalski Obwód Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” – Inspektorat, Związek Więźniów Politycznych Okresu Stalinowskiego – koło miejskie, Związek Represjonowanych Politycznie Żołnierzy – Górników, Związek Inwalidów Wojennych oraz Związek Sybiraków, a także z kołem miejskim Związkowi Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych i Związkiem Byłych Żołnierzy Zawodowych i Oficerów Rezerwy w ramach realizacji kalendarium obchodów świąt państwowych, wojskowych i rocznic historycznych w Suwałkach w 2022 r.

Finansowanie kultury

Narzędziami wspierającymi lokalne środowisko twórcze są przyznawane przez Prezydenta Miasta Suwałk ze środków budżetu miejskiego stypendia w dziedzinie kultury oraz doroczne nagrody Miasta Suwałki w dziedzinie kultury, nagrody jubileuszowe oraz „Mecenas Kultury Suwałk”.

Stypendia Miasta Suwałki otrzymały:

- w kategorii osoby dorosłe projekty:
  - „Czarna Hańcza. Rzeczne wynurzenia”
    - cykl filmów dokumentalnych;

- Śpiewnik dla dzieci – skomponowanie muzyki do wierszy ze zbioru „Śpiewnik dla dzieci” Marii Konopnickiej;
- „Pieśm przez Suwałki” – miasto okiem rysowniczk, wystawa i wydanie książeczki z ilustracjami;
- w kategorii dzieci i młodzież stypendia na dalszy rozwój swoich uzdolnień artystycznych: 10 osób.

Nagrody Miasta Suwałki w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury oraz opieki nad zabytkami za osiągnięcia w 2022 r. oraz laureaci nagród jubileuszowych:

- indywidualne: 7 osób;
- zespołowe: Studio Dance Academy;
- jubileuszowe: Suwałki Gospel Choir, 2 osoby indywidualne.

W 2022 r. Miasto Suwałki udzieliło dotacji w wysokości 225 650,69 zł na realizację następujących działań:

- Stowarzyszenie Przyjaciół Suwalszczyzny zorganizowało warsztaty z zakresu tańca i muzyki ludowej oraz wyprawę edukacyjną „Śladami Marii Konopnickiej – Suwałki, Warszawa, Żarnowiec”;

- Odbyły się warsztaty muzyki sakralnej, prowadzone przez Fundację Diakonia;
- Hufiec Suwałki Związku Harcerstwa Polskiego zorganizował wieczornicę, wystawę i spotkania warsztatowe poświęcone postaci hm. Marii Krystyny Kapuścińskiej, zasłużonej dla rozwoju harcerstwa na Suwalszczyźnie;
- Stowarzyszenie Seniorzy z Pasją Horyzont zorganizowało w Suwałkach pięć koncertów wokalnemuzycznych;
- Stowarzyszenie Kulturalne Bibliofil zorganizowało, w ramach Festiwalu Literackiego „Patrząc na Wschód”, spotkania autorskie z udziałem Grzegorza Kasdepke, Jędrzeja Morawieckiego, Jacka Milewskiego Piotra Brysacza i Marty Konek;
- Suwalski Chór PRIMO pod dyrekcją dr. Ignacego Ołowia, wystąpił z koncertami okolicznościowymi;
- Stowarzyszenie Miłośników Suwalskiego Parku Krajobrazowego Kraina Hańczy w Turtulu zorganizowało widowisko obrzędowe „Noc Świętojańska w Turtulu”;
- Oddział Suwalski Fundacji Ku Mądrości im. dr Anny Dux, zorganizował dla mieszkańców Suwałk dwie wyprawy historyczne: „Szlakiem Józefa Piłsudskiego” (uczestnicy odwiedzili Żułów, Powiewiórkę oraz Wilno) i „Szlakiem Bitwy Warszawskiej 1920 r.”;
- Stowarzyszenie Miłośników Muzyki Viva Musica przeprowadziło inwentaryzację wybranych nagrobków z cmentarza siedmiu wyznań oraz wykonało tablicę informacyjną o cmentarzu w języku polskim, angielskim i rosyjskim. oraz zorganizowało koncert pieśni pogrzebowych Suwalszczyzny i koncert poświęcony Stanisławowi Lemowi.
- Parafia Ewangelicko-Augsburska pw. św. Trójcy w Suwałkach wydała informator

Wręczenie stypendiów i nagród w dziedzinie kultury, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

- genealogiczny oraz wprowadziła do systemu GeneWeb tysięcy zapisów metrykalnych odnoszących się do ewangelików zamieszkujących w XIX wieku w Suwałkach i na terenie Suwalszczyzny;
- Stowarzyszenie Mroczne Bractwo w Suwałkach zorganizowało dla mieszkańców Suwałk festiwal kulturalny „Mroźna Brama 2022” ze strefą gier planszowych i bitewnych, animacjami, gramami rytmicznymi i zagranicznymi oraz warsztatami;
  - Suwalskie Towarzystwo Muzyczne im. Emila Młynarskiego w Suwałkach zorganizowało imprezy kulturalne poświęcone św. Janowi Pawłowi II oraz Marii Konopnickiej;
  - Fundacja Art-SOS zorganizowała dla mieszkańców Suwałk cykl koncertów muzyczno-poetyckich pn. „Obiady czwartkowe z Konopnicką” oraz III edycję Festiwalu Muzyki Alternatywnej „Wigrosfera”;
  - Stowarzyszenie Związek Ukraińców w Suwałkach zorganizował dla mieszkańców Suwałk imprezę plenerową „Noc Kupaty nad Czarną Hańczą”. Zaprezentowano obrzędy słowiańskie związane z letnim przesileniem, odbył się koncert zespołów ludowych oraz jarmark rękodzieła i jadła regionalnego;
  - Stowarzyszenie Twórczych Seniorów Rozłogi w Suwałkach zorganizowało dla mieszkańców Suwałk 6 spotkań kabaretowo-muzycznych;
  - Augustowsko-Suwalskie Towarzystwo Naukowe w Suwałkach zorganizowało cykl 6 spotkań i warsztatów poświęconych wydarzeniom i ludziom, którzy wpisali się w dzieje Suwałk i wydało XXII tom Rocznika Augustowsko-Suwalskiego;
  - Stowarzyszenie JAX z/s w Łajskich zorganizowało w ramach IV Festiwalu „Kamedulskie Wigry” koncert muzyki organowej i kameralnej;

Tabela 2.4.4 Wydatki miasta na kulturę w latach 2019–2022 (w zł)

Lp.	Wyszczególnienie	2019	2020	2021	2022
1.	Budżet Miasta – wydatki ogółem	556 222 388	516 790 106	526 488 296	559 426 544
2.	Nakłady na kulturę ogółem	17 377 381	14 159 681	14 390 342	16 455 295
	w tym nakłady inwestycyjne	2 832 576	505 229	370 845	759 665
a	Dotacja SOK	10 783 385	6 947 404	7 494 239	8 441 834
	w tym nakłady wyłącznie na inwestycje	2 781 336,25	45 492,04	-	111 454
b	Dotacja Muzeum Okręgowego	2 956 976	3 405 945	3 460 591	3 681 569
	w tym nakłady wyłącznie na inwestycje	51 240	129 737	370 845	459 567
c	Dotacja Biblioteki Publicznej	2 979 133	3 363 798	2 996 530	3 621 159
	w tym nakłady wyłącznie na inwestycje	-	330 000	-	-
d	Nakłady na zadania w zakresie kultury (pozostałe):	621 993	342 533	393 482	633 644
	w tym nagrody i stypendia	110 000	104 000	122 500	144 570
	w tym dotacje dla organizacji prowadzących działalność pożytku publicznego	165 304	99 111	199 882	225 900
	Wydatki na zadania z zakresu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami	35 894	100 000	45 500	77 088
3.	Procentowy udział nakładów na kulturę w strukturze wydatków budżetowych (2:1)	3,12 %	2,74 %	2,73 %	2,94%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

- Stowarzyszenie Suwalskie Starszaki zorganizowało 2 plenerowe koncerty wokalo-muzyczne towarzyszące Jarmarkowi Kamedulskiemu oraz IX Międzynarodowemu Konkursowi Kulinarnemu „Śąsiedzi przy stole” oraz „potańcówkę” na Dni Suwałk;
- Stowarzyszenie Zwycię Salon Poetycko-Literacki ERATO wydało debiutancki tomik poezji suwalskich poetów;
- Parafia Rzymskokatolicka pw. Bożego Ciała w Suwałkach zorganizowała Piknik Rodzinny, wybrany do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego na 2022 r.;
- Centrum Aktywności Społecznej Pryzmat zorganizowało w Suwałkach 20. Objazdowy Festiwal Filmowy WATCH DOCS. W trakcie festiwalu pokazano 18 filmów i reportaży poświęconych problematyce przestrzegania praw człowieka oraz wygłoszono 3 prelekcje.

Wiodące wydarzenia i inicjatywy kulturalne

Rok Marii Konopnickiej w Suwałkach

W związku z przypadającą w dniu 23 maja 2022 r. 180. rocznicą urodzin poetki rok 2022 został ustanowiony w Polsce rokiem

Marii Konopnickiej. Miasto Suwałki – miejsce, w którym urodziła się ta znana postać – podjęło własną uchwałę w tej sprawie i zaplanowało szereg wydarzeń związanych z osobą poetki.

Obchody R. Marii Konopnickiej w Suwałkach rozpoczęły się 21 maja zjazdem rodziny Konopnickich. Do Suwałk przyjechała m.in. prawnuczka poetki Joanna Modrzejewska oraz praprawnuczki Elżbieta Twardowska i Monika Modrzejewska-Świągulska. Program obejmował m.in.: rozmowy o poetce, prezentację znaczka i jubileuszowej karty pocztowej, panel dyskusyjny „Suwałki Konopnickiej” oraz degustację jubileuszowego tortu. W sierpniu w Muzeum im. Marii Konopnickiej otwarto nową stałą wystawę pt. „Pieśń o domu” – nowoczesną, multimedialną ekspozycję to próba pokazania autorki „Roty” jako kobiety silnej i odważnej, matki z problemami wychowawczymi i pisarki, która musiała zarabiać na utrzymanie rodziny.

Dni Suwałk – Jarmark Kamedulski

W dniach 6–7 sierpnia 2022 r. Miasto Suwałki obchodziło swoje święto – Dni Suwałk, czyli „Jarmark Kamedulski”. W wypełnionym atrakcjami programie znalazły się m.in.:

Zjazd rodziny Konopnickich, maj 2022, fot. z archiwum Muzeum Okręgowego w Suwałkach.

Parada Miejska podczas Dni Suwałk, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

koncerty (gwiazdą wieczoru był zespół Enej), występy lokalnych zespołów, specjalna strefa rodzinna, Suwalska Potańcówka na Bulwarach, Puchar Polski Strongman i parada miejska im. Marii Konopnickiej.

Premiera filmu dokumentalnego pt. „Stalag IF Sudauen”

1 września 2022 r. odbył się premierowy pokaz filmu dokumentalnego pt. „Stalag IF Sudauen” autorstwa Krzysztofa Dawida Kowalewskiego. Dokument powstał w ramach stypendium Miasta Suwałki w dziedzinie kultury. Film opowiada o hitlerowskim obozie jenieckim działającym na północnych obrzeżach Suwałk w czasie drugiej wojny światowej. Życie w obozie straciło 50 000 ludzi, głównie rosyjskich jeńców wojennych, ale również Polaków, Żydów, Azjatów i Włochów.

IX Międzynarodowy Konkurs Kulinarny Sąsiedzi przy stole

IX Międzynarodowy Konkurs Kulinarny Sąsiedzi przy stole odbył się 11 września 2022 r. i był połączone z degustacją dań przyrządzonych z wołowiny rasy polska czerwona wyhodowanej w gospodarstwie ekologicznym w miejscowości Andrzejewo (gmina Szypliszki). W ramach imprezy odbył się konkurs, warsztaty i pokaz kulinarny. W konkursie rywalizowały drużyny „Spizarni Suwalskiej”, „Browaru Północnego” w Suwałkach i „Kuchni Węgierskiej” z Goric. Kucharze przyrządzili dania z wołowiny, między innymi steki z dodatkiem masła i ziół, flaki „po suwalsku”, gulasz węgierski z dodatkiem śliwek z suwalskich sadów, dania kuchni gruzińskiej („gebzhalia” i „chakafuli”). Poza konkursem, „Kuchnia u Alika” w Suwałkach przyrządziła gulasz tatarski „azu”, a kucharze z Polskiego Związku Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego serwowali burgery z wołowiny. Obyły się

pokazy kulinarne prowadzone przez mistrza Mikołaja Reya oraz warsztaty kulinarne pod kierunkiem Marcina Budyńka z udziałem uczniów Zespołu Szkół nr 4 i Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Wincentego Witosa w Suwałkach. O artystyczną warstwę wydarzenia zadbały zespoły z Suwalskiego Ośrodka Kultury.

2.5. Promocja Miasta

W maju 2021 r., zespół powołany przez Prezydenta Miasta Suwałk, Zarządzeniem nr 173/2021 z dnia 13 maja 2021 r., rozpoczął prace nad opracowaniem projektu nowej Strategii Promocji Miasta Suwałki na lata 2022–2027. Projekt ten tworzyli sami mieszkańcy naszego miasta, którzy na co dzień zajmują się między innymi marketingiem w suwalskich firmach lub organizacjach czy instytucjach.

Działania promocyjne w 2022 roku prowadził nowoutworzony Referat Promocji przy Wydziale Obsługi Prezydenta, Komunikacji Społecznej i Promocji Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Najważniejsze wydarzenia promujące Miasto Suwałki

W zakresie kultury:

„Suwałki Blues Festival” organizowany od 2008 r. Podczas festiwalu główne koncerty odbywają się na trzech profesjonalnych scenach plenerowych i mniejszych scenach w centrum miasta, w tym na otwartej scenie bluesowej oraz w sześciu klubach festiwalowych. Festiwalowi towarzyszą warsztaty i spotkania. Co roku gromadzi około 40 zespołów i około 200 muzyków z Polski, Europy i świata oraz kilkunastotysięczną publiczność z kraju i z zagranicy. Szczegóły dotyczące festiwalu są dostępne na stronie internetowej: <http://suwalkiblues.com/>

pl/. W tym roku w terminie 7–10 lipca 2022 r. odbyła się 15. edycja SBF. Realizowana była w ramach projektu „Suwałki Blues Festival – czynnik rozwoju społecznego i gospodarczego miasta Suwałk” przy wsparciu udzielonym przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach funduszy EOG. Partnerem projektu był Notodden Blues Festival.

Koncert polskich artystów w czasie SBF2022, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

W zakresie sportu:

98. PZLA Mistrzostwa Polski. Suwałki stały się stolicą polskiego sportu w dniach 9-11 czerwca 2022 r. Było to wyjątkowe wydarzenie na taką skalę w historii miasta. Na stadionie miejskim im. Jadvigi Olbrys rozegrano zawody lekkoatletyczne w 27 dyscyplinach, w których uczestniczyło prawie sześćuset najlepszych zawodników w kraju.

Paweł Fajdek, rzut młotem podczas PZLA w Suwałkach, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Odlotowe Suwałki Air Show odbył się 25 czerwca 2022 r. Jest to widowisko łączące w sobie podniebne akrobacje, pokazy pirotechniczne i muzykę. Oprócz pokazów na suwałskim niebie, uczestnicy wydarzenia mogli podziwiać na płycie Lotniska Suwałki wystawę statyczną samolotów, śmigłowców i innych jednostek latających. Wydarzenie przyciągnęło na płytę lotniska ok. 10 tys. obserwujących.

Pokazy lotnicze w czasie imprezy pn. Odlotowe Suwałki Air Show, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

RESO Suwałki Półmaraton – Miejskie Święto Biegania

W dniach 1–3 lipca 2022 r. w Suwałkach zorganizowano biegi amatorskie – Miejskie Święto Biegania – RESO Suwałki Półmaraton. Trzydniowe święto sportu rozpoczął Bieg na Piątkę na dystansie 5km. Dystans biegu głównego wyniósł 21,097 km, odbywał się on, jak zwykle w sobotnich godzinach

RESO Suwałki 2022, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

wieczornych. Dzieci w wieku przedszkolnym i uczniowie szkół podstawowych zmierzili się z dystansami 200 i 650 metrów w ramach Biegów Pełnych Energii, który to rozpoczął się po tradycyjnym, śniadaniowym Biegu na Wyspę.

W zakresie gospodarki:

Forum Biznesowe Pogranicza coroczne wydarzenie kongresowe, organizowane przez Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o., gromadzi przedstawicieli przedsiębiorców, instytucji okołobiznesowych, ekspertów, samorządowców oraz administracji rządowej nad problematyką wybranej branży na terenie pogranicza. W Forum biorą również udział partnerzy zagraniczni z Litwy, Łotwy, Estonii. W ramach imprezy odbywają się m.in. prelekcje, panele dyskusyjne, spotkania B2B organizowane przy wsparciu ośrodków Europejskiej Sieci Współpracy (Enterprise Europe Network), a firm i instytucji mogą prezentować swój dorobek i ofertę na stoiskach wystawienniczych. Każda z edycji forum poświęcona była inteligentnym specjalizacjom województwa podlaskiego:

- 2016 rok – branża drewno-meblarska;
- 2017 rok – branża rolno-spożywcza;
- 2018 rok – branża metalowo-maszynowa;

Prof. Witold Orłowski na VI Forum Biznesu i Pogranicza w Suwałkach, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

- 2019 rok – branża turystyczno-hotelarska;
- 2020 rok – „Małe i średnie przedsiębiorstwa. Firmy rodzinne” została odwołana ze względu na sytuację epidemiologiczną oraz obostrzenia dotyczące organizacji imprez kongresowych;
- 2021 rok – wyzwania gospodarcze „Nowa rzeczywistość. Nowe wyzwania”;
- 2022 rok – „Energia i Biznes”.

Inne:

- Stacja Pogodne Suwałki – blok imprez sportowo-rekreacyjnych, ukazujących zimowe aktywności. Spotkania z podróżnikami, pokazy ratownictwa lodowego, a także kąpiel lokalnych morsów, połączone strefą zabaw dla dzieci oraz miejscem zimowego relaksu dla starszych. W roku 2022, odbyła się 29–30 stycznia i została potoczona z 30. Finałem Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy.

Stacja Pogodne Suwałki, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

- Konkurs Kulinaryny „Sąsiedzi przy stole” połączony z degustacją dań promujących polskie mięso wołowe. W ramach festiwalu odbył się konkurs i warsztaty kulinarne. W konkursie kulinarnym rywalizowały drużyny kucharskie reprezentujące Słowację, tatarskie smaki oraz Suwalską Spizarnię (Podlaski Szlak Kulinarny).

Konkurs Kulinaryny „Sąsiedzi przy stole”, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Gala „Włóczni Jaćwągów”, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

- Nagroda PMS „Włócznia Jaćwągów” – doroczna nagroda Prezydenta Miasta Suwałk przyznawana za wybitne zasługi dla miasta we wszystkich dziedzinach życia publicznego. Wyróżnienie jest indywidualne lub zespołowe, przyznawane osobom fizycznym, prawnym i innym podmiotom. Od kilku lat można również zgłaszać wnioski o nagrodę dla przedsiębiorcy prowadzącego działalność gospodarczą na terenie Suwałk, którego nagradzane produkty lub usługi są przedmiotem własnej działalności i cieszą się uznaniem konsumentów. Kandydatów do nagród zgłaszają mieszkańcy, a ostatecznego wyboru dokonuje

kapituła złożona z laureatów dwóch wcześniejszych edycji, przy akceptacji Prezydenta Miasta Suwałk. Plebiscyt jest organizowany od 2003 roku. Gala towarzysząca rozdaniu nagród Prezydenta Miasta Suwałk „Włócznia Jaćwągów” za 2021 rok odbyła się 26 lutego 2022 r. Prestiżowe wyróżnienia trafiły do:

- ASPI Sp. z o.o., sp. k.;
- Pizzerii-Galerii „Rozmarino”;
- Tomasza Organka;
- Marii Magdaleny Andrejczyk;
- Romualda Borkowskiego;
- Pracowników szpitala zaangażowanych w walkę z pandemią COVID-19;
- Fundacji Akademia Piłkarska WIGRY SUWAŁKI.

W 2022 r. opracowano na nowo budowę marki Odlotowe Suwałki Air Show oraz przeprowadzono szeroko zakrojoną kampanię marketingową, zakończoną zamieszczeniem relacji z wydarzenia na łamach czasopisma „Mazury AirShow’22” wraz z zaproszeniem na kolejną edycję w 2023 r.

Ponadto, Miasto realizowało działania promocyjne poprzez publikację artykułu pn. „Suwałki – Miasto tworzone na wymiar” na łamach wydawnictwa Wprost i ich kanału YouTube.

Przeprowadzono kampanię promocyjną na Śląsku we współpracy z Media Operator w sekcji Czas Wolny powołanej na 11 największych śląskich lokalnych portalach informacyjnych oraz powiązanych z nimi portalach społecznościowych. SBF promowano również w programie „Pytanie na Śniadanie” na antenie TVP 2.

Zaprojektowano tablicę informacyjną dotyczącą suwałskiej nekropolii oraz zaktualizowano miejską tablicę informacyjną, znajdującą się w parku Konstytucji 3 Maja.

Z racji zwiększonego wpływu mediów społecznościowych i osób z nimi związanych

– influencerów, postanowiono nawiązać z nimi współpracę w zakresie promocji miasta jako destynacji dla odwiedzających, zależnie od powodów ich przybycia. Tworzono materiały, które umieszczano na największych platformach – YouTube, Instagram i Facebook. Zaktualizowano politykę dotyczącą miejskich social mediów, uruchomiono kanał komunikacyjny na Instagramie oraz Tiktoku.

2.6. Turystyka

W 2022 r. Miasto Suwałki współpracowało przy realizacji projektów z zakresu turystyki i krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży z organizacjami pożytku publicznego i innymi podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie ustawy o pożytku publicznym i o wolontariacie. Wydatkowano łącznie kwotę w wysokości 229 740,00 zł, na realizację następujących działań:

- W ramach realizacji zadania „CIT Suwałki” obsłużono ponad 26 tysięcy turystów, głównie krajowych. Turystom przekazano prawie 45 tys. bezpłatnych wydawnictw turystycznych, w tym wydawnictwa Urzędu Miejskiego w Suwałkach: „Plan Suwałk. Informacja turystyczna” w liczbie 4 tys. egz. i „Mapę atrakcji turystycznych Suwalszczyzny” w liczbie 2 tys. egz.
- Sprzedano 10 449 szt. produktów, w tym 1 664 szt. gadżetów z logo „Pogodne Suwałki”, 344 szt. wydawnictw turystycznych i 606 szt. wydawnictw książkowych. Centrum Informacji Turystycznej prowadziło ponadto strony na portalach społecznościowych Facebook, Instagram i Twitter;
- Stowarzyszenie Kulturalne Kostroma wydało w nakładzie ponad 2 tys. egz.

przewodnik z opisem i przebiegiem miejskich tras turystycznych;

- W ramach „XXI Lata Na Rowerze z PTTK” odbyto się w okresie wakacyjnym 5 jednodniowych rajdów rowerowych po Suwalszczyźnie i Maurach Garbatych;
- W okresie od czerwca do września odbyto się 10 spacerów po Suwałkach z przewodnikami turystycznymi PTTK, w trakcie których pokazywano historyczne miejsca i zabytki, ślady wielokulturowości oraz miejsca związane z ważnymi suwalskimi postaciami;
- Zorganizowano dla mieszkańców Suwałk wycieczki piesze po Suwalskim Parku Krajobrazowym, przebiegające trasami ścieżek poznawczych: „U źródła Szeszupy” i „Połodowcową rynną jeziora Hańcza”;
- Dla uczestników „Nocy świętojańskiej” z Suwałk zorganizowano wycieczkę pieszą po Suwalskim Parku Krajobrazowym, połączoną ze zwiedzaniem rezerwatu przyrody „Głazowisko Łopuchowskie” i miejsc upamiętniających krajoznawcę Antoniego Patłę;
- Uczniowie suwalskich szkół podstawowych, laureaci konkursu wiedzy o Suwalskim Parku Krajobrazowym, uczestniczyli w autokarowej wycieczce krajoznawczej po Suwalskim Parku Krajobrazowym;
- Opracowano ulotki do miejskiej gry edukacyjnej (questu) po szlaku turystycznym im. Marii Konopnickiej „Krasnoludki są na świecie” oraz przygotowano;
- Odtworzono w formie rzeczywistości rozszerzonej i zdigitalizowano 10 miejsc w Suwałkach (nieistniejących lub przebudowanych) o historycznym znaczeniu;
- W okresie od czerwca do września zapewniono mieszkańcom Suwałk bezpieczny wypoczynek nad zalewem Arkadia w Suwałkach. Ratownicy Suwalskiego

Świętojańskiej wędrowki po Suwałskim Parku Krajobrazowym, fot. Sylwia Racis.

WOPR przeprowadzili 50 dyżurów i patroli nad zalewem Arkadia oraz 29 działań prewencyjno-szkoleniowych z udziałem 5 tys. osób oraz utrzymywali sprzęt w gotowości do działań ratowniczych.

Promocja turystyczna Suwałk i regionu

Miasto Suwałki sfinansowało wydawnictwo pt. „Przewodnik po suwalskich ścieżkach turystycznych” w nakładzie 2 tys. egz. opisujący ścieżki klasycystyczną i spacerową oraz szlak żydowski, krasnoludków, suwalskich murali i suwalską drewnologię oraz dofinansowało zadanie pt. „Odkrywanie skarbów Suwałk”.

Miasto Suwałki uczestniczyło w Międzynarodowych Targach Turystyki i Czasu Wolnego we Wrocławiu w dniach 4-6.03.2022 r., Międzynarodowych Targach Turystycznych GLOBalnie w Katowicach w dniach 18-20.03.2022 r. oraz Międzynarodowych Targach Regionów Turystycznych GO i REGIONTOUR w Brnie (Republika Czeska) w dniach 20-23.10.2022 r. Turystyczne stoisko promocyjne „Pogodnych Suwałk” odwiedziło łącznie około 5,5 tys. gości indywidualnych oraz przedstawicieli firm z branży turystycznej. Odwiedzający zostali poinformowani o atrakcjach turystycznych Suwałk i Suwalszczyzny oraz możliwościach aktywnego wypoczynku w naszym regionie.

Tabela 2.6.1 Baza noclegowa w Suwałkach w 2022 r.

Nazwa obiektu	Dane adresowe	Miejsca noclegowe
Obiekty skategoryzowane świadczące usługi noclegowe		
Hotel Akwilon***	ul. T. Kościuszki 4	22
Hotel Velvet***	ul. T. Kościuszki 128	64
Hotel Szyszko***	ul. Innowacyjna 3	140
Hotel LOFT 1898***	ul. Pułaskiego 24 K	136
Hotel Villa Eden***	ul. Noniewiczza 37	69
Hotel Logos**	ul. T. Kościuszki 120	66
Razem liczba miejsc		497
Obiekty świadczące usługi hotelarskie		
Hostel „Wigry”	ul. Zarzeczce 26	63
Ośrodek „Dąbrówka”	ul. Dąbrówka 10	40
Zajazd Swiss Bar	Szwajcaria 36	18
Zajazd „Private”	ul. Polna 9	13
Miejsca noclegowe PKS Nova	ul. Wojska Polskiego 100	39
Apartamenty Europejska	ul. Wojska Polskiego 102	56
Apartment Perła Południa	ul. Poznańska 7	6
Apartment Nad Suwałskim Bulwarem	ul. Staszica 3	4
Razem liczba miejsc		239
Pola campingowe		
Eurocamping OSiR nr 133	ul. Zarzeczce 26	42
Razem wszystkie obiekty		778

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych od przedsiębiorców prowadzących hotele i obiekty noclegowe.

Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach, (CIT)

W 2022 r. Centrum Informacji Turystycznej w Suwałkach było prowadzone przez Stowarzyszenie Kulturalne Kostroma w Suwałkach na podstawie umowy na realizację zadania publicznego pn. „CIT Suwałki” podpisanej z Miastem Suwałki w dniu 30 grudnia

Tabela 2.6.2 Najważniejsze wydarzenia turystyczne 2022 r.

Data	Wydarzenie
3 lipca, 17 lipca, 23 lipca, 7 sierpnia, 28 sierpnia	XXI Lato Na Rowerze z PTTK
5 czerwca, 2 lipca, 9 lipca, 10 lipca, 23 lipca, 24 lipca, 6 sierpnia, 7 sierpnia, 14 sierpnia, 11 września	Spacerkiem po Suwałkach z przewodnikiem PTTK
07 września	66. Regaty „O Błękitną Wstęgę Jeziora Wigry” pod honorowym patronatem Prezydenta Miasta Suwałk
11 września	Międzynarodowy Konkurs Kulinaryny „Sąsiedzi przy stole”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu.

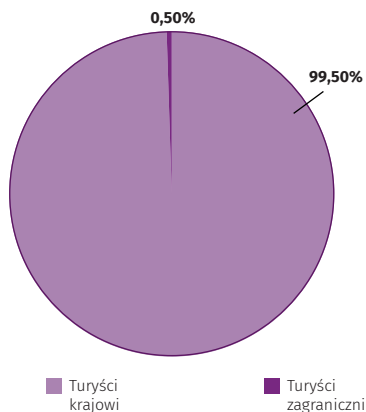
2021 r., zgodnie z ofertą złożoną w dniu 13.12.2021 r. w otwartym konkursie ofert na wsparcie realizacji zadania publicznego na rzecz mieszkańców Suwałk w zakresie turystyki i krajoznawstwa na prowadzenie Centrum Informacji Turystycznej w latach 2022–2023.

Korzystając z elektronicznego systemu zliczającego liczbę turystów odwiedzających CIT monitorowano poziom ruchu turystycznego w mieście. Według wskazań systemu z usług CIT skorzystało około 26 tys. turystów, najwięcej w okresie od czerwca do września (ok. 16 tys. osób).

Wśród turystów korzystających z informacji turystycznej dominowali turyści krajowi, którzy stanowili około 99,50% ogółu turystów (turyści zagraniczni stanowili bardzo niski odsetek ok. 0,50%). Wśród turystów krajowych zdecydowanie przeważali mieszkańcy województwa podlaskiego (41%).

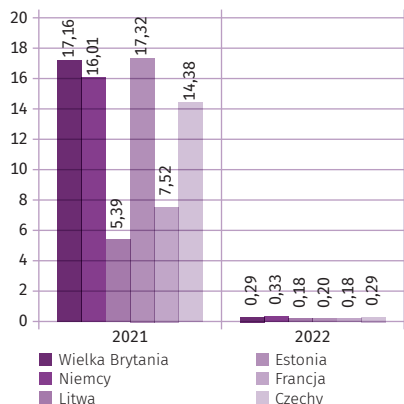
W 2022 r. nastąpił drastyczny spadek turystów zagranicznych, co było spowodowane sytuacją wojenną na Ukrainie oraz negatywnymi doniesieniami medialnymi dotyczącymi przemyku suwalskiego.

Wykres 2.6.1 Liczba turystów odwiedzających CIT w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CIT.

Wykres 2.6.2 Turyści zagraniczni w latach 2021–2022 w %

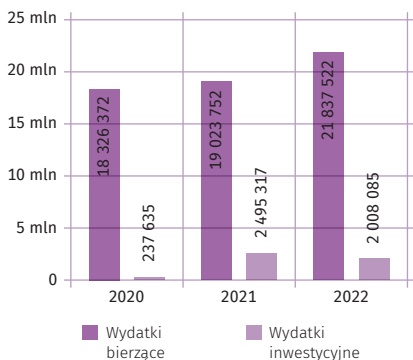

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych CIT.

2.7. Sport

Bieżące wydatki miasta Suwałk na kulturę fizyczną w 2022 r. wyniosły 21 837 522 zł, z tego 16 838 028 zł przeznaczono na funkcjonowanie Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach (w tym funkcjonowanie obiektów: Aquapark, Zespół Obiektów nr 1, Zespół Obiektów nr 2 oraz Zespół Obiektów nr 3).

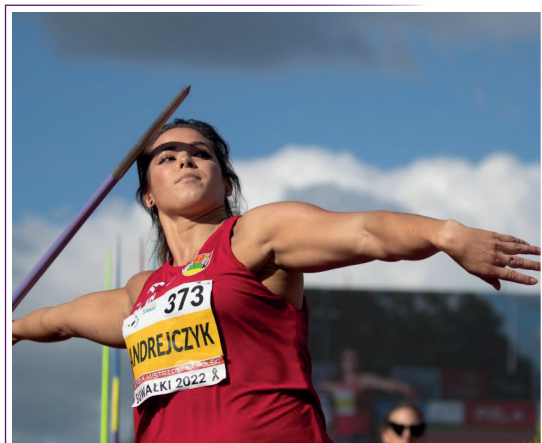
Wykres 2.7.1 Wydatki Miasta na kulturę fizyczną w latach 2020–2022 w zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wydatki inwestycyjne w 2022 r. były mniejsze w porównaniu do 2021 r., gdyż zmniejszyła się liczba inwestycji związanych np. z budżetem obywatelskim.

W 2022 r. suwalskim dzieciom i młodzieży udało się zdobyć 456,67 punktu w Systemie Sportu Młodzieżowego, klasyfikacji prowadzonej przez Zespół Metodyczny Instytut Sportu w Warszawie, co dało 78 lokatę wśród 369 sklasyfikowanych powiatów i 61. miejsce wśród 915 sklasyfikowanych gmin. Najwięcej punktów w 2022 r. zdobyły: Suwalski Klub Badmintona, Suwalski Uczniowski Klub Sportowy Siatkówki, sekcja bokserska działająca przy Ośrodku Sportu i Rekreacji w Suwałkach oraz Lekkoatletyczny Uczniowski Klub Sportowy „Hańcza”.

98. PZLA Mistrzostwa Polski Seniorów w Suwałkach, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 2.7.1 Wydatki miasta na kulturę fizyczną w latach 2020–2022 (w zł)

Lp.	Wyszczególnienie	2020 r.	2021 r.	2022 r.
1	Budżet Miasta – wydatki ogółem	516 790 106	526 488 297	559 426 544
2	926 – Nakłady na kulturę fizyczną	18 564 007*	21 519 069*	23 845 607*
a	92601 – Obiekty sportowe	5 465 381	5 545 136	7 810 658
b	92604 – Instytucje kultury fizycznej	8 435 499	11 222 265	11 218 631
c	92605 – Zadania w zakresie kultury fizycznej	2 757 669	3 132 496	3 028 248
d	92695 – Pozostała działalność	1 905 458	1 619 172	1 788 071
*	w tym Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach	13 667 241	14 257 990	17 053 085
3	Procentowy udział nakładów na kulturę fizyczną i sport w strukturze wydatków budżetowych (2:1)	3,59 %	4,08 %	4,26 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 2.7.2 Wyniki uzyskane przez młodzież w klasyfikacji sportu młodzieżowego w 2022 r.

Lp.	Suwałskie kluby	Punkty w Systemie Sportu Młodzieżowego
1.	SKB Suwałki	129
2.	SUKSS Suwałki	87,37
3.	OSiR Suwałki	53
4.	LUKS „Hańcza” Suwałki	52
5.	Klub Szachowy Hańcza Suwałki	44
6.	LMUKS Olimpik Suwałki	24
7.	MUKS Olimpijczyk Suwałki	18
8.	Wigry Suwałki S.A.	17,8
9.	UKS Taekwondo Huzar Suwałki	13
10.	Fundacja „Klub Sportowy Jaćwież Suwałki”	12,5
11.	UKŻ Grot OSiR Suwałki	6
	Razem	456,67

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zespołu Sportu Młodzieżowego Instytut Sportu w Warszawie.

W 2022 r. Suwałski Klub Badmintona zdobył dziewiętnasty tytuł Mistrza Polski oraz zdobył drużynowo brązowy medal w Klubowych Mistrzostwach Europy (Białystok). Zawodnicy SKB zdobyli między innymi medale w Mistrzostwach Polski Juniorów i Młodzieżowców (Marki), w Mistrzostwach Polski Młodzików (Poczesna), Indywidualnych Mistrzostwach Polski (Białystok).

Zawodnik Klubu Szachowego „Hańcza” Suwałki zdobył brązowy medal w Mistrzostwach Świata Juniorów Niewidomych i Stabowidzących w szachach klasycznych (Castelcaudary, Francja) oraz złoty medal w Mistrzostwach Polski Niepełnosprawnych w szachach klasycznych (Karpacz).

Zawodnicy Lekkoatletycznego Uczniowskiego Klubu Sportowego „Hańcza” zdobyli dwa medale w 98. PZLA Mistrzostwach Polski Seniorów, tj. złoty medal w rzucie

oszczepem kobiet oraz brązowy medal w rzucie oszczepem mężczyzn (Suwałki). Ponadto zdobyli cztery srebrne medale podczas Mistrzostw Polski Ludowych Zespołów Sportowych (Białystok).

W boksie zawodnicy sekcji bokserskiej OSiR zdobyli trzy brązowe medale podczas Ogólnopolskiej Olimpiady Młodzieży (Łomża) oraz jeden brązowy medal Młodzieżowych Mistrzostw Polski (Mielec).

Zawodnik Suwałskiego Klubu Karate Kyokushin zdobył brązowy medal w Mistrzostwach Polski Kyokushin Juniorów Młodszych w kat. kumite juniorów do 55 kg (Zielonka).

Również w sportach kontaktowych suwałscy zawodnicy powrócili z medalami, tj. w Mistrzostwach Polski w Kickboxingu w formule K1 w wadze 75 kg zawodnik Alpha Fight Club zdobył złoty medal oraz również na tych zawodach w wadze 57 kg zawodnik Stowarzyszenia Panzer Suwałki zdobył brązowy medal.

Zawodniczka Ludowego Uczniowskiego Klubu Sportowego „Olimpik” Suwałki zdobyła brązowy medal w sumo w Mistrzostwach Polski Kadetek w sumo (Kwidzyn).

Zawodniczka Międzyszkolnego Uczniowskiego Klubu Sportowego „Olimpijczyk” w pływaniu zdobyła brązowy medal podczas Zimowych Otwartych Mistrzostwach Polski w pływaniu osób niepełnosprawnych w pływaniu na 50 m stylem motylkowym (Szczecin) oraz zawodnicy Integrycyjnego Klubu Sportowego Herkules wrócili z medalami z Mistrzostw Polski Seniorów i Juniorów w pływaniu w płetwach (Gliwice).

Zawodnicy sekcji modelarstwa przy Ośrodku Sportu i Rekreacji w Suwałkach zdobyli złoty medal w klasie F1B w Mistrzostwach Europy medali swobodnie latających (Prilep, Macedonia) oraz brązowy medal w kategorii F1B w Mistrzostwach Świata Modeli Swobodnie Latających dla Juniorów w klasach F1A, B, P (Valchitran, Bułgaria).

Wydarzenia sportowe

Stacja POGODNE SUWAŁKI – wydarzenie, którego tematem przewodnim są zima i aktywność fizyczna. W ramach V edycji imprezy odbyły się m.in.: projekcja filmu pt. „K2. Dotkną nieba” w reżyserii alpinistki Elizy Kubarskiej, spotkanie z Piotrem Pustelnikiem, jednym z najbardziej doświadczonych polskich himalaistów, zdobywcą korony Karakorum i Łukaszem Wolfem, jednym z bohaterów filmu. Punktem kulminacyjnym była zimowa kąpiel morsów oraz bieg karnawałowy, które odbyły się nad Zalewem Arkadia. W wydarzeniu wzięło udział około 400 aktywnych uczestników i 500 widzów.

RESO Suwałki Football League – cieszące się dużym zainteresowaniem amatorskie rozgrywki halowej piłki nożnej, w których biorą udział drużyny z Suwałk oraz okolicznych powiatów. W edycji 2021/2022, wzięło udział 12 zespołów z woj. podlaskiego. W edycji 2022/2023 uczestniczy 14 zespołów. Cotygodniowe rozgrywki odbywają się w hali Ośrodku Sportu i Rekreacji w Suwałkach (ul. Wojska Polskiego 2) od listopada do końca lutego.

PODLASKIE ATHLETICS TEAM – mityng lekkoatletyczny, którego organizatorem była Fundacja Kamili Skolimowskiej zgromadził w Pogodnych Suwałkach najlepszych sportowców, m.in. reprezentatów województwa podlaskiego. Suwalskiej publiczności zaprezentowali się uznani polscy lekkoatleci, którzy systematycznie występują z orłem na piersi na największych imprezach rangi międzynarodowej, m.in. Wojciech Nowicki, Damian Czykier, Paweł Fajdek i Patryk Dobek.

98. PZLA Mistrzostwa Polski Seniorów – w trakcie trzech dni sportowej rywalizacji w Suwałkach zaprezentowali się zaliczani do światowej czołówki najlepsi polscy lekkoatleci. Najważniejsze letnie zawody sportowe z udziałem seniorów odbyły się na Stadionie Lekkoatletycznym im. J. Olbryś,

gromadząc rzesze kibiców i aż 576 zawodników – mistrzów sportu, którzy uczestniczyli w 1500 startów. Lekkoatleci osiągnęli wiele wartościowych rezultatów, bili rekordy życiowe, uzyskali minima na mistrzostwa świata lub Europy seniorów i juniorów.

RESO SUWAŁKI PÓŁMARATON – wyjątkowy bieg rozgrywany w warunkach wieczornych na dystansie półmaratonu i z prawdopodobnie najlepszym finiszem w Polsce. Coroczne miejskie święto biegania promuje aktywne spędzanie wolnego czasu i zdrowy tryb życia. W kolejnej edycji wydarzenia obejmującej biegi dla dzieci, bieg na 5 km, półmaraton oraz bieg śniadaniowy (happening), która odbyła się 1-3.07.2022 r. wzięło udział blisko 1000 biegaczy oraz około 2000 osób towarzyszących.

SUWAŁKI MISS RUN & SUWAŁSKI BIEG Z WĄSEM – wyjątkowy bieg z okazji Dnia Kobiet, w którym to nie wynik sportowy jest najważniejszy; przede wszystkim liczy się dobra zabawa. Wyzwanie podjęli również panowie, którzy po raz pierwszy wystartowali w Suwalskim Biegu z Wąsem. Suwałki Miss Run to nie tylko bieg główny na dystansie 3,5 km, ale również wzbudzający ogromne zainteresowanie i kojarzony wyłącznie z pozytywnymi emocjami bieg w szpileczkach. Z kolei uczestnicy „Biegu z kobietą na rękach” w sprincie z kobietą niesioną na rękach musieli pokonać w jak najkrótszym czasie dystans 100 metrów. W wydarzeniu udział wzięło blisko 200 uczestników.

POLARNA PLAŻA – rywalizacja na boiskach kompleksu sportowego „Suwałki Beach Arena” przyniosła mnóstwo emocji, które zakończyły się ekscytującym finałem. Zwycięzcami pierwszej edycji turnieju była para Mariusz Magnuszewski/Damian Załęski. W dwudniowych zmaganiach uczestniczyły 24 pary. Organizatorami wydarzenia byli: Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach i MKS ŚLEPSK MALOW Suwałki.

MAJSTER FESTIWAL SIŁY (Puchar Polski Strongman) – pojedynek czołowych polskich strongmanów. Areną rywalizacji „Gigantów”, jak potocznie nazywa się zawodników tej dyscypliny, był Stadion Lekkoatletyczny im. Jadwigi Olbryś. Gośćmi specjalnymi wydarzenia były postaci kojarzone ze sportami walki i sportami siłowymi: Robert Burneika, Krzysztof Radzikowski oraz Dominik Abus. W suwalskich zawodach zmierzyli się zawodnicy zaliczani do elity polskiej sceny strongmanów, w tym m.in: Jakub Szczehowski, Tomasz Lademann, Dariusz Wejer, Mariusz Dorawa. Rywalizacja w 6 widowiskowych konkurencjach przyciągnęła na trybuny Stadionu Lekkoatletycznego rzesze kibiców. Nad prawidłowym przebiegiem konkurencji czuwał Grzegorz Skowroński, Mistrz Świata Strongman ARNOLD'S Classic 2016 (kat. do 105 kg).

RECMAN CUP 2022 – największy turniej tenisowy dla amatorów w północno-wschodniej Polsce. W grze pojedynczej zwyciężył Tomasz Moczek, sparingpartner Igi Świątek, najlepszy mikst to: Paweł Dzikiewicz i Iza Dzikiewicz. Mecz finałowy stał na wysokim poziomie, co docenili kibice, którzy zapełnili wszystkie miejsca siedzące. Sportowe emocje uświetniła moc atrakcji przygotowanych dla kibiców, rodzin z dziećmi i mieszkańców Suwałk.

Suwalska Rywalizacja Rowerowa – to wydarzenie sportowe, którego celem jest zachęcenie i mobilizacja mieszkańców Suwałk do aktywnego spędzania czasu na rowerze, jak również połączenia tej aktywności z dobrą zabawą. Rywalizacja toczyła się od 1 sierpnia do 15 września. Możliwość zdobycia nagród dodatkowo zachęciła mieszkańców do podjęcia działania. Oficjalne podsumowanie odbyło się 18 września podczas obchodów Europejskiego Dnia bez Samochodu w Parku Konstytucji 3 Maja.

Tabela. 2.7.3 Ważniejsze imprezy sportowe zorganizowane w Suwałkach w 2022 r.

Daty	Nazwa imprezy
29-30.01	Stacja Pogodne Suwałki 2022
13.03	Suwałki Miss Run & Suwalski Bieg z Wąsem
30.04	Obchody 75-lecia Klubu Wigry Suwałki S.A. – mecz piłkarski i biegi
4-8.05	XVIII Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży w zapasach
14-15.05	Miting LA pn. Podlaskie Athletics Team
14-15.05	XVIII Ogólnopolska Olimpiada Młodzieży w piłce siatkowej
03.06	IV Integrycyjny Turniej Boccia
21-25.06	Mistrzostwa Polski w Akrobacji Samolotowej i Szybowcowej
01-03.07	RESO Suwałki Półmaraton
17.07	Połarna Plaża
07.08	XIII MAJSTER Festiwal Siły
03-10.08	VI Międzynarodowy Memoriał Szachowy Ireny Warakomskiej
27-28.08	Recman Cup 2022
27-28.08	X Turniej Piłkarski im. Grzegorza Wołągiewicza
04.09	Triathlon Równych Szans
10.09-23.09	Zawody Lekkoatletyczne w ramach Suwalskiej Olimpiady Seniorów
15-16.09	XIII Memoriał Józefa Gajewskiego – Turniej Piłki Siatkowej
17.09	Pogodne Suwałki Challenge – turniej tenisa
23-24.09	I Turniej MMA im. Joanny Jędrzejczyk
24-25.09	Indywidualne i Drużynowe Mistrzostwa Polski w szachach błyaskawicznych
11.11	Suwalski Bieg Niepodległości
25-26.11	Mistrzostwa Województwa Podlaskiego w Pływaniu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach i Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach.

Suwalski Bieg Niepodległości – zadanie realizowane w formie biegu ulicznego w ramach Narodowego Święta Niepodległości obejmowało Bieg Patriotów oraz Bieg Małych Patriotów. W wydarzeniu udział wzięło około 300 biegaczy oraz około 450 kibiców.

XIII Memoriał Józefa Gajewskiego – cykliczny turniej piłki siatkowej rozgrywany w Hali Sportowo-Widowskowej „Suwałki Arena” upamiętniający śp. Józefa Gajewskiego – byłego Prezydenta Miasta Suwałk. Udział w nim wzięły cztery drużyny z PlusLigi, w tym gospodarz MKS Ślepsk Małow Suwałki. Łącznie na trybunach w ciągu dwóch dni rywalizacji zasiadło około 2500 kibiców.

W sezonie 2021/2022 oraz 2022/2023 w Suwałkach odbywały się rozgrywki Lotto Ekstraligi Badmintona, w których startowała drużyna SKB Litpol-Małow Suwałki oraz rozgrywki PlusLigi Piłki Siatkowej Mężczyzn, w których startowała drużyna MKS Ślepsk Małow Suwałki. Ponadto w sezonie 2021/2022 Wigry Suwałki brały udział w rozgrywkach eWinner II Ligi Piłki Nożnej Mężczyzn oraz w sezonie 2022/2023 brały udział w rozgrywkach IV Ligi Grupy Podlaskiej Piłki Nożnej Mężczyzn. W sezonie 2021/2022 Suwałski Klub Badmintona został Mistrzem Polski w rozgrywkach Lotto Ekstraligi Badmintona; MKS Ślepsk Małow Suwałki zajął dwunaste miejsce w rozgrywkach PlusLigi Piłki Siatkowej Mężczyzn oraz Wigry Suwałki zajęły czwarte miejsce w rozgrywkach eWinner II Ligi Piłki Nożnej Mężczyzn (niemniej jednak wycofały się z rozgrywek).

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach realizował zadania świadcząc różnorodne usługi z zakresu kultury fizycznej oraz propagując sport wyczynowy, masowy i rekreację. Realizując zadania związane z organizacją imprez pełnił niejednokrotnie rolę koordynatora wydarzeń sportowych i zajmował się ich promocją.

Po 24 lutego 2022 r. OSiR włączył się do czynnej pomocy uchodźcom z objętej wojną Ukrainy. W Hali Sportowo-Widowskowej Suwałki Arena zorganizowano Miejski Punkt Zbiórki i magazyn do zbiórki darów na rzecz

pomocy Ukrainie i Uchodźcom rozlokowanym na terenie Miasta Suwałki. Do przyjęcia i zakwaterowania uchodźców wyznaczono Hostel Wigry. Pierwsze osoby przybyły tam w dniu 27 lutego 2022 r.

W związku z narastającą falą uchodźców przybywających do Suwałk w marcu 2022 r. do przyjęcia uchodźców przystosowano dodatkowo Halę Sportową (punkt recepcyjny) przy ul. Wojska Polskiego 2. Przygotowano tam 200 miejsc noclegowych (duża hala), plac zabaw dla dzieci (mała hala), stołówkę (sala konferencyjna), dodatkową jadalnię i punkt informacyjny (hol). Aktualnie punkt recepcyjny na 16 miejsc funkcjonuje w sali konferencyjnej Hostelu Wigry.

Łącznie w Hostelu Wigry i hali sportowej od 27 lutego 2022 r. uchodźcom udzielono 9308 osobonoclegów. Osobom mieszkającym zarówno w hostelu, jak i hali zapewniono całonocne wyżywienie.

Z usług Ośrodka (organizowanych na bazie obiektów i urządzeń) korzystało wielu suwałczan. Wykorzystanie obiektów sportowych w 2022 r. przedstawia się następująco:

- Zespół Obiektów nr I – hala sportowa (duża i mała), ścianka wspinaczkowa, korty tenisowe ceglane, stadion lekkoatletyczny, boiska do piłki nożnej na stadionie lekkoatletycznym, pływalnia-basen, siłownia, solarium i wypożyczalnia rowerów – 165 059 osób, 19 meczów oraz 194 treningi;
- Zespół Obiektów nr II – Hostel „Wigry”: 772 osób (uchodźcy z Ukrainy); Eurocamping z infrastrukturą: 2450 osób, 1137 pojazdów, 241 namiotów; stadion piłkarski z infrastrukturą: boisko główne i boczne – 77 meczów, 194 treningów, liczba kibiców na meczach – łącznie ok. 8200;
- Hala sportowo-widowskowa „Suwałki Arena” – 47 900 osób, 35 imprez estradowych i sportowych;

- Zespół Obiektów nr III – korty tenisowe trawiaste – 3010 osób;
- Aquapark – część basenowa – 186 609 osób.

Programy realizowane przez Miasto Suwałki

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Suwałkach w współpracy z Miastem Suwałki oraz Podlaskim Wojewódzkim Szkolnym Związkiem Sportowym zrealizował w 2022 r. Program Powszechnej Nauki Pływania „Umiem pływać”. W zajęciach brało udział łącznie 674 uczniów klas III ze wszystkich szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Miasto Suwałki.

W 2022 r. na terenie Suwałk prowadzone również były zajęcia w ramach Programu Aktywny Suwałczanin: pozalekcyjne zajęcia sportowo-rekreacyjne skierowane do uczniów klas I-II. Zajęcia realizowane były łącznie przez 21 tygodni. Zrealizowano 1374 godziny zajęć pozalekcyjnych dla 1155 uczniów.

Zajęcia profilaktyczne w szkołach prowadzone były łącznie przez 22 tygodnie. W tym czasie zrealizowano 2509 godzin zajęć pozalekcyjnych dla 1383 uczniów.

Projekt pn. „Sport wszystkim dzieciom służy – Edycja 2022” polegał na przeprowadzeniu zajęć sportowych z elementami gimnastyki korekcyjno-kompensacyjnej. Zajęcia pozalekcyjne współfinansowane były ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki z Funduszu Zajęć Sportowych dla Uczniów. Zajęcia skierowane były do dzieci z oddziałów przedszkolnych i szkół podstawowych. łącznie zrealizowano 4234 godziny zajęć, a udział wzięło 1326 uczniów.

W 2022 r. Miasto Suwałki uczestniczyło również w realizacji programów: „Lekkoatletyka dla każdego!”, „Narodowy Projekt Rozwoju Kolarstwa, Poziom Pierwszy

– Upowszechnianie Sportu w Szkołkach Kolarskich 2022”, „Siatkarski Ośrodek Szkolny”, „Ośrodek Szkolenia Sportowego Młodzieży w Pływaniu” oraz „Szkolny Klub Sportowy”. łącznie działaniami w ramach ww. programów objęto około 400 dzieci.

Miejiska Rywalizacja Sportowa 2021/2022

Po dwóch latach trwania pandemii i w głównej mierze nauki zdalnej, udało się powrócić do sportowej rywalizacji szkół. W październiku 2022 r. podczas Gali Ucznia Zdolnego miało miejsce podsumowanie Miejskiej Rywalizacji Sportowej 2021/2022. Uczniowie suwalskich szkół startowali w ponad trzydziestu ośmiu zawodach w trzech przedziałach wiekowych: Igrzyska Dzieci (klasy I-VI szkół podstawowych), Igrzyska Młodzieży Szkolnej (klasy VII-VIII szkół podstawowych) oraz Licealiada (klasy I-IV szkół ponadpodstawowych).

W Igrzyskach Dzieci brało udział dziewięć szkół z terenu Miasta Suwałk. Najwyżej uplasowały się:

- Szkoła Podstawowa nr 11 z Oddziałami Integrycyjnymi im. gen. bryg. pil. Witolda Urbanowicza w Suwałkach – I miejsce;
- Szkoła Podstawowa nr 2 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Aleksandry Piłsudskiej w Suwałkach – ex aequo II miejsce;
- Szkoła Podstawowa nr 4 im. Kazimierza Aleksandra Hamerszmita w Suwałkach – ex aequo II miejsce.

W Igrzyskach Młodzieży Szkolnej brało udział osiem szkół z terenu Miasta Suwałki. Najwyżej uplasowały się:

- Szkoła Podstawowa nr 11 z Oddziałami Integrycyjnymi im. gen. bryg. pil. Witolda Urbanowicza w Suwałkach – I miejsce;
- Szkoła Podstawowa nr 7 im. św. Jana Pawła II w Suwałkach – II miejsce;
- Szkoła Podstawowa nr 5 im. A. Wieruszko-Kowalskiego w Suwałkach – III miejsce.

W Licealiadzie brało udział osiem szkół z terenu Miasta Suwałki. Najwyżej uplasowały się:

- I Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Marii Konopnickiej w Suwałkach – I miejsce;
- Zespół Szkół nr 2 w Suwałkach II Liceum Ogólnokształcące im. gen. Zygmunta Podhorskiego w Suwałkach – II miejsce;
- Zespół Szkół nr 1 w Suwałkach III Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Alfreda Lityńskiego w Suwałkach – III miejsce.

Spotkanie Prezydenta Miasta Suwałk z zawodnikami, którzy uzyskali szczególne osiągnięcia w 2022 r., fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

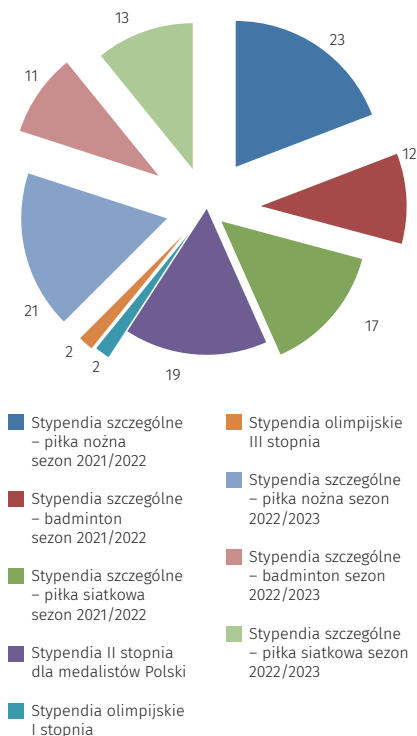
Podsumowanie Miejskiej Rywalizacji Sportowej 2021/2022 podczas Gali Ucznia Zdolnego, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Nagrody i stypendia

W 2022 r. przyznano i wypłacono 38 nagród w kategorii: „zawodnik”, „trener” i „inna osoba fizyczna” za osiągnięcia sportowe uzyskane przez suwalskich zawodników oraz za szczególną działalność na rzecz rozwoju sportu w Suwałkach. Ponadto przyznano 2 wyróżnienia w kategorii „zawodnik” i „inna osoba fizyczna”.

Przyznano i wypłacono 19 stypendiów sportowych za szczególne osiągnięcia sportowe uzyskane przez suwalskich sportowców w 2021 r.. Wypłacono 2 stypendia olimpijskie I stopnia (stypendium dla trenera do kwietnia 2022 r.) oraz wypłacono 2 stypendia olimpijskie III stopnia (które zostały wydłużone do 30 czerwca 2023 r.).

Wykres 2.7.3 Stypendia sportowe w 2022 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wyplacono 52 stypendia szczególnie przyznane w latach 2021 i 2022 na sezon 2021/2022 w kategoriach „zawodnik” i „trener”: w piłce nożnej (23 stypendia), piłce siatkowej (17 stypendiów) i badmintonie (12 stypendiów). Przyznano i wypłacono 45 stypendiów szczególnych w kategorii „zawodnik” i „trener” na sezon rozgrywek 2022/2023: w piłce nożnej (21 stypendiów), piłce siatkowej (13 stypendiów) i badmintonie (11 stypendiów).

Ogółem w 2022 r. wypłacono 120 stypendiów olimpijskich, szczególnych i II stopnia.

Tabela 2.7.4 Wartość stypendiów i nagród w dziedzinie sportu przyznanych i wypłaconych przez Miasto Suwałki w latach 2020–2022

Rok	Nagrody (w zł)	Stypendia (w zł)
2020	65 400	2 689 219
2021	74 400	3 049 096
2022	52 800	2 975 448

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

2.8. Bezpieczeństwo publiczne

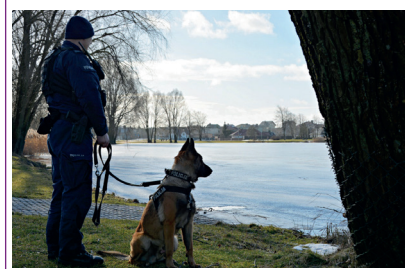
Poczucie bezpieczeństwa przesądza o jakości życia i rozwoju społeczeństwa. Zadanie związane z ochroną bezpieczeństwa i porządku

publicznego to jedno z podstawowych zadań jednostek samorządu terytorialnego.

Nad bezpieczeństwem publicznym mieszkańców Suwałk czuwają m. in. Komenda Miejska Policji, Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej oraz Straż Miejska.

Działalność Komendy Miejskiej Policji Bezpieczeństwo Ruchu Drogowego

Na ulicach Suwałk zaistniało 15 wypadków drogowych – o 5 mniej niż w 2021 roku, zmalała liczba kolizji drogowych – z 875 – w 2021 roku do 861 – w 2022 roku.

fot. z archiwum Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

Tabela 2.8.1 Dane statystyczne WRD KMP Suwałki – lata 2021–2022

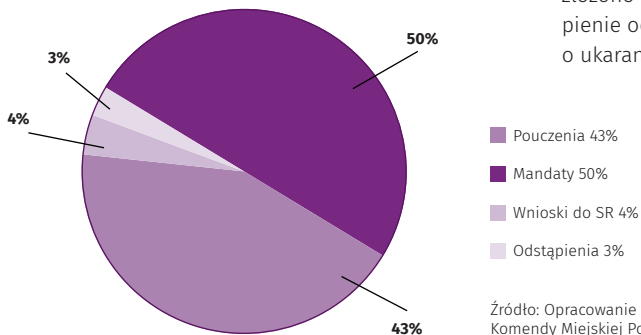
	2021			2022		
	Miasto Suwałki	Powiat Suwałski	Ogółem	Miasto Suwałki	Powiat Suwałski	Ogółem
Przestępstwa drogowe	104	105	209	123	96	219
Wypadki drogowe	20	12	32	15	13	28
Kolizje drogowe	874	366	1240	868	311	1179
Ofiary śmiertelne	0	3	3	3	2	5
Nietrzeźwi uczestnicy wypadków drogowych	1	3	4	0	0	0
Nietrzeźwi uczestnicy kolizji drogowych	19	19	38	33	12	45

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

Wykroczenia

Liczba ujawnionych na terenie powiatu suwalskiego wykroczeń w 2022 roku zmalała w porównaniu do roku poprzedniego o 4313 i wyniosła 35 299 (dynamika 89,1%).

Wykres 2.8.1 Struktura represyjności działań policji w 2022 r.

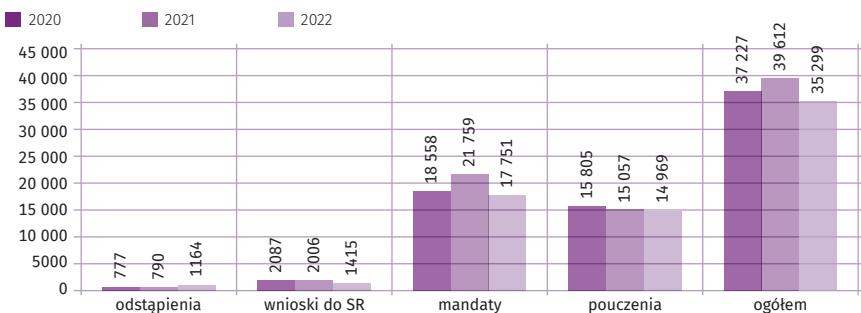

W porównaniu z 2021 rokiem:

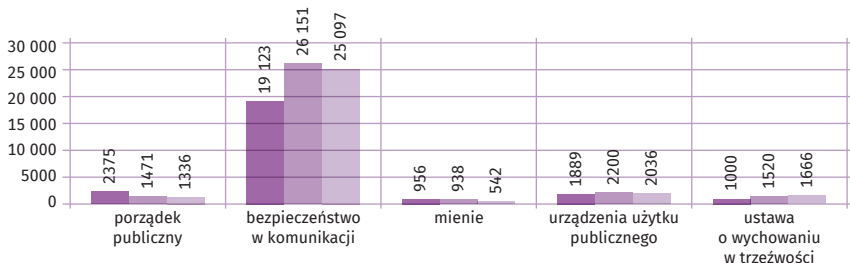
- ujawniono o 4313 wykroczeń mniej;
- nałożono o 4008 mniej mandatów karnych;
- zastosowano o 88 mniej pouczeń;
- skierowano o 591 mniej wniosków o ukaranie do sądu;
- złożono o 374 mniej wniosków o odstąpienie od skierowania wniosków o ukaranie do sądu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

Wykres 2.8.2 Liczba zastosowanych środków wobec sprawców wykroczeń w latach 2020–2022

Wykres 2.8.3 Kategorie najczęściej popełnianych wykroczeń w latach 2020–2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

Przestępczość stwierdzona

W 2022 roku w wyniku przeprowadzonych postępowań przygotowawczych stwierdzono popełnienie 1715 przestępstw. W porównaniu

z 2021 rokiem nastąpił wzrost o 145 czynów. Uzyskano wskaźnik dynamiki przestępstw stwierdzonych na poziomie 109,2 %.

Tabela 2.8.2 Liczba przestępstw stwierdzonych w wybranych kategoriach – porównanie lat 2021–2022

Kategoria	Stwierdzone		
	2021	2022	Dynamika
OGÓŁEM	1570	1715	109,2%
Przestępstwa kryminalne	961	1115	116,0%
Przestępstwa rozbójnicze	16	14	87,5%
Bójka i pobicie	7	10	142,9%
Uszczerbek na zdrowiu	15	30	200,0%
Kradzież z włamaniem	86	134	155,8%
Kradzież	211	284	134,6%
Kradzież samochodu	3	10	333,3%
Uszkodzenie mienia	84	88	104,8%
Przestępstwa narkotykowe	108	160	148,1%
Przestępstwa gospodarcze	315	292	92,7%
Przestępstwa korupcyjne	8	3	37,5%
Przestępstwa drogowe	209	219	104,8%
Nietrzeźwi kierujący	186	198	106,5%
7 kategorii przestępstw	419	560	133,7%

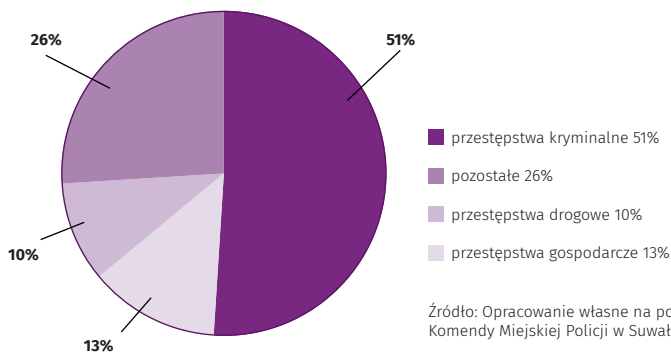
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

Tabela 2.8.3 Wykrywalność sprawców przestępstw w poszczególnych kategoriach – porównanie lat 2021–2022

Kategoria	Wykrywalność		
	2021	2022	+/-
OGÓŁEM	78,9	78,4	-0,5
Przestępstwa kryminalne	72,9	72,3	-0,6
Przestępstwa rozbójnicze	93,8	100,0	6,3
Bójka i pobicie	85,7	90,0	4,3
Uszczerbek na zdrowiu	93,3	93,3	0,0
Kradzież z włamaniem	31,8	57,4	25,5
Kradzież	50,7	49,5	-1,2
Kradzież samochodu	0,0	30,0	30,0
Uszkodzenie mienia	38,8	39,8	0,9
Przestępstwa narkotykowe	98,2	100,0	1,8
Przestępstwa gospodarcze	79,2	80,6	1,4
Przestępstwa korupcyjne	100,0	100,0	0,0
Przestępstwa drogowe	100,0	99,5	-0,5
Nietrzeźwi kierujący	100,0	100,0	0,0
7 kategorii przestępstw	48,1	54,2	6,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

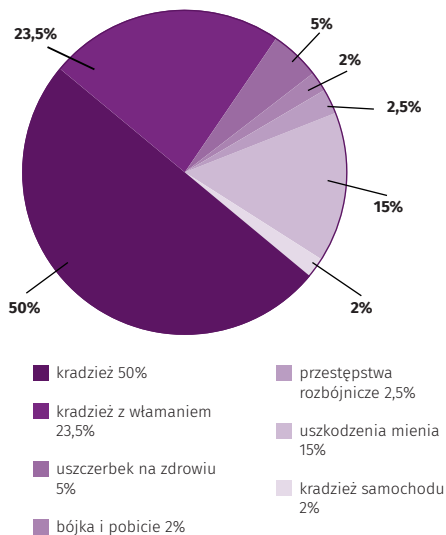
Wykres 2.8.4 Struktura przestępczości stwierdzonej w roku 2022 na terenie miasta Suwałk

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

Wykres 2.8.5 Struktura przestępczości kryminalnej na terenie miasta Suwałk w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Policji w Suwałkach.

Poziom ogólnej wykrywalności sprawców przestępstw w 2022 roku wyniósł 78,4% i był niższy od efektów osiągniętych rok wcześniej o 0,5%. Skuteczność w ściganiu sprawców przestępstw kryminalnych sięgnęła 72,3% (2021 r. – 72,9%) natomiast przestępstw gospodarczych 80,6 % (2021 r. – 79,2%).

Realizacja programów i działań profilaktycznych

- „Feryjne i wakacyjne pogotowie bezpieczeństwa” – program edukacyjno-informacyjny o tematyce bezpieczeństwa w czasie wolnym oraz sposobach unikania zagrożeń związanych z wypoczynkiem w trakcie ferii i wakacji;
- Kręci mnie bezpieczeństwo na stoku – ogólnopolska akcja prewencyjna podczas, której funkcjonariusze dbali o bezpieczeństwo na stokach;

- Kręci mnie bezpieczeństwo nad wodą – działania promujące bezpieczeństwo nad wodą i terenach przywodnych;
- „Bezpieczna droga do szkoły” – działania dotyczące zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym;
- „Nie ufaj bezgranicznie” – kampania informacyjna mająca na celu zwiększenie świadomości społecznej w obszarze poszukiwania bezpiecznej pracy za granicą oraz w problematyce handlu ludźmi;
- „Cyberświadomi, cyberbezpieczni” – program profilaktyczny skierowany do dzieci, młodzieży i dorosłych, mający na celu promocję bezpiecznych zachowań w sieci oraz informujący o zagrożeniach, z jakimi się można spotkać w Internecie;
- „Mam wybór... wybieram rozsądek” – program profilaktyczny dot. przeciwdziałania uzależnieniom. Celem głównym programu jest wzrost wiedzy w zakresie zagrożeń związanych z używaniem środków psychoaktywnych oraz zapobieganiem i zwalczaniem zjawiska demoralizacji w środowisku dzieci i młodzieży ze szczególnym naciskiem na odpowiedzialność prawną związaną z posiadaniem, używaniem, przewożeniem środków wpływających na ośrodkowy układ nerwowy;
- Akcja „Tydzień pomocy osobom pokrzywdzonym” – mająca na celu upowszechnienie praw osób pokrzywdzonych i zwiększenie świadomości społecznej w zakresie prawa i porządku publicznego;
- „Nie bądźmy obojętni” – działania:
  - rozpoznawczo-kontrolne w zakresie ujawniania miejsc przebywania osób zagrożonych zamrożeniem m.in. ogródki działkowe, parki, dworzec PKP i PKS, baraki, opuszczone budynki i inne; kontrola warunków bytowych osób samotnych i w podeszłym wieku;

- informacyjne w zakresie informowania w/w osób o formach pomocy doraźnej;
  - interwencyjne wobec w/w osób (zawiadanie służb ratunkowych, jak też przekazywanie pod opiekę rodziny, umieszczenie w noclegowni, PdOZ).
- „poMOC a nie przeMOC” – program profilaktyczny dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie wobec osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych;
- „Świadomy Senior = Bezpieczny Senior” – działania edukacyjno-informacyjne na rzecz podniesienia poziomu bezpieczeństwa i ograniczenie liczby przestępstw popełnianych na szkodę seniorów przez kształtowanie właściwych postaw oraz wzrost świadomości wobec czyhających niebezpieczeństw np. „oszustwa na wnuczka”.

Działalność Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej

W zakresie zabezpieczenia operacyjnego miasta Suwałk, na terenie działania tutejszej Komendy funkcjonują 2 jednostki ratowniczo-gaśnicze, 12 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (OSP) włączonych do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego (ksrg) oraz 23 pozostałe jednostki OSP, które posiadają samochody pożarnicze.

W minionym roku średnio co 5,5 godziny jednostki ochrony przeciwpożarowej były alarmowane o powstałych zagrożeniach. Na terenie miasta w 2022 r. powstało 991 zdarzeń. Na ogólną ilość interwencji złożyły się 168 pożarów; 743 miejscowe zagrożenia oraz 80 alarmów fałszywych. Procentowo w ogólnej ilości pożary stanowiły 17%; miejscowe zagrożenia 75% oraz alarmy fałszywe 8%.

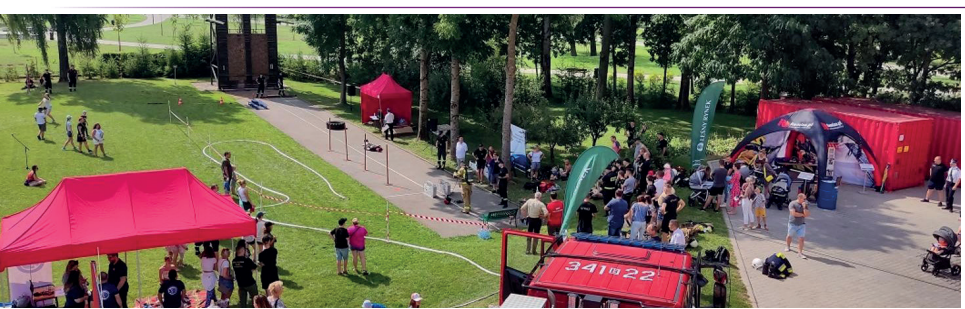
Tabela 2.8.4 Ilość interwencji w latach 2021–2022

Rodzaj interwencji	2021			2022		
	Miasto Suwałki	Powiat suwałki	Razem	Miasto Suwałki	Powiat suwałki	Razem
Pożary	134	141	275	168	156	324
Miejscowe zagrożenia	357	480	837	743	447	1190
Alarmy fałszywe	86	11	97	80	12	92
Razem:	577	632	1209	991	615	1606

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach.

fot. z archiwum Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej.

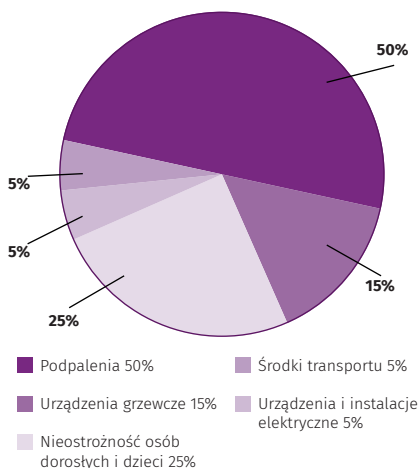

Analizując pożary pod względem wielkości, których powierzchnia nie przekraczała 70 m² lub kubatura nie przekraczała 350 m³, tzw. pożary małe stanowiły 96% wszystkich pożarów na terenie miasta, co świadczy o szybkim ich wykryciu i podjęciu sprawnych działań ratowniczych. Dokonując podziału pożarów według obiektów należy zaznaczyć, iż statystycznie do grup obiektów o największej palności w minionym roku należały obiekty mieszkalne (50 pożarów), nieużytkowane powierzchnie rolne, w tym trawy i pozostałości roślinne (47 pożarów), środki transportu (22 pożary), wolnostojące altany śmietnikowe i kontenery (21 pożary), budynki administracji biurowej (6 pożarów) oraz budynki produkcyjno-magazynowe (3 pożary).

Prawdopodobną najczęstszą przyczyną powstawania pożarów na terenie miasta w minionym roku były podpalenia – 64 pożary, urządzenia grzewcze – 19 pożarów, zaproszenia ognia – 33 pożary, wadliwie działająca instalacja i urządzenia elektryczne – 6 pożarów oraz środki transportu – 7 pożarów. Podobnie jak w latach poprzednich, tak i w 2022 roku pożary powstawały w obiektach mieszkalnych, głównie na skutek nieprawidłowej eksploatacji urządzeń grzewczo-kominowych oraz nieterminowego usuwania zanieczyszczeń z przewodów dymowo-spalinowych.

fot. z archiwum Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej.

Wykres 2.8.6 Główne przyczyny pożarów w roku 2022 na terenie powiatu grodzkiego

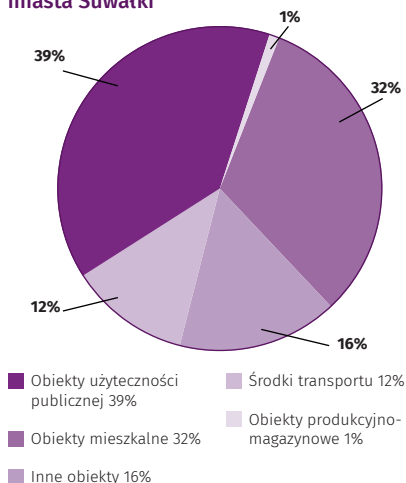
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach.

W 2022 roku na terenie miasta Suwałk odnotowano 743 miejscowe zagrożenia, które definiowane zostały jako zdarzenia inne niż pożar i kłęsa żywiołowa, wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody, stanowiące zagrożenia dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska. Najczęstszymi interwencjami były wyjazdy do pomocy w kryzysie związanym z uchodźcami z Ukrainy, a także różnego rodzaju zdarzenia w budynkach mieszkalnych, w komunikacji drogowej oraz w obiektach użyteczności publicznej.

Na drogach na terenie miasta z udziałem środków transportu Państwowa Straż Pożarna interweniowała przy 86 zdarzeniach. Prawdopodobną przyczyną wypadków drogowych było lekceważenie przepisów drogowych i niedostosowanie prędkości do istniejących warunków drogowych.

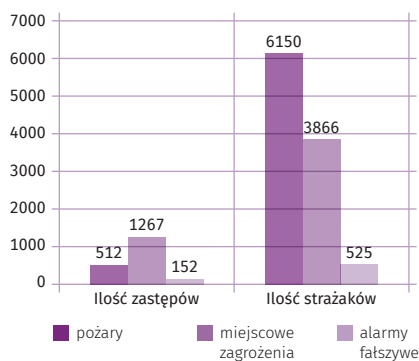
Przez teren miasta Suwałki przechodziły też silnie wiejące wiatry oraz obfite opady atmosferyczne, które angażowały jednostki

Wykres 2.8.7 Rodzaj miejscowych zagrożeń wg grupy obiektów w 2022 r. na terenie miasta Suwałki

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach.

Wykres 2.8.8 Udział zastępów i strażaków w działaniach w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach.

ochrony przeciwpożarowej do usunięcia ich skutków. Do tego typu zdarzeń suwałscy strażacy na terenie miasta wyjeżdżali 131 razy.

Tabela 2.8.5 Ilość interwencji prowadzona przez poszczególne Jednostki Ratowniczo-Gaśnicze, w tym na terenie miasta

	JRG 1	Na terenie miasta	JRG 2	Na terenie miasta
Pożary	200	102	124	66
Miejscowe Zagrożenia	578	331	612	412
Alarmy Fatszywe	44	36	48	44
Ogółem	822	469	784	522

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Suwałkach.

fol. z archiwum Straży Miejskiej w Suwałkach.

Działalność Straży Miejskiej

Straż Miejska działa w oparciu o ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych, która określa podstawowy katalog zadań.

W ustawie o strażach gminnych jako cel tworzenia straży określono ochronę porządku publicznego i pełnienie służebnej roli wobec społeczności lokalnej.

Podstawowym zadaniem Straży Miejskiej jest dbałość o zapewnienie spokoju i porządku publicznego.

Jako formacja Straż zajmująca się ochroną porządku publicznego na terenie miasta, realizuje zadania w zakresie ochrony porządku i spokoju w miejscach publicznych. Straż współdziała również z podmiotami odpowiedzialnymi za ochronę bezpieczeństwa publicznego (policja, straż pożarna, pogotowie ratunkowe, itp.) w celu ratowania życia i zdrowia obywateli, porządku w komunikacji, pomocy w zabezpieczeniu awarii technicznych, miejsc przestępstw, katastrof, wypadków do czasu przybycia właściwych służb.

W 2022 roku działania Straży Miejskiej w Suwałkach dotyczyły przede wszystkim utrzymania porządku i czystości na terenie miasta, bezpieczeństwa w komunikacji, czy dbałości o czystość środowiska, a także w zakresie zapobiegania, przeciwdziałania zwalczania epidemii COVID-19. Strażnicy miejscy wspólnie z funkcjonariuszami suwalskiej Policji realizowali zadania z tym związane.

W 2022 r. do Straży Miejskiej wpłynęło 2227 zgłoszeń.

Zgłaszane przez mieszkańców sprawy dotyczyły kategorii najbardziej uciążliwych i nieakceptowanych zachowań, tj. zakłócania spokoju i porządku publicznego, naruszeń w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami, uciążliwości ze strony zwierząt, oraz sfery związanej z naruszeniami przepisów prawa z zakresu ruchu drogowego.

W 2022 r. strażnicy podjęli 2160 interwencji. W postępowaniu mandatowym ukarano 163 osoby, zastosowano 1084 pouczenia, skierowano 33 wnioski o ukaranie do Sądu Rejonowego w Suwałkach. Ponadto strażnicy:

- zabezpieczali miejsca zdarzeń do czasu przybycia Policji bądź innych służb właściwych do zabezpieczenia zagrożenia – 3 takie przypadki,

Tabela 2.8.6 Szczegółowa struktura zgłoszeń do dyżurnego Straży Miejskiej w Suwałkach w latach 2020–2022

Lp.	Kategoria zgłoszeń	W latach		
		2020	2021	2022
1.	Zakłócenia porządku publicznego	236	141	150
2.	Zagrożeń w ruchu drogowym	8	6	14
3.	Ochrony środowiska i gospodarki odpadami	144	142	187
4.	Zagrożeń życia i zdrowia	120	119	91
5.	Zagrożeń pożarowych (katastrofy)	3	3	1
6.	Awarii technicznych	88	95	104
7.	Zwierząt	335	293	341
8.	– Nieprawidłowe parkowanie:	533	678	771
	– na chodniku	106	103	165
	– za znakiem zakazu	107	110	162
	– w strefie zamieszkania, ruchu	149	257	257
	– blokowanie bram, wjazdów altan śmietnikowych	102	133	97
	– na zieleńcu	69	75	89
9.	Pomoc przy uruchomieniu pojazdu	45	211	82
10.	Inne zgłoszenia	821	578	486
11.	Razem	2333	2276	2227

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Straży Miejskiej w Suwałkach.

Tabela 2.8.7 Struktura zastosowanych środków prawnych przez Straż Miejską w latach 2020–2022

Zastosowane środki prawne								
Pouczenia			Mandaty karne			Wnioski o ukaranie		
2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
1058	1333	1084	99	181	163	47	55	33

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Straży Miejskiej w Suwałkach.

- do Pogotowia dla osób nietrzeźwych, ogrzewalni, miejsca zamieszkania, służby zdrowia, Policji doprowadzili – 84 osoby nietrzeźwe (osoby znajdujące się w okolicznościach zagrażających zdrowiu i życiu lub zagrażających życiu lub zdrowiu innych osób),
- konwojowali dokumenty na potrzeby miasta – 7,
- udzielili pomocy przy uruchomieniu pojazdów – 82.

Poprawa bezpieczeństwa dzieci i młodzieży

W 2022 r. kontynuowano program „Straż Miejska dzieciom – bądź bezpieczny”, zawierający tematykę związaną z bezpieczeństwem. Program ten realizowano w suwalskich przedszkolach. Podejmowano działania w zakresie propagowania bezpieczeństwa wśród dzieci i młodzieży, były to m.in. „Dzień Dziecka”, „Europejski dzień bez samochodu” oraz współorganizowano turnieju „Bezpieczeństwa w Ruchu Drogowym 2022”.

Inne działania Straży Miejskiej

Współpraca Straży Miejskiej z Policją

Współpraca z Komendą Miejską Policji w Suwałkach odbywa się w oparciu o zasady określone w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 sierpnia 2021 r. w sprawie form współpracy straży gminnej (miejskiej) z Policją oraz sposobu informowania wojewody o tej współpracy. Kontynuowano działania w ramach przedsięwzięcia „Bezpieczne osiedle”, które miały na celu m.in.:

- Zapewnienie ładu i porządku publicznego w rejonach osiedli mieszkaniowych.
- Zapobieganie dewastacji i niszczeniu mienia należącego do spótdzielnicy mieszkaniowych oraz mienia komunalnego.
- Zapobieganie rozprowadzaniu środków odurzających szczególnie wśród nieletnich.
- Zapobieganie wybrykom o charakterze chuligańskim w miejscach publicznych oraz popełnianiu czynów karalnych przez osoby nieletnie.

- Zapobieganie kradzieżom z włamaniem do mieszkań, piwnic oraz rozbojom i kradzieżom rozbójniczym.
- Zapobieganie spożyciu alkoholu w miejscach publicznych oraz sprzedaży alkoholu nieletnim.
- Zapobieganie rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej COVID-19 wywołanej wirusem SARS-CoV-2.

W dalszym ciągu kontynuowano współpracę w zakresie obsługi monitoringu wizyjnego miasta Suwałk, a także realizowano zadania wynikające ze zgłoszeń mieszkańców wnoszonych za pomocą aplikacji Krajowa mapa zagrożeń bezpieczeństwa. Przeprowadzono wspólnie 9 działań pod kryptonimem „Bezpieczne osiedle” w których na zasadzie wielokrotności udział wzięło 24 strażników i policjantów.

Rok 2022 był rokiem specyficznym, w którym działania Straży Miejskiej w Suwałkach tak jak i innych straży w Polsce zostały podporządkowane Policji.

Realizację zadań w 2022 r. utrudniały ostrzeżenia związane z wystąpieniem epidemii oraz skierowanie strażników Straży Miejskiej do zadań związanych z zapobieganiem, rozprzestrzenianiem choroby zakaźnej COVID-19.

Strażnicy miejscy poddani zostali zwierzchniemu nadzorowi suwalskiej Policji. W dniu 9 grudnia 2021 r. Wojewoda Podlaski wydał zarządzenie, aby jednostka Straży Miejskiej w Suwałkach począwszy od dnia 10 grudnia 2021 r. do dnia 10.03.2022 r. organizowała wspólne patrole z Policją, zaś dyslokacji swych patroli dokonywać będzie zgodnie ze wskazaniami Komendanta Miejskiego Policji w Suwałkach.

Strażnicy wspólnie z funkcjonariuszami Policji realizowali zadania związane z zapobieganiem rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej COVID-19 wywołanej wirusem SARS-CoV-2.

Dzień bez samochodu, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Współpraca Straży Miejskiej z innymi instytucjami

Wzorem lat ubiegłych Straż Miejska współpracowała z instytucjami, które zapewniają prawidłowe funkcjonowanie miasta są to m.in. Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., Rejonem Energetycznym.

Strażnicy ujawnili 104 różnego rodzaju awarii. W 3 przypadkach zabezpieczali miejsca zdarzeń do czasu przybycia odpowiednich służb. Były to m.in. kolizje, wypadki drogowe uszkodzenia infrastruktury.

W związku z wybuchem wojny na terytorium Ukrainy strażnicy miejscy spotkali się z nowymi wyzwaniami i zadaniami – falą uchodźców. Osoby uciekające z swojego kraju przed okrucieństwami wojny przyjeżdżały do nas były zagubione i bezradne, potrzebowały profesjonalnej pomocy. Przyjezdni pytali o drogę, o adres o miejsc w których jest udzielana pomoc i gdzie można przenocować, wielu z nich chciało podróżować dalej do państw bałtyckich. Strażnicy codziennie odbierali przyjezdnych z dworca i odwozili do miejsc zakwaterowania.

III. Strefa gospodarcza

3.1. Struktura podmiotów gospodarczych

Na koniec grudnia 2022 r. na terenie Suwałk zarejestrowanych było 7 573 podmiotów gospodarczych, z czego prawie 96,1% (7274 podmiotów) działało w sektorze prywatnym. W stosunku do roku 2021 liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych zwiększyła się o 144. Zdecydowana większość podmiotów gospodarczych – 5704 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Do największych suwałskich przedsiębiorstw należą m.in.: ANIMEX Grupa Drobiarska S. A. (branża spożywcza), „Padma Art” (branża wyposażenia wnętrz), Fabryki Mebli Forte S.A. i Tanne Sp. z o. o. (branża meblarska i drzewna), PORTA KMI Poland Sp. z o. o., STOLLAR Sp. j. (branża drzewna i stolarka otworowa), PPHU „Laktopol”, MLEKPOL (branża spożywcza), Malow Sp. z o.o., AQUAEL Sp. z o.o. (mechanika precyzyjna, sprzęt akwarystyczny), Fabryka Przewodów i Kabli ELPAR II Sp. z o. o. (branża elektryczna), SALAG Sp. z o. o. S. K. (branża tworzyw sztucznych).

W 2022 r. Miasto zawarło 2 umowy z podmiotami realizującymi inwestycje niedrogowe (typu budowa budynków usługowych i mieszkalnych) dotyczące przebudowy/

budowy dróg publicznych w ramach danego procesu inwestycyjnego. Łączna wartość robót budowlanych do wykonania przez inwestorów na dzień 31 grudnia 2022 r. wynosiła ok. 10 mln zł.

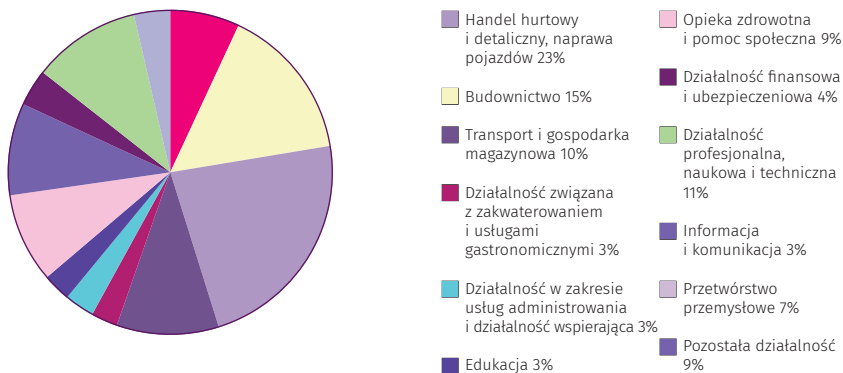
Wspieranie przedsiębiorczości

„Program Rozwoju Przedsiębiorczości do 2030 roku” został przyjęty 30 listopada 2022 r. uchwałą Rady Miejskiej w Suwałkach nr LI/672/2022. Dokument poświęcony rozwojowi przedsiębiorczości w perspektywie do roku 2030 jest kompatybilny m.in. ze „Strategią Rozwoju – Suwałki 2030”.

Pomoc de minimis

Miasto Suwałki od kilku lat wspiera rozwój przedsiębiorczości w mieście poprzez stosowanie zwolnień podatkowych w podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców prowadzących działalność gospodarczą na terenie miasta pod warunkiem zrealizowania na terenie miasta Suwałk inwestycji początkowej (budowa, odbudowa, rozbudowa, nadbudowa budynków i budowli lub ich części) oraz zatrudnienia określonej liczby osób.

Wykres 3.1.1 Struktura podmiotów gospodarczych wg sekcji w 2022 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego w Białymstoku.

W poprzednich latach wsparcie przedsiębiorców za pomocą tego instrumentu prezentowało się w następujący sposób:

Tabela nr 3.1.1 Pomoc de minimis w Suwałkach w latach 2017–2022

Lata	Liczba podmiotów	Wartość
2017	3	1 077 795,00 zł
2018	3	1 161 473,00 zł
2019	2	157 454,00 zł
2020	3	225 883,00 zł
2021	1	8924,00 zł
2022	1	9345,00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Finansowego Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Lotnisko w Suwałkach

Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach administruje nie tylko ulicami, chodnikami, zieleńcami, ale także Lotniskiem Suwałki (EPSU), wyposażonym w 1320 metrowy utwardzony pas startowy w pełni dostosowanym do najnowszych wymagań i kryteriów General Aviation. W czerwcu 2020 r. Rada Miejska w Suwałkach ustanowiła zarządcą Lotniska Suwałki Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach,

a już w sierpniu 2020 nastąpiło oddanie i uroczyste otwarcie Lotniska. Obiekt jest wpisany do rejestru lotnisk Urzędu Lotnictwa Cywilnego wraz z pasem do zawracania, płytą postojową, drogą kołowania oraz infrastrukturą techniczną.

Mimo trudności branży lotniczej, na Lotnisku Suwałki w 2022 wykonano około 3900 operacji lotniczych, co stanowi niemal 50% wzrost względem roku poprzedniego. Statki powietrzne korzystające z lotniska to przede wszystkim małe jednostki takie jak: samoloty, śmigłowce, szybowce, motoszybowce i wiatrakowce, o maksymalnej masie startowej do 10 000 kg.

W 2022 r. na terenie Lotniska Suwałki wykonano: utwardzenie terenu przed hangarem, nowe nawierzchnie chodnikowe, przestawienie latarni oświetleniowej, zagospodarowanie zieleńców. Zakończono remonty pomieszczeń w budynku administracyjno-gospodarczym, zaadoptowano magazyn na potrzeby zajęć modelarskich, podłączono budynki do systemu centralnego ogrzewania.

Pod koniec 2022 r. rozpoczęto procedurę przekształcenia lotniska na lotnisko

użytku publicznego. Zmiana ta zapewni lepszy dostęp do finansowania ze środków zewnętrznych, a przede wszystkim podniesie status lotniska, co w rezultacie zachęci użytkowników, a może nawet przyszłych inwestorów do skorzystania z oferty inwestycyjnej Suwałk. W ramach planowanych inwestycji na 2023 rok, w 2022 roku opracowano dokumentację techniczną pod budowę stacji tankowania samolotów, na podstawie której została wydana decyzja pod jej budowę.

W 2022 roku na Lotnisku Suwałki odbyły się dwie ogólnokrajowe imprezy lotnicze tj. Mistrzostwa Polski w Akrobacji Lotniczej oraz XXIV Motoparalotniowe Mistrzostwa Polski.

Suwałskie Lotnisko jest również wykorzystywane przez administrację państwową do przeprowadzania oficjalnych wizyt. Przy okazji spotkań zagranicznych na Litwie,

w lipcu 2022 roku Prezydent RP Andrzej Duda miał okazję wizytować nasze miasto. Ze względu na strategiczne położenie, rządowe statki powietrzne dość często wykonują operacje lotnicze do i z naszego lotniska.

Park Naukowo-Technologiczny Polska – Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.

Park Naukowo-Technologiczny Polska – Wschód w Suwałkach sp. z o.o. powstał 4 czerwca 2004 roku. Celem strategicznym Parku jest stworzenie w Suwałkach atrakcyjnego miejsca wzajemnych powiązań pomiędzy nauką z biznesem, umożliwiającego transfer technologii i prowadzenie innowacyjnych form działalności gospodarczej i inwestowania, a także budowania postaw pro-przedsiębiorczych oraz pro-innowacyjnych wśród dzieci i młodzieży regionu pogranicza. Oferta Parku kierowana jest w pierwszej kolejności do podmiotów

Mistrzostwa Polski w Akrobacji Lotniczej, fot. z archiwum Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach.

z branż wysoko zaawansowanych, takich jak IT, elektronika, technologia inżynierii materiałowej, energetyka, ochrona zdrowia i inżynieria medyczna oraz technologie związane z ochroną środowiska.

W 2022 roku cała powierzchnia inkubatora technologicznego, laboratoriów i hali procesów technologicznych była w pełni wykorzystywana. Na terenie Parku Naukowo-Technologicznego Polska-Wschód w Suwałkach funkcjonuje ponad 49 podmiotów gospodarczych łącznie zatrudniających około 250 osób z czego ok. 50% firm działa w branży IT/ICT. Dodatkowo Park świadczy 44 podmiotom tzw. usługę wirtualnego biura.

Park to również:

Inicjator Akademii Parku, której celem jest promowanie i rozwijanie postaw przedsiębiorczości w ramach prowadzonych szkoleń zawodowych i biznesowych. To również działalność edukacyjna, której celem jest wzrost zainteresowania i wiedzy wśród dzieci i młodzieży z zakresu przedsiębiorczości, robotyki, programowania oraz pierwszej pomocy przedmedycznej. Ponadto, rok 2022 to dla Parku czas wielu wydarzeń i aktywności m.in.:

Otwarcie Strefy Odkrywania Wyobraźni i Aktywności, fot. z archiwum PNTPW w Suwałkach Sp. z o.o.

- FLEX Future Lab Experience to pilotażowy program adresowany maturzystów oraz uczniów w klasach przedmaturalnych. Celem zajęć programu FLEX jest przegląd interesujących, przyszłościowych i dobrze wynagradzanych kierunków studiów technicznych takich jak: Sztuczna inteligencja, Reżyseria i montaż filmowy, Informatyka, Automatyka, Robotyka, Zarządzanie, Marketing internetowy, Zarządzanie energią, Zarządzanie i Inżynierii Produkcji, Mechanika.
- Otwarcie w PNT Strefy Odkrywania Wyobraźni i Aktywności – to inicjatywa Ministerstwa Edukacji i Nauki oraz Centrum Nauki Kopernik, której celem jest popularyzowanie i upowszechnianie nauki oraz badań naukowych. Zgodnie z innowacyjnym podejściem wiedzę zdobywa się poprzez samodzielne poszukiwanie i eksperymentowanie.
- Z PHOTONEM o emocjach – to zajęcia programowania z robotem edukacyjnym Photon skierowane dla dzieci z klas 1-3

Zajęcia pilotażowego programu edukacyjnego dla młodzieży FLEX Future Lab Experience, fot. z archiwum PNTPW w Suwałkach Sp. z o.o.

- i 4-6 szkół podstawowych, których celem było poznanie świata własnych emocji. W sumie w zajęciach wzięło udział ok. 1000 uczniów ze szkół podstawowych.
- Noc Innowacji – odbyła się w ramach największej inicjatywy edukacyjno-technologicznej w Polsce – Digital Festival. Wydarzenie miało charakter otwarty i było skierowane do mieszkańców Suwałk. W ramach Nocy Innowacji odbyły się warsztaty z programowania, eksperymentowanie w Strefie Odkrywania Wyobraźni i Aktywności oraz wykłady eksperte. W sumie w wydarzeniu wzięło udział ok. 500 suwałczan.
  - Analiza jakości powietrza za 2021 r. – Opracowanie powstało w ramach Pracy Badawczej Własnej Parku Naukowo-Technologicznego Polska-Wschód w Suwałkach sp. z o.o. Analiza daje obraz jakości powietrza w Suwałkach i może stanowić podstawę do analizy przyczyn lub poszukiwania metod poprawy jakości powietrza w Suwałkach;
  - Opracowanie dokumentu strategicznego „Program Rozwoju Przedsiębiorczości Miasta Suwałk do roku 2030” – powstał jako efekt analitycznych prac zespołu Parku Naukowo-Technologicznego Polska-Wschód. Prace prowadzone były na przełomie roku 2021/2022. W toku analiz bazowano przede wszystkim na wynikach badań wizerunkowych dla miasta Suwałki przeprowadzonych przez Instytut Badawczy IPC, ogólnodostępnych danych i statystykach.
  - Koordynowanie Strategii Promocji Miasta Suwałki na lata 2022–2027 – w 2022 r. kontynuowano spotkania zespołu do opracowania projektu Strategii Promocji Miasta Suwałki w skład którego weszli specjaliści ds. marketingu i promocji suwalskich firm i instytucji. Prace nad strategią zakończono w grudniu 2022 r.
  - Koordynowanie Klastra Energetycznego „Nowa Suwalska Energia” – 28 marca 2022 r. utworzono klastr energetyczny stworzony przez sześć podmiotów – lokalny samorząd, miejskie spółki – PWiK i PEC, firmę Malow sp. z o.o., Suwalską Kopalnię Surowców Mineralnych sp. z o.o. oraz Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach. Celem powstania klastra jest szeroko pojęta współpraca w zakresie wytwarzania energii odnawialnej.
  - Forum Biznesowe Pogranicza – to największa impreza kongresowa w północno-wschodniej Polsce. Szósta edycja Forum odbyła się pod hasłem „Energia i biznes”. Spotkanie poświęcone było bezpieczeństwu energetycznemu regionu oraz prowadzeniu biznesu w czasach

Zajęcia programowania z robotem edukacyjnym PHOTON, fot. z archiwum PNTPW w Suwałkach Sp. z o.o.

Forum Biznesowe Pogranicza „Energia i biznes”,
fot. z archiwum PNTPW w Suwałkach Sp. z o.o.

- wojny, inflacji i podwyżek cen energii. Organizacja Forum w Suwałkach była promocją firm z całego regionu pogranicza z możliwością prezentacji ich oferty eksportowej, a także nawiązania bezpośrednich kontaktów biznesowych.
- Konkurs „BizneSÓWKI – ZaPARKuj swój BIZNES” – Celem konkursu była aktywizacja i pobudzanie rozwoju suwalskiej przedsiębiorczości wśród uczniów szkół ponadpodstawowych mających siedziby na terenie Miasta Suwałki chcących uruchomić i rozwijać własne firmy w Suwałkach. Do końcowego etapu konkursu zostało zakwalifikowanych 9 pomysłów biznesowych. Wręczono 3 nagrody pieniężne o łącznej wartości 15 000 zł.

- Prowadzenie punktu konsultacyjnego programu Czyste Powietrze – pierwszego ogólnopolskiego programu dopłat do wymiany starych pieców oraz docieplenia domów jednorodzinnych. Celem Programu jest walka ze smogiem. W sumie w 2022 roku zostało złożonych 99 wniosków o dofinansowanie na kwotę 2 274 913,43 zł.
- Organizacja spotkań networkingowych dla programistów „Rezerwat IT” – to inicjatywa ukierunkowana na budowanie sieci kontaktów w branży IT. Celem networkingu jest wymiana informacji, wspólne podejmowanie ciekawych projektów, wzajemna pomoc i wsparcie w świecie programowania. Każde ze spotkań składa się z części merytorycznej i nieformalnej. Podczas spotkań swoją wiedzę i doświadczeniami dzielą się eksperci, specjaliści reprezentujący globalne i lokalne marki związane z IT.
- Studia podyplomowe Master of Business Administration Executive (MBA) – Park wraz z Politechniką Białostocką w marcu 2022 roku zakończył II edycję studiów, którą ukończyło 16 absolwentów. Celem studiów menadżerskich jest przekazanie wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych profesjonalnym kadrom zarządzającym, przygotowanie

Finałiści konkursu „BizneSÓWKI – ZaPARKuj swój biznes”,
fot. z archiwum PNTPW w Suwałkach Sp. z o.o.

do pracy na stanowiskach kierowniczych w organizacjach sektora prywatnego i publicznego oraz pełnienia funkcji przywódczych w organizacjach.

Funkcjonujące w Parku Nowoczesne centrum konferencyjno-wystawiennicze idealnie nadaje się do organizacji konferencji, targów, szkoleń, rozmów kwalifikacyjnych, zebrań czy prezentacji biznesowych. To profesjonalnie wyposażone sale konferencyjne oraz szkoleniowe w niezbędny sprzęt multimedialny. Dzięki znakomitej infrastrukturze Park gwarantuje uczestnikom najwyższy poziom realizacji usług.

Wirtualna przestrzeń biurowa – umożliwiająca użytkownikom znaczną redukcję kosztów związanych z wynajmem lokalu i zatrudnieniem pracowników biurowych. Wirtualne biuro zapewnia rejestrację przedsiębiorstwa pod adresem Parku, dzięki czemu osoby prowadzące działalność w domu lub też mobilni specjaliści mogą korzystać z prestiżu prowadzenia przedsiębiorstwa pod adresem parkowego centrum biznesowego, przy ul. Innowacyjnej 1.

Coworking Zone – to wygodna przestrzeń do pracy w otoczeniu innych startupów i firm parkowych. W przeciwieństwie do tradycyjnego biura, w którym każda firma ma swoje biuro, coworking oferuje wynajem pojedynczych miejsc pracy, wraz z wyposażeniem biurowym.

Park Naukowo-Technologiczny Polska – Wschód w Suwałkach jest wpisany do Rejestru Instytucji Szkoleniowych – Rejestr Instytucji Szkoleniowych (RIS) jest bazą danych zawierającą informacje o kilkunastu tysiącach instytucji szkoleniowych i ich ofercie. Dla instytucji szkoleniowych RIS stanowi narzędzie reklamy oferowanych usług. Pracownikom oraz klientom urzędów pracy pomaga zorientować się w ofercie szkoleniowej i dokonać racjonalnego wyboru.

Nowa stacja rowerów miejskich SUWER przy ul. Innowacyjnej, fot. z archiwum PNTPW w Suwałkach Sp. z o.o.

Park to również szereg usług konsultingowo-doradczych, dostosowanych do potrzeb przedsiębiorców:

Oferta doradztwa biznesowego – to kompleksowe usługi wsparcia biznesu, w zakresie opracowania strategii, modelu biznesowego czy nowych usług, aby pomóc organizacjom odnieść sukces.

Oferta usługi patentowej polegająca na ochronie prawa własności przemysłowej i intelektualnej, doradztwie i konsultacjach. Doświadczony rzecznik patentowy przeprowadzi firmę przez cały proces analizy i oceny zdolności patentowej, dokona zgłoszenia i poprowadzi postępowanie.

Oferta doradztwa marketingowego, polegająca na zaplanowaniu dedykowanej strategii mającej na celu rozwój firmy z zakresu marketingu, budowaniu marki oraz osiągnięciu wyznaczonych celów biznesowych.

Ponadto, w lipcu 2022 r. powstała nowa, 17 stacja rowerów miejskich SUWER dzięki wspólnej inicjatywie PNT, Miasta Suwałki oraz Hotelu Szyszko, aby mieszkańcy, pracownicy lub klienci firm mieli łatwiejszy dostęp do tej części miasta.

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach jest prywatną osobą prawną działającą na zasadzie non-profit nieprowadzącą działalności gospodarczej. Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach oferuje w jednym miejscu pełen wachlarz usług ukierunkowanych na wsparcie przedsiębiorczości, rozwój społeczności lokalnej i budowę społeczeństwa obywatelskiego.

Fundacja swoje cele, jako instytucja non-profit realizuje m.in. poprzez następujące działania:

- Doradztwo konsultacyjno-prawno-ekonomiczne i wszelkie inne działania promujące działalność gospodarczą i rozwój regionalny.
- Promocję przedsiębiorczości w postaci szkoleń, konferencji, misji gospodarczych, wizyt studyjnych, spotkań biznesowych.
- Wsparcie finansowe poprzez instrumenty zwrotne sektora mikro, – małych i średnich przedsiębiorstw w tym również ekonomii społecznej oraz osób fizycznych chcących podnieść własne kwalifikacje na terenie miasta Suwałk, powiatu suwalskiego, województwa podlaskiego oraz całego kraju.

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach:

- posiada Certyfikat Firmy Wiarygodnej Finansowo, Certyfikat Firmy Równych Szans,
- jest członkiem założycielem Polskiego Związku Funduszy Pożyczkowych z siedzibą w Warszawie oraz Izby Przemysłowo-Gospodarczej w Suwałkach oraz członkiem wspierającym Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce.

- współpracuje z Bankiem Gospodarstwa Krajowego w Warszawie, Urzędem Marszałkowskim województwa podlaskiego, Prezydentem Miasta Suwałki i Starostwem Powiatowym w Suwałkach.
- podpisała porozumienia między innymi z Cechem Rzemieślników i Przedsiębiorców w Suwałkach, Suwalską Specjalną Strefą Ekonomiczną w Suwałkach, Państwową Uczelnią Zawodową im. prof. Edwarda F. Szczepanika w Suwałkach.
- wyróżniona została w 2005 roku Honorową Statuetką Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz w 2021 roku Włóczęnią Jaćwingów przyznaną przez Prezydenta Miasta Suwałki za wieloletnie wspieranie i rozwój suwalskiej przedsiębiorczości.

Przedstawiciele Fundacji zasiadają w ciałach doradczych i eksperckich w:

- Zespole do Spraw Instrumentów Finansowych Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój w Departamencie Europejskiego Funduszu Społecznego Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej,
- Regionalnym Komitecie do Spraw Rozwoju Ekonomii Społecznej województwa podlaskiego,
- Powiatowej Radzie Rynku Pracy.

Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach w realizuje swoje cele statutowe w ramach obowiązującej struktury organizacyjnej, w skład, której wchodzi:

- Ośrodek Rozwoju Instrumentów Finansowych;
- Ośrodek Transferu Wiedzy i Innowacji;
- Ośrodek Monitoringu i Windykacji;
- Ośrodek Aktywizacji Społeczno-Zawodowej.

Celem Ośrodka Transferu Wiedzy i Innowacji jest przygotowywanie i realizacja autorskich programów ukierunkowanych na wzmocnienie i rozwój przedsiębiorczości, rozwój gospodarczy a także rozwój społeczności lokalnej i budowę społeczeństwa obywatelskiego. W ramach zadań statutowych, Doradcy Ośrodka realizują usługi związane ze wsparciem osób i instytucji, które są zainteresowane rozwojem własnym jak i rozwojem firm w zakresie świadczenia usług informacyjnych, doradczych i konsultacyjnych obejmujących zagadnienia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz programami i formami wsparcia przedsiębiorczych.

Ośrodek Rozwoju Instrumentów Finansowych wspiera przedsiębiorców z sektora MŚP poprzez zwrotne instrumenty finansowe. Ośrodek również udziela pożyczek osobom fizycznym, które pragną podnieść posiadane kwalifikacje, lub też nabyć nowe umiejętności. Specjaliści ORIF-u rozliczają wszystkie umowy inwestycyjne zawarte w ramach środków, które Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach uzyskała w drodze konkursów lub zamówień publicznych. Do zadań Specjalistów z Ośrodka należy również bieżące monitorowanie wypłaconych instrumentów zwrotnych.

Ośrodek Monitoringu i Windykacji, jest to komórka organizacyjna, której zadaniem jest świadczenie usług zakładających minimalizację zagrożenia utraty kapitału. Ośrodek na każdym etapie dochodzenia roszczenia jest zawsze zainteresowany podpisaniem ugody i spłatą długu. W ramach windykacji prowadzi przemyślane, odpowiednio zaplanowane działania windykacyjne w zgodzie z obowiązującymi przepisami prawa. Wszelkie działania powinny doprowadzić do odzyskania kapitału oraz innych należności. W koniecznych przypadkach możliwa jest egzekucja zobowiązania

w stosunku do Fundacji, w tym również na drodze sądowej. Jednakże jest to działanie ostateczne i ma zastosowanie tylko wówczas, gdy wyczerpane zostaną inne formy dochodzenia roszczenia uwzględniające możliwość polubownego załatwienia sprawy. Proces windykacji prowadzony jest tak, aby budować i utrzymać szacunek i zaufanie Pożyczkobiorcy.

Ośrodek Aktywizacji Społeczno-Zawodowej i Rehabilitacji zajmuje się działaniami na rzecz osób z niepełnosprawnościami. W ramach Ośrodka, funkcjonuje także Warsztat Terapii Zajęciowej im. Ks. Prałata Kazimierza Hamerszmita z siedzibą w Filipowie. Warsztat ten, działa w oparciu o ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Warsztat jest również Podmiotem Ekonomii Społecznej. Do Warsztatu uczęszcza 30 osób głównie ze znacznym stopniem upośledzenia umysłowego. Osoby uczęszczające do Warsztatu mieszkają na terenie gmin wiejskich: Filipów i Bakałarzewo oraz miasta Suwałki.

Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES” S.A. w Suwałkach

Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES” S.A. w Suwałkach jest najstarszą agencją rozwoju regionalnego w Polsce. Swoją działalność rozpoczęła 16 stycznia 1991 roku. Misją Agencji jest inspirowanie oraz aktywny udział w przemianach gospodarczych i społecznych regionu poprzez jego promocję, wspieranie small biznesu, realizację programów sprzyjających tworzeniu nowych miejsc pracy oraz organizację systemu edukacji ekonomicznej i zawodowej.

Agencja wspiera rozwój regionalny w różnych jego obszarach i jest ukierunkowana przede wszystkim na realizację inicjatyw gospodarczych w regionie Podlasia i Suwalszczyzny, a w szczególności:

- współdziała w opracowywaniu programów rozwoju regionu;
- tworzy korzystne warunki dla rozwoju przedsiębiorczości, zwłaszcza MŚP;
- oferuje instrumenty wsparcia finansowego poprzez funkcjonujące fundusze pożyczkowe i fundusz poręczeniowy;
- aktywnie wspiera biznes, współdziała w tworzeniu nowych podmiotów gospodarczych;
- promuje podmioty gospodarcze i region;
- wdraża i realizuje programy aktywnej walki z bezrobociem;
- organizuje kształcenie zawodowe dorosłych i młodzieży;
- gromadzi i dystrybuuje informację na temat Funduszy Europejskich;
- przygotowuje i wdraża projekty współfinansowane ze środków unijnych.

W ramach struktury organizacyjnej Agencji działają:

Fundusze Pożyczkowe

Fundusze Pożyczkowe funkcjonują w ARR „ARES” S.A. od 1998 roku przyczyniając się do rozwoju sektora MŚP poprzez udzielanie pożyczek na atrakcyjnych warunkach dla firm. Pożyczki przeznaczone są przede wszystkim na:

- budowę lub nabycie nieruchomości, budynków, budowli, maszyn i urządzeń, zakup środków transportu i wyposażenia;
- nabycie wartości niematerialnych i prawnych (w tym oprogramowania i licencji);
- nabycie rzeczowego majątku obrotowego.

Funkcjonujące w Spółce Fundusze Pożyczkowe zwiększają dostęp dla MŚP z terenu województwa podlaskiego do zewnętrznych źródeł finansowania, na bardzo korzystnych warunkach mając na uwadze ofertę kredytową na rynku bankowym. Pozwalają na rozwój już istniejących firm oraz na finansowanie przedsięwzięć osób,

które chcą rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej. Dofinansowanie sektora MŚP powoduje rozwój oraz wzrost konkurencyjności regionu podlaskiego poprzez nakłady na nowe technologie, zastosowanie innowacyjnych rozwiązań, co przekłada się na tworzenie nowych miejsc pracy.

Obszar funkcjonowania Funduszy to przede wszystkim województwo podlaskie. Natomiast środki z Funduszu pożyczkowego dla małych przedsiębiorców ARR „ARES” S.A. są również dostępne dla przedsiębiorców z terenu województwa warmińsko-mazurskiego.

Beneficjentami Funduszy mogą być mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, które posiadają siedzibę (a w przypadku osoby fizycznej – adres zamieszkania) lub adres głównego miejsca wykonywania działalności na terenie województwa podlaskiego lub prowadzą inwestycje na terenie województwa podlaskiego, a w przypadku Funduszu pożyczkowego dla małych przedsiębiorców ARR „ARES” S.A. województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego.

Od początku działalności funduszy Agencja udzieliła pożyczek na kwotę ponad 110 mln zł i wsparła ponad 580 przedsiębiorstw z terenu województwa podlaskiego.

Tabela 3.1.2 Liczba i wartość udzielonych pożyczek w okresie: 01.01.2022 – 31.12.2022 r.

Nazwa Funduszu	Ilość udzielonych pożyczek	Wartość udzielonych pożyczek
Północny Fundusz Pożyczkowy III	15	3 600 660,00 zł
Fundusz Pożyczkowy dla małych przedsiębiorców Agencji Rozwoju Regionalnego „ARES” S.A. w Suwałkach.	6	1 270 000,00 zł
Fundusz Północny	11	1 780 000,00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES” S.A. w Suwałkach.

Inkubator Przedsiębiorczości

Inkubator Przedsiębiorczości funkcjonuje od 1992 roku na terenie Domu Handlowego „ARKADIA” zlokalizowanego w Suwałkach przy ulicy Noniewicza 42A i jest jednym z najstarszych obiektów handlowych w Suwałkach. Powstał w celu wspierania przedsiębiorczości, a w szczególności działalności handlowej i usługowej. Zajmuje powierzchnię około 6 tys. m², na której funkcjonuje 30 podmiotów gospodarczych korzystających ze stoisk handlowo-usługowych.

Centrum Rozwoju Regionalnego

Centrum Rozwoju Regionalnego powstało w dniu 01.03.2022 r. wraz ze zmianą struktury organizacyjnej Spółki. Do CRR należą: Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej oraz Centrum Edukacyjno – Szkoleniowe jako Niepubliczna placówka kształcenia ustawicznego, ośrodek kształcenia zawodowego i praktycznego.

Do zadań nowego działu należy: wdrażanie i realizacja projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, przygotowywanie wniosków o dofinansowanie projektów, pozyskiwanie środków unijnych, planowanie i prowadzenie kampanii promocyjnej Spółki, opracowywanie strategii promocji Spółki, opieka nad stroną www Spółki oraz kanałami w mediach społecznościowych Spółki. Ponadto zadaniem nowego działu jest również organizacja konferencji i targów.

W 2022 roku CRR realizowało 5 projektów (wszystkie w partnerstwie) współfinansowanych przez Unię Europejską w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014–2020 oraz Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020, w tym:

„Business Point Fundusz Biebrzański” Współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu

Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014–2020. Oś Priorytetowa IX Rozwój Lokalny, Działanie 9.1 Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego.

„Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Suwałkach” Współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014–2020, Oś Priorytetowa VII Poprawa spójności społecznej, Działanie 7.3 Wzmocnienie roli ekonomii społecznej w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa podlaskiego.

Projekt zintegrowany – bon na szkolenie: „Kształtowanie i rozwój kompetencji kadr subregionu suwalskiego – szkolenia językowe, TIK, wybrane formy kształcenia ustawicznego” – Współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 Osi Priorytetowej III KOMPETENCJE I KWALIFIKACJE, Działania 3.2 Kształtowanie i rozwój kompetencji kadr regionu, Poddziałania 3.2.1.Rozwój kompetencji językowych i TIK oraz wsparcie wybranych form kształcenia ustawicznego zgodnie z potrzebami regionalnej gospodarki oraz „Kształtowanie i rozwój kompetencji kadr subregionu suwalskiego – szkolenie i kursy zawodowe” – Współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 Osi Priorytetowej III KOMPETENCJE I KWALIFIKACJE, Działania 3.2 Kształtowanie i rozwój kompetencji kadr regionu, Poddziałania 3.2.2. Pozaszkolne formy kształcenia dorosłych.

„Starter dla młodych” Współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu

Spółecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020. Oś Priorytetowa I Rynek pracy otwarty dla wszystkich. Działanie 1.2 Wsparcie osób młodych na regionalnym rynku pracy. 1.2.1 Wsparcie udzielane z Europejskiego Funduszu Społecznego.

W 2022 r. w związku z sytuacją geopolityczną związaną z inwazją Rosji na Ukrainę i wzrostem liczby uchodźców na terenie Polski, samorządy zostały zobowiązane do wskazania podmiotów, które zapewnią pobyt uchodźcom z Ukrainy. Agencja znalazła się na liście podmiotów, które przyjmą uchodźców z Ukrainy. W budynku Agencji przy ulicy Osiedle II zostały przeprowadzone prace remontowo – budowlane w celu dostosowania pomieszczeń na potrzeby zapewnienia schronienia uchodźcom z Ukrainy. Od czerwca ubiegłego roku w budynku Agencji przebywają uchodźcy z Ukrainy, a Agencja dokłada wszelkich starań by o nich zadbać.

Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Suwałkach

Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Suwałkach funkcjonuje w ARR „ARES” S.A. od 01.06.2020 r. w ramach projektu. Projekt dofinansowany jest ze środków budżetu państwa oraz środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego na lata 2014–2020, Oś Priorytetowa VII Poprawa spójności społecznej, Działanie 7.3 Wzmocnienie roli ekonomii społecznej w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa podlaskiego. Okres realizacji projektu: 01.06.2020 r. – 31.05.2023 r.

Projekt „Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w Suwałkach” zakłada kompleksowy rozwój ekonomii społecznej na terenie Miasta Suwałki oraz powiatów: suwalskiego, sejneńskiego, augustowskiego,

monieckiego i sokólskiego. Realizowany jest w partnerstwie z Fundacją Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach.

Celem projektu jest wspieranie, tworzenie i wzmocnianie potencjału podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych oraz tworzenie przyjaznego otoczenia prawnego i społecznego ukierunkowanych na realizację działań i projektów z zakresu ekonomii społecznej.

Kształtowanie i rozwój kompetencji kadr subregionu suwalskiego tzw.

„Bon na szkolenie”

Z dniem 01.06.2020 r. ARR „ARES” S.A. wraz z Partnerami: Miasto Suwałki, Powiat Suwalski, Powiat Sejneński, Powiat Grajewski, Powiat Moniecki i Miasto Grajewo rozpoczęła realizację projektu zintegrowanego tzw. „Bon na szkolenie”.

Cel główny projektu (Poddziałanie 3.2.1): Podniesienie kompetencji i/lub kwalifikacji przez osoby dorosłe – mieszkańców subregionu suwalskiego tj. powiatów miasta Suwałki, powiat suwalski, powiat sejneński, augustowski, miasto Grajewo, powiat grajewski oraz powiat moniecki poprzez ich udział w szkoleniach, kursach i studiach podyplomowych dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb oraz wsparcie w zakresie wyboru ścieżki kształcenia poprzez udział w doradztwie edukacyjno-zawodowym.

Cel główny projektu (Poddziałanie 3.2.2): Podniesienie kompetencji i/lub kwalifikacji przez osoby dorosłe – mieszkańców subregionu suwalskiego tj. powiatów miasta Suwałki, suwalskiego, sejneńskiego, augustowskiego, miasta Grajewo, grajewskiego oraz monieckiego poprzez ich udział w szkoleniach i kursach zawodowych w ramach pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego, dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb i wsparcie w zakresie

wyboru ścieżki kształcenia poprzez udział w doradztwie edukacyjno-zawodowym.

Formy wsparcia w ramach projektu (Poddziałanie 3.2.1):

- Indywidualne doradztwo edukacyjno – zawodowe
- „Bon na szkolenie”:
- Szkolenia rozwijające kompetencje w zakresie Technologii Informacyjno-Komunikacyjnych (TIK)
- Szkolenia rozwijające kompetencje językowe
- Kursy Kompetencji Ogólnych
- Studia podyplomowe
- Szkolenia i kursy umożliwiające uzyskanie i uzupełnianie wiedzy nieuwzględnione w ww. formach

Formy wsparcia w ramach projektu (Poddziałanie 3.2.2):

- Indywidualne doradztwo edukacyjno – zawodowe
- „Bon na szkolenie”:
- Kursy i szkolenia zawodowe w ramach pozaszkolnych form kształcenia ustawicznego pozwalające na uzyskanie kwalifikacji lub kompetencji zawodowych.

Okres realizacji projektów został wydłużony do dnia 31.07.2023 roku.

Izba Przemysłowo-Gospodarcza w Suwałkach

Izba Przemysłowo-Gospodarcza w Suwałkach powołana została na Walnym Zebraniu w dniu 18.12.2014 r. przez grupę założycieli – ponad 70 przedsiębiorców suwalskich. Izba jest regionalną organizacją samorządu gospodarczego działającą na terenie województwa podlaskiego.

Wśród głównych celów statutowych Izby jest: reprezentowanie interesów gospodarczych zrzeszonych w niej członków przede wszystkim wobec organów samorządu

terytorialnego, pogłębianie i wzmacnianie więzi gospodarczych pomiędzy przedsiębiorcami, zachęcanie do podejmowania wspólnych przedsięwzięć i wymiany doświadczeń biznesowych, promowanie przedsiębiorców i dobrych praktyk biznesowych.

W maju 2022 r., odwołano na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV2. Jednocześnie ogłoszono stan zagrożenia epidemicznego, który trwał do końca 2022 roku. Z powodu koronawirusa SARS-CoV-2 w znaczący sposób ograniczona została działalność gospodarcza przedsiębiorców, w tym również na rynku suwalskim. Sytuacja ta spowodowała, iż realizowano wiele działań, umożliwiających szerokie wsparcie przedsiębiorców.

Poprzez współpracę z wieloma instytucjami i organizacjami skupionymi w obszarze biznesu, w działania na rzecz przedsiębiorców zaangażowana była również Izba Przemysłowo-Gospodarcza w Suwałkach. Współorganizowane były spotkania stacjonarne, warsztaty, seminaria i webinaria mające na celu zapoznanie i zachęcanie przedsiębiorców do skorzystania z różnych form wsparcia ich działalności, m.in. poprzez działania operacyjne i środki pomocowe, umożliwiające utrzymanie i wzmocnienie ich dalszej działalności oraz zmniejszenie negatywnego wpływu koronawirusa na gospodarkę.

W 2022 roku Izba Przemysłowo-Gospodarcza w Suwałkach liczyła 86 członków.

Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna

Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. początkowo zarządzała terenami inwestycyjnymi o powierzchni 650 ha, położonymi w 19 podstrefach, w Polsce północno-wschodniej. Dzięki wsparciu, jakiego udzielała przedsiębiorcom prowadzącym działalność gospodarczą w podstrefach,

powstały i rozwinęły się dzielnice przemysłowe w głównych miastach regionu, między innymi: w Suwałkach, Etku, Gołdapi, Białymstoku, Łomży, czy Grajewie.

Obecnie, w oparciu o ustawę o wspieraniu nowych inwestycji, która wprowadziła nowy instrument wsparcia przedsiębiorców (Polska Strefa Inwestycji), SSSE S.A. zarządza obszarem o powierzchni ponad 26 tys. km², który obejmuje całe województwo podlaskie oraz powiaty: etcki i gołdapski w województwie warmińsko-mazurskim, a także powiaty województwa mazowieckiego: tolicki, ostrowski, sokołowski i węgrowski.

Ogromnym atutem inwestowania w Suwałkach jest możliwość skorzystania z regionalnej pomocy publicznej, którą udziela SSSE SA., w postaci zwolnienia z podatku dochodowego: PIT lub CIT i to przez okres 15 lat. Jest to najwyższa w skali kraju pomoc publiczna, ponieważ kwota niezapłaconego podatku może wynieść nawet 70% wartości wydatków kwalifikowanych (koszów inwestycji). Tylko w niewielu regionach Polski przedsiębiorca może osiągnąć tak wysoką korzyść finansową

w ramach Polskiej Strefy Inwestycji. O wsparcie mogą ubiegać się przedsiębiorcy realizujący inwestycje na terenach własnych, publicznych lub dzierżawionych, położonych również poza podstrefą Suwałki.

Każdy inwestor planujący otworzyć nowy zakład produkcyjny w Suwałkach, czy też zwiększyć zdolność produkcyjną już istniejącego, poprzez jego rozbudowę, wprowadzenie nowego produktu albo zmianę procesu produkcyjnego, może ubiegać się o zwolnienie z podatku dochodowego, składając wniosek o wydanie decyzji o wsparciu do SSSE S.A. Spółka, działając w imieniu ministra właściwego do spraw gospodarki, udziela wsparcia przedsiębiorcom produkcyjnym, jak również firmom usługowym z wybranych branż.

Warunkiem uzyskania decyzji o wsparciu jest spełnienie kryteriów ilościowych, czyli poniesienie minimalnych kosztów kwalifikowanych (związanych z inwestycją) oraz czterech kryteriów jakościowych, które wybiera przedsiębiorca spośród 12 dostępnych (np.: status MŚP, współpraca ze szkołami branżowymi, prowadzenie

Podstrefa Suwałki 1, fot. z archiwum SSSE.

działalności gospodarczej w wybranych branżach strategicznych, opieka nad pracownikami i inne).

Suwałscy przedsiębiorcy, którzy skorzystali ze wsparcia udzielonego przez SSSE S.A. to przedstawiciele różnych branż: metalowej, drzewnej (w tym meblarskiej i artykułów dekoracyjnych), tworzyw sztucznych, tekstylnej, czy budowlanej. Są to firmy znane w kraju i poza jego granicami. Wśród nich są m.in.: Fabryka Mebli „FORTE”, Fabryka płyt wiórowych TANNE , PADMA, SALAG, ASPI, MALOW, AQUAEL, PPMD KRUSZBET, CEZAR-NORD PLAST, RECMAN, VA-VARUSTE. Wysokość nakładów inwestycyjnych, poniesionych przez przedsiębiorców prowadzących działalność na terenie podstrefy Suwałki, na dzień 31 grudnia 2022 roku, wyniosła łącznie 1 mld 806 mln złotych. Zatrudnienie znalazło tu 3 167 pracowników. W związku z realizacją nowych inwestycji w Suwałkach, prowadzonych w ramach Polskiej Strefy Inwestycji, korzystający z decyzji o wsparciu przedsiębiorcy, zadeklarowali poniesienie nakładów inwestycyjnych łącznie w wysokości co najmniej 240 mln zł oraz utworzenie 15 nowych miejsc pracy.

Tabela 3.1.4 Miejsca pracy w firmach działających w podstrefie Suwałki SSSE

	Miejsca pracy (narastająco)
2015	2923
2016	3131
2017	3207
2018	3326
2019	3285
2020	3217
2021	3279
2022	3167

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Suwałskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A.

Suwałska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A. wspiera rozwój przedsiębiorczości w Suwałkach. Dbą o rozwój firm, które wdrażają innowacyjne rozwiązania i wprowadzają do swojej oferty nowoczesne produkty, usługi, odpowiadając na potrzeby zmieniającego się świata. Dbą o rozwój rynku pracy, współpracując ze szkołami branżowymi, które kształcą przyszłych specjalistów w różnych dziedzinach.

Tabela 3.1.3 Nakłady inwestycyjne

Poniesione nakłady inwestycyjne		
	Podstrefa Suwałki (w zakresie zezwoleń oraz decyzji o wsparciu)	
	wielkość nakładów w danym roku	narastająco
2015	98 357 135	651 874 513
2016	252 897 572	904 772 085
2017	349 081 543	1 253 853 628
2018	215 739 917	1 469 593 545
2019	108 864 524	1 578 458 069
2020	51 030 192	1 629 488 261
2021	79 298 855	1 708 787 116
2022	96 914 258	1 805 701 374
	1 153 826 861	Różnica pomiędzy końcem 2015 a końcem 2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Suwałskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A.

Tabela 3.1.5 Zezwolenia i decyzje o wsparciu

	Liczba zezwoleń i decyzji o wsparciu
2015	3
2016	8
2017	5
2018	5
2019	0
2020	1
2021	5
2022	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Suwałskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A.

3.2. Rynek pracy

Zatrudnienie i wynagrodzenie – dane za 2022 rok dostępne z GUS

Na koniec 2022 r. na terenie Miasta Suwałki, w podmiotach gospodarczych zatrudniających powyżej 9 osób, pracowało 13 801 osób (statystyki prowadzone przez Główny Urząd Statystyczny nie obejmują zatrudnienia w podmiotach zatrudniających poniżej 9 osób). Najwięcej osób zatrudnionych było w przemyśle (24,45%), edukacji (15,49%), handlu hurtowym i detalicznym

oraz naprawach pojazdów (15,13%), opiece zdrowotnej i pomocy społecznej (11,23%), a także administracji publicznej i obronie narodowej (9,02%). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na terenie Suwałk w 2022 r. wyniosło 5 547,59 zł i było o 580,96 zł wyższe niż w roku 2021 (4 966,63 zł). Najwięcej zarabiali zatrudnieni w administracji publicznej i ochronie narodowej (7 838,39 zł miesięcznie), w sektorze związanym z działalnością finansową i ubezpieczeniową (6 391,87 zł miesięcznie) i w sektorze związanym z opieką zdrowotną i pomocą społeczną (6 379,64 zł miesięcznie)

Tabela 3.2.1 Przeciętne zatrudnienie i przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto* według wybranych sekcji PKD 2007 w zł w mieście Suwałki w 2022 r.

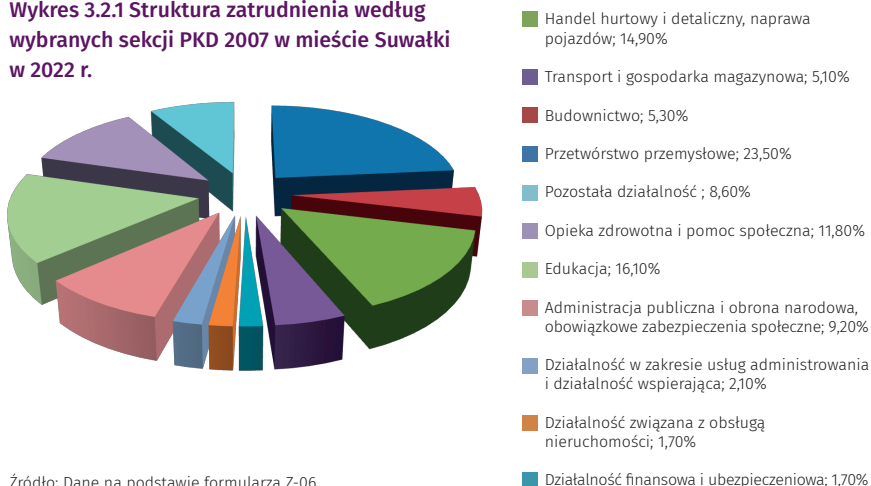
Wyszczególnienie	Przeciętne zatrudnienie	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł
Ogółem	1 3801	5 547,59
Sektor publiczny	5793	6 581,31
Sektor prywatny	8009	4 799,21
Przetwórstwo przemysłowe	3364	5 133,84
Budownictwo	752	4 503,48
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle	1789	4 099,05
Transport i gospodarka magazynowa	716	4 918,74
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	140	3 749,11
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	245	6 391,87
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	234	6 301,67
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	121	5 876,93
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	264	3 650,32
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	1280	7 838,39
Edukacja	2287	5 861,02
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	1707	6 379,64
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	268	5 119,12

*Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób oraz gospodarstw indywidualnych w rolnictwie; bez zatrudnionych za granicą.

Źródło: Dane na podstawie formularza Z-06 - sprawozdania o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy.

Wykres 3.2.1 Struktura zatrudnienia według wybranych sekcji PKD 2007 w mieście Suwałki w 2022 r.

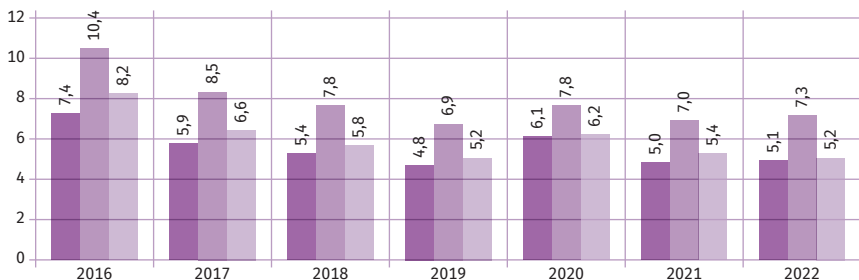
Źródło: Dane na podstawie formularza Z-06

Bezrobocie

Na koniec 2022 roku stopa bezrobocia w Suwałkach wyniosła 5,1% i była niższa od stopy bezrobocia w kraju (5,2%) i w województwie podlaskim (7,3%). Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w powiecie suwalskim była wyższa o 98 osób w porównaniu z grudniem 2021 roku i na koniec 2022 roku wynosiła 2 075 osób. Liczba bezrobotnych zamieszkałych w mieście Suwałki na koniec grudnia 2022 roku wyniosła

1 501 osób, co stanowiło 72,3% ogółu bezrobotnych w powiecie suwalskim. W liczbie tej osoby do 30 roku życia stanowiły około 19,9%, a osoby długotrwale bezrobotne 42,9%. Spośród osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Suwałkach na koniec 2022 roku, kobiety stanowiły 50,6% ogółu bezrobotnych z terenu miasta Suwałki (760 osób). Prawie 36% bezrobotnych nie posiadało kwalifikacji zawodowych.

Wykres 3.2.1 Stopa bezrobocia w latach 2016–2022 (w %)

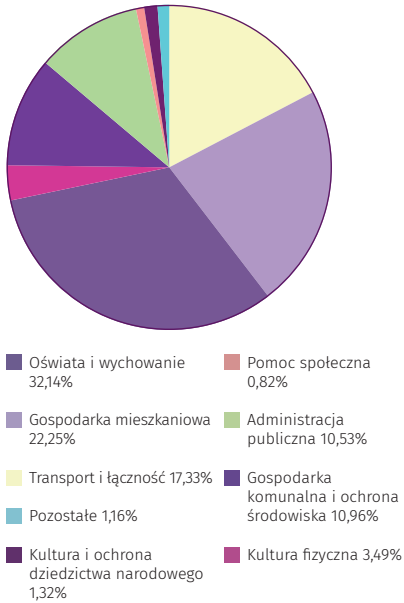

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego.

3.3. Inwestycje

Struktura wydatków inwestycyjnych

Wykres 3.3.1 Struktura wydatków inwestycyjnych miasta Suwałk w 2022 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z wykonania budżetu za 2022 r.

Największe zadania inwestycyjne

Największy udział w wydatkach inwestycyjnych miasta miały działania uwzględniające transport i łączność związane z największymi inwestycjami drogowymi w Suwałkach dofinansowanymi w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, takimi jak: rozbudowa ul. Krzywólka w Suwałkach na odcinku od posesji 36 do mostu na rzece Czarna Hańcza, przebudowa skrzyżowań w zakresie wykonania sygnalizacji świetlnej i oświetlenia, tj. ul. M. Reja z ul. Ks. S. Szczęsnowicza, ul. Gen. Z. Podhorskiego z ul. Papieża Jana Pawła II, ul. T. Noniewicza z ul. Muzyczną, Utrata i Łąkowa.

Sygnalizacja świetlna – skrzyżowanie ul. Utrata z Łąkową, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

W 2022 r. również duże nakłady zostały poniesione na gospodarkę mieszkaniową, co związane było z realizacją projektu pn. „Modernizacja budynku Sejneńska 22 wraz z zagospodarowaniem terenu”, projektu pn. „Wsparcie z Rządowego Funduszu Dopląt – blok ul. Franciszkańska” oraz wykupem nieruchomości. Ponadto poniesiono nakłady na oświatę i wychowanie, co było związane z robotami budowlanymi realizowanymi w ramach zadania pn. „Kompleksowa poprawa ogólnodostępnej infrastruktury sportowej Miasta Suwałki, w tym: SP 10, SP 7, SP 5 i SP 2” w ramach Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych, renowację elewacji budynku I Liceum Ogólnokształcącego (budynek A i B) z udziałem środków z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, przebudowę budynku III Liceum Ogólnokształcącego, wymianę stolarki okiennej sali gimnastycznej w Szkole Podstawowej nr 11, modernizację budynku Szkoły Podstawowej nr 2 w Suwałkach. Zrealizowano także zadania inwestycyjne w ramach suwałskiego budżetu obywatelskiego (m.in. „Utwardzenie nawierzchni żwirowej na ul. Dąbrówka

w Suwałkach”, „Budowa parkingu przy ul. Grunwaldzkiej do obsługi targowiska, cmentarza i obiektów OSiR”, „Utwardzenie terenu przed bramami ROD „MALWA” wraz z parkingami”, „Parking nad Zalewem Arkadia”, „Chopina Park – Zielona Skarpa”). Pozostałe kategorie budżetowe uwzględniały modernizację budynków Urzędu Miejskiego przy ul. T. Noniewicza 71, Mickiewicza 1 oraz zadanie inwestycyjne realizowane z lokalnych inicjatyw inwestycyjnych.

Boiska przy SP 2 i SP 7, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 3.3.1 Wydatki miasta Suwałki na zadania inwestycyjne o wartości powyżej 500 000,00 zł w 2022 roku

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Wartość wydatków w 2022 roku w zł	Zewnętrzne źródła finansowania
Transport i łączność			
1.	Rozbudowa ul. Krzywółka w Suwałkach na odcinku od posesji 36 do mostu na rzece Czarna Hańcza – RFRD	4 406 828,17	Dotacja wpłynęła w 2021 r. w kwocie 2 364 866,37 zł w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg
2.	Budowa ulicy Bolesława Chrobrego od ul. Grunwaldzkiej do ul. Traktorzystów	621 372,73	Środki finansowe Miasta Suwałki. Plus środki finansowe PWiK w kwocie 64 215,46 zł
3.	Budowa sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu ulic Utrata i Łąkowa	882 414,47	Środki finansowe Miasta Suwałki
4.	Budowa parkingu przy ul. Grunwaldzkiej do obsługi targowiska, cmentarza i obiektów OSiR – BO	886 803,83	Środki finansowe Miasta Suwałki

5.	Przebudowa skrzyżowania ul. M. Reja z ul. Ks. S. Szczęsnowicza w zakresie wykonania sygnalizacji świetlnej i oświetlenia – RFRD	624 903,47	Dotacja wpłynęła w 2021 r. w kwocie 329 360,00 zł w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Drog
6.	Przebudowa skrzyżowania ul. Gen. Z. Podhorskiego z ul. Papieża Jana Pawła II w Suwałkach w zakresie wykonania sygnalizacji świetlnej i oświetlenia – RFRD	740 054,40	Dotacja wpłynęła w 2021 r. w kwocie 400.000,00 zł w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Drog
7.	Przebudowa przejść dla pieszych na skrzyżowaniu ul. T. Noniewiczza z ul. Muzyczną w zakresie wykonania azylu, urządzeń bezpieczeństwa ruchu i oświetlenia – RFRD	166 326,75	Dotacja wpłynęła w 2021 r. w kwocie 78.960,00 zł w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Drog
8.	Kontynuacja zakończenia budowy DW nr 655 w Suwałkach w ramach Wschodniej Obwodnicy Suwałk – RFRD (dokumentacja projektowa)	511 340,00	Środki finansowe Miasta Suwałki. Zadanie realizowane w ramach Rządowego Funduszu Rozwoju Drog
9.	Budowa sięgacza od ulicy Filipowskiej w Suwałkach	465 473,39	Środki finansowe Miasta Suwałki. Plus środki finansowe PWiK w kwocie 21 260,64 zł
Gospodarka mieszkaniowa			
1.	Wykup nieruchomości	2 865 798,18	Środki finansowe Miasta Suwałki
2.	Modernizacja budynku Sejneńska 22 wraz z zagospodarowaniem terenu	5 191 802,59	W tym kwota 5 068 289,88 zł w 2022 roku z Rządowego Funduszu Doptat (Bank Gospodarstwa Krajowego)
3.	Wsparcie z Rządowego Funduszu Doptat – blok ul. Franciszkańska	4 442 918,09	W tym kwota 4 442 918,09 zł w 2022 roku z Rządowego Funduszu Doptat (Bank Gospodarstwa Krajowego)
Administracja publiczna			
1.	Modernizacja budynków Urzędu Miejskiego przy ul. Noniewiczza 71, Mickiewicza 1	5 193 109,56	W tym dotacja w kwocie 165 000,00 zł w 2022 roku ze środków rządowych
Oświata i wychowanie			
1.	Kompleksowa poprawa ogólnodostępnej infrastruktury sportowej Miasta Suwałki, w tym: SP 10, SP 7, SP 5 i SP 2	15 487 050,38	W tym kwota 5 979 600,00 zł w 2022 roku z Rządowego Funduszu Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych
2.	Renowacja elewacji budynku I Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Marii Konopnickiej w Suwałkach – budynek A	971 299,99	W tym dotacja z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w 2022 roku w kwocie 315 000,00 zł
3.	Renowacja elewacji budynku I Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Marii Konopnickiej w Suwałkach – budynek B	240 928,28	Środki finansowe Miasta Suwałki
4.	Przebudowa III Liceum Ogólnokształcącego	496 072,76	Środki finansowe Miasta Suwałki
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska			
1.	Odnawialne źródła energii w Mieście Suwałki – projekt grantowy	1 007 023,12	W tym kwota 189.946,66 zł w 2022 roku w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podlaskiego
Kultura fizyczna			
1.	Oświetlenie i modernizacja terenów rekreacyjnych przy ul. Wojska Polskiego 17 – BO	829 825,72	Środki finansowe Miasta Suwałki
Ogółem wydatki:		46 031 345,88	21 187 073,89

3.4. Budżet Obywatelski

Zgodnie z przyjętą uchwałą Nr XX/425/2021 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 28 kwietnia 2021 r. na terenie miasta Suwałki w dniach od 20 września do 15 października odbyły się konsultacje społeczne w sprawie Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego jako części budżetu miasta na 2022 rok. Konsultacje miały formę głosowania. W budżecie miasta na 2022 rok przeznaczono na realizację projektów w ramach Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego kwotę 2,6 mln złotych z wyszczególnieniem odpowiednio na realizację: „małych” projektów inwestycyjnych (o wartości nieprzekraczającej 125 tys. zł) – 500 tys. złotych, na „duże” projekty inwestycyjne (o wartości powyżej 125 tys. zł do 900 tys. zł) – 1,9 mln. złotych, na projekty w grupie „kulturalnych lub społecznych” (o wartości nieprzekraczającej 20 tys. zł) – 100 tys. złotych, na projekty w grupie „zielonych” (o wartości nieprzekraczającej 100 tys. zł) – 100 tys. złotych. Mieszkańcy zgłosili 38 projektów, z czego do głosowania zakwalifikowano 27. Oddano na nie 11 119 głosów.

Do realizacji przyjęto:

DUŻE PROJEKTY

(o wartości od 125 do 900 tysięcy złotych):

- Budowa parkingu przy ul. Grunwaldzkiej do obsługi targowiska, cmentarza i obiektów OSiR – poniesione wydatki: 886 803,83 zł
- Boisko „Orlik” miejscem edukacji i wychowania pokoleń Suwałczan – poniesione wydatki: 11 685 zł

MAŁE PROJEKTY

(o wartości do 125 tysięcy złotych):

- Zakup sprzętu sportowego do treningu motorycznego dla dzieci i młodzieży – poniesione wydatki: 104 500 zł;
- Utwardzenie nawierzchni żwirowej na

ul. Dąbrówka w Suwałkach – IV etap – poniesione wydatki: 149 012,38 zł;

- Utwardzenie terenu przed bramami ROD „MALWA” wraz z parkingami – poniesione wydatki: 121 557,94 zł;
- Parking nad Zalewem Arkadia – poniesione wydatki: 147 690,32 zł..

PROJEKTY SPOŁĘCZNO – KULTURALNE

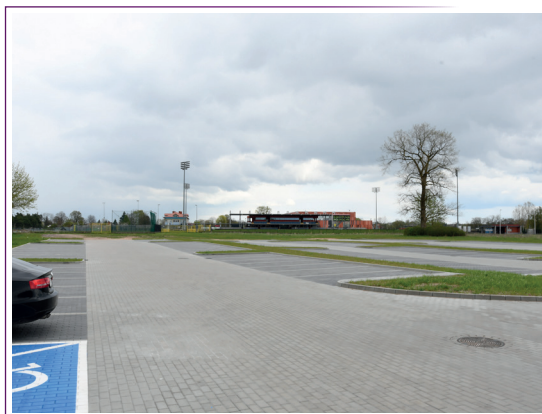
(o wartości do 20 tysięcy złotych):

- POUKŁADAJ SOBIE RAKA! – poniesione wydatki: 20 000, 00 zł;
- Okolicznościowy mural z okazji 75-lecia Klubu Wigier Suwałki – poniesione wydatki: 20 000,00 zł;
- PIKNIK RODZINNY z okazji odpustu w Parafii pw. Bożego Ciała w Suwałkach – poniesione wydatki: 19 800, 00 zł;
- Suwalska akcja kastracja! – poniesione wydatki: 19 900,00 zł;
- Zapiękujemy się kotami wolno żyjącymi w Suwałkach – poniesione wydatki: 19 993,00 zł.

PROJEKT ZIELONY

(o wartości do 100 tysięcy złotych):

- Chopina Park – Zielona Skarpa – poniesione wydatki: 97 651,79 zł.

Parking przy ul. Grunwaldzkiej, fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 3.4.1 Suwalski Budżet Obywatelski w liczbach w latach 2018–2022

Rok	Liczba projektów zgłoszonych do Budżetu Obywatelskiego	Liczba projektów ogółem dopuszczonych do głosowania	Liczba osób głosujących	Liczba zrealizowanych projektów	Suma wydana na realizację Budżetu Obywatelskiego
2018	30	26	8624	12 (2 duże, 5 małych, 5 społeczno-kulturalnych)	2 572 904,40 zł
2019	33	24	12 202	12 (2 duże, 5 małych, 5 społeczno-kulturalnych)	2 573 876,10 zł
2020	34	24	17 290	13 (2 duże, 7 małych, 4 społeczno-kulturalne)	2 410 386,84 zł
2021	31	26	8674	13 (2 duże, 7 małych, 4 społeczno-kulturalnych)	2 699 180,67 zł
2022	38	27	11 119	12 (2 duże, 4 małe, 5 społeczno-kulturalnych, 1 zielony)	1 618 594,26 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Inwestycji Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

IV. Infrastruktura techniczna

4.1. Infrastruktura drogowa

W granicach miasta Suwałki znajduje się 195,37 km dróg publicznych, z czego 80% stanowią drogi gminne i powiatowe, a 20% drogi wojewódzkie.

W 2022 roku kompleksowo przebudowano ulicę Krzywólka (na odcinku od posesji nr 36 do mostu na rzece Czarna Hańcza), ulicę Tadeusza Lustostańskiego, ul. Bolesława Chrobrego (na odcinku od ul. Grunwaldzkiej do ul. Traktorzystów). Wybudowano sięgacz od ulicy Filipowskiej, sięgacz od ulicy Prymasa Stefana

Wyszyńskiego, ulicę Stefana Batorego, ulicę Krzysztofa Eugeniusza Pendereckiego, ulicę Generała Stanisława Maczka. Inwestycje na powyższych ulicach obejmowały również budowę chodników, dróg rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych. Wybudowano sygnalizację świetlną wraz z przebudową infrastruktury na skrzyżowaniach ulic: Utrata i Łąkowa, Mikołaja Reja i Księdza Stanisława Szczęsnowicza, Generała Zygmunta Podhorskiego i Papieża Jana Pawła II. Wykonano także

Tabela 4.1.1 Struktura, koszty utrzymania wraz z inwestycjami sieci drogowej w Suwałkach w latach 2021–2022

Klasyfikacja dróg	Długość drogi w 2021 roku [km]	Poniesione nakłady w 2021 roku [tys. zł]	Długość drogi w 2022 roku [km]	Poniesione nakłady w 2022 roku [tys. zł]
Krajowe	2,86	130,30	0**	0
Wojewódzkie	38,63	3 171,61	39,06	6 341,20
Powiatowe	42,29	3 856,13	44,72	3 169,87
Gminne	111,59	12 850,04	111,59	25 140,30
Ogółem	195,37	20 008,08*	195,37	34 651,37*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach.

*Na koszty ogółem składają się oprócz kosztów inwestycyjnych, poniesionych przez Urząd Miejski w Suwałkach, również koszty utrzymania sieci drogowej poniesione przez Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach.

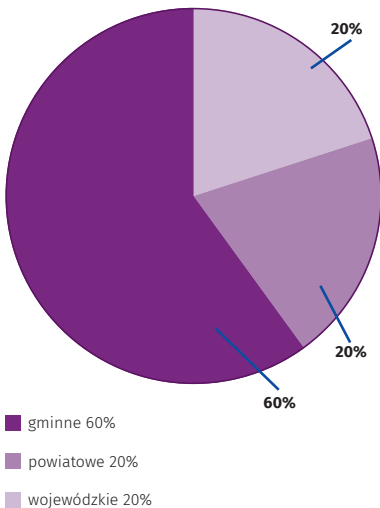
**22 grudnia 2022 r. została oddana do ruchu droga ekspresowa nr S61 na odcinku od węzła Suwałki Północ do Budziska, zgodnie z art.10 ust.5 u.d.p. nowy odcinek S61 zastąpił drogę krajową nr 8 na odcinku Suwałki – Budzisko. W wyniku działania ww. przepisu odcinek drogi krajowej nr 8 (2,86 km) w granicach administracyjnych miasta Suwałki został pozbawiony kategorii drogi krajowej i otrzymał kategorię drogi wojewódzkiej (DW nr 662).

remont nawierzchni ulicy Dąbrówka. Ogółem w 2022 r. wybudowano, przebudowano i wyremontowano około 3,5 km dróg.

W związku z rosnącym zapotrzebowaniem na miejsca postojowe wybudowano parkingi przy ulicach: Grunwaldzkiej, Utrata, sięgacza od ulicy Prymasa Stefana Wyszyńskiego, Krzysztofa Eugeniusza Pendereckiego, Stefana Batorego, Generała Stanisława Maczka.

Ponadto zgodnie z uchwałą nr XXXIII/448/2021 Sejmiku Województwa Podlaskiego z dnia 27 września 2021 r. droga wojewódzka długości 2,43 km została zaliczona do kategorii dróg powiatowych – uchwała nr XXXVI/471/2021 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 29 września 2021 r.

Wykres 4.1.1 Struktura długości sieci drogowej w Suwałkach w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach.

Drogi rowerowe

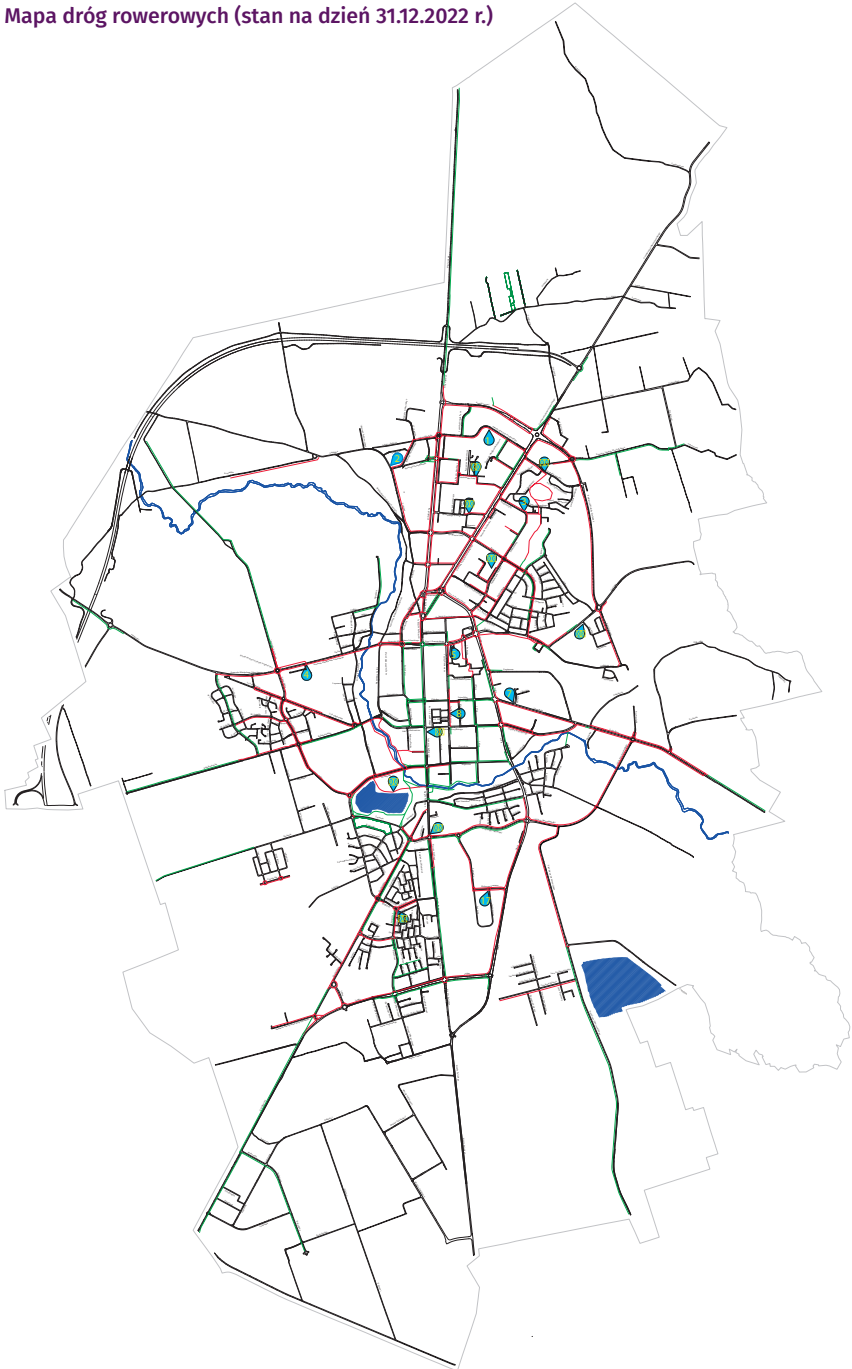
W 2022 r. wybudowano 1,0 km ciągów pieszo-rowerowych. Na koniec 2022 r. w Suwałkach funkcjonowało ogółem 64,60 km dróg rowerowych i 35,81 km ciągów pieszo-rowerowych (wraz z drogami rowerowymi i ciągami pieszo-rowerowymi na terenach spółdzielni mieszkaniowych).

W dniach 29.03.2022 roku oraz 07.09.2022 roku przeprowadzono szczegółowe przeglądy stanu technicznego dróg rowerowych i infrastruktury towarzyszącej wzdłuż szlaku rowerowego Green Velo w granicach administracyjnych miasta Suwałk. Pracownicy Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach corocznie biorą czynny udział przy realizacji imprezy pn. „Dzień bez samochodu”, promując wykorzystywanie roweru jako środka transportu oraz angażując się w działania związane z bezpieczeństwem ruchu drogowego i prawidłowym korzystaniem z ciągów pieszo-jezdnych i dróg rowerowych.

W 2022 r. system roweru miejskiego „SUWER” funkcjonował od kwietnia do października. Mieszkańcom Suwałk i odwiedzającym miasto turystom udostępniono 160 rowerów rozmieszczonych na 17 stacjach rowerowych. Użytkownicy skorzystali z roweru miejskiego około 80 tys. razy, przy czym przejechali ponad 267 tys. kilometrów.

Mapa dróg rowerowych (stan na dzień 31.12.2022 r.)

Zarządcą dróg publicznych w mieście Suwałki jest jednostka budżetowa – Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach (ZDiZ).

Zarządzanie drogami to między innymi realizacja w 2022 r. około 4,7 tys. zadań związanych z uzgadnianiem dokumentacji projektowych, tras i warunków przejazdu pojazdów nienormatywnych przez miasto Suwałki, pracami koncepcyjnymi, uzgodnieniami projektów organizacji ruchu drogowego oraz wydawaniem zezwoleń na zajęcie pasów drogowych.

Pracownicy Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach systematycznie wykonywali przeglądy terenów miejskich zwracając szczególną

uwagę na nieprawidłowości i braki w oznakowaniu, nieczytelność znaków, czystość, jak również stan techniczny nawierzchni ulic, dróg rowerowych, chodników, oświetlenia ulicznego, sygnalizacji świetlnej, wiat przystankowych, miejskich placów zabaw i siłowni zewnętrznych oraz prowadzili prace utrzymaniowe na obiektach mostowych i kładkach dla pieszych. Na bieżąco uzupełniano ubytki w jezdniach w ramach remontów częściowych, wykonywano również profilowanie dróg gruntowych, wymieniano nieczytelne lica znaków drogowych, uzupełniano brakujące oznakowanie po aktach wandalizmu lub zdarzeniach drogowych oraz naprawiano elementy małej architektury znajdującej się na miejskich placach i skwerach.

Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach na bieżąco reagował na monity mieszkańców i służb porządkowych przekazywane telefonicznie na numer alarmowy lub przy użyciu aplikacji „NaprawmyTo” i naprawił w 2022 r. około 184 zgłoszonych usterek związanych z działalnością jednostki.

W celu kontroli stanu technicznego oraz poprawności działania wszystkich sygnalizacji świetlnych w Suwałkach systematycznie wykonywano objazdy i w razie konieczności podejmowano na bieżąco prace naprawcze i konserwacyjne.

W ramach prac utrzymaniowych i modernizacyjnych oświetlenia ulicznego miasta Suwałki w 2022 r. wybudowano oświetlenie w Parku Północnym, wymieniono słupy na ulicy Generała Kazimierza Pułaskiego, przebudowano oświetlenie na ulicy Alfreda Lityńskiego przy bloku 10 i 10a oraz wykonano przyłącze do szafy oświetleniowej na ulicy Stanisława Staniszewskiego. Ponadto pracownicy Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach prowadzili konserwację, montaż i obsługę iluminacji i przestrzennych dekoracji świątecznych na miejskich ulicach, w parkach oraz placach.

Remont ciągu pieszego na ul. Wincentego Witosa i ciągu pieszo-rowerowego na ul. Woj. Polskiego w Suwałkach, fot. z archiwum ZDiZ w Suwałkach.

W ramach bieżącego utrzymania naprawiono nawierzchnie bitumiczne o łącznej powierzchni około 12 500 m², wyremontowano blisko 6000 m² chodników, ścieżek rowerowych i parkingów, utwardzono 720 m² nawierzchni gruntowych oraz odnowiono 17 000 m² oznakowania poziomego. Ponadto Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach wykonał przebudowy lub remonty chodników i ciągów pieszo-rowerowych na ulicach: Generała Władysława Andersa, Wojska Polskiego, Raczkowskiej, Kawaleryjskiej, Wincentego Witosa, Parowozowej, Knuta Olafa Falka, Stanisława Moniuszki, Akcyjowej, Cisowej oraz układu komunikacyjnego „Parku Północnego” przy ulicy Aleksandra Putry.

Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach wykonując obowiązki statutowe jednostki dbał również o utrzymanie czystości w mieście. W okresie wiosenno-jesiennym codziennie według przyjętego harmonogramu mechanicznie zamiatane były ulice, jak również opróżniane kosze uliczne i zbierane nieczystości z terenów miejskich. W okresie zimowym Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach zajmował się odśnieżaniem i zapobieganiem śliskości na ulicach, drogach, parkingach i placach miejskich zgodnie z przyjętymi standardami zimowego utrzymania.

Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach administruje strefą płatnego parkowania obejmującą 340 miejsc postojowych, w tym 12 przeznaczonych dla osób posiadających kartę parkingową osoby niepełnosprawnej.

Pracownicy Zarządu Dróg i Zieleni w Suwałkach uczestniczyli we wszystkich uroczystościach i miejskich imprezach plenerowych wykonując prace w zakresie: rozstawiania flag, rozstawiania zabezpieczeń, tymczasowej organizacji ruchu, kierowania ruchem drogowym, utrzymania czystości przez okres od ich rozpoczęcia, aż po ich zakończenie.

Wymiana słupów oświetlenia ulicznego na ul. Generała Kazimierza Pułaskiego, fot. z archiwum ZDiZ w Suwałkach.

4.2. Infrastruktura komunalna

Jednostki organizacyjne miasta Suwałki

Infrastrukturę techniczną w Suwałkach obsługują jednostki organizacyjne miasta. To one świadczą mieszkańcom usługi:

- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Sp. z o.o. – zaopatrzenia w wodę i odbioru ścieków oraz zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych z terenu miasta;
- Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Suwałkach Sp. z o.o. – zaopatrzenia w ciepło;
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o. w zakresie:
  - prowadzenia miejskiej komunikacji;
  - odbioru odpadów komunalnych od mieszkańców;
  - prowadzenie na terenie miasta targowisk i hal targowych;
  - prowadzenie cmentarza komunalnego w Suwałkach.
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami Sp. z o.o. w Suwałkach w zakresie:
  - zagospodarowania odpadów komunalnych w ramach RIPOK (z wykorzystaniem funkcjonującego składowiska

- odpadów, sortowni odpadów komunalnych, biostabilizatorów, bioreaktorów do zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji);
- prowadzenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) przeznaczonego do odbioru odpadów zebranych w sposób selektywny, bezpośrednio od mieszkańców Suwałk.
- Zarząd Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Spółka z o.o. w zakresie:
- tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej;
  - zapewnienie lokali socjalnych, lokali zamiennych i zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach;
  - gospodarowanie nieruchomościami należącymi do gminnego zasobu nieruchomości;
  - budowa i eksploatacja domów mieszkalnych, zarządzanie nieruchomościami mieszkalnymi i niemieszkalnymi.
- Park Naukowo-Technologiczny Polska Wschód w Suwałkach Spółka z o.o, który realizuje misję propagowania postaw przedsiębiorczych, proinnowacyjnych oraz wspieranie tworzenia i rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw, prowadzących innowacyjny, etyczny, oparty na wiedzy biznes;
- Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach. Komunalna – jednostka budżetowa odpowiedzialna za zarządzanie:
- drogami publicznymi usytuowanymi w granicach administracyjnych Suwałk;
  - ruchem na drogach publicznych, w tym wykonanie i konserwacja oznakowania dróg, sygnalizacji świetlnej ulic;
  - zielenią miejską;
  - oświetleniem dróg, parków i innych terenów miejskich;
  - szaletami miejskimi;
  - lotniskiem.
- Ponadto miasto jest udziałowcem w czterech innych spółkach:
- Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A.
  - Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES” S.A. w Suwałkach
  - „Wigry” Suwałki S.A.
  - MKS Ślepsk Małow Suwałki Sp. z o. o.

Tabela 4.2.1 Spółki z udziałem Miasta Suwałki

Spółka	Wartość udziałów Miasta w kapitale podstawowym w zł		Udział miasta w kapitale podstawowym
	2021	2022	
PWiK w Suwałkach Sp. z o. o.	67 052 000	67 052 000	100 %
PEC w Suwałkach Sp. z o. o.	31 043 000	31 043 000	100 %
PGK w Suwałkach Sp. z o. o.	25 898 500	27 658 500	100 %
PGO Spółka z o.o. w Suwałkach	7 614 000	7 614 000	100 %
ZBM w Suwałkach TBS sp. z o.o.	26 150 250	30 593 150	100 %
Park Naukowo-Technologiczny Polska-Wschód w Suwałkach Sp. z o.o.	10 120 000	10 150 000	100 %
Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna S. A. w Suwałkach	2 471 000	2 471 000	12,40 %
Agencja Rozwoju Regionalnego „ARES” S.A. w Suwałkach	200 000	200 000	14,74 %
Miejski Klub Sportowy Ślepsk Małow Suwałki Sp. z o.o.	30 000	30 000	30 %
WIGRY Suwałki Spółka Akcyjna	200 000	200 000	18,52 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Suwałkach oraz Wydziału Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wodociągi i kanalizacja

Miasto posiada dobrze rozwiniętą infrastrukturę wodno-ściekową. Zarządzaniem tą infrastrukturą zajmuje się Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Suwałkach Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (PWik).

Woda dostarczana do sieci miejskiej ujmowana jest z 21 studni głębinowych zlokalizowanych na terenie miasta. Spółka dodatkowo dysponuje 9 studniami awaryjnymi. W sytuacjach zwiększonego zapotrzebowania na wodę lub awarii możliwe jest uruchomienie części z nich. Woda w stanie naturalnym tylko warunkowo nadaje się do spożycia oraz potrzeb gospodarczych ze względu na przekroczenia dopuszczalnych stężeń żelaza i manganu. Dostosowanie jakości wody do obowiązujących wymagań odbywa się w powstałej w 2005 r. stacji uzdatniania wody, której budowa w 50% sfinansowana została ze środków unijnych. W celu niezawodnego dostarczania wody mieszkańcom Suwałk, PWik w roku 2021 rozpoczęło rozbudowę ujęcia przy ul. Krasickiego, które docelowo powiększy się o 5 studni głębinowych. W roku 2023 Spółka planuje wykonać 2 studnie w rejonie ul. I. Krasickiego oraz 1 studnię w rejonie ul. H. Kołłątaja z włączeniem ich do miejskiej sieci wodociągowej. Uruchomienie kolejnych warunkowane będzie ewentualnym zwiększeniem zapotrzebowania na wodę lub wyeksploatowaniem dotychczas używanych studni.

Dynamiczny rozwój budownictwa mieszkaniowego i przemysłowego w mieście determinuje rozbudowę miejskiej sieci wodociągowej. W efekcie prowadzonej dotychczas działalności inwestycyjnej ponad 99% mieszkańców miasta zaopatrywanych jest w bieżącą wodę z sieci miejskiej. Rozbudowa sieci wodociągowej odbywa się sukcesywnie, w zależności od

możliwości finansowych Spółki, zgodnie z potrzebami rozwoju Miasta, m.in. wzdłuż nowobudowanych dróg oraz na terenach nowopowstałych osiedli mieszkaniowych.

Ścieki odprowadzane miejską siecią kanalizacji sanitarnej, dostarczane są do oczyszczalni ścieków spełniającej wymagania stawiane tego typu obiektom oraz określone w pozwoleniu wodno-prawnym.

Tabela 4.2.2 Długość miejskiej sieci wodociągowej w Suwałkach [km]

	2020	2021	2022
Długość sieci	171,9	173,5	174,9
Długość przyłączy	80,1	81,3	82,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PWik w Suwałkach Sp. z o. o.

Tabela 4.2.3 Liczba przyłączy do miejskiej sieci wodociągowej w Suwałkach [szt.]

	2020	2021	2022
Liczba przyłączy wodociągowych	5939	6029	6157

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PWik w Suwałkach Sp. z o. o.

Oczyszczalnia ścieków, fot. z archiwum PWik w Suwałkach Sp. z o. o.

Tabela 4.2.4 Długość miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej w Suwałkach [km]

	2020	2021	2022
Długość sieci	128,5	129,5	130,7
Długość przyłączy	42,2	43,2	44,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PWiK w Suwałkach Sp. z o. o.

Tabela 4.2.5 Liczba przyłączy do miejskiej sieci kanalizacji sanitarnej w Suwałkach [szt.]

	2020	2021	2022
Liczba przyłączy kanalizacji sanitarnej	5105	5228	5351

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PWiK w Suwałkach Sp. z o. o.

Obecnie dobowy dopływ ścieków na oczyszczalnię kształtuje się na poziomie ok. 12 000 m³/d. Przy dopuszczalnej przepustowości oczyszczalni 25 600 m³/d posiada ona jeszcze rezerwę przepustowości hydraulicznej. Ze względu na nierównomierność dopływu ścieków do oczyszczalni oraz wzrost stężeń ładunków zanieczyszczeń analizowana jest obecnie konieczność modernizacji części z obiektów oczyszczalni ścieków.

Poziom objęcia mieszkańców Suwałk dostępem do sieci kanalizacji sanitarnej wynosi ok. 97%. Wysoki współczynnik skanalizowania miasta jest wynikiem wieloletnich nakładów inwestycyjnych Spółki i jej starań o współfinansowanie budowy sieci kanalizacji z zewnętrznych źródeł krajowych, takich jak Ekofundusz, NFOŚiGW, czy WFOŚiGW, jak również dotacji unijnych (ISPA, POIiŚ). W związku z intensywnym rozwojem miasta konieczna jest dalsza sukcesywna rozbudowa istniejącego systemu kanalizacyjnego, zgodnie z potrzebami rozwojowymi miasta m.in. wzdłuż nowobudowanych dróg, na terenach nowopowstających osiedli mieszkaniowych oraz terenach

zabudowy przemysłowej. Ze względu na konfigurację terenu znaczna część nowych układów sieci będzie miała charakter tłoczno-grawitacyjny.

Fundusze Europejskie

Przez niespełna 20 lat suwalski PWiK, z samych funduszy zewnętrznych zrealizował inwestycje o łącznej wartości przeszło 108,5 mln złotych, z czego ponad 65 mln złotych to dofinansowanie z różnych programów Unii Europejskiej. Realizacja tych projektów ma wymierne korzyści nie tylko dla Spółki, ale przede wszystkim dla mieszkańców Suwałk. Instalacja fotowoltaiczna zasila urządzenia i obiekty stacji uzdatniania wody. Agregaty kogeneracyjne pozwalają Spółce produkować własną energię elektryczną, wykorzystaną w procesie oczyszczania ścieków. Dzięki budowie stacji uzdatniania wody dostarczana jest odbiorcom woda o parametrach przewyższających jakość obowiązujące wymogi, a obiekty na oczyszczalni ścieków poddane hermetyzacji zmniejszyły uciążliwość zapachową dla okolicznych mieszkańców. Ponadto budowa wielu kilometrów sieci wodociągowej i kanalizacyjnej umożliwiła przyłączenie do miejskiego systemu sieci wodociągowej i kanalizacyjnej znacznej liczby mieszkańców Suwałk.

Pozyskane środki z funduszy Unii Europejskiej pozwoliły w znaczącym stopniu unowocześnić infrastrukturę Spółki.

Kanalizacja deszczowa

Od września 2012 r. PWiK eksploatuje również sieć kanalizacji deszczowej. Na koniec roku 2022 łączna długość eksploatowanej sieci deszczowej wynosiła 170,1 km, a liczba separatorów substancji ropopochodnych na wylotach do odbiorników wynosiła 29 szt. Spółka eksploatuje sieć będącą własnością Miasta Suwałki na podstawie umów nieod-

płatnego użytkowania oraz wybudowaną ze środków własnych i przekazaną przez Miasto aportem. W celu ochrony stanu czystości rzeki Czarna Hańcza, do której odprowadzane są wody opadowe z terenu miasta, przewidziano oczyszczanie wód opadowych, co pośrednio wpływa na poprawę środowiska wodnego zlewni rzeki Niemen.

Tabela 4.2.6 Długość miejskiej sieci kanalizacji deszczowej w Suwałkach [km]

	2020	2021	2022
Długość sieci	169,8	169,9	170,1
W tym wybudowana ze środków PWiK	13,3	13,4	13,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PWiK.

Fontanny miejskie

Spółka zajmuje się również eksploatacją miejskich fontann. Zlokalizowane są one przy: ul. A. Wierusza-Kowalskiego, w Parku Konstytucji 3 Maja, przy budynku Suwałskiego Ośrodka Kultury oraz na placu im. Marii Konopnickiej.

Edukacja ekologiczna

Przedsiębiorstwo od lat wdraża działania, które mają na celu ochronę środowiska naturalnego i propagowanie postaw

proekologicznych. W 2019 roku rozpoczęto kampanię informacyjną o zaletach wody wodociągowej oraz promocję zachowań prozdrowotnych wśród dzieci i młodzieży:

Montaż źródełek wody pitnej – kampania propagująca picie wody z kranu.

W ramach kampanii zachęcającej do picia wody z kranu, Spółka kontynuuje akcję montażu źródełek wody pitnej w miejscach szczególnie odwiedzanych i uczęszczanych przez mieszkańców i turystów.

W maju 2022 r. zamontowane zostało przez PWiK źródełko wody pitnej przy fontannie – ul. A. Wierusza-Kowalskiego. Źródełko to pozwala mieszkańcom Suwałk i turystom w sezonie letnim cieszyć się swobodnym dostępem do świeżej, chłodnej i zdrowej wody. Urządzenie, cieszy się dużym zainteresowaniem.

PWiK w 2023 r. zamierza kontynuować działania promujące picie wody z kranu oraz finansować z własnych środków montaż kolejnego ogólnodostępnego źródełka wody pitnej.

Obchody Światowego Dnia Wody w PWiK organizowane cyklicznie 22 marca.

Podczas obchodów Światowego Dnia Wody w 2022 r. Spółkę odwiedziło ponad 300 osób. Byli to m.in. uczniowie szkół pod-

Obchody Światowego Dnia Wody, fot. z archiwum PWiK w Suwałkach Sp. z o.o.

Obchody Światowego Dnia Wody, fot. z archiwum PWiK w Suwałkach Sp. z o.o.

stawowych, przedszkoli. Jak co roku z okazji tego święta przypominano, że w Suwałkach wodę można pić prosto z kranu.

Spółka przyłączyła się do udziału w projekcie Fundacji Teraz Wschód, którego celem jest edukacja ekologiczna i kształtowanie poczucia odpowiedzialności za otaczające nas środowisko. Podczas Festiwalu Ekologicznego Eko Wizja 2 w czerwcu 2022 r. na terenie Parku Konstytucji 3 Maja odbyła się prelekcja pod tytułem: „Pijemy suwałską kranówkę! Ekologiczne, ekonomiczne i zdrowotne zalety picia wody z kranu”. Dodatkowo przygotowano stoisko promocyjne w miasteczku festiwalowym z punktem nawadniającym i promującym picie wody prosto z kranu.

Strategie i programy

Dokument Implementacyjny do „Suwałki 2030. Strategia rozwoju”

W oparciu o opracowywany dokument, PWiK planuje rozbudowę i modernizację sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie miasta. Dodatkowo w ramach inicjatywy zwiększania retencji wody deszczowej planowana jest budowa zbiornika rozsączającego na osiedlu Piastowskim.

W konsekwencji założeń planu inwestycyjnego w 2022 roku Spółka zrealizowała budowę sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej i deszczowej, w tym:

- przebudowę sieci wodociągowej oraz budowę odgałęzień wodociągowych i przebudowę sieci kanalizacji sanitarnej oraz budowę odgałęzień kanalizacyjnych w ul. Krzywólka (na odcinku od posesji 36 do mostu na rzece Czarna Hańcza),
- budowę odgałęzień wodociągowych i odgałęzień kanalizacji sanitarnej w ul. Bolesława Chrobrego (na odcinku od ul. Grunwaldzkiej do ul. Traktorzystów),
- budowa odgałęzień wodociągowych i odgałęzień kanalizacji sanitarnej

w sięgaczu od ul. Filipowskiej (na działkach o nr geod. 34322, 30198/4),

- budowa części sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w ul. Henryka Sienkiewicza (do wysokości działki o nr geod. 33929/24),
- budowę sieci kanalizacji sanitarnej na strefie przemysłowej w ul. Wojska Polskiego.

Dodatkowo Spółka w 2022 roku odkupiła od prywatnych inwestorów sieć wodociągową o łącznej długości 491,6 m.

Program Rozwoju Przedsiębiorczości w Suwałkach na lata 2014-2020

W roku 2022 zrealizowano budowę kanalizacji sanitarnej w ul. Wojska Polskiego, droga nr 8KD wg. MPZP SSSE. Realizacja kolejnych etapów dokumentacji projektowej uzależniona jest od możliwości finansowych Spółki. Główny cel tego zamierzenia to rozwój terenów inwestycyjnych w zakresie podniesienia oraz polepszenia standardu infrastruktury do terenów inwestycyjnych, które mają istotne oddziaływanie na rozwój przedsiębiorczości.

Gospodarka odpadami

W 2022 r. odbiorem odpadów komunalnych od mieszkańców Suwałk zajmowało się Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o.

Selektywna zbiórka odpadów komunalnych w Suwałkach obowiązuje wszystkich mieszkańców miasta. Selektywne zbieranie odpadów komunalnych obejmuje: papier, tworzywa sztuczne, metale i opakowania wielomateriałowe, szkło oraz odpady kuchenne ulegające biodegradacji.

Odpady odebrane od właścicieli nieruchomości z terenu Suwałk kierowane są do zagospodarowania do Instalacji Komunalnej prowadzonej przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o.

Tabela: 4.2.7 Gospodarka odpadami komunalnymi w Suwałkach w latach 2018-2022 (w tonach)

	2018	2019	2020	2021	2022
Dostarczone	24 729,18	25 289,42	27 880,92	27 238,56	26 318,36
Odzyskane surowce wtórne	2 301,59	2 693,06	4 923,97	3 455,83	2 959,27
Odpady złożone na składowisku odpadów	8 677,47	8 212,40	7 249,79	7 115,60	7 478,75
Kompost (produkcja)	2 675,57	2 258,57	3 632,61	4 562,99	5 115,37

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Przedsiębiorstwa Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o.

W ramach systemu utworzony został w Przedsiębiorstwie Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o. Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK).

Od 1 stycznia 2022 r. obowiązuje nowa miesięczna stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi od gospodarstwa domowego w wysokości 41,00 zł.

Główne inwestycje PGO w 2022 r.

W 2022 r. Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o. realizowało inwestycję pn. „Budowa instalacji do doczyszczania selektywnie zebranych frakcji odpadów komunalnych na terenie Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Suwałkach w miejscowości Zielone Kamedulskie, ul. Raczkowska 150A”. Generalnym wykonawcą jest Konsorcjum Firm: PRIBO-EPB” Sp. z o.o., ul. Łukasiewicza 6; 19-300 Ełk – Lider Konsorcjum, Eggersmann Anlagenbau GmbH z siedzibą Max-Planck Straße 15, 33428 Marienfeld – Partner Konsorcjum, z którym Spółka zawarła umowę w dniu 17.12.2021 r. Inwestycja współfinansowana jest z Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014–2020, Oś priorytetowa II – Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu, Działanie 2.2. Gospodarka odpadami komunalnymi.

Realizacja projektu obejmuje w swym zakresie:

- budowę nowej hali o powierzchni ok. 1800 m2 wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
- zamontowanie w hali linii technologicznej o wydajności przetwarzania 5.000 Mg/rok odpadów selektywnie dostarczanych do zakładu, na 1 zmianę,
- linię technologiczną, która będzie wyposażona w następujące urządzenia techniczne:
  - rozrywarkę do worków z zasobnikiem podającym,
  - sito bębnowe, które będzie wydzielacz 3 frakcje odpadów,
  - 2 nadtaśmowe separatory żelaza,
  - separator balistyczny służący do maszynowego rozdziału materiału, gdzie surowce trójwymiarowe (tworzywa sztuczne: PET, PP, HDPE, tetrapak) są oddzielane od surowca płaskiego (papier, karton, folie),
  - separator optopneumatyczny służący do podziału surowca trójwymiarowego (np. butelek PET) na wybrane cechy charakterystyczne (np. kolory),
  - separator metali nieżelaznych do wydzielenia metali kolorowych,
  - kabinę sortowania surowca płaskiego, tzw. 2D (karton, papier, folia),
  - kabinę sortowania surowca trójwymiarowego, tzw. 3D (tworzywa sztuczne: PET, PP, HDPE, tetrapak),
  - prasę belującą do surowców wtórnych,

Podpisanie umowy pomiędzy Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Przedsiębiorstwem Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o., fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

- różnego rodzaju przenośniki,
- boks magazynowe pod kabinami sortowniczymi,
- boks magazynowy o powierzchni ok. 225 m² na dostarczane do Zakładu odpady selektywnie zbierane.

W ramach obsługi nowowyprowadzonej instalacji do doczyszczania selektywnie zebranych frakcji odpadów komunalnych, planowany jest zakup dwóch ładowarek teleskopowych o pojemności łyżki ok. 1,5 m³. Jedna z ładowarek została zakupiona i dostarczona w listopadzie 2022 r. Zakup drugiej ładowarki planowany jest w II kw. 2023 r.

Planowany termin realizacji inwestycji:

I kw. 2022 r. – II kw. 2023 r.

Całkowity koszt inwestycji wynosi:

30 563 820,31 zł brutto

Stopa dofinansowania wynosi:

85% wydatków kwalifikowanych

Kwota wydatków kwalifikowanych:

18 229 331,20 zł.

Wysokość dofinansowania: 15 494 931,52 zł.

21 grudnia 2022 r. Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami w Suwałkach Sp. z o.o. podpisało umowę nr 3415/2022/Wn16/OZ-UP-FM/D oraz umowę nr 3418/2022/Wn16/OZ-UP-FM/P z Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej o dofinansowanie w formie dotacji i pożyczki projektu pn. „Budowa Instalacji Termicznego Przekształcenia Wstępnie Przetworzonych Odpadów Komunalnych (preRDF/RDF) w Suwałkach” finansowanego ze środków pochodzących z Funduszu Modernizacyjnego w ramach Programu Priorytetowego nr 2.1.3 „Racjonalna gospodarka odpadami Część 3) Wykorzystanie paliw alternatywnych na cele energetyczne”.

Projekt stanowić będzie uzupełnienie infrastruktury zagospodarowania odpadów komunalnych w Suwałkach o konieczny element termicznego zagospodarowania frakcji palnej / resztkowej.

Głównym celem projektu jest zabezpieczenie termicznego przekształcania frakcji palnych odpadów komunalnych powstających w wyniku procesów mechanicznego i mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych, w pierwszym rzędzie w ZUOK w Suwałkach oraz w miarę wolnych mocy przerobowych również innych instalacji w pobliżu.

Projekt przyczyni się równocześnie do uzupełnienia infrastruktury wytwarzania energii w Suwałkach. Pozyskiwana z odpadów wydzielonych z odpadów komunalnych energia (produkcja energii elektrycznej i ciepłej w kogeneracji), spowoduje ograniczenie zużycia węgla stanowiącego główne paliwo w PEC w Suwałkach, ograniczając tym samym emisje do atmosfery. Dodatkowo przyczyni się do dywersyfikacji paliw wykorzystywanych do wytwarzania ciepła w Suwałkach (uzupełniając źródło kogeneracyjne opalane węglem kamiennym), jak również ułatwi utrzymanie w przyszłości statusu efektywnego systemu ciepłowniczego).

Efektem niniejszego projektu będzie zintegrowanie gospodarki odpadami komunalnymi z gospodarką energetyczną. Taka integracja rozwiąże z jednej strony problem z zagospodarowaniem frakcji palnych odpadów komunalnych, efektywnie wykorzystując ich potencjał energetyczny, zaś z drugiej strony pozwoli dodatkowo unowocześnić dotychczas funkcjonującą infrastrukturę ciepłowniczo-energetyczną w mieście Suwałki.

Realizacja projektu obejmuje w swym zakresie budowę kompletnej linii do spalania wstępnie przetworzonych odpadów komunalnych preRDF/RDF wraz z sieciami, instalacjami i urządzeniami towarzyszącymi obejmującymi wyprowadzenie do odbiorcy zewnętrznego energii cieplnej i energii elektrycznej. Instalację Termicznego Przekształcenia Wstępnie Przetworzonych Odpadów Komunalnych (preRDF/RDF) w Suwałkach tworzyć będzie jedna „linia instalacji”, zawierająca wszystkie niezbędne obiekty budowlane, urządzenia i instalacje. Podstawowe parametry techniczne instalacji do termicznego przekształcania odpadów:

- nominalna wydajność linii instalacji: 2,5 Mg odpadów/h,
- maksymalna wydajność linii instalacji: 2,9 Mg odpadów/h,
- czas pracy linii instalacji w sposób ciągły: ok. 7800 h,
- roczna ilość przetworzonych odpadów w linii instalacji: min. 17 500 Mg,
- roczna nominalna ilość przetworzonych odpadów w linii instalacji: 19 500 Mg;
- kocioł wodny odzysknicowy współpracujący z średnotemperaturowym modułem ORC w celu produkcji energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji:
  - minimalna moc cieplna: min. 6,58 MWt;
  - minimalna moc elektryczna: min. 0,42 MWe;

Planowany termin realizacji inwestycji:

I kw. 2023 r. – IV kw. 2026 r.

Całkowity koszt inwestycji wynosi:

157 602 235,00 zł brutto

Kwota wydatków kwalifikowanych:

127 107 000,00 zł

Wysokość dofinansowania w formie

dotacji – 50% kosztów kwalifikowanych:

64 053 500,00 zł

Wysokość dofinansowania w formie

pożyczki – 50% kosztów kwalifikowanych:

64 053 500,00 zł.

Ciepłownictwo

Miejski system ciepłowniczy

System ciepłowniczy zarządzany przez Spółkę składa się z:

- źródła ciepła – Ciepłownia przy ul. Przemysłowej 6A o łącznej mocy zainstalowanej 133,81 MW;
- sieci ciepłowniczych o długości 102,3 km
- węzłów cieplnych w ilości 1190 szt. oraz zewnętrznych instalacji odbiorczych o długości 4,0 km.

Paliwami stosowanymi w procesie produkcji ciepła i energii elektrycznej są: miał węglowy oraz biomasa (zrębki drzewne).

Produkcja ciepła w 2022 r. wyniosła 1 068 472 GJ (2021 rok – 1 115 820 GJ), w tym z kotłów biomasowych 401 227 GJ (2021 rok – 399 558 GJ).

Produkcja energii elektrycznej wyniosła w 2022 r. 38 304 MWh, co stanowi 16% zużycia energii przez miasto. Wyprodukowana energia elektryczna jest wykorzystana w 12% na potrzeby własne, a od miesiąca lipca 2022 r. jest dostarczana do węzłów cieplnych na zasadach autokonsumpcji, co obniża koszty zakupu energii elektrycznej.

Widok ciepłowni, fot. z archiwum PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

W 2022 r. sprzedaż ciepła ukształtowała się na poziomie 952 256 GJ i w porównaniu do roku 2021 zmniejszyła się o 5,2%.

Instalacja spalania biomasy pozwala na ograniczenie zużycia węgla o ok. 20%, a tym samym zmniejszenie opłat za emisję dwutlenku węgla. Wykorzystywana biomasa spełnia kryteria zrównoważonego rozwoju i jest zamawiana u dostawców posiadających stosowne certyfikaty pochodzenia tej biomasy.

W 2022 r. wprowadzono embargo na import węgla z Rosji i biomasy z Białorusi oraz listy sankcyjne wobec podmiotów i osób fizycznych współpracujących z tymi państwami. Dostawy mięta węglowego i biomasy były realizowane za pośrednictwem dostawców krajowych, a pochodzenie surowców było dokładnie sprawdzane.

Instalacja biomasy, fot. z archiwum PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

Tabela 4.2.8 Długość miejskiej sieci ciepłowniczej w Suwałkach w latach 2018–2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Długość sieci ciepłowniczej (km)	92,8	97,1	99,6	101,6	102,3
w tym: sieci preizolowanej (km)	67,1	73,9	78,6	81,0	81,7
Sieć nowo wybudowana (km)	3,6	4,6	2,9	2,0	0,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

Tabela 4.2.9. Budynki podłączone do miejskiego systemu ciepłowniczego w latach 2018–2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba podłączonych budynków w danym roku	65	65	50	28	30
w tym: budynki jednorodzinne	45	36	31	13	19
Liczba ogrzewanych budynków ogółem	1 435	1 500	1 546	1 569	1 569
Ogrzewana powierzchnia (m ²)	1 735 094	1 818 485	1 865 287	1 907 989	1 989 439

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

Tabela 4.2.10. Liczba węzłów ciepłych w latach 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba węzłów ciepłych (szt.)	983	1 063	1 119	1 165	1 190
w tym: podłączonych do monitoringu	651	688	710	733	762
Węzły nowo wybudowane	59	85	52	40	25

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

Moc zamówiona na koniec 2022 r. wynosiła 140,6 MW i zwiększyła się o 11,9 MW w stosunku do roku 2021, w wyniku realizacji nowych podłączeń do miejskiej sieci ciepłowniczej.

Instalacja spalania biomasy pozwala na zmniejszenie zużycia miálu węglowego o około 20 000 Mg rocznie i zmniejszenie opłat za emisję CO₂, (w 2022 r. o 15,6 mln zł).

Węzeł ciepły,
fot. z archiwum PEC w Suwałkach Sp. z o.o

Tabela 4.2.11 Efekt ekologiczny uzyskany z instalacji oczyszczania spalin w 2022 roku

Zanieczyszczenie	Stężenie w spalinach kocioł WR-25 K4 [mg/m ³ u]	
	uzyskane przed modernizacją	uzyskane po modernizacji
Pył	270	nie wykrywalny w pomiarach
Dwutlenek siarki	671	206
Dwutlenek azotu	378	208

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z monitoringu spalin w PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

4.2.12 Efekt ekologiczny uzyskany z instalacji spalania biomasy w 2022 roku

Zanieczyszczenie	Stężenie w spalinach [mg/m ³ u]	
	Dopuszczalne	Uzyskane
Pył	20	13
Dwutlenek siarki	400	3
Dwutlenek azotu	300	290
Dwutlenek węgla	Ograniczenie zakupu uprawnień do emisji dwutlenku węgla [Mg]	
	42 874	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z pomiarów okresowych w PEC w Suwałkach Sp. z o.o.

W 2022 r. przeprowadzono modernizację układu oczyszczania spalin nowo wydzielonej części szczytowej instalacji Ciepłowni Głównej. Baterie cyklonów zastąpiono wysokosprawnymi filtrami workowymi.

Pozwoliło to na znaczne ograniczenie emisji pyłu (poniżej 20 mg/m³_u), w tym zawieszzonego. Uniknięta emisja pyłu z kotłów WR-25 K2 i K3 za 2022 r. to 7 191 kg.

Inwestycje zrealizowane w 2022 roku

- budowa instalacji odpylania dla kotłów K2 i K3. Inwestycja została w części dofinansowana z preferencyjnej pożyczki z NFOŚiGW;
- montaż nowych systemów ciągłego pomiaru emisji dla tych kotłów.
- rozbudowa sieci ciepłowniczej o około 1,2 km na terenie miasta, wynikającą z realizacji nowych podłączeń do m.s.c.;
- budowa i montaż 25 szt. nowych węzłów ciepłych;

Planowanie

Planowane na 2023 rok zadania zostały ograniczone do niezbędnego minimum z związku z:

- wzrastającymi kosztami związane z polityką klimatyczną Polski i Unii Europejskiej
- zmniejszające się zapotrzebowanie na ciepło, wynikające z ocieplenia klimatu, procesu termomodernizacji budynków oraz oszczędności w poborze ciepła ze strony odbiorców,
- ograniczone zasoby finansowe, związane ze znacznym wzrostem kosztów zakupu paliw oraz kosztami uprawnień do emisji dwutlenku węgla.

Plany na kolejne lata zakładają ograniczenie zużycia miatu węglowego o około 40 tys. ton rocznie, co przełoży się na redukcję zużycia miatu o ponad 90%. poprzez:

- przeprowadzenie konwersacji kotła K1 w kierunku wykorzystania paliwa biomasowego (zmniejszenie zużycia miatu węglowego o 30 tys. ton rocznie).
- wykorzystanie ciepła z instalacji termicznego przekształcania odpadów (ograniczenie zużycia miatu węglowego o około 10 tys. ton rocznie).

Gazownictwo

Gazownia w Suwałkach, zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Oddziału Zakładu

Gazowniczego przy współpracy z poszczególnymi Działami Oddziału Zakładu Gazowniczego w Białymstoku realizuje eksploatację sieci gazowych średniego i niskiego ciśnienia oraz ciągłą i bezpieczną dostawę paliwa gazowego. Z powodu braku sieci przesyłowych od swego powstania funkcjonuje w systemie tzw. wyspowym bazując na gazie dowożonym. PSG podejmując zamierzenia Rządu zrealizowała przy współfinansowaniu za środków UE inwestycję pod nazwą „Umożliwienie dostępu do gazu ziemnego w mieście Suwałki w oparciu o technologię LNG”. Zbudowane w ramach projektu nowe sieci gazowe na terenie miasta uwzględniają obecne potrzeby odbiorców oraz przewidują możliwości dalszej gazyfikacji miasta Suwałki, która jest planowana do 2030 roku. Aktualnie Gazownia w Suwałkach działająca w ramach Oddziału Zakład Gazowniczy w Białymstoku eksploatuje stacje regazyfikacji LNG i SRP oraz sieci gazowe w Suwałkach, Grajewie, Sejnach, Krasnopolu, Augustowie, Raczkach i Lipsku.

Rozbudowa sieci gazowej to jeden z priorytetów Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. w praktyce pozwala to mieszkańcom na zmianę źródła ogrzewania, a co za tym idzie – na ekologiczne wytwarzanie ciepła na potrzeby własnych gospodarstw. Dla osiedli domów jednorodzinnych Suwałk, które tak mocno dotknięte są problemem smogu, to możliwość poprawy życia ich mieszkańców.

PSG w swoich celach zakłada również zgazyfikowanie obszarów przemysłowych oraz nowych terenów przeznaczonych pod inwestycje.

Widoczny jest przyrost zainteresowania odbiorem paliwa gazowego zarówno wśród mieszkańców Miasta jak i Gminy Suwałki. Wg. stanu na koniec 2022 roku PSG na terenie Suwałk eksploatowała około 169,22

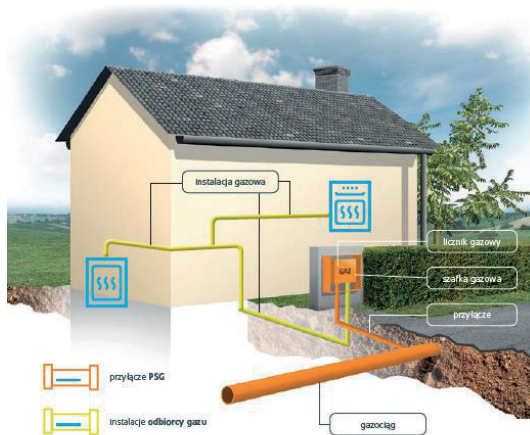
km sieci gazowych w tym 144,35 km gazociągów, oraz 2018 szt. przyłączy o łącznej długości 24,87 km.

Wychodząc naprzeciw potrzebom przyszłych odbiorców oraz w celu zapewnienia bezpieczeństwa dostaw gazu OZG w Białymstoku w 2022 roku dokonała zwiększenia przepustowości istniejącej stacji LNG w Zielonym Kamedulskim do 3200 Nm³/h.

PSG prowadzi rozmowy z Operatorem Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM odnośnie możliwości przyłączenia Suwałk do sieci wysokiego ciśnienia na północnym odcinku gazociągu Polska – Litwa.

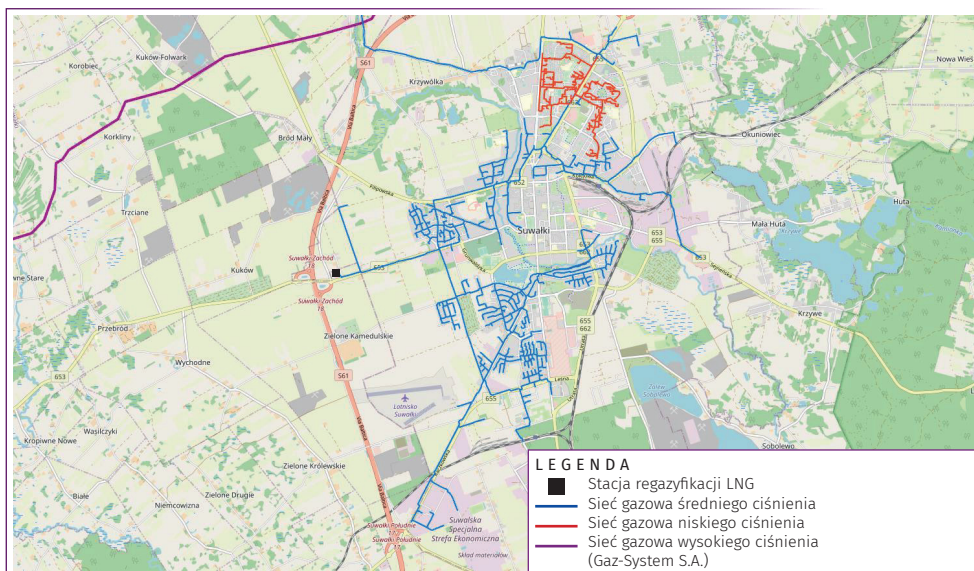
Polska Spółka Gazownictwa stworzyła dla swoich klientów nowe możliwości załatwiania spraw związanych z przyłączeniem do sieci gazowej w formie elektronicznej. Informacje Polskiej Spółki Gazownictwa o ofercie i możliwości przyłączenia do sieci gazowej znajdują się na stronie internetowej www.psgaz.pl w zakładce Dla Klienta Przyłączenie do sieci gazowej.

Rys.4.2.1 Schemat podłączenia budynku do sieci gazowej

Źródło: archiwum Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Białymstoku

Rysunek 4.2.2 Mapa sieci gazowej w Suwałkach na dzień 31.12.2021 r.

Źródło: Archiwum Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o. Oddział Zakład Gazowniczy w Białymstoku

Dzięki Portalowi przyłączeniowemu wszyscy zainteresowani korzystaniem z gazu ziemnego mogą złożyć odpowiednie dokumenty z dowolnego miejsca i przez 24 godziny na dobę. To innowacyjne rozwiązanie daje też możliwość kontrolowania przebiegu poszczególnych etapów procesu przyłączeniowego, m.in. za pomocą bezpłatnych powiadomień SMS lub e-mail.

Na portalu można między innymi:

- złożyć wiosek o określenie warunków i możliwości przyłączenia do sieci,
- złożyć wniosek o zawarcie umowy o przyłączenie,
- sprawdzić bieżące informacje o etapach i postępie prac przyłączeniowych,
- uzyskać dokumenty końcowe oraz fakturę za przyłączenie.

Portal przyłączeniowy to bezpieczeństwo, ale też oszczędność czasu i wygoda. Wydawane przez Spółkę dokumenty są akceptowane elektronicznie, czyli bez tradycyjnego podpisu. W każdej chwili będzie można jej pobrać, wydrukować lub przestać dalej. Portal dostępny jest pod adresem przylaczenia.psgaz.pl

Zieleń Miejska

Powierzchnia terenów zielni miejskiej w 2022 r. wyniosła około 315 ha, w tym 113 ha zielni zorganizowanej. Tereny te przedstawiają różne formy funkcjonalne: parki, skwery, bulwary nadrzeczne, zieleń przyuliczną, kwietniki, łąki kwietne i nieużytki. Utrzymaniem terenów zielni miejskiej zajmuje się jednostka budżetowa Miasta Suwałki – Zarząd Dróg i Zielni w Suwałkach. Kompleksowa obsługa terenów zielni miejskiej wymaga czterocznych nakładów pracy. Poczynając od okresu zimowego i wczesnowiosennego, w którym są wykonywane prace porządkowe, wycinki i przycinki drzew, sadzenie drzew i krzewów

oraz przygotowanie rozsąd kwiatowych, aby latem móc realizować zadania związane z utrzymaniem zieleni, obejmujące między innymi: koszenie trawników, sadzenie kwiatów na kwietnikach i w gazonach, pielienie kwietników, przycinanie żywopłotów i cięcia pielęgnacyjne drzew i krzewów. W okresie jesiennym oprócz prac porządkowych związanych z grabieniem liści wykonywane jest sadzenie drzew, krzewów i cebul kwiatów wieloletnich oraz przygotowanie kwietników do okresu zimowego.

Rabaty utrzymywane przez ZDiZ w Suwałkach na terenie miasta , fot. z archiwum ZDiZ w Suwałkach.

Tabela 4.2.13 Prace wykonane przez Zarząd Dróg i Zieleni w Suwałkach na miejskich terenach zielonych w latach 2021-2022

Rodzaj prac	2021	2022
Wykonanie i renowacja zieleńców [ha]	1,60	0,96
Nasadzenia drzew [szt.]	189	142
Nasadzenia krzewów [szt.]	1479	7155
Sadzonki roślin jednorocznych, bylin, roślin cebulo roślin cebulowatych [szt.]	50 794	40 846

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych ZDiZ w Suwałkach.

4.3. Transport

Komunikacja miejska

Miejska sieć autobusowej komunikacji miejskiej składa się z 21 linii autobusowych, na których w 2022 r. przejechano 1 352 031 km.

Dzienny przebieg autobusów na wszystkich liniach wynosi w dni robocze: 4 929 wozokilometrów, w soboty 1998 wozokilometrów, w niedziele i święta 1602 wozokilometrów. Operatorem komunikacji jest Zakład Komunikacji Miejskiej Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o., które Miasto Suwałki zobowiązało do świadczenia usług w zakresie lokalnego transportu zbiorowego.

PGK w Suwałkach Sp. z o.o. na dzień 31.12.2022 r. powierzone zadanie realizował za pomocą 48 autobusów, z czego 19 szt. stanowią autobusy niskoemisyjne napędzane gazem CNG.

Łączna liczba przystanków na terenie miasta wynosi 267 szt., natomiast w strefie podmiejskiej 89 szt.

Zgodnie z Porozumieniem międzygminnym, zawartym 12 grudnia 2007 r. z Gminą Suwałki, komunikacja miejska oprócz ruchu wewnątrzmijskiego obsługuje także przyległe tereny podmiejskie, tj.: Białą Wodę, Krzywe, Okuniowiec, Nową Wieś, Lipniak, Małą Hutę, Sobolewo, Płociczno, Poddubówek, Zielone Kamedulskie, Zielone Królewskie i Wychodne.

W 2022 roku zawarto Porozumienie międzygminne z Gminą Szypliszki na współfinansowanie odcinka linii nr 10, z którego korzystają zarówno mieszkańcy Miasta Suwałki, Gminy Suwałki oraz Gminy Szypliszki (60% kosztów ponosi Miasto Suwałki, 20% kosztów Gmina Suwałki, 20% kosztów Gmina Szypliszki).

Wszystkie autobusy w taborze Spółki przystosowane są do przewozu osób niepełnosprawnych, posiadają elementy

wyposażenia/konstrukcyjne ułatwiające podróżowanie ww. osobom, m.in.:

- dwuskrzydłowe drzwi pasażerskie z poręczami,
- niska podłoga oraz możliwość wykolanania tzw. przykłęku autobusu, co jest niezbędne przy bezpiecznym wsiadaniu i wysiadaniu osób niepełnosprawnych z pojazdów,
- rozkładana rampa inwalidzka, umieszczona przy środkowych drzwiach autobusowych,
- wyznaczone i właściwie zabezpieczone i oznakowane miejsce w pojeździe dla umiejscowienia wózka inwalidzkiego pasażera,
- przyciski i kasowniki umieszczone są na odpowiedniej wysokości dla osób niepełnosprawnych, także przebywających na wózku,
- elektroniczne wyświetlacze informacyjne – wewnętrzne i zewnętrzne,
- sygnalizacja dźwiękowa wewnątrz pojazdów,
- podłoga pojazdu pokryta wykładziną antypoślizgową, która ma szczególne znaczenie w przypadku przewozu osób na wózkach inwalidzkich.

W związku z działaniami wojennymi na Ukrainie, które rozpoczęły się z dniem 24 lutego 2022 r., Miasto Suwałki podjęło decyzję o wsparciu obywateli Ukrainy, którzy postanowili opuścić swój kraj. W okresie 1 marca 2022 r. – 31 grudnia 2022 r. PGK w Suwałkach Sp. z o.o. świadczyło bezpłatne usługi przewozów pasażerskich komunikacją miejską dla uchodźców z Ukrainy.

Chcąc ułatwić pasażerom dostęp do suwałskiej komunikacji miejskiej, od kilku lat istnieje możliwość zakupu biletów przez telefon komórkowy za pomocą aplikacji: SkyCash, GoPay, mPay, moBilet. Aplikacje służą do zakupu zarówno biletów okresowych (miesięcznych i dekadowych), jak i jednorazowych.

Tabela 4.3.1 Liczba kilometrów rozkładowych oraz liczba pasażerów w suwalskiej komunikacji miejskiej w latach 2019–2022

Rok	Ilość kilometrów rozkładowych	Liczba pasażerów
2019	1 360 124	3 110 000
2020	1 257 561	1 855 400
2021	1 373 406	1 764 900
2022	1 352 031	2 055 800

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w Suwałkach Sp. z o.o.

Liczba podanych pasażerów jest wynikiem liczby sprzedanych biletów jednorazowych, okresowych, dekadowych oraz przejazdów bezpłatnych.

Rok 2020 i 2021 był okresem pandemii Covid-19, kiedy publiczny transport zbiorowy został objęty restrykcyjnymi obostrzeniami. Dlatego też w 2022 r. liczba przewożonych pasażerów oraz ilość wykonanych kilometrów zdecydowanie od nich się różniła. Dodatkowo od października 2020 Miasto Suwałki zostało objęte tzw. czerwoną strefą (m. in. nauka zdalna w szkołach), wtedy też zawieszono część wykonywanych kursów. W roku 2021 jeszcze bardziej

ograniczono liczbę przewożonych pasażerów, jaka mogła przebywać w jednym czasie w autobusie, co spowodowało konieczność dublowania wybranych kursów (przez co zwiększyła się liczba kilometrów). Dodatkowo rok 2021 był pierwszym rokiem uruchomienia we wszystkie dni tygodnia (od 22 kwietnia do 24 października) linii nr 22 do obsługi ogrodów działkowych przy ul. Wyszyńskiego oraz kursów linii nr 14 do ROD Malwa przy ul. 100-lecia Niepodległości (zwiększona liczba wykonywanych kilometrów). Po pandemii, która miała miejsce w latach 2020–2021, zauważalny jest trend wzrostowy liczby pasażerów suwalskiej komunikacji miejskiej. W 2022 r. zanotowano 16,5% wzrost liczby osób korzystających z usług ZKM w porównaniu do roku 2021.

Transport indywidualny

Podobnie jak w latach poprzednich, rok 2022 był kolejnym rokiem wzrostu liczby pojazdów zarejestrowanych w mieście Suwałki. Według stanu na dzień 31.12.2022 r. w Suwałkach było zarejestrowanych 50601 pojazdów, tj. o 2,25 % więcej w stosunku do roku poprzedniego.

Tabela 4.3.2 Liczba pojazdów zarejestrowanych w Suwałkach w latach 2019–2022 (bez uwzględnienia naczep, przyczep, pojazdów specjalnych i sanitarnych), stan na dzień 31.12.2022 r.

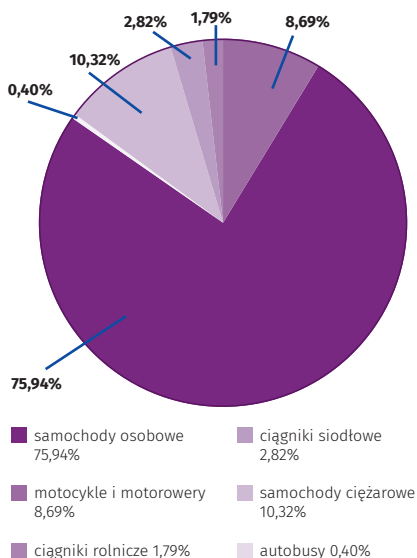
Rodzaj pojazdu	2019	2020	2021	2022	Różnica 2022-2021
Motocykle i motorowery	3879	4077	4270	4400	+130
Samochody osobowe	35 218	36 376	37 628	38 427	+799
Autobusy	211	210	226	207	-19
Samochody ciężarowe	4854	5009	5161	5225	+64
Ciągniki siodłowe (samoходowe)	1053	1158	1324	1432	+108
Ciągniki rolnicze	816	848	880	910	+30
Ogółem	4 6031	4 7678	49 489	50 601	+1 112

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Komunikacji Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Niskoemisyjny autobus marki Autosan napędzany gazem CNG na trasie linii nr 19, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wykres 4.3.1 Struktura zarejestrowanych pojazdów w roku 2022 (bez uwzględnienia naczip i przyczep), stan na dzień 31.12.2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wydziału Komunikacji Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

4.4. Zasoby mieszkaniowe

Budownictwo mieszkaniowe

Rok 2022 to rok, w którym liczba wydanych pozwoleń na budowę, jest najmniejsza, od ostatnich 10 lat. Zmalała w szczególności w budownictwie wielorodzinnym. Zmniejszyła się również liczba pozwoleń dotyczących budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

Niewielka liczba decyzji o warunkach zabudowy wynika z faktu objęcia planami miejscowymi ok. 83,45 % powierzchni miasta.

Jak wynika z danych Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego, w 2022 roku na terenie miasta oddano do użytku ogółem 673 mieszkań o łącznej powierzchni 43 456 m², w tym:

- 68 mieszkań w budownictwie indywidualnym (o łącznej pow. 13 905 m²),
- 605 mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem (o łącznej pow. 29 551 m²).

Tabela 4.4.1 Liczba wydanych wszystkich ogółem pozwoleń na budowę w latach 2012-2022

Rok	Warunki zabudowy i zagospodarowania terenu	Pozwolenia na budowę
2012	110	290
2013	83	246
2014	57	311
2015	43	263
2016	49	318
2017	56	360
2018	55	440
2019	28	530
2020	29	490
2021	20	365
2022	18	240

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 4.4.2 Liczba mieszkań, na które wydano w Suwałkach pozwolenia na budowę w latach 2012–2022

	Indywidualne	Wielo-mieszkaniowe	Łącznie
2012	36	159	195
2013	39	190	229
2014	27	265	292
2015	44	519	568
2016	47	285	332
2017	48	692	740
2018	63	358	421
2019	102	2013	2115
2020	102	195	297
2021	64	891	955
2022	53	78	131

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Komunalny zasób mieszkaniowy

Do realizacji zadań Miasta Suwałki w zakresie tworzenia warunków zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej oraz zapewniania lokali socjalnych, gospodarstwom domowym o niskich dochodach, a także realizowania zadania gminnego budownictwa mieszkaniowego służy zasób mieszkaniowy zapewniający lokale mieszkalne dla 5,3 tys. mieszkańców Suwałk. Zasób ten obejmuje 1819 lokali, w 192 budynkach będących własnością i współwłasnością Miasta. Spośród 192 budynków, 107 - stanowią wspólnoty mieszkaniowe (w porównaniu do 2021 r. ich ilość nie uległa zmianie). Miasto dysponuje również 6 pomieszczeniami tymczasowymi.

Tabela 4.4.3 Komunalne lokale mieszkalne i użytkowe w latach 2016–2022

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba mieszkań komunalnych	2197	2191	2186	2017	1884	1844	1813
w tym lokale socjalne	245	241	227	218	210	192	195
Liczba lokali użytkowych	121	125	125	125	126	129	129

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS sp. z o.o.

Tabela 4.4.4 Zaawansowanie prac nad złożonymi wnioskami o sprzedaż lokali mieszkalnych należących do zasobu mieszkaniowego Gminy Miasto Suwałki (stan na 31.12.2022 r.)

Liczba złożonych wniosków w okresie od 2018 r. do 2022 r., w tym w 2022 r.	529 18
Liczba wniosków zweryfikowanych i przekazanych do Urzędu Miejskiego	516
Wnioski nie kwalifikujące się do sprzedaży	13
Rezygnacja Wnioskodawcy	71
Sporządzone Operaty szacunkowe, w tym:	490
– Operaty szacunkowe, dla których wydano Zarządzenia Prezydenta Miasta Suwałk w sprawie ogłoszenia wykazu lokali mieszkalnych stanowiących mienie gminne Miasta Suwałki przeznaczonych do sprzedaży bezprzetargowej na rzecz najemców	490
– Operaty szacunkowe zweryfikowane i przekazane do Urzędu Miejskiego	490
– Operaty szacunkowe czekające na weryfikację	0
Lokale mieszkalne przeznaczone do sprzedaży umieszczone na wykazach	490
Zawiadomienia skierowane do Najemców o warunkach wykupu	453
Najemcy deklarujący przyjęcie warunków wykupu	384
Zawarte /podpisane/protokoły z rokowań	372
Sprzedane lokale mieszkalne w okresie od 2019 r. do 2022 r.	352

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS sp. z o.o.

Ponadto, w 2022 r. liczba lokali komunalnych zmniejszyła się łącznie o 31 lokali, w tym: 2 lokale w wyniku połączenia mieszkań przy ul. Waryńskiego 11 nr 9 i 10 oraz

przy ul. Wesota 30 nr 6 i 15, a 29 w wyniku ich sprzedaży najemcom. W 2022 r. funkcjonowało 129 lokali użytkowych.

Tabela 4.4.5 Gminny zasób mieszkaniowy (stan na 31.12.2022 r.)

Lp.	Liczba budynków	Powierzchnia w m ²	Liczba lokali mieszkalnych	Liczba lokali socjalnych	Liczba pomieszczeń tymczasowych
I	Lokale mieszkalne i socjalne w budynkach Wspólnot Mieszkaniowych				
	107	46 696,55	872	85	-
II	Lokale mieszkalne i socjalne w budynkach Gminnych				
	67	36 531,18	708	110	
III	Lokale mieszkalne i socjalne w budynkach Spółdzielni Mieszkaniowych				
	16	1850,87	38	-	-
IV	Pomieszczenia tymczasowe w budynku Gminy				
	1	102,70			6
Razem	191	85 181,30	1 618	195	6
V	Lokale mieszkalne w budynku Skarbu Państwa				
	1	49,50	1	-	-
Ogółem	192	85 230,80	1 619	195	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z o.o.

Zarządzanie gminnym zasobem mieszkaniowym

Gminnym zasobem mieszkaniowym zarządza Zarząd Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS sp. z o.o.

Zawieranie umów na wolne lokale komunalne dokonywane jest stosownie do postanowień Uchwały Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 września 2019 r. w sprawie ustalenia zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Suwałki z późn. zm., z zachowaniem społecznej kontroli, którą w tym zakresie sprawowała Społeczna Komisja Mieszkaniowa.

W 2022 r. rozpatrzonych zostało 135 wniosków o zawarcie umowy najmu lokalu komunalnego, w tym 90 wniosków spełniało kryteria formalne do wynajęcia lokalu, z czego 35 ujęto na liście rocznej i 2 ujęto na liście rezerwowej.

ul. Noniewiczka 25, fot. archiwum ZBM w Suwałkach TBS sp. z o.o.

W ramach prowadzonej w 2022 roku gospodarki lokalami mieszkalnymi pozyskano ogółem 43 lokale od najemców, którzy opuścili lokal komunalny – 25 (wyjazd za granicę, umieszczenie w placówkach opiekuńczych, eksmisja bez uprawnienia do lokalu socjalnego), oraz 18 na skutek wygaśnięcia umów najmu.

Zasady polityki czynszowej

W ramach prowadzonej polityki czynszowej w mieszkaniowym zasobie Gminy Miasta Suwałki ustala się odrębne stawki czynszowe za lokale mieszkalne i za lokale socjalne. Obowiązująca w 2022 r. wysokość stawki czynszu za 1 m² powierzchni użytkowej lokali stanowiących zasób mieszkaniowy Gminy Miasto Suwałki uzależniona była od położenia lokalu w budynku, wyposażenia lokalu w urządzenia techniczne i ogólnego stanu technicznego budynków. Podstawę wyliczenia stawki czynszu stanowi wskaźnik przeliczeniowy kosztu odtworzenia 1 m² powierzchni użytkowej budynków mieszkalnych ogłaszany przez Wojewodę Podlaskiego.

W uchwalonym 23 grudnia 2020 r. przez Radę Miejską w Suwałkach Wieloletnim programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Suwałki na lata 2021-2025 przyjęto zasadę, że czynsz powinien

zapewniać pokrycie kosztów ponoszonych na utrzymanie zasobu, w tym przede wszystkim kosztów bieżącego utrzymania technicznego budynków, konserwacji i przeglądów, remontów, kosztów zarządzania oraz kosztów utrzymania czystości i zieleni.

Gospodarowanie lokalami użytkowymi Gminy

Zarząd Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS sp. z o.o. zarządza 129 lokalami użytkowymi stanowiącymi własność Gminy Miasta Suwałki, znajdującymi się w budynkach mieszkalno-użytkowych i 8 użytkowych.

Działania podejmowane przez Spółkę mają na celu zagospodarowanie wszystkich lokali, które znajdują się w jej zarządzie. Informacja o wolnych lokalach dostępna jest na stronie internetowej Spółki, witrynach okiennych lokali, portalu internetowym i na stronie www.monitorurzedowy.pl

Tabela 4.4.6 Remonty i budowa budynków i lokali komunalnych w 2022 r.

Wyszczególnienie	Liczba budynków	Wartość prac w zł (brutto)
Budynki będące własnością Miasta Suwałki		
Remont elewacji	1	186 329
Remonty bieżące, w tym wymiana stolarki budowlanej, remonty wolnych lokali, opracowanie dokumentacji technicznych	41	841742
Konserwacja bieżąca	Zasoby GMS	395 450
Inwestycje (przebudowa budynku przy ul. Sejneńskiej 22, wykonanie instalacji c.o, c.w.u. w lokalach komunalnych, wykonanie przyłącza wodociągowego, partycypacja w wykonaniu przyłącza wodociągowego)	4	5 394 500
Roboty remontowe w budynkach stanowiących własność Skarbu Państwa	3	150 820
Budynki Wspólnot Mieszkaniowych		
Termomodernizacje budynków	1	899 714
Wykonanie i remont instalacji c.o. i c.w.u.	1	684 730
Remont pokryć dachowych	2	518 327
Remonty elewacji	3	935 548
Remonty bieżące, zagospodarowanie terenu	39	198 309
Remont klatek schodowych (wykonanych i zakontraktowanych z terminem zakończenia w 2023 r.)	6	465 294
Opracowanie dokumentacji projektowych(wykonanych i zakontraktowanych z terminem zakończenia w 2023 r.)	9	109 277

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS sp. z o.o.

Tabela 4.4.7 Wynajem komunalnych lokali mieszkalnych w latach 2016–2022

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba złożonych wniosków	228	194	156	130	102	136	135
Liczba wniosków spełniających kryteria	126	139	94	75	67	98	90
Liczba gospodarstw domowych zakwalifikowanych do wynajęcia lokalu	20	20	17	12	15	23	37

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS sp. z o.o.

Tabela 4.4.8 Inwestycje wykonane ze środków własnych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS Sp. z o.o.

Adres nieruchomości	Wyszczególnienie	Wartość prac w zł (brutto)
ROBOTY REMONTOWO KONSERWACYJNE:		
Roboty remontowo konserwacyjne w Zasobach ZBM w Suwałkach TBS sp. z o.o.		106 274
ZADANIA INWESTYCYJNE		
ul. Franciszkańska - działki nr 25800, 25801, 25802, 21075/4, 21075/5 i 21075/7	Budowa budynku mieszkalnego wielorodzinnego z garażem podziemnym (53 lokale) wraz z obsługą komunikacyjną i zagospodarowaniem terenu – Budynek A	Łączny koszt przedsięwzięcia: 15 494 653 Realizacja w 2022 r.: 3 886 437
	Opracowanie dokumentacji projektowej budowy budynku mieszkalnego wielorodzinnego – Budynek B (II etap realizacji)	93 636

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS sp. z o.o.

Przedsięwzięcie mieszkaniowe Miasta i ZBM w Suwałkach TBS sp. z .o.o.

Modernizacja zabytkowego budynku mieszkalnego przy ul. Sejneńskiej 22

W 2022 roku kontynuowano realizację rozpoczętej w 2021 r. inwestycji związanej z przebudową budynku mieszkalnego przy ul. Sejneńskiej 22, w wyniku której powstaną 42 lokale mieszkalne o ogólnej powierzchni użytkowej 1 951,74 m², w tym: 12 mieszkań 1-pokojowych (29-32 m²), 17 mieszkań 2-pokojowych (37-42 m²) i 13 mieszkań 3-pokojowych (70-72 m²). Prace modernizacyjne polegają na wymianie pokrycia dachu wraz z remontem więźby dachowej, remoncie stropów, wymianie stolarki budowlanej, wykonaniu izolacji termicznych, remoncie elewacji (czyszczenie), modernizacji insta-

ul. Sejneńska 22, fot. archiwum Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS sp. z o.o.

lacji wodno-kanalizacyjnej i elektrycznej, wykonaniu instalacji c.o. i c.w.u. z podłączeniem budynku do miejskiej sieci ciepłej oraz zagospodarowaniu terenu.

Przebudowa budynku prowadzona jest przy udziale środków finansowych z Funduszu Dopląt Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie. Na podstawie zakwalifikowanych przewidywanych kosztów przedsięwzięcia, kwota finansowego wsparcia wyniosła 5 068 289,88 zł.

Budowa budynku wielorodzinnego przy ul. Franciszkańskiej (budynek A)

Miasto Suwałki w 2022 r. uzyskało finansowe wsparcie z Funduszu Dopląt Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie w kwocie 4 442 918,09 zł z przeznaczeniem na pokrycie części kosztów przedsięwzięcia polegającego na finansowym udziale Miasta w budowie wielorodzinnego budynku mieszkalnego w Suwałkach przy ul. Franciszkańskiej, realizowanej przez ZBM w Suwałkach TBS Sp. z o.o. W budynku „A”

znajdować się będą w stanie wykończonym „pod klucz” 53 lokale mieszkalne, w tym: 8 lokali jednopokojowych o pow. od 29 do 32 m², 23 lokale dwupokojowe o pow. od 38 do 44 m², 16 lokali trzypokojowych o pow. od 53 do 56 m² oraz 6 lokali czteropokojowych o pow. od 70 do 71 m². W podpiwniczeniu budynku zlokalizowany zostanie otwarty garaż z 43 miejscami postojowymi zaś na zewnątrz budynku powstaną 32 miejsca postojowe. Zakończenie budowy zostało zaplanowane na październik 2023 r. W wyniku ogłoszonego naboru do ZBM TBS wpłynęło 188 wniosków o wynajem lokalu mieszkalnego, z czego 152 zostały rozpatrzone pozytywnie przez Komisję, a następnie ujęte na listę najemców. Zatwierdzona przez Prezydenta Miasta Suwałk lista najemców, została przekazana do Spółki celem jej realizacji tj. zawarcia 53 umów w sprawie partycypacji w kosztach budowy lokali mieszkalnych w ww. budynku.

Wizualizacja fot. z archiwum ZBM w Suwałkach TBS sp. z o.o.

V. Przeźrzeń miejska

5.1. Środowisko przyrodnicze

Na terenie Suwałk występują obszary o wysokich walorach przyrodniczo-krajozrazowych. Rzeźba terenu, na którym zlokalizowane są Suwałki to w większości wysoczyzna morenowa oraz równina sandrowa, stanowiące pozostałości po zlodowaceniu bałtyckim a także akumulacyjno-erozyjnej działalności rzeki Czarnej Hańczy. Obecność zróżnicowanych siedlisk i stosunkowo mało zurbanizowane oraz przekształcone tereny zlokalizowane zwłaszcza na obrzeżach oraz wzdłuż rzeki Czarnej Hańczy powoduje, że flora i fauna jest stosunkowo bogata a na terenie miasta występują liczne, cenne przyrodniczo obszary i obiekty, z których wiele podlega ochronie prawnej w formie rezerwatu przyrody, obszaru chronionego krajozrazu, fragmentów obszarów NATURA 2000, stanowiska dokumentacyjnego oraz pomników przyrody.

W północnej części miasta, znajduje się obszar chronionego krajozrazu „Pojezierze Północnej Suwalszczyzny”, który na powierzchni 1 154,42 ha chroni półnaturalny krajozraz o urozmaiconej polodowcowej rzeźbie terenu, z licznymi kemami, ozami i wzniesieniami morenowymi.

W obrębie Suwałk znajdują się fragmenty trzech obszarów Natura 2000, z których „Puszcza Augustowska” obejmuje ten sam teren (tzw. „Las Suwalski”) i powierzchnię – 373,74 ha, jako dwa obszary podlegające ochronie z powodu Dyrektywy ptasiej

i Dyrektywy siedliskowej. „Ostoja Wigierska” zajmująca 15,7 ha to trzeci z obszarów Natura 2000, który obejmuje powierzchnię 15,7 ha przy ul. Sejneńskiej, w granicach miasta, stanowiący odizolowany fragment głównego obszaru chronionego o tej nazwie, pokrywającego się w przybliżeniu z granicami Wigierskiego Parku Narodowego.

Utworzony w 1959 roku rezerwat „Cmentarzysko Jaćwingów”, położony na północ od ul. Szwajcaria, o powierzchni 3,39 ha, chroni fragment boru świeżego wraz z jaćwieskim cmentarzyskiem kurhanowym, pochodzącym z II-IV wieku naszej ery, składającym się z kilkunastu kurhanów o średnicy 6-21 metrów, zbudowanych z kamieni, w znacznej części pokrytych warstwą ziemi. Występuje tam 170 gatunków roślin naczyniowych, z których 4 podlegają ścisłej ochronie.

W północno-wschodniej części Suwałk, przy ul. Czarnoziem, na nieruchomości prywatnej, znajduje się odsłonięcie geologiczne, chronione od 1995 roku, jako stanowisko dokumentacyjne w celu zachowania wyjątkowego stanowiska geologicznego z różnowiekowymi osadami lodowcowymi, powstałymi około 100 000 lat p.n.e. Jest ono jedynym w tej części Polski stanowiskiem osadów z okresu interglacjatu eemskiego, które widoczne są na powierzchni.

W 2022 r. nie objęto ochroną w postaci pomników przyrody żadnego nowego drzewa. Łączna liczba tego rodzaju obiektów, na

terenie Suwałk, według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku, wynosiła 35 egzemplarzy.

Ochrona środowiska i działania proekologiczne

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Suwałki na lata 2021-2024 został przyjęty Uchwałą nr XXX/403/2021 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 31 marca 2021 r., opracowany zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1219, 1378, 1565, 2127 i 2338).

Obszary interwencji Programu od 2021 roku obejmują:

- Poprawę jakości powietrza i obniżenie poziomu substancji szkodliwych w powietrzu, adaptację do zmian klimatu,
- Minimalizację zagrożenia mieszkańców spowodowanego ponadnormatywnym hałasem,
- Ochronę przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym,
- Poprawę jakości wód oraz ochronę ich zasobów i jakości,
- Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki.

Program Ochrony Środowiska dla Miasta Suwałki na lata 2021-2024 przywiązuje duże znaczenie do edukacji ekologicznej. Zapewnienie odpowiednich regulacji prawnych oraz niezbędnej infrastruktury nie przyniesie oczekiwanych efektów bez ukształtowania pożądaných postaw mieszkańców, takich jak:

- Poprawa jakości i ochrona wód powierzchniowych i podziemnych,
- Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi,
- Realizacja polityki edukacyjnej z zakresu właściwej gospodarki odpadami,
- Minimalizacja potencjalnych negatywnych skutków awarii dla ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego, działalności gospodarczej,

- Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów z uwzględnieniem turystycznego.

Wymienione cele osiągnięte były poprzez działania o charakterze inwestycyjnym i pozainwestycyjnym. Część działań, jest podejmowana przez władze miasta, bądź przez nie koordynowana. Inne zadania są realizowane przez podmioty gospodarcze, właścicieli terenu, odpowiedzialne instytucje i organizacje.

Realizacja Programu ma na celu zminimalizowanie problemów dotyczących ochrony środowiska, m.in. takich jak:

- ✓ Straty ciepła w miejskiej sieci ciepłowniczej;
- ✓ Duży odsetek mieszkań ogrzewanych z indywidualnych źródeł ciepła, w większości z kotłami na węgiel, powodujących tzw. niską emisję;
- ✓ Przekroczone poziomy dopuszczalnego stężenia pyłu zawieszzonego PM 2,5 oraz benzo(a)piranu;
- ✓ Niski stopień wykorzystania i słaba promocja OZE;
- ✓ Niewystarczająco korzystny bilans kosztów instalacji do oszczędności związanych ze zużyciem energii;
- ✓ Utrudnienia spowodowane ograniczeniami wynikającymi z ukształtowania terenu;
- ✓ Brak odpowiedniej liczby specjalistów w zakresie zarządzania energią na poziomie lokalnym;
- ✓ Hałas emitowany przez drogi wojewódzkie i drogę krajową;
- ✓ Niedostateczny stan utrzymania nawierzchni dróg powodujący zanieczyszczenia komunikacyjne, hałas i wibracje;
- ✓ Rozwój sieci elektromagnetycznych i zwiększona ilość urządzeń elektrycznych;
- ✓ Zły stan wód powierzchniowych;

✓ Brak ciągłej izolacji użytkowej warstwy wodonośnej od oddziaływań z powierzchni terenu;

✓ Pogarszający się stan studni ujęcia podstawowego, powodujący konieczność systematycznych odwiertów nowych studni w miejsce wyeksploatowanych;

✓ Niepełne skanalizowanie miasta na obszarach o rozproszonej zabudowie, wynikające m.in. z braku ekonomicznego uzasadnienia budowy sieci kanalizacyjnej w takim terenie oraz braku możliwości uzyskania środków w ramach funduszy unijnych i środków krajowych;

✓ Nierównomierność dopływu ścieków do oczyszczalni oraz wzrost stężeń i ładunków zanieczyszczeń, wpływająca na zmniejszenie rezerwy przepustowości oczyszczalni i mogąca przyczynić się do konieczności jej rozbudowy;

✓ Zmniejszająca się wydajność istniejących studni głębinowych na ujęciu m.in. w wyniku naturalnego procesu kolmatacji, powodująca konieczność budowy nowych studni na ujęciu, na nowym terenie;

✓ Konieczność modernizacji najstarszych zbiorników wody w celu zapewnienia niezawodności dostawy wody, V. Przestrzeń miejska 167;

✓ Konieczność modernizacji betonowych kanałów sanitarnych o dużych średnicach, odprowadzających ścieki z południowej części miasta do oczyszczalni ścieków.

W 2022 r. pomimo niepewnej sytuacji epidemiologicznej, przy zachowaniu reżimu sanitarnego zrealizowano coroczne akcje edukacyjne:

✓ XXVI edycja konkursu „Gdzie te piękne ogrody i kwieciste balkony”, zorganizowana przez Zarząd Dróg i Zieleni – rozstrzygnięcie w dniu 11 września 2022 r.;

✓ „Europejski Dzień Bez Samochodu w Suwałkach” w dniu 18 września 2022 r., przejazd kolumny rowerowej ulicami mia-

sta i mini festyn w Parku Konstytucji 3 Maja.

Ponadto zrealizowano:

✓ Festyn ekologiczny w dniach 2-3 czerwca 2022 r. na Placu Marii Konopnickiej dla uczniów klas III-VI suwalskich szkół podstawowych. Realizatorem była Fundacja EKOARKA z siedzibą w Jaworze. Festyn miał formę 6 warsztatów tematycznych, dotyczących odpadów komunalnych, elektroodpadów, odnawialnych źródeł energii i dbałości o środowisko;

✓ Akcje sprzątnięcia świata w dniach 21-22 kwietnia 2022 r., w których udział brali uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Ponadto, w ramach Międzynarodowego Dnia Sprzątnięcia Świata, wspólnie z platformą ekologiczną Planet Heroes w dniu 16 września 2022 r. zorganizowano akcje sprzątnięcia miasta dla uczniów szkół ponadpodstawowych;

✓ Spektakl ekologiczny pt. „Aladyn – na ratunek światu” dla uczniów klas I-II z suwalskich szkół podstawowych, wystawiony w Suwalskim Ośrodku Kultury przez Krakowskie Biuro Promocji Kultury;

✓ Rozpowszechniono wśród dzieci z suwalskich publicznych przedszkoli uniwersalne kolorowanki wraz z magnesami na lodówkę, promujące zasady selekcji odpadów komunalnych;

✓ Dofinansowano jednostki oświatowe na realizację zadań z zakresu edukacji ekologicznej i zieleni;

✓ Przekazano mieszkańcom miasta budki lęgowe dla ptaków, budki dla owadów oraz karmniki dla ptaków;

✓ W ramach Europejskiego Tygodnia Mobilności zorganizowano konkurs ekologiczny pn. „Odpadek-Ekopojazd przyszłości” dla dzieci z suwalskich przedszkoli publicznych;

Rozdawanie budek lęgowych mieszkańcom Suwałk, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

W ramach otwartego konkursu na realizację zadań publicznych w zakresie ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego wsparto działania:

- ✓ „Festiwal ekologiczny Eko Wizja 2022”, Fundacja Teraz Wschód;
- ✓ „V Wystawa Psów Nierasowych”, Fundacja Zwierzęta Niczyje;
- ✓ „Akcja re-animacja”, Stowarzyszenie Aktywności Społeczno-Artystycznej „Nie Po Drodze”.

W 2022 roku kontynuowano pomoc mieszkańcom Suwałk w usuwaniu niebezpiecznych dla zdrowia i życia wyrobów zawierających azbest. Łącznie odebrano z nieruchomości i wywieziono na składowisko odpadów niebezpiecznych, odpady eternitu o wadze 77,73 ton.

W latach 2006–2022 usunięto łącznie 2 712,40 ton odpadów zawierających azbest.

Tabela 5.1.1 Ilość usuniętych wyrobów azbestowych (w tonach) w latach 2006–2022

Lp.	Rok	Waga usuniętych wyrobów azbestowych (w tonach)
1.	2006	167,10
2.	2007	165,25
3.	2008	189,48
4.	2009	286,79
5.	2010	278,07
6.	2011	389,76
7.	2012	125,36
8.	2013	189,17
9.	2014	111,92
10.	2015	100,79
11.	2016	109,59
12.	2017	51,23
13.	2018	145,78
14.	2019	119,73
15.	2020	103,36
16.	2021	101,29
17.	2022	77,73
RAZEM	2 712,40	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Rok 2022 był siódmym rokiem realizacji programu „Ograniczenia niskiej emisji na terenie Suwałk”, polegającego na dofinansowaniu z budżetu Miasta wymiany przez mieszkańców, nieekologicznych źródeł ciepła. Dofinansowaniu podlegają działania mające na celu podłączenie budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej, sieci gazowej lub wymiana niskowydajnych kotłów, na kotły ekologiczne olejowe lub na ekogroszek.

W 2022 r. zrealizowano 51 umów, w tym:

- 2 umowy na podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej,

- 25 umów na podłączenie do sieci gazowej,

- 24 na wymianę źródeł ciepła.

Łącznie w latach 2016 – 2022 programem ograniczenia niskiej emisji objęto 444 budynki, a łączna kwota dotacji z budżetu Miasta wyniosła 1 590 441,77 zł.

W 2022 roku kontynuowano działania związane z budowaniem bazy budynków, źródeł ciepła w ramach Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB). W 2022 r.

do bazy wprowadzono 4 426 wniosków od mieszkańców Suwałk i suwalskich firm, zawierających takie dane jak:

- metryka budynku (adres nieruchomości),
- rodzaj zainstalowanego źródła ciepła,
- funkcji źródła ciepła (ogrzewanie (c.o.)/podgrzewanie wody (c.w.u.),
- w przypadku kotła na paliwa, dodatkowo klasa kotła i rodzaj paliwa.

Łącznie w latach 2021-2022 zgłoszono do CEEB 7 147 wniosków z terenu Suwałk.

Tabela 5.1.2 Realizacja programu „Ograniczanie niskiej emisji na terenie Suwałk” w latach 2019–2022

Zadanie	2019		2020		2021		2022	
	Umowy	Kwota dotacji [zł]	Umowy	Kwota dotacji [zł]	Umowy	Kwota dotacji [zł]	Umowy	Kwota dotacji [zł]
Wymiana kotła	8	33 000,00	0	0	3	10 000,00	24	102 000,00
Podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej	19	97 691,71	16	66 213,80	8	35 963,27	2	15 573,77
Podłączenie do sieci gazowej	62	227 000,00	35	121 000,00	41	150 000,0	25	102 000,00
łącznie	89	357 691,71	51	187 213,80	52	195 963,27	51	219 573,77

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

5.2. Planowanie przestrzenne

Na terenie miasta Suwałki, zgodnie ze stanem na 31 grudnia 2022 roku, obowiązywało 110 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Obowiązujące plany zajmowały powierzchnię 5467 ha, co stanowiło ok. 83,45% powierzchni miasta w granicach administracyjnych.

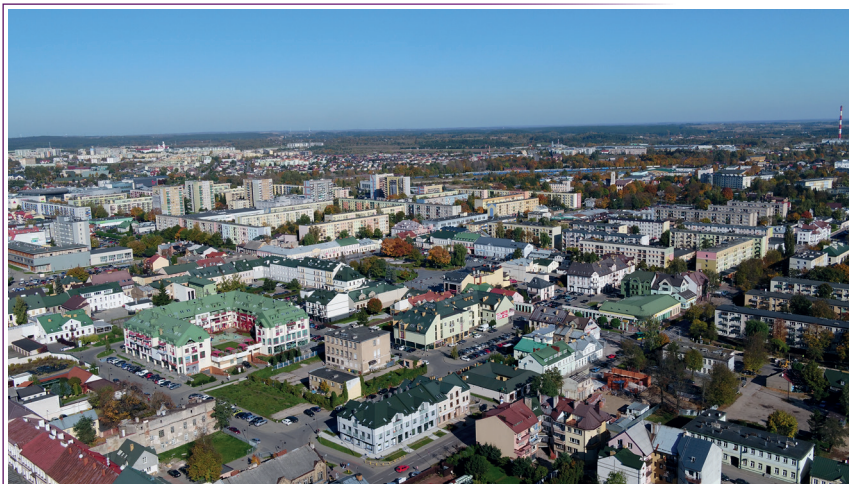
W 2022 roku w trakcie opracowania były 24 miejscowe plany zagospodarowa-

nia przestrzennego (w tym 20 dotyczących w części lub całości terenów zawierających się w granicach obowiązujących już planów), obejmujących łącznie ok. 1656,13 ha.

Z ogólnej powierzchni miasta ok. 23% terenu stanowią tereny zurbanizowane jest to ok. 1 500 ha. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego pokrywają ok. 92,48% powierzchni terenów zurbanizowanych w granicach miasta.

W okresie od stycznia do końca grudnia 2022 roku uchwalono 8 obowiązujących obecnie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego o łącznej powierzch-

ni ok. 653,43 ha (z czego ok. 99,5 ha powierzchni opracowań obejmowało tereny zawierające się w granicach obowiązujących już planów).

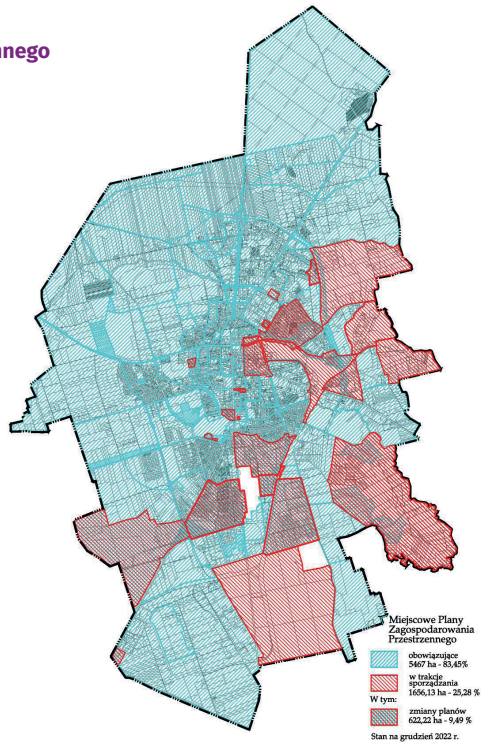
Fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 5.21 Pokrycie terenu miasta aktualnymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w latach 2014-2022

Koniec roku	Powierzchnia pokryta planami (ha)	Powierzchnia w stosunku do powierzchni całego miasta (%)	Powierzchnia planów obejmujących tereny zurbanizowane (%)
2014	2 960 ha	45,18 %	70,66 %
2015	2 960 ha	45,18 %	70,66 %
2016	3 600 ha	54,96 %	76,53 %
2017	4 257 ha	64,50 %	86,16 %
2018	4 271 ha	65,20 %	86,16 %
2019	4 634 ha	70,74 %	87,16 %
2020	4 959 ha	75,69 %	92,48 %
2021	5010 ha	76,42 %	92,48 %
2022	5467 ha	83,45 %	92,48 %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Rys. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego miasta Suwałki

Źródło: Referat Urbanistyki Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

W 2022 roku Rada Miejska w Suwałkach uchwałą Nr XLV/575/2022 z dnia 27 marca 2022 r., uchwaliła Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Suwałk, które zastąpiło obowiązujące do tej pory Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Suwałk, uchwalone uchwałą Nr XX/232/2016 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 25 maja 2016 r.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy jest podstawowym aktem polityki przestrzennej miasta. Stanowi formę realiza-

cji obowiązku prowadzenia polityki przestrzennej przez samorządowe władze lokalne. Oprócz założeń lokalnej polityki zaczerpniętych z przyjętych i obowiązujących na terenie miasta Suwałk strategii, planów i programów rozwoju, studium zawiera ustalenia wiążące przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz elementy regulacyjne w postaci lokalnych zasad zagospodarowania. Na jego podstawie organy wykonawcze gminy w zależności od uwarunkowań i potrzeb gminy sporządzają na wybranych obszarach miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

Tabela 5.2.2 Obszary miasta, dla których w roku 2022 uchwalono miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Obszar planu	Powierzchnia (ha)	Powierzchnia w stosunku do powierzchni całego miasta (%)
Teren ograniczony ulicami: Generała Kazimierza Pułaskiego, Rotmistrza Witolda Pileckiego, Prymasa Stefana Wyszyńskiego i Fryderyka Chopina w Suwałkach (zmiana części obowiązującego planu)	5,81* ha	0,088 %
Teren ograniczony ulicami: Sejneńską, 100-lecia Niepodległości, Sianożęć i terenami kolejowymi w Suwałkach	31,60 ha	0,48 %
Rejon ulicy Lotniczej w Suwałkach (zmiana części obowiązującego planu)	2,47* ha	0,038 %
Rejon Rodzinnych Ogrodów Działkowych „MALWA” w Suwałkach	39,20 ha 2,33* ha	0,59 %
Rejon ulicy Ignacego Daszyńskiego w Suwałkach (zmiana części obowiązującego planu)	3,20* ha	0,048 %
Obszar ograniczony ulicami: Turkusową, Brylantową, Bursztynową oraz terenami zabudowanymi wzdłuż ulicy Dubowo I w Suwałkach (zmiana części obowiązującego planu)	49,00* ha	0,75 %
Rejon ulicy Studzieniczne w Suwałkach	520,00 ha	7,93 %
Teren ograniczony ulicami: Stanisława Staszica, Szymona Konarskiego, Łanową i granicami działek: 30612, 30613, 30614 Suwałkach (zmiana części obowiązującego planu)	2,15* ha	0,032 %

1,44* – powierzchnie planów pokrywające się z obowiązującymi planami

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

5.3. Gospodarka nieruchomościami

Informacja o zasobie nieruchomości gminy Miasta Suwałki i Skarbu Państwa

Zasób nieruchomości Gminy Miasta Suwałki zgodnie z art. 24 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 344) obejmuje nieruchomości, które stanowią przedmiot własności Gminy Miasta Suwałki i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego Gminy Miasta Suwałki.

Zasób nieruchomości Skarbu Państwa zgodnie z art. 21 ustawy o gospodarce nieruchomościami obejmuje nieruchomości, które stanowią przedmiot własności Skarbu Państwa i nie zostały oddane w użytkowanie wieczyste, oraz nieruchomości będące przedmiotem użytkowania wieczystego Skarbu Państwa.

Stan zasobu gminy Miasta Suwałki i Skarbu Państwa

W zasobie nieruchomości gminy Miasta Suwałki na dzień 31.12.2022 r. znajdowało się 4 890 działek lub udziałów do działek o łącznej powierzchni 1 185,9432 ha, stanowiących własność Gminy Miasta Suwałki, w tym:

- w trwałym zarządzie – 2 587 działek lub udziały do działek o łącznej powierzchni 512,8049 ha,
- w dzierżawie 152 działki lub udziały do działek o łącznej powierzchni 226,8229 ha;
- w użyczeniu 4 działki lub udziały do działek o łącznej powierzchni 1,8798 ha,
- w bezpośrednim zarządzie Prezydenta Miasta Suwałk – 2 120 działek lub udziałów do działek o łącznej powierzchni 395,7850 ha, w tym w gospodarowaniu Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS sp. z o.o. znajdowały się 593 działki lub udziały do działek o łącznej powierzchni 39,0473 ha,
- 27 działek lub udziałów do działek o łącznej powierzchni 48,6506 ha, których właścicielem jest Skarb Państwa, a prawo użytkowania wieczystego przysługuje Gminie Miasto Suwałki, w tym: w trwałym zarządzie 11 działek o łącznej pow. 1,2353 ha; w bezpośrednim zarządzie Prezydenta Miasta Suwałk – 16 działek o łącznej powierzchni 47,4153 ha.

Ponadto, w użytkowaniu wieczystym pozostaje 1 613 działek o łącznej powierzchni 187,2699 ha. Należność z tytułu opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste gruntów wynosi 1 490 600 zł.

W zasobie nieruchomości Skarbu Państwa, położonych na terenie miasta Suwałki na dzień 31.12.2022 r. znajdowało się:

- ✓ 578 działek lub udziałów do działek o łącznej powierzchni 347,5178 ha, stanowiących własność Skarbu Państwa, w tym:

- w trwałym zarządzie – 443 działki o łącznej powierzchni 202,5000 ha,
- w dzierżawie – 23 działki o łącznej powierzchni 71,9220 ha,
- w użyczeniu – 4 działki o łącznej powierzchni 0,2533 ha,
- działki, które nie zostały rozdysponowane – 107 działek o łącznej powierzchni 72,1628 ha, w tym w gospodarowaniu Zarządu Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS sp. z o.o. znajdowało się 10 działek o łącznej powierzchni 1,4161 ha,
- w posiadaniu Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych – 1 działka o powierzchni 0,6796 ha.

Ponadto, w użytkowaniu wieczystym pozostaje 427 działek o łącznej powierzchni 335,4153 ha. Należność z tytułu opłaty rocznej za użytkowanie wieczyste gruntów wynosi 2 073 117 zł.

Sposób zarządzania nieruchomościami gminy i Skarbu Państwa

Zasobami nieruchomości gminy i Skarbu Państwa na terenie miasta Suwałki gospodaruje Prezydent Miasta Suwałk.

Gospodarowanie zasobem polega na ewidencjonowaniu nieruchomości, ich wycenie, zabezpieczaniu nieruchomości przed uszkodzeniem lub zniszczeniem, sporządzaniu planu wykorzystania zasobu, regulowaniu stanu prawnego nieruchomości w zasobie, naliczaniu należności za nieruchomości udostępnione z zasobu oraz windykacji tych należności, współpracy z innymi organami gospodarującymi nieruchomościami gminy i Skarbu Państwa, zbywaniu i nabywaniu nieruchomości, a także ich wydzierżawianiu, wynajmowaniu i użyczeniu. Na część nieruchomości, będących w bezpośredniej dyspozycji Prezydenta Miasta Suwałk (tereny towarzyszące budownictwu mieszkaniowemu, zabudowane, lokalowe

i wydzierżawiane pod działalność inną niż rolnicza) zawarto umowę o gospodarowanie z Zarządem Budynków Mieszkalnych w Suwałkach TBS sp. z o.o.

spowodowane m.in. nabyciem przez Miasto Suwałki gruntów pod budowę przyszłych dróg oraz zbywaniem gruntów pod zabudowę mieszkaniową.

Struktura użytkowania terenów

W roku 2022 nastąpiły zmiany w strukturze własnościowej użytkowanych terenów

Tabela 5.3.1 Wartość transakcji obrotu nieruchomościami dokonywanych przez Miasto Suwałki w latach 2019-2022 (w zł)

	2019	2020	2021	2022
Transakcja zbycia	12 902 682	11 033 022	8 551 934	8 177 604
Transakcja nabycia	2 127 658	3 462 997	3 547 036	2 864 629
Wartość obrotu nieruchomościami	15 030 340	14 496 019	12 098 970	11 042 233

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 5.3.2 Struktura użytkowania gruntów w przekroju własnościowym w 2022 roku (w ha)

Rodzaj gruntów	Gmina Miasto Suwałki	Skarb Państwa	Osoby fizyczne	Spółdzielnie	Grunty osób prawnych	Kościoły i związki wyznaniowe	Razem
Użytki rolne	585	182	2293	1	101	1	3163
Użytki leśne	12	831	84	0	1	0	928
Grunty zabudowane i zurbanizowane	321	232	520	38	298	31	1440
Tereny komunikacyjne	350	305	2	1	97	0	755
Wody	21	50	3	0	3	0	77
Tereny różne i nieużytki	86	21	56	1	24	0	188
Razem	1375	1621	2958	41	524	32	6551

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

VI. Finanse Miasta

6.1. Finanse Miasta

W 2022 roku dochody miasta Suwałki wyniosły 535 212 263,92 zł, a wydatki 559 426 544,18 zł, co oznacza zamknięcie budżetu deficytem w wysokości 24 214 280,26 zł.

Dochody

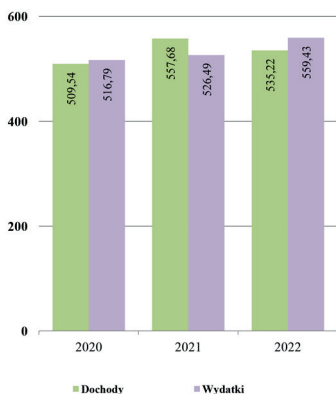
Dochody miasta Suwałki za 2022 r. wyniosły 535 212 263,92 zł, co stanowi 100,13% założonego i uchwalonego przez Radę Miejską w Suwałkach rocznego planu dochodów.

Tabela 6.1.1 Wielkość i dynamika budżetu miasta Suwałki w latach 2020-2022 (w mln zł)

Budżet	2020	2021	2022
Dochody	509,54	557,68	535,22
Dynamika dochodów	97,22%	109,45%	95,97%
Wydatki	516,79	526,49	559,43
Dynamika wydatków	91,27%	101,88%	106,26%
Wynik	-7,25	31,19	-24,21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2020-2022.

Wykres 6.1.1 Budżet miasta Suwałki w latach 2020-2022 (w mln zł)

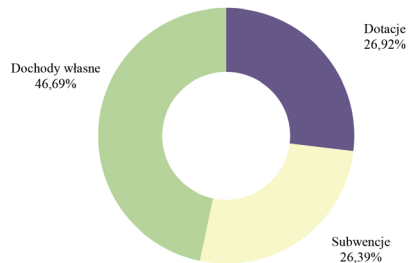

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2020-2022.

W 2022 r. dochody budżetowe zostały wykonane w następujących kwotach:

- ✓ dotacje w kwocie 144 091 814,16 zł – co stanowi 99,24% planu rocznego,
- ✓ subwencje w kwocie 141 225 132,00 zł – co stanowi 100,00% planu rocznego,
- ✓ dochody własne w kwocie 249 895 317,76 zł – co stanowi 100,73% planu rocznego.

Wykres 6.1.2 Struktura dochodów budżetu miasta Suwałki w 2022 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu za 2022 rok.

Tabela 6.1.2 Struktura i dynamika dochodów budżetu miasta Suwałki w latach 2020-2022 (w tys. zł)

Dochody	2020	2021	2022	Dynamika 2022/2021
Dochody własne, w tym:	210 341	234 914	249 895	106,38%
wpływy z podatków i opłat lokalnych	82 066	94 379	102 249	108,34%
dochody z mienia komunalnego	27 533	28 943	27 169	93,87%
udziały w podatkach	82 574	95 937	97 775	101,92%
inne dochody	31 070	28 581	22 702	79,43%
Subwencje	126 624	145 532	141 225	97,04%
Dotacje	172 572	177 237	144 092	81,30%
Dochody ogółem	509 537	557 683	535 212	95,97%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2020-2022.

Wpływy z podatków i opłat lokalnych

Wpływy z podatków i opłat lokalnych wyniosły w 2022 r. 102 249 tys. zł, co stanowiło wzrost o 8,34% w stosunku do roku 2021. Udział podatków i opłat lokalnych w ogólnej kwocie dochodów Suwałk wyniósł 19,10%.

Tabela 6.1.3 Wielkość i dynamika wpływów z podatków i opłat lokalnych miasta Suwałki w latach 2020-2022 (w tys. zł)

Rodzaj podatku lub opłaty	2020	2021	2022	Dynamika 2022/2021
Ogółem, w tym m.in:	82 066	94 379	102 249	108,34%
podatek od nieruchomości	53 338	59 757	62 537	104,65%
opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi	11 103	12 837	16 266	126,71%
podatek od środków transportowych	3 060	3 325	3 664	110,20%
Podatek od czynności cywilno- prawnych	3 364	5 113	4 852	94,90%
opłata za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	2 365	2 284	3 268	143,08%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2020-2022.

W grupie podatków i opłat lokalnych największy udział miał podatek od nieruchomości (61,16%), a następnie wpływy z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi (15,91%) oraz podatek od czynności cywilnoprawnych (4,75%).

Dochody z mienia komunalnego

Wpływy z gospodarowania mieniem komunalnym (sprzedaż, dzierżawa, użytkowanie) wykonano w kwocie 27 169 tys. zł, co stanowi 100,70% planu rocznego. W stosunku do 2021 roku wpływy z tego tytułu uległy zmniejszeniu o 6,13%.

Tabela 6.1.4 Wielkość i dynamika dochodów z mienia komunalnego w latach 2020-2022 (w tys. zł)

Dochody z mienia komunalnego	2020	2021	2022	Dynamika 2022/2021
Ogółem, w tym:	27 533	28 943	27 169	93,87%
sprzedaż składników majątkowych, w tym działek i lokali	11 479	11 243	8 962	79,71%
zarząd i użytkowanie wieczyste nieruchomości	1 681	1 826	1 873	102,57%
najem i dzierżawa składników majątkowych	12 494	12 399	13 721	110,66%
inne	1 879	3 475	2 613	75,19%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2020-2022.

Udziały w podatkach

Udziały w podatku dochodowym od osób fizycznych wykonano w kwocie 93 846 tys. zł, zaś udziały w podatku dochodowym od osób prawnych wykonano w kwocie

3 929 tys. zł. W 2022 roku wykonanie ww. kategorii dochodów było o 1,92% większe niż w roku 2021.

Tabela 6.1.5 Udziały miasta Suwałki w podatkach PIT i CIT w latach 2020-2022 (w tys. zł)

Podatki	2020	2021	2022	Dynamika 2022/2021
Ogółem, w tym:	82 574	95 937	97 775	101,92%
dochodowe od osób fizycznych	80 314	91 449	93 846	102,62%
dochodowe od osób prawnych	2 260	4 488	3 929	87,54%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2020-2022.

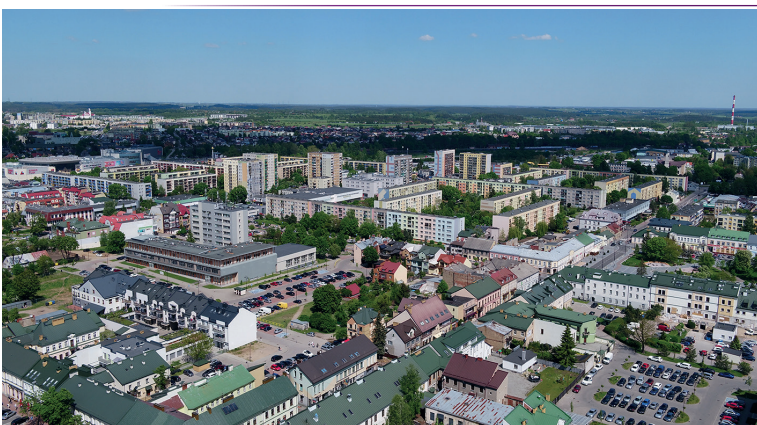
Wydatki

Wydatki miasta Suwałki w 2022 r. wyniosły 559 426 544,18 zł. W porównaniu

do 2021 roku wydatki uległy zwiększeniu o 6,26%.

Wydatki	2020	2021	2022	Dynamika 2022/2021
Bieżące	443,65	466,60	501,93	107,57%
bieżące – udział w wydatkach ogółem (w %)	85,85%	88,62%	89,72%	-
Majątkowe	73,14	59,89	57,50	96,01%
majątkowe – udział w wydatkach ogółem (w %)	14,15	11,38%	10,28%	-
Ogółem	516,79	526,49	559,43	106,26%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2020-2022.

fol. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Tabela 6.1.7 Wydatki miasta Suwałki w latach 2020-2022

Wydatki (w tys. zł) według działów klasyfikacji budżetowej	2020	2021	2022
Rolnictwo i łowiectwo	56,86	149,70	154,50
Leśnictwo	0,63	1,19	1,19
Transport i łączność	49 199,79	62 667,27	29 617,13
Turystyka	2 410,53	365,99	287,56
Gospodarka mieszkaniowa	19 024,17	18 249,45	27 452,41
Działalność usługowa	1 274,34	1 642,52	1 717,16
Administracja publiczna *	23 498,66	26 023,67	44 583,65
Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	405,96	18,29	13,30
Obrona narodowa	66,94	9,38	26,03
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa**	10 382,48	10 649,95	19 898,10
Wymiar sprawiedliwości	193,38	196,76	197,98
Obsługa długu publicznego	3 643,09	2 950,06	13 495,78
Oświata i wychowanie	181 419,31	171 836,73	208 971,58
Ochrona zdrowia	4 026,17	3 725,72	3 196,78
Pomoc społeczna***	31 492,64	31 797,41	40 302,80
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	3 183,07	3 835,25	13 377,67
Edukacyjna opieka wychowawcza	9 207,72	9 511,01	8 335,16
Rodzina****	118 373,39	118 984,06	76 260,46
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	26 207,28	27 964,45	31 236,40
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	14 159,68	14 390,34	16 455,29
Kultura fizyczna	18 564,01	21 519,07	23 845,61
OGÓŁEM	516 790,11	526 488,30	559 426,54

*Wzrost wydatków w 2022 r. obejmuje głównie zmiany sposobu ujęcia w budżecie miasta części wydatków ponoszonych przez ZDiZ na utrzymanie miejsc pracy – od 2022 r. większość wydatków na utrzymanie miejsc pracy w ZDiZ ewidencjonuje się w dziale „Administracja publiczna”

** Wzrost wydatków w 2022 r. dotyczy kosztów utrzymania uchodźców z Ukrainy, finansowany z Funduszu Pomocy

*** wzrost wydatków w 2022 r. związany jest z wypłatą dodatków osłonowych, w związku wzrostem cen energii, wypłacany z Funduszu Przeciwdziałania COVID -19

**** zmniejszenie wydatków w 2022 r., związane jest z przejściem przez ZUS wypłaty świadczeń 500+

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2020-2022.

Transport i łączność

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 29 617 129,56 zł, co stanowi 97,43% planu rocznego. W ramach powyższych środków finansowane były zadania związane z:

- zakupem usług od Przedsiębiorstwa Gospodarki Komunalnej w zakresie lokalnego transportu zbiorowego w kwocie 11 510 593,41 zł,
- bieżącym funkcjonowaniem Zarządu Dróg i Zieleni w kwocie 8 029 041,03 zł,
- realizacją zadań inwestycyjnych w kwocie 9 964 683,12 zł.

Gospodarka mieszkaniowa

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 27 452 412,89 zł, co stanowi 92,44% planu rocznego.

Ze środków tych sfinansowano m.in.:

- ✓ zadania z zakresu gospodarki gruntami i nieruchomościami w kwocie 3 532 255,85 zł, w tym wykup nieruchomości na kwotę 2 865 798,18 zł,
- ✓ zadania dot. gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy w kwocie 18 163 536,48 zł, w tym m.in.: wykonanie instalacji co i cwo w lokalach komunalnych oraz realizację zadań pn.:
  - 1) Modernizacja budynku Sejneńska 22 wraz z zagospodarowaniem terenu,
  - 2) Budowa przyłącza i podłączenie budynku mieszkalnego przy ul. Raczkowskiej 183 do miejskiej sieci wodociągowej,
  - 3) Przyłącze wodociągowe i kanalizacji sanitarnej do budynku mieszkalnego wielorodzinnego położonego przy ul. W. Polskiego 114L,
- ✓ budowę budynku mieszkalnego wielorodzinnego przy ul. Franciszkańskiej w Suwałkach (wsparcie z Rządowego Funduszu Dopałat) w kwocie 4 442 918,09 zł.

Administracja publiczna

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 44 583 649,86 zł, co stanowi 94,45% planu rocznego. W ramach powyższych środków finansowane były:

- ✓ wydatki związane z realizacją zadań zleconych z zakresu administracji rządowej – 1 854 485,19 zł,
- ✓ wydatki związane z funkcjonowaniem Rady Miejskiej w Suwałkach – 714 538,28 zł,
- ✓ wydatki związane z funkcjonowaniem Urzędu Miejskiego ZDiZ w ramach zadań własnych – 34 339 556,66 zł,
- ✓ wydatki związane z funkcjonowaniem komisji poborowych – 35 715,08 zł,
- ✓ wydatki związane z promocją miasta – 623 039,90 zł,
- ✓ wydatki związane z funkcjonowaniem Centrum Usług Wspólnych – 4 132 725,34 zł.

Oświata i wychowanie

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 208 971 582,44 zł, co stanowi 98,38% planu rocznego. Wydatki dotyczą w szczególności:

- ✓ szkół podstawowych – 77 287 793,68 zł,
- ✓ szkół podstawowych specjalnych – 9 330 622,91 zł,
- ✓ oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych – 3 482 577,48 zł,
- ✓ przedszkoli – 33 051 686,23 zł,
- ✓ przedszkoli specjalnych – 3 223 019,44 zł,
- ✓ świetlic szkolnych – 2 154 500,01 zł,
- ✓ techników – 20 039 736,08 zł,
- ✓ szkół policealnych – 1 332 335,40 zł,
- ✓ branżowych szkół I i II stopnia – 5 109 362,73 zł,
- ✓ liceów ogólnokształcących – 22 450 328,67 zł,
- ✓ szkół zawodowych specjalnych – 2 740 138,95 zł,
- ✓ doskazywania i doskonalenia nauczycieli – 930 934,42 zł,

- ✓ stołówek szkolnych i przedszkolnych – 11 880 746,16 zł,

- ✓ realizacji zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego – 4 884 143,72 zł,

- ✓ realizacji zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych – 4 663 565,77 zł,

- ✓ pozostałej działalności – 4 029 104,46 zł.

Edukacyjna opieka wychowawcza

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 8 335 160,02 zł, co stanowi 96,76% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in.:

- ✓ specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze – 709 313,17 zł,

- ✓ wczesne wspomaganie rozwoju dziecka – 1 658 867,60 zł,

- ✓ poradnie psychologiczno-pedagogiczne – 2 757 004,00 zł,

- ✓ internaty i bursy szkolne – 1 193 749,01 zł,

- ✓ pomoc materialną dla uczniów o charakterze socjalnym – 583 421,10 zł,

- ✓ ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze – 1 160 779,66 zł.

Pomoc społeczna

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 40 302 797,81 zł, co stanowi 98,64% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in.:

- ✓ domy pomocy społecznej – 13 426 527,74 zł,

- ✓ ośrodki wsparcia – 2 187 752,92 zł,

- ✓ zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze – 1 328 386,51 zł,

- ✓ dodatki mieszkaniowe – 2 941 980,66 zł,

- ✓ zasiłki stałe – 2 596 738,31 zł,

- ✓ ośrodki pomocy społecznej – 7 140 398,43 zł,

- ✓ usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze – 2 542 076,55 zł,

- ✓ pomoc w zakresie dożywiania – 2 064 447,00 zł.

Rodzina

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 76 260 456,73 zł, co stanowi 99,62% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in.:

- ✓ świadczenia wychowawcze – 31 820 570,07 zł,

- ✓ świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego – 29 703 391,44 zł,

- ✓ rodziny zastępcze – 4 640 886,07 zł,

- ✓ działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych – 3 019 160,10 zł,

- ✓ system opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 – 6 101 823,03 zł.

Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 31 236 398,26 zł, co stanowi 96,42% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in.:

- ✓ wydatki związane z gospodarką ściekową i ochroną wód w kwocie 2 368 176,01 zł,

- ✓ wydatki związane z gospodarką odpadami w kwocie 16 600 969,25 zł,

- ✓ oczyszczanie miasta w kwocie 3 271 904,86 zł,

- ✓ utrzymanie zieleni w kwocie 751 480,21 zł,

- ✓ ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu w kwocie 1 322 418,81 zł,

- ✓ funkcjonowanie schroniska dla zwierząt w kwocie 960 088,18 zł,

- ✓ oświetlenie ulic, placów i dróg w kwocie 2 070 445,10 zł,

- ✓ pozostałe działania w kwocie 3 811 164,86 zł.

Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 16 455 294,64 zł, co stanowi 99,66% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano m.in. dotacją wydatki bieżące oraz koszty realizacji inwestycji i zakupów inwestycyjnych:

- ✓ Suwalskiego Ośrodka Kultury – kwota 8 441 834,08 zł,
- ✓ Biblioteki Publicznej im. Marii Konopnickiej – 3 621 159,00 zł,
- ✓ Muzeum Okręgowego – kwota 3 681 569,00 zł.

Kultura fizyczna

Wykonanie wydatków w tym dziale to kwota 23 845 607,20 zł, co stanowi 98,24% planu rocznego. W ramach powyższych środków sfinansowano:

- ✓ funkcjonowanie obiektów sportowych – 7 810 657,55 zł,
- ✓ funkcjonowanie instytucji kultury fizycznej – 11 218 630,83 zł,
- ✓ zadania w zakresie kultury fizycznej – 3 028 248,31 zł,
- ✓ pozostałą działalność – 1 788 070,51 zł.

Tabela 6.1.8 Największe inwestycje w 2022 roku (w tys. zł)

Inwestycja	2022
Kompleksowa poprawa ogólnodostępnej infrastruktury sportowej Miasta Suwałki, w tym: SP 10, SP 7, SP 5 i SP 2 – Polski Łąd	15 487,05
Modernizacja budynków Urzędu Miejskiego przy ul. Noniewicza 71 i Mickiewicza 1	5 372,94
Modernizacja budynku Sejneńska 22 wraz z zagospodarowaniem terenu	5 191,80
Rozbudowa ul. Krzywółka w Suwałkach na odcinku od posesji 36 do mostu na rzece Czarna Hańcza – RFRD	4 759,02
Wsparcie z Rządowego Funduszu Dopłat – blok ul. Franciszkańska	4 442,92
Wykupy nieruchomości	2 865,80
Wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego oraz na uzupełnienie funduszy	1 790,00
Dokumentacja przyszłościowa	1 468,57
Zakup sprzętu do utrzymania czystości w mieście Suwałki	1 360,38
Boisko Orlik miejscem edukacji i wychowania pokoleń Suwałczan – BO	1 187,37
Odnawialne źródła energii w Mieście Suwałki – projekt grantowy	1 007,02
Renowacja elewacji budynku I Liceum Ogólnokształcącego z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Marii Konopnickiej w Suwałkach – budynek A	971,30
Budowa parkingu przy ul. Grunwaldzkiej do obsługi targowiska, cmentarza i obiektów OSIR – BO	886,80
Budowa sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu ulic Utrata i Łąkowa	882,41
Budowa ulicy Bolesława Chrobrego od ul. Grunwaldzkiej do ul. Traktorzystów	621,37
Przebudowa III Liceum Ogólnokształcącego	570,12

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania z wykonania budżetu za 2022 rok.

Deficyt budżetowy, poziom zadłużenia i obsługa długu

W roku 2020 w wyniku wykonania budżetu odnotowano deficyt w kwocie 7,25 mln zł, w roku 2021 budżet miasta Suwałki zanotował nadwyżkę dochodów nad wydatkami w kwocie 31,19 mln zł, rok 2022 zamknął się deficytem w kwocie 24,21 mln zł.

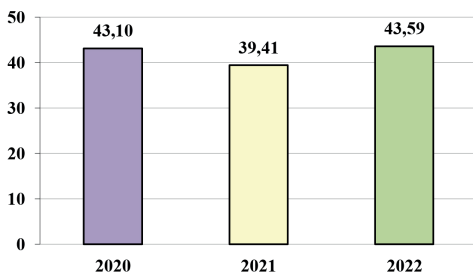
Na dzień 31 grudnia 2022 roku kwota zadłużenia miasta Suwałki z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz zobowiązań wymagalnych z uwzględnieniem wyłączeń wyniosła kwotę 233 304 706,39 zł, tj. 43,59% zrealizowanych dochodów i w stosunku do roku 2021 (39,41%) zwiększyła się o 4,18%. Na obsługę zadłużenia, spłatę kapitału i odsetek, przeznaczono 25 353 776,07 zł, co stanowi 4,74% wykonanych dochodów miasta.

Tabela 6.1.9 Dynamika zadłużenia miasta Suwałki w latach 2020-2022 (w tys. zł)

	2020	2021	2022
Dochody wykonane ogółem	509 537	557 683	535 212
Kredyty i pożyczki	219 629	219 806	233 305
Wskaźnik zadłużenia w stosunku do dochodów	43,10%	39,41%	43,59%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2020-2022.

Wykres 6.1.3 Wskaźnik zadłużenia miasta Suwałki w latach 2020-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z wykonania budżetu za lata 2020-2022.

VII. Zarządzanie Miastem

7.1. Władze Suwałk

Prezydentem Miasta Suwałk wybranym 21 października 2018 roku, a następnie zaprzysiężonym 22 listopada 2018 roku, został Czesław Renkiewicz. Zastępcy Prezydenta Miasta Suwałk: Łukasz Kurzyna do 30.11.2022 r. i Roman Rynkowski. Od 01.12.2022 r. na stanowisku I Zastępcy Prezydenta był wakat.

Rada Miejska VIII kadencji

W wyborach samorządowych w dniu 21 października 2018 roku mieszkańcy Suwałk wybrali nową Radę Miejską VIII kadencji. Mandaty radnych uzyskało 12 przedstawicieli KWW „Łączą nas Suwałki – Czesław Renkiewicz”, 7 przedstawicieli KW „Prawo i Sprawiedliwość”, 2 przedstawicieli KW „Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska”, 2 przedstawicieli KWW „Mieszkańcy Suwałk”. W dniu 22 listopada 2018 r. odbyła się pierwsza sesja ósmej kadencji Rady Miejskiej w Suwałkach.

Przewodniczącym Rady Miejskiej w Suwałkach w kadencji 2018-2024 został wybrany Zdzisław Przełomieć. Wiceprzewodniczącymi Rady Miejskiej w Suwałkach zostali wybrani: Jacek Juszkiewicz, Jacek Niedźwiedzki oraz Marek Lech Zborowski-Weychman.

- ✓ Liczba podjętych uchwał w 2018 r. – 32 uchwały
- ✓ Liczba podjętych uchwał w 2019 r. – 192 uchwały

Tabela 7.1.1. Skład Rady Miejskiej w Suwałkach w kadencji 2018-2024

Klub Radnych „Łączą nas Suwałki”	1. Sylwester Cimochowski 2. Zbigniew Roman De-Mezer 3. Krystyna Gwiazdowska 4. Kamil Klimek 5. Stanisław Kulikowski 6. Kamil Lauryn 7. Adam Otowniuk 8. Wojciech Pająk 9. Zdzisław Przełomieć 10. Anna Ruszewska 11. Andrzej Turowski 12. Marek Lech Zborowski-Weychman
Klub Radnych „Prawo i Sprawiedliwość”	1. Bogdan Bezdziecki 2. Tadeusz Czerwiecki 3. Jacek Juszkiewicz 4. Mariola Brygida Karpińska 5. Jarosław Józef Kowalewski 6. Jacek Roszkowski 7. Jarosław Schabieński
Przedstawiciele ugrupowania „Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska”	1. Karol Korneluk 2. Jacek Niedźwiedzki
Przedstawiciele ugrupowania „Mieszkańcy Suwałk”	1. Anna Maria Gawlińska 2. Łukasz Wojno

✓ Liczba podjętych uchwał w 2020 r. – 146 uchwał

✓ Liczba podjętych uchwał w 2021 r. – 152 uchwały

✓ Liczba podjętych uchwał w 2022 r. – 167 uchwał

Stałe Komisje Rady Miejskiej w Suwałkach

Składy osobowe komisji Rady Miejskiej w Suwałkach w kadencji 2018-2024.

Stan na dzień 31.12.2022 r.

Komisja Rewizyjna:

1. Zbigniew Roman De-Mezer – przewodniczący Komisji

2. Stanisław Kulikowski – wiceprzewodniczący Komisji

3. Kamil Klimek

4. Jarosław Schabieński

Komisja Finansowo-Budżetowa:

1. Andrzej Turowski – przewodniczący Komisji

2. Jacek Roszkowski – wiceprzewodniczący Komisji

3. Bogdan Bezdziecki

4. Sylwester Cimochowski

5. Jacek Niedźwiedzki

6. Anna Ruszewska

7. Łukasz Wojno

Komisja Strategii i Rozwoju

Gospodarczego:

1. Tadeusz Czerwiecki – przewodniczący Komisji

2. Łukasz Wojno – wiceprzewodniczący Komisji

3. Sylwester Cimochowski

4. Jarosław Józef Kowalewski

5. Karol Korneluk

6. Wojciech Pająk

7. Andrzej Turowski

Komisja Spraw Społecznych i Bezpieczeństwa:

1. Kamil Lauryn – przewodniczący Komisji

2. Adam Ołowniuk – wiceprzewodniczący Komisji

3. Krystyna Gwiazdowska

4. Jacek Juszkiewicz

5. Jarosław Józef Kowalewski

6. Karol Korneluk

7. Stanisław Kulikowski

Komisja Ekologii, Kultury, Sportu i Turystyki:

1. Bogdan Bezdziecki – przewodniczący Komisji

2. Wojciech Pająk – wiceprzewodniczący Komisji

3. Tadeusz Czerwiecki

4. Anna Maria Gawlińska

5. Jacek Juszkiewicz

6. Kamil Lauryn

7. Jacek Niedźwiedzki

8. Marek Lech Zborowski-Weychman

Komisja Oświaty i Wychowania:

1. Anna Ruszewska – przewodnicząca Komisji

2. Jarosław Schabieński – wiceprzewodniczący Komisji

3. Anna Maria Gawlińska

4. Mariola Brygida Karpińska

5. Adam Ołowniuk

6. Marek Lech Zborowski-Weychman

Komisja Skarg, Wniosków i Petycji:

1. Kamil Klimek – przewodniczący Komisji

2. Krystyna Gwiazdowska – wiceprzewodnicząca Komisji

3. Zbigniew Roman De-Mezer

4. Mariola Brygida Karpińska

5. Jacek Roszkowski

Komisja Statutowa:

1. Marek Lech Zborowski-Weychman – przewodniczący Komisji
2. Jacek Juskiewicz – wiceprzewodniczący Komisji
3. Zbigniew Roman De-Mezer
4. Anna Maria Gawlińska
5. Kamil Klimek
6. Karol Korneluk
7. Jarosław Schabieński

Sesja Rady Miejskiej w Suwałkach w dniu 28.12.2022 r., fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

7.2. Urząd Miejski

Struktura organizacyjna Urzędu Miejskiego w Suwałkach

Organizację i zasady funkcjonowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach określa Regulamin Organizacyjny nadany przez Prezydenta Miasta Suwałk. Zgodnie z Regulaminem strukturę Urzędu tworzą wydziały i równoważne komórki organizacyjne. Kierują nimi naczelnicy i kierownicy, na których spoczywa odpowiedzialność za właściwą organizację pracy, ustalanie zasad funkcjonowania oraz zakresy obowiązków pracowników.

Zatrudnienie w Urzędzie Miejskim w Suwałkach na dzień 31 grudnia 2022 roku wynosiło: 217 osób.

Struktura zatrudnienia w Urzędzie Miejskim w Suwałkach ze względu na staż pracy w 2022 roku przedstawiała się następująco:

- ✓ pracownicy ze stażem pracy do 10 lat – 19 %
- ✓ pracownicy ze stażem pracy od 11 do 20 lat – 36 %
- ✓ pracownicy ze stażem pracy od 21 do 30 lat – 22 %
- ✓ pracownicy ze stażem pracy powyżej 30 lat – 23 %

Struktura wykształcenia pracowników Urzędu Miejskiego w Suwałkach w 2022 roku przedstawiała się następująco:

- ✓ pracownicy z wyższym wykształceniem – 86 %
- ✓ pracownicy ze średnim wykształceniem – 12%
- ✓ pracownicy z wykształceniem zawodowym, podstawowym – 2%

Strukturę organizacyjną w 2022 roku tworzyły 23 wydziały i równorzędne jednostki organizacyjne:

- ✓ Biuro Rady Miejskiej
- ✓ Wydział Obsługi Prezydenta, Komunikacji Społecznej i Promocji
- ✓ Biuro Konserwatora Zabytków
- ✓ Biuro Obsługi Prawnej
- ✓ Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi
- ✓ Wydział Organizacyjny
- ✓ Wydział Budżetu i Finansów
- ✓ Wydział Podatków i Opłat
- ✓ Wydział Rozwoju i Funduszy Zewnętrznych
- ✓ Wydział Architektury i Gospodarki Przemysłowej
- ✓ Wydział Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami

- ✓ Wydział Ochrony Środowiska i Gospodarki Komunalnej

- ✓ Wydział Oświaty i Wychowania
- ✓ Wydział Spraw Społecznych i Zdrowia
- ✓ Wydział Kultury i Sportu
- ✓ Wydział Spraw Obywatelskich
- ✓ Urząd Stanu Cywilnego
- ✓ Straż Miejska
- ✓ Wydział Komunikacji
- ✓ Wydział Informatyki
- ✓ Wydział Inwestycji
- ✓ Wydział Zamówień Publicznych
- ✓ Wydział Audytu i Kontroli

oraz 2 samodzielne stanowiska:

- ✓ Inspektor Ochrony Danych Osobowych
- ✓ Miejski Rzecznik Konsumentów

Kierownikiem Urzędu jest Prezydent Miasta, który kieruje jego pracą przy pomocy dwóch Zastępców Prezydenta, Sekretarza i Skarbnika.

Zastępcy Prezydenta zapewniają w powierzonym zakresie kompleksową merytoryczną realizację zadań oraz nadzorują wydziały i inne jednostki organizacyjne realizujące te zadania.

Sekretarz Miasta zapewnia warunki organizacyjne umożliwiające sprawne wykonywanie zadań przez Radę Miejską w Suwałkach, Prezydenta i Urząd.

Skarbnik Miasta zapewnia prawidłową gospodarkę finansową miasta i jako główny księgowy budżetu realizuje wynikające z tego tytułu zadania określone w odrębnych przepisach. Koordynuje i nadzoruje prace dotyczące opracowania projektu budżetu miasta oraz czuwa nad prawidłową jego realizacją, opracowuje określone analizy i sprawozdania w tym zakresie, parafuje dokumenty, w których ustala się zobowiązania finansowe miasta i Urzędu Miejskiego.

Inne dane o pracy Urzędu Miejskiego w Suwałkach

W Urzędzie Miejskim w Suwałkach obsługą klienta zajmują się wszystkie wydziały i równorzędne komórki organizacyjne. Najczęstszym sposobem załatwienia sprawy w Urzędzie jest obsługa bezpośrednio w komórkach organizacyjnych. W związku z przestrzeganiem stanu epidemii wirusa SARS-CoV2, a od 16 maja 2022 roku stanu zagrożenia epidemicznego, zgodnie z regulaminem pracy zdalnej pracowników Urzędu, umożliwiono pracownikom wykonywanie obowiązków za pomocą pracy zdalnej.

W Wydziale Komunikacji i Urzędzie Stanu Cywilnego działają systemy kolejkowe, które usprawniają bieżącą obsługę petentów oraz umożliwiają zdalną rejestrację wizyt. W sposób znaczący wzrosła liczba spraw kierowanych do urzędu z wykorzystaniem kanałów informatycznych w tym głównie przez e-PUAP i profil zaufany.

Potrzeby klientów formułowane są poprzez:

- ✓ korespondencję kierowaną do Urzędu drogą pocztową i elektroniczną;
- ✓ bezpośredni kontakt pracownika z klientem (realizowany w tymczasowym punkcie obsługi bezpośredniej);
- ✓ rozmowy telefoniczne i środki komunikacji elektronicznej;
- ✓ media;
- ✓ analizę skarg i petycji;
- ✓ stronę internetową Urzędu www.um.suwalki.pl

Na oficjalnej na bieżąco aktualizowanej stronie Urzędu Miejskiego w Suwałkach znajdują się między innymi informacje dotyczące miasta, samorządu, gospodarki, kultury i turystyki, oświaty i sportu. Dodatkowo mieszkańcy miasta mogą uzyskać informacje dotyczące funkcjonowania miasta oraz Urzędu Miejskiego poprzez stronę Biuletynu Informacji Publicznej (BIP).

Szkolenia pracowników samorządowych

W 2022 r. zrealizowano 97 jednostek szkoleniowych i przeszkolono 140 pracowników za łączną kwotę 52 949 zł. Dodatkowo pracownicy korzystają z nieodpłatnych form szkoleniowych organizowanych przez ogólnopolskie platformy szkoleniowe takich jak: Wolters Kluwer, Lex, Verte, Portal Samorządowy, Akademia PARP. Największa potrzeba szkoleniowa pracowników wynika z wprowadzanych zmian w obowiązujących przepisach prawnych w różnych dziedzinach. Szkolenia opłacane są ze środków Wydziału Organizacyjnego i większość z nich prowadzona jest w formie on-line. Ponadto w 2022 roku zrealizowano jedną umowę na dofinansowanie kształcenia na studiach magisterskich, zgodnie z „Zasadami polityki szkoleniowej pracowników Urzędu Miejskiego w Suwałkach”.

System kontroli zarządczej w Urzędzie Miejskim w Suwałkach

Procedury kontroli zarządczej zostały określone zarządzeniem Nr 129/2017 Prezydenta Miasta Suwałk z dnia 25 kwietnia 2017 r. w sprawie organizacji i funkcjonowania kontroli zarządczej w Mieście Suwałki.

Łącznie w roku 2022 wykonano 389 kontroli, w tym 238 kontroli problemowych,

118 kontroli sprawdzających oraz 33 kontrole doraźne. W stosunku do roku 2021 wzrosła liczba przeprowadzonych kontroli, zmalała natomiast liczba wystąpień pokontrolnych.

W Urzędzie Miejskim w Suwałkach zewnętrzne instytucje kontrolne w 2022 roku przeprowadziły 14 kontroli.

7.3. Rady i kolegialne organy opiniodawczo-doradcze

Efekty działań ciał konsultacyjnych działających w Mieście

W mieście działa kilka gremiów o charakterze konsultacyjnym, reprezentujących różne środowiska, które uczestniczą w podejmowaniu kluczowych decyzji na poziomie miejskim. Na podstawie ustawy o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r., poz. 506) działają dwie rady: Młodzieżowa Rada Miasta Suwałki oraz Suwałska Rada Seniorów.

Młodzieżowa Rada Miasta Suwałki

Młodzieżowa Rada Miasta Suwałki jest reprezentacją młodzieży uczącej się na terenie Miasta Suwałk. Celem działania MRMS jest kształtowanie postaw prospołecznych, obywatelskich, demokratycznych i rozpowszechnianie idei samorządności. Działalność MRMS ma charakter konsultacyjny, lecz za cel bierze również aktywizację suwalskiej młodzieży. Kadencja Rady trwa 2 lata i rozpoczyna się we wrześniu.

Posiedzenie Młodzieżowej Rady Miasta Suwałki, fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Młodzieżowa Rada Miasta Suwałki reprezentuje interesy całej suwalskiej młodzieży. W skład Młodzieżowej Rady Miasta Suwałki wchodzi do dwóch przedstawicieli każdego typu szkoły ponadpodstawowej znajdującej się na terenie Miasta. Przedstawiciele są wybierani spośród członków społeczności uczniowskiej zgodnie z obowiązującą w szkole ordynacją wyborczą. Za przeprowadzenie wyborów odpowiadają szkolne Samorządy Uczniowskie.

Działania Młodzieżowej Rady Miasta

Suwałki:

- ✓ wyrażanie opinii o działaniach organów samorządu terytorialnego w zakresie dotyczącym młodzieży
- ✓ reprezentowanie suwalskiej młodzieży na obchodach świąt państwowych,
- ✓ współpraca z innymi młodzieżowymi radami w Polsce
- ✓ współpraca z Młodzieżową Radą z Grande-Synthe we Francji
- ✓ reprezentowanie suwalskiej młodzieży w Sejmie Dzieci i Młodzieży
- ✓ promocja Suwałk w mediach społecznościowych i organizowanie wydarzeń kulturalnych wśród młodzieży
- ✓ organizowanie konkursów i ankiet
- ✓ współpraca z organizacjami pozarządowymi
- ✓ wspieranie suwalskich seniorów
- ✓ wspieranie inicjatyw młodzieżowych
- ✓ uczestnictwo w warsztatach i szkoleniach
- ✓ udział w komisjach konkursowych
- ✓ współpraca z miejskimi instytucjami
- ✓ rozpowszechnianie idei wolontariatu
- ✓ aktywizacja suwalskiej młodzieży.

Skład Młodzieżowej Rady Miasta Suwałki VI kadencji 2022–2023

- ✓ Miłosz Berezecki – Przewodniczący
- ✓ Angelika Kozłowska – Wiceprzewodnicząca

- ✓ Julia Sawicka – Wiceprzewodnicząca
- ✓ Julia Rozwadowska – Sekretarz
- ✓ Adrian Sidor
- ✓ Kinga Ołdyńska
- ✓ Julia Kuźnicka
- ✓ Jakub Buza
- ✓ Paweł Bednarski
- ✓ Igor Barmuta
- ✓ Jan Oszkiniś
- ✓ Wiktor Wasilewski
- ✓ Jakub Królczyk
- ✓ Paulina Dydzińska

Suwalska Rada Seniorów

Suwalska Rada Seniorów czwartej kadencji (2022-2024) została powołana Zarządzeniem nr 7/2022 Prezydenta Miasta Suwałk z dnia 5 stycznia 2022 r. w sprawie powołania Suwalskiej Rady Seniorów. Radę tworzy dziewięć osób, co najmniej pięcioro z nich musi mieć powyżej 60 lat. Siedmioro członków Rady zgłasza i wybierają suwalskie organizacje pozarządowe i instytucje działające na rzecz seniorów, dwoje to przedstawiciele Prezydenta Miasta Suwałk. Rada działa społecznie, członkowie nie otrzymują wynagrodzeń.

W 2022 roku Suwalska Rada Seniorów spotkała się na siedmiu posiedzeniach. Po dwóch latach pandemicznej przerwy odbyła się po raz czwarty Suwalska Olimpiada Seniorów, zainicjowana i współorganizowana przez Suwalską Radę Seniorów wraz z Ośrodkiem Sportu i Rekreacji.

Inne rady działające w Suwałkach

Suwalska Rada Działalności Pożytku Publicznego

Suwalska Rada Działalności Pożytku Publicznego czwartej kadencji (2020-2022) została powołana Zarządzeniem nr 395/2019 Prezydenta Miasta Suwałk z dnia 24 października 2019 r. w sprawie powołania Suwalskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego. Radę

tworzy 12 osób: sześcioro przedstawicieli organizacji pozarządowych, trzech radnych Miasta Suwałki i trzech przedstawicieli Prezydenta Miasta Suwałk. Rada działa społecznie, członkowie nie otrzymują wynagrodzeń.

W 2022 roku Suwalska Rada Działalności Pożytku Publicznego spotkała się na sześciu posiedzeniach. Zaopiniowała łącznie 15 dokumentów regulujących współpracę Miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi oraz najważniejszych dokumentów miejskich o znaczeniu strategicznym dla wszystkich mieszkańców. SRDPP zgłosiła w nich łącznie 77 uwag, z czego przyjęto 59, czyli 76,62 procenta.

Miejska Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Suwałk na lata 2019-2023

Powołana Zarządzeniem nr 243/2019 Prezydenta Miasta Suwałk z dnia 26 czerwca 2019 roku. Zarządzenie weszło w życie z dniem 5 sierpnia 2019 r. Rada jest organem opiniodawczo-doradczym składającym się z 5 osób, powołanych spośród przedstawicieli działających na terenie miasta organizacji pozarządowych, fundacji oraz przedstawiciela jednostki samorządu terytorialnego. Kadencja Rady trwa cztery lata.

Zakres działalności Rady: Inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:

- ✓ integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,
- ✓ realizacji praw osób niepełnosprawnych.
  - Opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych.
  - Ocena realizacji programów.
  - Opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Miasta pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

W 2022 r. odbyto się 5 posiedzeń Rady.

Rada Gospodarcza przy Prezydencie Miasta Suwałk

Rada Gospodarcza przy Prezydencie Miasta Suwałk (aktualna kadencja 2018-2023) jest niezależnym organem opiniodawczo-doradczym, działającym od kilkunastu lat na rzecz integracji środowiska przedsiębiorców i instytucji około biznesowych w Suwałkach. Celem Rady jest inicjowanie i wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego oraz opiniowanie głównych zamierzeń inwestycyjnych i kierunków rozwojowych Suwałk. Rada Gospodarcza składa się z przedstawicieli suwalskiego środowiska biznesu i przedsiębiorców.

W 2022 r. odbyły się 3 posiedzenia Rady Gospodarczej, na których konsultowano m.in. tematy dot.: dokumentów strategicznych Miasta Suwałk (Program Rozwoju Przedsiębiorczości Miasta Suwałk do 2030 r., Dokument Implementacyjny), główne zamierzenia inwestycyjne miasta w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027, sytuację finansową suwalskiego samorządu w roku 2022 i w kolejnych latach, badania wizerunkowe Miasta Suwałk, zmiany w zakresie pomocy publicznej udzielanej niektórym przedsiębiorcom na realizację nowych inwestycji, organizację kolejnej edycji Forum Biznesowego Pogranicza i koncepcję nagrody dla suwalskich przedsiębiorców, w ramach tego wydarzenia. Prezentowano też zakres działalności Wydziału Zamiejscowego w Suwałkach Okręgowego Urzędu Miar w Białymstoku, planowane kierunki rozwoju w Państwowej Uczelni Zawodowej w Suwałkach, omówiono propozycję Izby Przemysłowo-Gospodarczej w Suwałkach dotyczącą nadania nazwy parkowi przy dworcu PKP imieniem przedsiębiorców oraz przedstawiono pomoc miasta i suwalskich firm na rzecz uchodźców z Ukrainy.

Rada Sportu przy Prezydencie Miasta Suwałk

Została powołana zarządzeniem nr 3/2019 PMS z dnia 3 stycznia 2019 r. w sprawie zasad powołania Rady Sportu przy Prezydencie Miasta Suwałk i ustalenia Regulaminu działania tej Rady, zmienionego zarządzeniami: nr 53/2019 PMS z dnia 30 stycznia 2019 r., nr 57/2019 PMS z dnia 31 stycznia 2019 r. oraz nr 24/2020 z dnia 16 stycznia 2020 r. Rada Sportu przy Prezydencie Miasta Suwałk jest spotecznym organem opiniodawczym i ma służyć rozwojowi sportu i kultury fizycznej na terenie Miasta Suwałk. Liczy 14 członków. Do jej zadań należy opiniowanie:

- ✓ strategii rozwoju Miasta Suwałk w zakresie kultury fizycznej;
- ✓ projektu budżetu Miasta Suwałk w części dotyczącej kultury fizycznej;
- ✓ programów dotyczących rozwoju bazy sportowej na terenie miasta Suwałk, w tym w szczególności miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w zakresie dotyczącym terenów wykorzystywanych na cele kultury fizycznej;
- ✓ projektów uchwał, określających warunki i tryb finansowania zadań własnych Miasta w zakresie rozwoju sportu.

W 2022 r. odbyły się cztery spotkania Rady Sportu, na których omawiano:

- ✓ projekty uchwał w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu w Mieście Suwałki;
- ✓ projekt uchwały w sprawie zmiany uchwały w sprawie określenia zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzaju i wysokości stypendiów sportowych oraz nagród i wyróżnień w Mieście Suwałki;
- ✓ zmiany cennika za korzystanie z obiektów i urządzeń Ośrodka Sportu i Rekreacji w Suwałkach;
- ✓ projekt budżetu Miasta Suwałk w części dotyczącej kultury fizycznej;
- ✓ okres i warunki przyznawania stypendiów szczególnych;
- ✓ propozycje osób rekomendowanych przez Radę Sportu do opiniowania wniosków złożonych w naborze wniosków na szkolenie sportowe dzieci i młodzieży w sportach wiodących.

W 2022 r. Rada Sportu pozytywnie zaopiniowała:

- ✓ projekt uchwały w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu w Mieście Suwałki. Uchwała została przyjęta przez Radę Miejską w Suwałkach;
- ✓ projekt uchwały w sprawie zmiany uchwały w sprawie określenia zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzaju i wysokości stypendiów sportowych oraz nagród i wyróżnień w Mieście Suwałki. Uchwała została przyjęta przez Radę Miejską w Suwałkach;
- ✓ projekt budżetu Miasta Suwałk w części dotyczącej kultury fizycznej. Projekt został pozytywnie zaopiniowany z dwoma wnioskami (wnioski zostały odrzucone przez Radę Miejską w Suwałkach).

Posiedzenie Rady Gospodarczej w dn. 17.10.2022 r.,
 fot. archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Rada Kultury przy Prezydencie Miasta Suwałk

Została powołana zarządzeniem nr 72/2017 PMS z dnia 28 lutego 2017 r., zmienionym zarządzeniem nr 450/2018 z 27 grudnia 2018 r., zarządzeniami: nr 414/2019 z 8 listopada 2019 r., nr 498/2020 z 28 grudnia 2020 r. oraz nr 419/2022 z 18 listopada 2022 r. Po śmierci prof. Andrzeja Strumiłło – honorowego Członka Rady (9 kwietnia 2020 r.), nie uzupełniano składu Rady i liczy ona 11 członków.

Rada jest organem opiniodawczym Prezydenta Miasta Suwałk i ma służyć zintegrowaniu środowiska podmiotów działających w sferze kultury i sztuki poprzez stworzenie płaszczyzny dla współdziałania i wymiany doświadczeń.

Główne cele Rady to:

- ✓ inicjowanie i wspieranie rozwoju kultury i sztuki z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju,
- ✓ wymiana doświadczeń w zakresie działań oraz zadań problemowych dotyczących funkcjonowania kultury i sztuki w mieście,
- ✓ kreowanie i promowanie kultury i sztuki,
- ✓ stworzenie przyjaznego środowiska dla rozwoju kultury i sztuki pod względem proceduralnym, formalnym oraz infrastrukturalnym.

W 2022 r. Rada Kultury spotkała się dwa razy. W trakcie spotkań omawiano m.in. kalendarz wydarzeń kulturalnych, ze szczególnym uwzględnieniem imprez powiązanych z osobą Marii Konopnickiej z uwagi na ogłoszenie roku 2022 Rokiem Marii Konopnickiej. Tematem, który zdominował dyskusje w trakcie posiedzeń, był wątek mediateki mającej powstać w Suwałkach. Wiele czasu poświęcono na dyskusje dotyczące kształtu koncepcji funkcjonowania instytucji oraz konkursu na projekt budynku.

Udział Prezydenta w różnych ciałach lokalnych (powiatowych) i regionalnych W 2022 r. Prezydent Miasta Suwałk uczestniczył w pracach następujących ciał doradczych:

Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 Komitet Monitorujący (KM) ustanowiony przez Instytucję Zarządzającą (IZ) programem działa jako niezależne ciało opiniodawczo-doradcze w kwestii zarządzania i wdrażania RPO WP. W jego skład wchodzi przedstawiciele strony rządowej, samorządowej oraz organizacji związkowych, organizacji pracodawców, izb gospodarczych oraz organizacji pozarządowych i środowiska naukowego. W pracach Komitetu Monitorującego mogą uczestniczyć przedstawiciele innych instytucji, w tym europejskich, a także osoby zaproszone przez przewodniczącego KM;

Komitet Gospodarki Miejskiej Krajowej Izby Gospodarczej

Komitet Gospodarki Miejskiej jest strukturą ekspercką wspomagającą Prezydium Krajowej Izby Gospodarczej w procesie formułowania strategii KIG oraz dla wypracowywania stanowisk i opinii w zakresie gospodarki miejskiej. Celem Komitetu jest też podejmowanie inicjatyw dla wzmocnienia gospodarczej konkurencyjności polskich miast i potencjału intelektualnego komitetu poprzez udział w zespole ekspertów. Strategicznym celem Komitetu jest ciągła praca nad Modelem Gospodarczego Rozwoju Miast Polskich w obszarach: strategiczne zarządzanie gospodarczym rozwojem miast, konkurencyjność gospodarcza polskich miast, kapitały miasta, gospodarka cyfrowa, kompetencje i umiejętności oraz miasto w sieci.

Komitet Gospodarki Miejskiej zajmuje się miastem, jako uczestnikiem rynku i gospodarką miejską, jako zbiorem elementów mających wpływ na wzrost gospodarczej konkurencyjności miasta.

Podstawą działania Komitetu jest przekonanie, że miasta stanowią węzły sieci oraz różnych powiązań gospodarczych, społecznych i kulturowych. Znajdują się w przestrzeni przepływów wypełnionej: kapitałem, informacją, technologią, obrazami, dźwiękiem i symbolami. Każde miasto posiada swój kapitał terytorialny, który może być pomnażany w oparciu o zasoby lokalne właściwe tylko temu miejscu.

Jednym z celów strategicznych jest efektywne uczestnictwo Komitetu w procesach kształtowania, miejskiego i regionalnego środowiska innowacyjnego, które wzmocni konkurencyjność polskich przedsiębiorstw i polskiej gospodarki.

7.4. Współpraca międzynarodowa

Rok 2022 był trzecim rokiem pandemii COVID-19. 16 maja 2022 roku, zgod-

nie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 12 maja 2022 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 1027), odwołano na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV2. Jednocześnie ogłoszono stan zagrożenia epidemicznego, który trwał do końca 2022 roku i dalej jest aktualny do odwołania.

24 lutego roku miała miejsce zbrojna agresja Rosji na Ukrainę. Fakt ten spowodował zerwanie relacji Suwałk z dotychczasowymi partnerami z Rosji i Białorusi.

Miasta partnerskie

Alytus (Litwa) – od 1996 roku

Suwałki wraz z Alytusem realizują wspólne projekty współfinansowane z funduszy Unii Europejskiej w dziedzinie: gospodarki, edukacji, kultury, sportu i zdrowia. Mieszkańcy biorą udział w imprezach tj.: Dni Miasta, Suwałski Jarmark Folkloru, Suwałki Blues Festival, w zawodach sportowych i innych. W 2022 roku realizowano projekty z Programu Współpracy Interreg V-A Litwa-Polska 2014-2020.: „Bądź aktywny – bądź zdrowy” – II etap. Nauczyciele z przedszkoli nr 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 i 10 i z oddziałów przedszkolnych szkół podstawowych nr 2, 5,

Spotkanie z delegacjami zagranicznymi w czasie Dni Suwałk
 fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

7, 10, 11 oraz ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 1 w Suwałkach prowadzili zajęcia sportowe i zdrowotne skierowane do dzieci uczących się w tych placówkach. 63 dzieci i 8 nauczycieli z przedszkoli i oddziałów przedszkolnych szkół podstawowych w Suwałkach wzięło udział w zajęciach zorganizowanych w Alytusie. Projekt „Poezja transgraniczna – malowane słowami”, we współpracy z Muzeum Regionalnym w Alytusie i Muzeum Regionalnym w Łódziejach, w ramach którego Muzeum im. Marii Konopnickiej w Suwałkach udostępniło publiczności nową stałą wystawę pn. „Pieśń o domu”. W ramach współpracy między muzealnej, Muzeum Okręgowe w Suwałkach zaprezentowało wystawę „Jaćwieskie eldorado” w 5 muzeach litewskich, w tym w Muzeum Regionalnym w Alytusie. Zespół folklorystyczny „Zvan-gusis” z Alytusa wystąpił w programie XII Suwalskiego Jarmarku Folkloru. Delegacja z Alytusa odwiedziła Suwałki w ramach wizyty studyjnej, w celu wymiany doświadczeń w zakresie funkcjonowania Parku Naukowo-Technologicznego oraz obiektów sportowych w Suwałkach. Delegacje z obu miast uczestniczyły w obchodach dni miasta.

Czerniachowsk (Obwód Kaliningradzki Federacji Rosyjskiej) – od 2012 roku

24 lutego 2022 r. Rosja zaatakowała zbrojnie Ukrainę. 7 marca 2022 roku Rada Miejska w Suwałkach podjęła uchwałę nr XLIII/547/2022 w sprawie uchylecia uchwały w sprawie współpracy Miasta Suwałki z Miastem Czerniachowsk, Obwód Kaliningradzki Federacji Rosyjskiej i wydała Stanowisko Rady Miejskiej w Suwałkach w sprawie potępienia agresji Rosji na Ukrainę oraz wyrażenia solidarności z Narodem Ukraińskim.

Grande-Synthe (Francja) – od 1978 roku

Współpraca Suwałk z Grande-Synthe rozpoczęła się w latach 70-tych ubiegłego wieku. Powstało wtedy Towarzystwo Przyjaciół Grande-Synthe. W 1978 roku podpisano pierwszą umowę o współpracy. Rozpoczęły się wymiany turystyczne i kulturalne. Do Francji wyjeżdżały zespoły artystyczne, między innymi Zespół Pieśni i Tańca „Suwalszczyzna”, grupy młodzieży, sportowcy i inni.

W 2022 roku do Grande-Synthe wyjeżdżały: delegacja Młodzieżowej Rady Miasta Suwałki, drużyna piłkarska Akademii Wigry-Suwałki i delegacja oficjalna. Delegacja z Grande-Synthe uczestniczyła w Dniach Suwałk, 5-7 sierpnia 2022 r.

Marijampol (Litwa) – od 1995 roku

Współpraca w dziedzinie kultury, nauki, sportu, edukacji, turystyki i promocji. Suwałki wraz z Marijampolem realizują wspólne projekty współfinansowane z funduszy Unii Europejskiej. W 2022 roku w ramach programu Współpracy Interreg V-A Litwa-Polska 2014-2020, Muzeum Okręgowe w Suwałkach we współpracy z Miastem Marijampol i Muzeum Regionalnym w Marijampolu realizowały projekt pt. „Forma połączenia – sztuka i literatura”. W Suwałkach ukazało się drukiem wydawnictwo pokonferencyjne, a po stronie litewskiej uruchomiono ścieżkę artystyczną. W ramach współpracy międzymuzealnej Muzeum Okręgowe w Suwałkach zaprezentowało wystawę „Jaćwieskie eldorado” w 5 muzeach litewskich, w tym w: Muzeum Regionalnym w Marijampolu.

Zespół folklorystyczny „Zibinycia” oraz wystawcy z Marijampola uczestniczyli w programie XII Suwalskiego Jarmarku Folkloru. Delegacje oficjalne z obu miast uczestniczyły w obchodach Dni Marijampola i Dni Suwałk.

W grudniu 2022 roku Przewodniczący Rady Miejskiej w Suwałkach wraz z grupą harcerzy Hufca ZHP w Suwałkach i ich opiekunami zawieźli do Marijampola Betlejemskie Światło pokoju i przekazali je litewskim skautom i harcerzom z ZHPnL. W spotkaniu uczestniczyli skauci z Wilna, Kowna, Marijampola i Wiłkowyszek oraz polscy harcerze z Wilna.

Notodden (Norwegia) – od 2008 roku

Dzięki współpracy miast w ramach projektu „Innovation Circle”, INTERREG IIB, Miasto Suwałki podjęło inicjatywę organizacji Suwałki Blues Festival. W latach 2009-2012 Suwałki i Notodden wraz z innymi partnerami z państw Regionu Morza Bałtyckiego 2007-2013 realizowały projekt pt.: „TRANS-IN-FORM”. W 2016 r. przyznano tytuł Honorowego Obywatela Miasta Suwałk Bjørn’owi Frode Moen, doradcy ds. międzynarodowych w Notodden w latach 2007-2015. Współpraca z Miastem Notodden została zawieszona na kilka lat.

Spotkanie w Urzędzie z delegacją z Notodden, burmistrz Pani Gry Fuglestveit Bløchlinger

foto. archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

W 2022 roku Suwałki Ośrodek Kultury we współpracy z Fundacją Notodden Blues Festival realizował projekt pn. „Suwałki Blues Festival – czynnik rozwoju społecznego i gospodarczego miasta Suwałki”, współfi-

nansowany z Mechanizmu Finansowego EOG. W Suwałkach wystąpiło kilkunastu artystów z Norwegii. Dwa zespoły z Polski wystąpiły w Notodden Blues Festival – Gary Moore Tribute Band oraz Trip Blues Duo. Realizacja tego projektu przyczyniła się do odnowienia kontaktów samorządowych i wymiany delegacji oficjalnych delegacji.

Tarnopol, (Ukraina) – od 2017 roku

List intencyjny dotyczący współpracy partnerskiej z Miastem Tarnopol, (Ukraina) podpisano w 2017 roku aby umożliwić realizację wspólnych przedsięwzięć, głównie w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina. 24 lutego 2022 roku miała miejsce zbrojna agresja Rosji na Ukrainę. 26 lutego 2022 roku Rada Miejska w Tarnopolu wystosowała apel o pomoc humanitarną. W Suwałkach uruchomiono punkt zbiórki darów w hali Suwałki Arena. Pracowali tam pracownicy OSIR, wolontariusze oraz sami Ukraińcy.

7 marca 2022 r. Rada Miejska w Suwałkach opublikowała Stanowisko Rady Miejskiej w Suwałkach w sprawie potępienia agresji Rosji na Ukrainę oraz wyrażenia solidarności z Narodem Ukraińskim.

W pomoc uchodźcom zaangażował się też Związek Ukraińców w Suwałkach. Od rozpoczęcia wojny, Ukraińcy, którzy trafiają do Suwałk są obejmowani pomocą społeczną świadczoną przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, psychologiczną przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, a dzieciom organizowane są zajęcia w przedszkolach i szkołach. Miasto Suwałki zabezpiecza i koordynuje zbiórkę darów, zapewnia miejsca noclegowe, wyżywienie, a także opiekę nad dziećmi i wsparcie psychologiczne. Obywatele z Ukrainy, którzy przekroczyli granicę Polski po 24 lutego 2022 r. mogli na terenie Suwałk korzystać za darmo z komunikacji miejskiej.

Miasto Suwałki sfinansowało, m.in.:

- opracowanie i druk ulotek dla Centrum Informacji i Pomocy Cudzoziemcom w Suwałkach;

- wykonanie portalu z darmowymi ogłoszeniami, mającego na celu pomoc w znalezieniu pracy lub dóbr uchodźcom z Ukrainy;

- zakup artykułów spożywczych, materacy, agregatów prądotwórczych; które przekazano w ramach pomocy humanitarnej do Tarnopola na Ukrainie;

- organizację transportów osób przyjeżdżających z Ukrainy, którzy udawali się do innych krajów: m.in. na Litwę i dalej;

W sierpniu 2022 r. delegacja z Tarnopola uczestniczyła w programie Dni Suwałk.

28 września 2022 roku zgodnie z uchwałą Sejmu RP z dnia 5 sierpnia 2022 r. w sprawie nawiązania i wzmocnienia współpracy między samorządami terytorialnymi Polski i Ukrainy, Rada Miejska w Suwałkach podjęła uchwałę nr XLIX/620/2022 w sprawie współpracy Miasta Suwałk z Miastem Tarnopol na Ukrainie. 28 października 2022 r., w czasie wizyty delegacji oficjalnej z Suwałk w Tarnopolu, podpisano Umowę o współpracy partnerskiej pomiędzy Miastem Suwałki i Miastem Tarnopol. W ramach pomocy humanitarnej, delegacja przekazała arty-

kuły spożywcze i chemiczne zebrane przez pracowników Urzędu Miejskiego w Suwałkach i jednostek miejskich.

We wrześniu 2022 roku Biblioteka Publiczna im. M. Konopnickiej w Suwałkach zakończyła realizację projektu „Spotkajmy się: Ukraińcy w Suwałkach, Polacy w Tarnopolu”.

Waren/Müritz (Niemcy) – od 1999 roku

Współpraca dotyczy działań w dziedzinie edukacji, sportu, kultury i turystyki. Kilukrotnie organizowano wystawy malarskie i fotograficzne. Zespoły z Waren/(Müritz) brały udział w konkursie kulinarnym „Sąsiedzi przy stole” w Suwałkach. Od 2009 r. realizowano współpracę edukacyjną i wymianę młodzieży Zespołu Szkół nr 3 w Suwałkach i Friedrich-Dethloff-Schule, współfinansowaną z Programu Polsko-Niemieckiej Wymiany Młodzieży. W 2022 roku Szkoła Podstawowa nr 11 z Oddziałami Integrycyjnymi im. gen. bryg. pil. Witolda Urbanowicza w Suwałkach prowadziła wymianę korespondencji ze szkołą w Waren/Müritz, uczniowie nawiązywali znajomości i doskonalili znajomość języka niemieckiego. Byli to uczniowie klas VII i VIII SP11 (ok. 47 osób) oraz: 28 osób ze strony niemieckiej. Rozwija się wymiana sportowa i udział drużyn w biegach: RESO Suwałki Półmaraton i w Ultramaratonie

Spotkanie w Bibliotece Publicznej im. M. Konopnickiej w Suwałkach z delegacją z Tarnopola

fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Wołkowysk (Białoruś) – od 2016 roku

List intencyjny o współpracy Suwałk z Wołkowyskiem podpisano ze względu na możliwość realizacji wspólnych projektów w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020. 24 lutego roku miała miejsce zbrojna agresja Rosji na Ukrainę. Po tym fakcie nie utrzymywano już relacji z partnerami na Białorusi.

7.5 Współpraca miasta Suwałki z organizacjami pozarządowymi

W 2022 roku kontynuowano współpracę miasta Suwałki z Organizacjami pozarządowymi. Dobra współpraca samorządu z Organizacjami to jeden z fundamentów społeczeństwa obywatelskiego, mający wpływ także na aktywność i odpowiedzialność za lokalną wspólnotę pozostałych mieszkańców. Współpraca miała zarówno charakter finansowy – w postaci dofinansowania przez Miasto Suwałki zadań publicznych realizowanych przez Organizacje na rzecz mieszkańców Suwałk, jak i pozafinansowy, w ramach której między innymi użyczano lub wynajmowano na preferencyjnych warunkach lokale i obiekty miejskie na potrzeby działań prowadzonych przez Organizacje, konsultowano najważniejsze dokumenty, nie tylko regulujące współpracę samorządu z Organizacjami, ale także inne miejskie strategie, współpracowano przy organizacji miejskich wydarzeń.

Współpraca finansowa

Zasady współpracy finansowej miasta Suwałki z Organizacjami reguluje

roczny Program współpracy miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz dodatkowo uchwała Rady Miejskiej w Suwałkach w Suwałkach w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu w Mieście Suwałki. Program współpracy jest każdorazowo konsultowany z Suwalską Radą Działalności Pożytku Publicznego i z Organizacjami. Określa on między innymi zadania priorytetowe współpracy i minimalne kwoty, jakie będą przyznane na wsparcie realizacji tych zadań. W wyniku tej współpracy w 2022 roku miasto przekazało Organizacjom dotacje w łącznej kwocie 3.513.424,11 zł (plan 4.093.000 zł).

W 2022 r. po raz kolejny zawarto umowy wieloletnie na prowadzenie czterech świetlic środowiskowych. Kontynuowano umowę wieloletnią na prowadzenie Centrum Informacji Turystycznej i jednego z czterech klubów seniora. Z końcem sierpnia rozwiązano umowę wieloletnią na prowadzenie Ośrodka Profilaktyki i Wsparcia dla Osób Nietrzeźwych, Uzależnionych i Bezdomnych w Suwałkach w związku z rezygnacją Spółdzielni Socjalnej Perspektywa z prowadzenia ośrodka. Powodem była niemożliwość znalezienia lekarza do pracy w Ośrodku, co jest wymagane przepisami. W związku z tym opiekę nad takimi osobami, ale w okrojonej postaci, bo ogrzewalni dla osób bezdomnych i nietrzeźwych, przejął Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.

W 2022 r. nie ogłoszono konkursu ofert na prowadzenie Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych. CWOP jest obecnie prowadzony przez Biuro Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Miejskiego w Suwałkach. Tak jak dotych-

czas, świadczy usługi doradcze i udostępnia sale suwalskim organizacjom.

W 2022 r. po raz pierwszy ogłoszono otwarty konkurs ofert w zakresie działalności na rzecz integracji cudzoziemców. W rezultacie od kwietnia Stowarzyszenie Związków Ukraińców w Suwałkach prowadziło przy ul. T. Kościuszki 71 Centrum Informacji i Pomocy dla Cudzoziemców, które stało się punktem pomocy dla nie-

mał wszystkich uchodźców z Ukrainy, którzy przyjechali do Suwałk po agresji Rosji na ten kraj.

Po dwóch latach pandemicznej przerwy, tym razem na bulwarach nad Czarną Hańczą, przy Starej łaźni odbyła się czwarta Suwalska Majówka Społeczna, na której prezentowały się suwalskie organizacje.

7.5.1 Dotacje na realizację zadań publicznych w latach 2019-2022

Priorytetowe zadania publiczne	2019	2020	2021	2022
rozwój sportu oraz wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej	1.212.610,29 (plan 1.100.000)	1.447.931,33 (plan 1.200.000)	1.185.940,86 (plan 1.100.000)	1.076.213,75 (plan 1.100.000)
przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym (w tym dofinansowanie świetlic środowiskowych oraz Ośrodka Profilaktyki i Wsparcia dla Osób Nietrzeźwych, Uzależnionych i Bezdomnych)	531.207,80 (w tym 322.000 – dofinansowanie świetlic środowiskowych) 906.000 (plan 1.506.000)	472.573,46 (w tym 358.393,46 – dofinansowanie świetlic) 887.421,52 (plan 1.530.000)	546.500 (w tym 401.000 – dofinansowanie świetlic) 970.000 (plan 1.570.000)	679.242,95 (w tym 486.000 – dofinansowanie świetlic) 671.481,46 umowa rozwiązana 31.08.2022 (plan 1.706.000)
działania na rzecz osób w wieku emerytalnym, w tym działalność klubów seniora	177.926,92 (plan 190.000)	204.655,11 (plan 270.000)	166.770,45 zł (w tym Kluby Seniora 159.997,06 zł) (plan 177.500)	256.645,21 (plan 240.000)
turystyka, krajoznawstwo oraz wypoczynek dzieci i młodzieży, w tym Centrum Informacji Turystycznej	155.756,62 (plan 159.000)	141.985,27 (plan 159.000)	159.491,50 (plan 159.000)	242.238 (plan 230.000)
kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego	164.514,24 (plan 160.000)	99.080,70 (plan 200.000)	195.760,16 (plan 200.000)	225.650,69 (plan 220.000)
Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych	80.000 + 40.000 „Złota Rączka dla seniora” (plan 120.000)	83.955,08 (plan 90.000)	72.902,87 (plan 95.000)	0 (plan 130.000) Centrum od maja 2022 r. jest prowadzone przez Urząd Miejski
ochrona i promocja zdrowia oraz działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	81.870 (plan 85.000)	73.658,04 (plan 95.000)	90.400,51 (plan 95.000)	138.894,05 zł (plan 170.000)
dofinansowanie wkładów własnych do projektów	69.344,50 (plan 100.000)	0 (plan 50.000)	38.219,98 (plan 45.000)	42.850 (plan 50.000)
dofinansowanych z innych źródeł niż budżet Miasta Suwałk				

pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób	60.000 (plan 60.000)	64.999,99 (plan 65.000)	136.000 (plan 140.000)	73.048 (plan 100.000)
nauka, edukacja, oświata i wychowanie	40.000 (plan 30.000)	- (plan 0)	- (plan 0)	- (plan 0)
Suwalska Majówka Społeczna	0 organizacja techniczna wydarzenia – SOK	-	-	0 organizacja techniczna wydarzenia – SOK
ekologia i ochrona zwierząt oraz ochrona dziedzictwa przyrodniczego	19.922,92 (plan 20.000)	17.333,09 (plan 20.000)	19.630,74 (plan 20.000)	25.500 (plan 30.000)
rewitalizacja	17.365,72 (plan 60.000)	0 (plan 120.000)	30.055,43 (plan 100.000)	14.660 (plan 100.000)
na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka	10.000 (plan 15.000)	15.000 (plan 15.000)	15.000 (plan 15.000)	17.000 (plan 17.000)
w zakresie działalności na rzecz integracji cudzoziemców (Centrum Informacji i Pomocy dla Cudzoziemców)	-	-	-	50.000
Razem	3.566.519,01 (plan 3.605.000)	3.508.593,59 (plan 3.814.000)	3.626.672,50 (plan 3.716.500)	3.513.424,11 (plan 4.093.000)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Biura Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Współpraca pozafinansowa

W współpracy pozafinansowej podejmowano wiele działań, mających na celu realizację zadań publicznych na rzecz mieszkańców Suwałk oraz poprawę współpracy miasta z Organizacjami. Bezpłatnie lub na preferencyjnych warunkach udostępniano lokale oraz obiekty miejskie na siedziby i działania organizacji.

Kontynuowano współpracę miasta Suwałki z Organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego. Tradycyjnie konsultowano z Organizacjami oraz z Suwalską Radą Działalności Pożytku Publicznego projekt uchwały Rady Miejskiej w Suwałkach w tej sprawie oraz zaproszono przedstawicieli suwalskich Organizacji pozarządowych

do Zespołu ds. Suwalskiego Budżetu Obywatelskiego.

Z Organizacjami i Suwalską Radą Działalności Pożytku Publicznego konsultowano także projekty uchwał Rady Miejskiej w Suwałkach w sprawach dotyczących działalności pożytku publicznego: Program współpracy Miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2023, Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Suwałkach na lata 2022-2024, Miejski Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Suwałki na lata 2022-2024, Miejski Program Przeciwdziałania

Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Suwałkach na lata 2022-2026, Program Integracji Społecznej i Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych w Suwałkach na lata 2022-2026, Strategię Suwałki 2030 oraz Program Rozwoju Przedsiębiorczości Miasta Suwałk do 2030 r.; uchwały: w sprawie określenia warunków i trybu finansowania rozwoju sportu w Mieście Suwałki; w sprawie określenia zasad, trybu przyznawania i pozbawiania oraz rodzaju i wysokości stypendiów sportowych oraz nagród i wyróżnień w Mieście Suwałki; w sprawie powoływania członków oraz organizacji i trybu działania SRDPP; w sprawie konsultacji społecznych z mieszkańcami Miasta Suwałki dotyczących Suwałskiego Budżetu Obywatelskiego na 2023 rok; w sprawie przyjęcia Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Miasta Suwałk na 2022 rok; w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Miasta Suwałki; w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Miasta Suwałk.

We współpracy z samorządem działały społeczne ciała opiniodawczo-konsultacyjne jak: Suwalska Rada Seniorów, Młodzieżowa Rada Miasta Suwałki, Suwalska Rada Działalności Pożytku Publicznego, Rada Sportu, Rada ds. Kultury, Miejska Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych.

Na głównej stronie internetowej miasta Suwałki www.um.suwalki.pl prowadzono podstronę poświęconą Organizacji pozarządowym. Publikowano tam informacje o działaniach podejmowanych przez Organizację, o aktualnych konkursach dotacyjnych, możliwościach pozyskania innych funduszy na działalność, ofertach współpracy, konferencjach, szkoleniach oraz działaniach mogących mieć

znaczenie dla funkcjonowania i rozwoju Organizacji. Na podstronie funkcjonowała także baza suwalskich organizacji pozarządowych.

Obejmowano patronatem Prezydenta Miasta Suwałk wydarzenia społeczne, sportowe, turystyczne i kulturalne przygotowane przez Organizację. Organizatorom przedsięwzięć pod patronatem Prezydenta Miasta Suwałk udzielano też wsparcia rzeczowego w postaci nagród, pucharów, statuetek itp. Przekazywano Organizacjom materiały promocyjne miasta, celem wykorzystania ich do promocji Suwałk w trakcie organizowanych imprez i przedsięwzięć z udziałem uczestników spoza miasta i regionu.

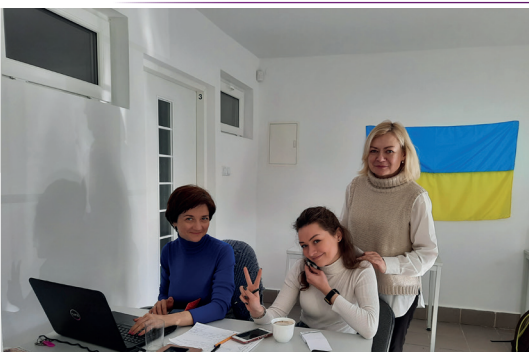
IV Suwalska Olimpiada Seniorów
fot. z archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

Przedstawiciele Miasta i Organizacji uczestniczyli wspólnie w szkoleniach, warsztatach i forach z zakresu współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi, które w 2022 roku odbywały się głównie za pomocą komunikatorów elektronicznych, jak: XVII Ogólnopolskie Forum Pełnomoc-

ników; IX, X, XI, XII, XIII Forum Podlaskich Rad Seniorów; cyklu spotkań przygotowujących nowy program rewitalizacji Suwałk. Odbywały się też spotkania przedstawicieli Urzędu Miejskiego z organizacjami zajmującymi się kulturą i turystyką przed planowanymi otwartymi konkursami ofert Miasta Suwałki. Po napaści Rosji na Ukrainę w gronie społeczników, organizacji i przedstawicieli samorządu zastanawialiśmy się wspólnie nad pomocą uchodźcom z Ukrainy.

Realizacja Wieloletniego programu współpracy Miasta Suwałk z organizacjami pozarządowymi na lata 2021-2025

Głównym celem wieloletniego programu na lata 2021-2025 jest poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zaspokajanie ich potrzeb. Osiągnięciu celu służy współpraca Miasta Suwałki i organizacji w realizacji zadań publicznych i wprowadzaniu nowych rozwiązań. Program zawiera wytyczne dla tej współpracy. Termin obowiązywania dokumentu i jego założenia są spójne z najważniejszym miejskim dokumentem strategicznym, czyli Strategią Suwałki 2030, a zwłaszcza z jednym z trzech jego celów strategicznych: „Silni mieszkańcy”. Program był realizowany zgodnie z założeniami.

Centrum Informacji i Pomocy dla Cudzoziemców, prowadzone przy ul. T. Kościuszki 71 przez Stowarzyszenie Związek Ukraińców w Suwałkach ze wsparciem finansowym Miasta Suwałk

fol. archiwum Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

VIII.

Współpraca z innymi społecznościami samorządowymi

8.1. Porozumienia międzygminne

Na podstawie § 2 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 kwietnia 1992 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w publicznych przedszkolach i szkołach (Dz. U. z 2020 r. poz. 983) jeśli w grupie międzyszkolnej lub pozaszkolnym (poza-przedszkolnym) punkcie katechetycznym uczestniczą uczniowie szkół (wychowankowie przedszkoli) prowadzonych przez różne organy, organy te ustalają, w drodze porozumienia, zasady prowadzenia grup lub punktów katechetycznych.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 8 i art. 74 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U z 2023 r. poz. 40), Miasto Suwałki przyjmuje w drodze porozumienia prowadzenie zadania publicznego z zakresu organizacji zajęć wczesnego wspomagania rozwoju dziecka dla dzieci spoza terenu miasta oraz prowadzenie zadań publicznych z zakresu realizacji rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego, obowiązku szkolnego oraz organizacji zajęć świetlicowych w szkołach podstawowych.

W ramach współpracy Miasto Suwałki corocznie podpisuje z Powiatem Suwalskim porozumienie dotyczące prowadzenia zadań publicznych z zakresu udzielania dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom z terenu powiatu suwalskiego pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz uczniom – w wyborze kierunku kształcenia i zawodu. Powiat Suwalski pokrywa w całości koszty naliczane procentowo do liczby dzieci objętych wsparciem. Porozumienie zawierane jest na podstawie art. 4 ust. 1 i art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526), uchwały Nr IX/90/03 Rady Miejskiej w Suwałkach z dnia 28 maja 2003 r. w sprawie przyjęcia do prowadzenia przez Miasto Suwałki zadań publicznych w zakresie oświaty i wychowania powierzonych przez zainteresowane powiaty oraz uchwały Nr X/46/99 Rady Powiatu w Suwałkach z dnia 27 grudnia 1999 r. w sprawie powierzenia Miastu Suwałki zadań publicznych należących do Powiatu Suwalskiego.

W dniu 2 sierpnia 2022 r. Miasto Suwałki zawarło porozumienie z Gminą Suwałki, które określa zasady współdziałania, wdrażania i realizacji projektów w ramach Związku Zintegrowanych Inwe-

stycji Terytorialnych (ZIT). Porozumienie zawarto na okres programowania, negocjowania i przygotowania Strategii rozwoju ponadlokalnego ZIT MOF Suwałk oraz wszelkich innych dokumentów niezbędnych do realizacji ZIT, jak również na okres wdrażania i realizacji projektów w ramach Związku ZIT, zgodnie z dokumentami programowymi określającymi wydatkowanie środków Unii Europejskiej na lata 2021-2027. Miasto Suwałki pełni rolę Lidera, który został upoważniony do reprezentacji Miasta Suwałki oraz Gminy Suwałki przed organami administracyjnymi wszystkich instancji we wszelkich postępowaniach administracyjnych dotyczących wydania decyzji, uzgodnień, opinii i innych aktów związanych z realizacją zadań na rzecz opracowania Strategii ZIT MOF i innych dokumentów oraz jej wdrożenia.

Miasto Suwałki podpisuje też porozumienia lub aneksy do wcześniejszych porozumień z:

✓ Powiatowym Urzędem Pracy – dotyczące współfinansowania kosztów Powia-

towego Urzędu Pracy w Suwałkach, na podstawie art. 9 ust. 1 pkt 3 i art. 9a ust. 3 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r. poz. 1100 z późn. zm.);

✓ Powiatem Suwalskim – dotyczące wykonywania zadań powiatowej biblioteki publicznej Powiatu Suwalskiego przez Bibliotekę Publiczną im. Marii Konopnickiej w Suwałkach;

✓ Gminą Suwałki – dotyczące wspólnej realizacji zadań w zakresie lokalnego transportu zbiorowego na obszarze Gminy Suwałki.

W 2022 roku Miasto Suwałki podpisało również:

✓ Porozumienie Międzygminne w zakresie opieki nad bezdomnymi zwierzętami z terenu Miasta Sejny w schronisku dla zwierząt w Suwałkach,

✓ Porozumienie Międzygminne w sprawie wspólnej realizacji zadania w zakresie lokalnego transportu zbiorowego z Gminą Szypliszki.

Tabela 8.1.1 Porozumienia międzygminne zawarte przez Miasto Suwałki w 2022 r.

Lp.	Przedmiot porozumienia	Samorząd
1.	Lekcje religii w punkcie katechetycznym przy Parafii Wschodniego Kościoła Starobrzędowego w Suwałkach	Gmina Jeleniewo Gmina Olecko Miasto Białystok Miasto Sejny
2.	Lekcje religii Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w punkcie katechetycznym Suwałkach	Gmina Dubeninki Gmina Gołdap Powiat A ugustowski Powiat Gołdapski
3.	Lekcje religii Kościoła Zielonoświątkowego w punkcie katechetycznym w Suwałkach	Gmina Nowinka Gmina Krasnopol Gmina Suwałki Miasto Sejny
4.	Lekcje religii Kościoła Prawosławnego	Gmina Filipów
5.	Organizacja zajęć wczesnego wspomagania rozwoju dziecka w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Suwałkach	Gmina Filipów

6.	Prowadzenie zajęć z zakresu udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z kształceniem, wychowaniem i opieką nad dziećmi i uczniami będącymi obywatelami Ukrainy, zamieszkującymi na terenie powiatu suwalskiego, których pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jest uznawany za legalny na podstawie ustawy w związku z działaniami wojennymi prowadzonymi na terytorium tego państwa realizowanymi w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Suwałkach	Powiat Suwalski
7.	Organizacja zajęć wczesnego wspomagania rozwoju dziecka w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 1 Suwałkach	Gmina Jeleniewo Gmina Krasnopol Gmina Puńsk Gmina Raczki Gmina Suwałki Gmina Szypliszki
8.	✓ przygotowanie przedszkolne ✓ obowiązek szkoły w publicznych szkołach podstawowych ✓ zajęcia świetlicowe	Gmina Suwałki
9.	Udzielanie dzieciom, młodzieży, rodzicom i nauczycielom z terenu powiatu suwalskiego pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz uczniom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu	Powiat Suwalski
10.	Wykonywanie zadań powiatowej biblioteki publicznej Powiatu Suwalskiego przez Bibliotekę Publiczną im. Marii Konopnickiej w Suwałkach	Powiat Suwalski
11.	Współfinansowanie kosztów Powiatowego Urzędu Pracy w Suwałkach	Powiat Suwalski
12.	Wspólna realizacja zadań w zakresie lokalnego transportu zbiorowego na obszarze Gminy Suwałki	Gmina Suwałki Gmina Szypliszki
13.	Porozumienie Międzygminne w zakresie opieki nad bezdomnymi zwierzętami z terenu Miasta Sejny w schronisku dla zwierząt w Suwałkach	Miasto Sejny

Źródło: Opracowanie własne Wydziału Obsługi Prezydenta, Komunikacji Społecznej i Promocji oraz Wydziału Oświaty i Wychowania Urzędu Miejskiego w Suwałkach.

8.2. Udział miasta w stowarzyszeniach krajowych i zagranicznych

Związek Miast Polskich

Miasto Suwałki jest członkiem Związku Miast Polskich od 8 marca 1995 r. (zgodnie z uchwałą Rady Miejskiej w Suwałkach nr IX/77/95).

Związek Miast Polskich jest organizacją zrzeszającą samorządy miejskie, powołaną do opracowywania wspólnego stanowiska wobec rządu i promocji miast członkowskich w Polsce i za granicą. Organizacja skupia 354 miasta. Szczegóły: www.zmp.poznan.pl

Korzyści z przynależności do ZMP, to m.in.:

- ✓ udział samorządów w lobbingu legislacyjnym;
- ✓ wymiana doświadczeń samorządowych w ramach kongresów, seminariów tematycznych, warsztatów, spotkań organizowanych i współfinansowanych przez ZMP;
- ✓ promocja osiągnięć samorządowych poprzez konkursy, wystawy, budowanie baz danych, publikacje i projekty realizowane przez ZMP;
- ✓ wsparcie eksperckie poprzez udział w badaniach ankietowych i projektach badawczych prowadzonych przez ZMP oraz udostępnianie miastom członkowskim ekspertyz prawnych;
- ✓ współpraca zagraniczna w ramach organizacji, w których ZMP jest członkiem (Rada Gmin i Regionów Europy) lub ma swoich przedstawicieli (Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Europy, Komitet Regionów UE, Stała Konferencja Współpracy Władz Lokalnych w Basenie Morze Śródziemnego, Światowy Związek Miast i Władz Lokalnych);

✓ możliwość udziału w prestiżowych, krajowych i zagranicznych targach inwestycyjnych i gospodarczych na stoisku organizowanym przez ZMP oraz promocja w mediach samorządowych, publikacjach, na stronie internetowej ZMP.

✓ reprezentowanie przez ZMP interesów miast członkowskich w organizacjach europejskich zrzeszających samorządy w Komitecie Regionów UE, Radzie Gmin i Regionów Europy (CEMR), Kongresie Władz Lokalnych i Regionalnych Europy (CLRAE);

✓ udział w projektach realizowanych przez ZMP we współpracy ze stowarzyszeniami skupiającymi samorządy w Europie (konferencje, wizyty studyjne, platformy wymiany doświadczeń); W lipcu 2022 roku posiedzenie zarządu ZMP, w którym brali udział prezydenci i burmistrzowie kilkunastu miast odbyło się w Suwałkach.

Członkowska składka roczna za 2022 r. wynosiła: 23 822,48 zł.

Stowarzyszenie Samorządów Polskich „EUROREGIONU NIEMEN”

Miasto Suwałki jest członkiem Stowarzyszenia Samorządów Polskich „Euroregionu Niemen” od 1997 r.

Celem Stowarzyszenia Samorządów Polskich „Euroregionu Niemen” jest wszechstronna działalność na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego polskiej części Euroregionu Niemen, w tym wspieranie trwałego rozwoju, w zgodzie z prawami natury, poprawianie warunków życia mieszkańców, rozkwit wszelkich form dozwolonych form współpracy przygranicznej i transgranicznej z regionami sąsiednich krajów oraz promocja uczestnictwa Polski w strukturach Wspólnoty Europejskiej. Do Stowarzyszenia należy 35 gmin z terenu województw: podlaskiego i warmińsko-mazurskiego.

Szczegóły: www.niemen.org.pl

Stowarzyszenie realizuje cele statutu poprzez:

- ✓ organizowanie i koordynowanie całokształtu współpracy transgranicznej podmiotów strony polskiej z podmiotami regionu innych krajów w ramach Euroregionu Niemen;
- ✓ zarządzanie środkami UE w ramach popierania współpracy przygranicznej;
- ✓ prowadzenie Punktu Informacji Europejskiej Euroregionu Niemen;
- ✓ prowadzenie Sekretariatu Strony Polskiej Rady Euroregionu Niemen;
- ✓ realizacja projektów własnych w ramach programów pomocowych;
- ✓ prowadzenie działalności szkoleniowej i edukacyjnej.

Stowarzyszenie zrzesza 35 samorządów z województwa podlaskiego i warmińsko-mazurskiego).

Członkowska składka roczna za 2022 r. wynosiła: 7 500 zł.

Podlaska Regionalna Organizacja Turystyczna w Białymstoku

Miasto Suwałki jest członkiem zwyczajnym Podlaskiej Regionalnej Organizacji Turystycznej w Białymstoku od dnia 8 lutego 2017 r.

Podlaska Regionalna Organizacja Turystyczna (PROT) jest stowarzyszeniem, które zostało powołane w 2002 roku w celu kreowania pozytywnego wizerunku regionu na krajowych i zagranicznych rynkach turystycznych. Współpracuje z organami administracji rządowej i samorządowej oraz podmiotami gospodarczymi działającymi w zakresie turystyki. Prowadzi akcje promocyjne regionu poprzez udział w największych międzynarodowych imprezach targowych w kraju i zagranicą. Koordynuje działania w zakresie Systemu Informacji Turystycznej w regionie, prowadzi Regionalne Centrum Informacji Turystycznej

w Białymstoku, wspiera Regionalne Centrum Informacji Turystycznej (CIT), współpracuje na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym, wspólnie z Polską Organizacją Turystyczną certyfikuje punkty „IT”. Prowadzi działalność edukacyjną, szkoleniową oraz wydawniczą. Szkoli informatorów turystycznych z zakresu obsługi ruchu turystycznego oraz branżę turystyczną i kwaterodawców z zakresu współpracy sieciowej oraz tworzenia i rozwoju produktów turystycznych. PROT współpracuje z mediami oraz organizuje study press dla dziennikarzy krajowych i zagranicznych, efektem których są liczne reportaże, materiały, zdjęcia oraz filmy promujące województwo podlaskie. Istotnym działaniem w procesie tworzenia i promocji produktów turystycznych jest koordynowanie konkursu „Najlepszy produkt turystyczny – CERTYFIKAT Polskiej Organizacji Turystycznej”.

Działania realizowane w 2022 roku to m.in.:

Dystrybucja map turystycznych i rowerowych Suwałk oraz folderów promocyjnych „Czas na Podlaskie – w kontakcie z naturą. Suwalszczyzna” oraz „Time for Podlaskie – in touch with nature. Suwałki Region”, w których szeroko opisane są atrakcje Suwałk, podczas wydarzeń:

- ✓ 18-20 marca 2022 r. – Targi Turystyki GLOBALnie w Katowicach,
- ✓ 7-8 maja 2022 r. – Piknik nad Odrą w Szczecinie,
- ✓ 27 czerwca 2022 r. – Piknik Rodzinny w Supraślu,
- ✓ 20-21 sierpnia 2022 r. – Piknik Archeologiczny w Korycinie,
- ✓ 20-21 sierpnia 2022 r. – Biesiada Miódowa w Tykocinie,
- ✓ 27 sierpnia 2022 r. – rajd rowerowy „I Memoriał Wiesława Grabka” w Supraślu,
- ✓ 1-2 września 2022 r. – Turystyczna Szkoła w Hajnowce,

✓ 20-24 października 2022 r. – Targi Tour Salon w Poznaniu,

✓ 23-26 listopada 2022 r. – Targi TT Warsaw w Nadarzynie.

Udział PROT w cyklu audycji Radiowej Trójki pn. „W Polskę”, gdzie promowano m.in. północną część województwa podlaskiego – w tym Suwałki.

Prezentacja województwa podlaskiego w interaktywnym przewodniku turystycznym „Niezwykła Polska!": <https://online.fliphtml5.com/uledx/fttf/?1664265832#p=80> „Czas na Podlaskie – w kontakcie z naturą. Suwalszczyzna”.

Współpraca przy realizacji audycji „Skąd się wzięła nazwa?” Polskiego Radia Czwórka: <https://www.polskieradio.pl/10/5366/Artykul/2880660,Miasto-niejednoznaczne-Skad-wziela-sie-na-zwa-Suwalki>.

Członkowska składka roczna Miasta Suwałki za 2022 r. wynosiła: 20 000 zł.

Innovation Circle Network

Miasto Suwałki przystąpiło do Innovation Circle Network zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej w Suwałkach nr XVI/134/07 z dnia 31 października 2007 r.

Innovation Circle Network (ICN) jest międzynarodowym stowarzyszeniem działającym na rzecz rozwoju i współpracy małych i średnich miejscowości w północnej Europie. Przyczynia się do podnoszenia świadomości różnorodności kulturowej, politycznej i tradycji. W ramach realizowanych projektów i działań skupia polityków, specjalistów, ludzi biznesu, wolontariuszy oraz młodzież z różnych krajów.

Korzyści wynikające z członkostwa w IC Network:

✓ promocja obszarów wiejskich i peryferyjnych Europy Północnej,

✓ realizacja wspólnych projektów finansowanych z funduszy europejskich,

✓ dostęp do nowatorskich pomysłów, doświadczeń, opinii eksperckich,

✓ udział w konferencjach, letnich obozach, seminariach i targach organizowanych przez IC Network,

✓ możliwość bezpłatnego zamieszczania ofert pracy w języku angielskim na stronie internetowej IC Network,

✓ wzajemny marketing miejsc lub organizacji (co-branding).

Miasto Suwałki uczestniczy w projektach realizowanych przez partnerów Innovation Circle Network. Najważniejsze z nich to:

✓ Projekt „Innovation Circle”, Interreg III B BSR 2004-2006;

✓ Projekt „Trans-In-Form”, Baltic Sea Region Program 2007-2013;

✓ Projekty wymiany młodzieży w ramach programu „Młodzież w działaniu” 2007-2013;

✓ Projekt „Rock in democracy”, w ramach programu „Europa dla Obywateli”, (2013-2014) we współpracy z Miastem Robertsfors ze Szwecji (liderem) i Miastem Türii z Estonii;

✓ Projekt „Young Eyes”, w ramach programu Erasmus + 2014-2020, (Okres realizacji: 2014-2016),

✓ „Healthy Boost”, Interreg BSR Program 2014-2020 we współpracy z samorządem Jelgava z Łotwy, lider projektu:

Miasto Turku, Finlandia (okres realizacji: 2019-2021); W ramach zrealizowanych projektów Suwałki sfinansowały m.in.:

✓ program funkcjonalno-użytkowy zagospodarowania Placu Marii Konopnickiej w Suwałkach;

✓ „Scenariusz rozwoju i poprawy sieci drogowej w Suwałkach”;

✓ logo promocyjne „Pogodne Suwałki” wraz z Systemem Identyfikacji Wizualnej;

- ✓ publikację: „Suwałki wczoraj i dziś. TransFormacja Miasta”;
- ✓ przeprowadzono kampanię informacyjno-promocyjną Miasta Suwałki obejmującą, m.in. produkcję spotu i jego emisję w TVP1, TVP2 i TVP Info;
- ✓ zakupiono duży zestaw materiałów informacyjno-promocyjnych miasta promujący nowe logo „Pogodne Suwałki”;
- ✓ Miasto Suwałki zostały objęte międzynarodowym badaniem porównawczym pn.: „Barometr Atrakcyjności” realizowanym przez Instytut Badawczy Telemark;
- ✓ zakup 300 szt. zestawów promocyjnych: (butelka filtrująca (0,5 l), piłka do ćwiczeń, torba) dla jednostek oświatowych (13 – przedszkoli i szkół podstawowych z oddziałami zerowymi);
- ✓ zakup urządzeń VR, 2 magicznych podłóg i 1 magicznej ściany, przeznaczonych na zajęcia edukacyjne dla dzieci w wieku przedszkolnym; W 2022 roku zorganizowano roczną konferencję ICN we Wrocławiu pn. „Społeczeństwo innowacyjne i wolne od emisji dwutlenku węgla”.

Członkowska składka roczna Miasta Suwałki za 2022 r. wynosiła: 3 101,08 zł.

8.3. Miasto w rankingach, konkursach

Rankingi, konkursy i uzyskane tytuły

- ✓ 6 miejsce miasta Suwałki w rankingu opieki instytucjonalnej nad małymi dziećmi, sporządzonym przez Pismo Samorządu Terytorialnego „Wspólnota”.
- ✓ 10 miejsce wśród polskich miast w rankingu wydatków na inwestycje, w zestawieniu Pisma Samorządu Terytorialnego „Wspólnota”;
- ✓ 8 miejsce i wyróżnienie w kategorii „Gmina miejska do 100 tys. mieszkańców” w rankingu „Perły Samorządu”, organizowanego przez Dziennik Gazeta Prawna;
- ✓ 21 miejsce w rankingu samorządów „Rzeczpospolitej”, (najlepsze w województwie podlaskim);
- ✓ Wyróżnienie Miasta Suwałk w III edycji tego konkursu Innowacyjny Samorząd Serwisu Samorządowego Polskiej Agencji Prasowej.

